

CONCLUSIÓNS DO 61º IALB, 11º EUFRAS, 8º SEASN CONGRESO INTERNACIONAL GALICIA 2022 PARA A FORMACIÓN DOS AXENTES DE DESENVOLVEMENTO RURAL

O camiño da transferencia do coñecemento e innovación a través da extensión cara ao desenvolvemento rural sostible.

COMITÉ ORGANIZADOR DO CONGRESO

Presidente: D. Antonio López Díaz
Reitor da Universidade de Santiago de Compostela

Membros: Florentino Díaz Rodríguez
Dpto de Producción Vexetal e Proxectos de Enxeñaría

Martin Barrasa Rioja
Dpto de Producción Vexetal e Proxectos de Enxeñaría

Elena López Colmenero
Fundación Juana de Vega

Javier Bueno Lema
Dpto de Enxeñaría Agroforestal

Olga Gutiérrez Méndez
Oficina de Xestión de Eventos da USC

Kerry Stephen
Xestión do evento

ENTIDADES COLABORADORAS:

EQUIPO REDACTOR DO PRESENTE DOCUMENTO:

Florentino Díaz Rodríguez. USC
Elena López Colmenero. Fundación Juana de Vega
Martín Barrasa Rioja. USC
Kerry Stephen. Xestora do evento

INDICE DE CONTIDOS

	Páxina
PRESENTACIÓN E APERTURA	1
RESUMO E CONCLUSIÓNS DAS CONFERENCIAS PLENARIAS.....	8
Elena-Teodora Miron. LKÖ. Austria	9
Isabel Bombal Díaz. MAPA. España	19
Jose Luis Cabarcos Corral. AGACAL. Xunta de Galicia.....	33
Inge van Oost. Comisión Europea. Bélxica.....	44
Elena Piñeiro Sotelo. Asociación Asesores Rurais. Galicia.	54
Antonio Rigueiro Rodríguez. USC.....	60
Henrik Fichtner . IALB-2023. Saxonia. Alemania	82
MATERIAL PRODUCIDO NOS GRUPOS DE TRABALLO – WORKSHOPS	107
PRESENTACIÓN DE PÓSTERS	154
XORNADAS TÉCNICAS DE CAMPO. DESCRIPCIÓN DE EXPLOTACIÓNS	183
EXPERIENCIA DE ASESORAMENTO EN CAMIÑO (Wandercoaching)...	221
CONCLUSIÓNS	230
LISTA DE PARTICIPANTES	233

CONCLUSIÓNS DO 61º IALB, 11º EUFRAS, 8º SEASN CONGRESO INTERNACIONAL GALICIA 2022 PARA A FORMACIÓN DOS AXENTES DE DESENVOLVEMENTO RURAL

O camiño da transferencia do coñecemento e innovación a través da extensión cara ao desenvolvemento rural sostible

Universidade de Santiago de Compostela
Campus Universitario de Lugo
21-25 de xuño de 2022

APERTURA DO CONGRESO

D. Antonio López Díaz:	Reitor Magnífico da Universidade de Santiago de Compostela
D. José González Vázquez	Conselleiro do Medio Rural Xunta de Galicia
D. Anton Stöckli	Vicepresidente de IALB Ministerio de Agricultura. Suiza Representa a D. Florian Herzog (Pte de IALB)
D. Jussi Juhola	Presidente de EUFRAS Proagria. Finlandia
D. Igor Hrovatic	Presidente de SEASN Croacia
D. Florentino Díaz Rodríguez	Coordinador do Comité Organizador Universidade de Santiago de Compostela

D. Antonio López Díaz
Reitor da USC

É unha honra para a Universidade de Santiago de Compostela acoller a 61ª Conferencia da Internationale Akademie für ländliche Beratung (IALB), a 11ª Conferencia da European Forum for Agricultural and Rural Advisory Services (EUFRAS) e a 8ª Conferencia da South Eastern Europe Advisory Service Network (SEASN) no mes de xuño deste ano 2022. Ademais, estas conferencias xerais das tres grandes redes de asesores rurais europeas celébranse no Campus de Lugo,

O camiño da transferencia de coñecemento e innovación a través da extensión cara ao desenvolvemento rural sostible é o eixo vertebrador deste macroencontro que reúne aos maiores expertos estatais e internacionais no corazón dunha provincia e dunha rexión, como son Lugo e Galicia, que teñen no ámbito rural boa parte da súa identidade e esencia.

O papel dos asesores, nos eidos público e privado, é fundamental para atinxir os obxectivos de desenvolvemento en termos de sustentabilidade que nos marcan os desafíos dun horizonte social e medioambiental a curto prazo que demanda de nós maior compromiso coa terra.

Lugo, como campus da Universidade de Santiago de Compostela especializado no eido rural que ten no Campus de Especialización Campus Terra a súa bandeira, e que está enfocado no desenvolvemento sostible das actividades relacionadas co ámbito, é un lugar inmejorable para acoller os debate que, a bo seguro, serán de gran interese e enriquecedores para as administracións públicas, para as empresas privadas e para as e os profesionais do rural en Galicia, no estado e en Europa.

D. José González Vázquez
Conselleiro do Medio Rural.
Xunta de Galicia

Todas as accións e esforzos que vaian na liña da mellora das condicións do medio rural son obxectivo prioritario da Consellería do Medio Rural de Galicia, neste senso xa están executándose no marco da Lei de recuperación de terras case unha vintena de aldeas modelo que representan preto de 525 hectáreas en case 8.600 parcelas de 2.200 propietarios- e máis dunha decena de polígonos agroforestais, ao tempo que se promoven outras figuras de posta en valor como as agrupacións de xestión conxunta

Tras un intenso traballo esta Lei de recuperación non só está permitindo facer fronte ao despoboamento mediante a revalorización da terra, senón que serve para garantir que Galicia continúa sendo motor de calidade.

Ao tempo, avánzase na tramitación da Lei da calidade alimentaria, para priorizar -xunto coa calidade- a diferenciación, a transformación e a comercialización en beneficios das nosos produtores e produtoras, o que supón á aposta definitiva da Xunta pola calidade e pola singularidade, promocionando e protexendo os nosos produtos a través dos 36 selos galegos de calidade diferenciada.

Con isto preténdese xerar riqueza no rural e fixar poboación, ao tempo que se avanza na anticipación aos incendios forestais, un problema que é a ameaza dos nosos montes e que repite cada ano na nosa comunidade.

Para levar adiante todos estes programas e accións deseñamos unha ambiciosa oferta formativa a traveso da Axencia Galega da Calidade Alimentaria (AGACAL) e aos centros de investigación da Consellería do Medio Rural que traballan da man das Universidades de Galicia, así como aos Sistemas de Coñecemento e Innovación Agrícolas –os AKIS– como unha valiosa ferramenta de investigación agraria aplicada que permite a transmisión de coñecementos entre persoas, organizacións e institucións de cara á potenciación do sector primario, temas todos eles que serán desenvolvidos, sen dúbida, no marco de este Congreso Internacional que hoxe comeza e que, de seguro vai acadar importantes resultados.

D. Florian Herzog
Presidente de IALB

No seu nome; D. Anton
Stöckli toma a
representación de IALB

Gustaríame darlles a benvida a Lugo para a 61ª conferencia anual da Academia Internacional de Asesoramento Rural (IALB). Un gran agradecemento aos nosos abnegados anfitrións da Universidade de Santiago de Compostela que, tras dous anos de reunións en liña relacionadas coa pandemia, permítennos unha vez máis reunirnos e traballar en rede "in situ".

O cambio climático, a pandemia en curso e a guerra en Europa: atopámonos nunha nova era de riscos e crises, con grandes impactos, desafíos e tamén tarefas para a agricultura e a silvicultura. A incerteza nos mercados e na subministración de insumos, que se agudiza debido á elevada inflación e ao aumento dos prezos da enerxía, faise sentir directamente nas explotacións. Doutra banda, a agricultura e a silvicultura teñen un papel cruce na transición enerxética, agora máis acelerada, e na expansión da economía circular, así como no aumento da autosuficiencia e a seguridade alimentaria en Europa. A agricultura e a silvicultura enfróntanse a retos en moitos niveis; un sistema de coñecemento e innovación agrícola (SCAI) que funcione é esencial para a resiliencia e a capacidade de innovación do sector agrícola. A 61ª conferencia da IALB está dedicada a iso e á integración da educación e a extensión na mesma:

"O camiño da transferencia de coñecementos e innovación a través da extensión cara ao desenvolvemento rural sostible".

A agricultura e a silvicultura están sometidas a unha presión sen precedentes para innovar, as explotacións teñen unha maior necesidade de coñecementos e deben ser apoiadas da mellor maneira posible para afrontar os retos mencionados. Dentro de AKIS, os servizos de asesoramento e educación desempeñan un importante papel como mediadores do coñecemento e construtores de pontes entre a ciencia e a práctica. Neste contexto, a conferencia deste ano será outra valiosa oportunidade para aprender uns doutros sobre as novas posibilidades e formas de facer fronte aos desafíos e ao cambio que os acompaña, e para coñecer os instrumentos de apoio, os enfoques e os métodos sobre como a orientación e a educación dentro de AKIS poden lograr efectos sostibles e apoiar a agricultura e a silvicultura europeas da mellor maneira posible.

Coñecemento - rede - experiencia!

A conferencia da IALB é unha oportunidade única para ampliar o horizonte e volver a casa con novas ideas para as propias actividades. Por tanto, pídlles a todos que participen activamente nos talleres e debates dos próximos días e que, deste xeito, traballen xuntos para garantir que este encontro achegue un valor engadido a cada persoa, pero tamén unha valiosa contribución ao desenvolvemento ulterior do traballo de educación e extensión e do sistema de coñecemento e innovación agrícola en xeral. Aproveite a súa visita á conferencia da IALB tamén para facer contactos e ampliar a súa rede profesional. A IALB é unha rede en constante crecemento para o intercambio de información e experiencia máis aló das fronteiras nacionais. Os novos membros son moi benvidos (www.ialb.org). Para fomentar este intercambio e seguir desenvolvendo as propias competencias, tamén está dispoñible o amplo programa de formación continua e certificación para asesores, CECRA (Certificate for European Consultants in Rural Areas, www.cecra.net).

Desexo a todos os participantes na conferencia que pasen uns días emocionantes e instrutivos en Lugo, que amplíen a súa rede de contactos e intercambien experiencias, ti e todo o sistema de coñecemento e innovación beneficiaranse!

D. Jussi Juhola
Presidente de
EUFRAS

Señoras e señores, amigos

Por fin, despois dun longo período de vivir en circunstancias excepcionais, podemos reunirnos para nosa tradicional conferencia anual de verán da IALB/EUFRAS/SEASN, esta vez en Galicia, España. Os últimos anos demostráronnos que as circunstancias poden cambiar case nun dicir amén. Cando a pandemia chegou por primeira vez hai algo máis de dous anos, tivemos que aprender a vivir baixo estritas restricións e bloqueos debido a unha pandemia mundial. Isto obrigou á comunidade de asesores a reformularse a forma de chegar aos agricultores. Non podíamos reunirnos cos agricultores cara a cara, así que tivemos que dixitalizarnos. En cuestión de poucos meses, a comunidade de asesores dixitalizouse en Europa, e o uso de Zoom ou Teams para reunións e eventos converteuse nunha actividade cotiá. A vida seguía como sempre, fomos capaces de adaptarnos á nova situación. Como comunidade pensamos en novas formas de transferir os coñecementos necesarios á comunidade agrícola. Fomos capaces de manter os nosos tradicionais eventos de creación de redes, utilizando a tecnoloxía ao noso favor, e me enorgullece dicir que o conseguimos.

Por fin, en 2022 as restricións impostas pola pandemia mundial suavizáronse o suficiente como para poder reunirnos cara a cara, pero entón volvemos enfrontarnos a unha nova situación ao estalar unha guerra en Europa. O conflito en curso en Ucraína xa tivo efectos sen precedentes nas cadeas loxísticas mundiais. Isto provocou un aumento drástico dos prezos dos insumos de produción vitais para a agricultura. Unha vez máis, os asesores enfrontámonos a un novo reto: temos que ser capaces de axudar aos agricultores para superar a subida de prezos e garantir a produción en toda Europa. Aínda non coñecemos todos os efectos do conflito en curso, pero xa hai indicios de escaseza de alimentos en todo o mundo, etc. A pesar de todo isto, estou seguro dunha cousa: como aconselladores e facilitadores sairemos disto máis fortes que nunca, xa demostramos a nosa resistencia durante a pandemia, así que tamén atoparemos a maneira de superar os efectos do conflito.

Con estas palabras gustárame darlles a benvinda á conferencia internacional de 2022 da IALB/EUFRAS/SEASN. Deséxolles unha conferencia frutífera e un traballo en rede entre colegas. Pasou moito tempo, ¡gozar ao máximo!

D. Igor Hrovatic
Presidente de SEASN

Queridos organizadores, queridos participantes, queridos membros de todas as redes de servizos de asesoramento, participantes de diferentes institucións nacionais e da UE, queridos convidados,

É unha gran honra estar hoxe convosco e ter a oportunidade de dirixirme a vós e obter novas ideas para o noso traballo no ámbito dos servizos de asesoramento. A 61ª conferencia da IALB mostra a importancia do servizo de asesoramento a través da historia e a importancia deste evento.

Para nós, como SEASN, estes eventos son máis importantes. O tema principal e a mensaxe deste ano conferencia deste ano é como mellorar o intercambio de coñecementos e transferilos á área rural. Si, hai diferentes enfoques para facelo. A creación de redes entre os servizos de asesoramento e entre as súas redes é un deles e redes como IALB, EUFRAS, GFRAS e SEASN deben ter un papel importante neste sentido. Para a SEASN isto é extremadamente importante por moitas razóns: pequenas explotacións agrícolas pequenas e menos competitivas, tipo de agricultura tradicional, servizos de asesoramento, membros da SEASN de países da UE e de fóra da UE (na súa maioría en período de preadhesión), sistema AKIS menos desenvolvido, etc. Por estas razóns, na SEASN espérase que se teña en conta a especificidade da agricultura en diferentes niveis. Tamén queremos máis apoio para a aplicación de AKIS como sistema de transferencia de coñecementos. Pero debo dicir neste punto que o apoio neste sentido xa está a chegar. Para SEASN é moi importante que sexamos parte do proxecto i2Connect H 2020, e a través deste proxecto vimos o débil que é AKIS e a transferencia de coñecementos en xeral na rexión de SEASN.

O seguinte enfoque innovador para o intercambio de coñecementos é o sistema de innovación interactivo que tamén se desenvolveu en i2Connect. Mediante a organización da primeira visita cruzada na SEASN (na Cámara de Agricultura e Silvicultura de Eslovenia - CAFS), vimos como se pode transferir con éxito os coñecementos do proxecto EIP á práctica na área rural, utilizando un sistema de innovación interactivo. E un sistema moi importante para a transferencia de coñecementos é a dixitalización.

Debido ás razóns mencionadas na explicación da conferencia deste ano, temos que considerar e ter un plan de acción para o futuro papel do servizo de asesoramento na área rural. E podemos ser optimistas.

Por último, pero non por iso menos importante, estamos aquí en Lugo, non por Deus, senón para axudar aos servizos de asesoramento en Europa a saír da situación da agricultura e dos problemas dos agricultores en Europa e a área rural. Estamos aquí porque cremos que os servizos de asesoramento europeos teñen as respostas para os problemas do futuro.

En nome de todos os membros da SEASN deséxolles unha boa e exitosa conferencia, que se adopten conclusións que serán escoitadas e utilizadas tamén polos responsables políticos europeos e nacionais.

Moitas grazas,

D. Florentino Díaz
Rodríguez
Comité Organizador
USC

Benvidos á 61ª Conferencia da IALB, que se celebrará conxuntamente coa 11ª Conferencia do EUFRAS e a 8ª Conferencia da SEASN, do 21 ao 25 de xuño de 2022 en Lugo, Galicia.

Nesta Conferencia, que se celebraba en diferentes países europeos desde o ano 1961 e que, por fin chega a España, danse cita numerosas persoas, de moitos países, cuxa actividade vira contorna á extensión rural a través das súas múltiples variantes, o asesoramento agrario, a investigación, a formación e a innovación interactiva, actividades todas nas que o asesor rural xoga un papel decisivo para o desenvolvemento sostible e benestar nas áreas rurais.

Ese papel desempeñano os asesores tanto desde o ámbito público, como desde o privado e desde postos de responsabilidade nas Administracións Públicas, como prestando axuda e apoio, directamente ás empresas agrarias e agroalimentarias.

O tema do Congreso é: “O camiño da transferencia de coñecementos e innovación a través da extensión cara ao desenvolvemento rural sostible” Este tema foi elixido deliberadamente, pola necesidade de adaptar a estrutura dos sistemas de asesoramento aos obxectivos das políticas agrarias da UE e ao sistema AKIS e tamén ás esixencias ambientais que a lexislación europea require.

Lugo é unha cidade cabeceira dunha provincia eminentemente agrícola e rural na que predominan as explotacións de gando vacún de leite, sen esquecerse doutras e dunha área forestal significativa.

Ao mesmo tempo, a cidade alberga un Campus Universitario, vinculado á Universidade de Santiago de Compostela, no cal existe unha alta especialización en estudos e investigación en temas agrarios e forestais, no cal se forman e investigan os futuros profesionais da extensión rural. Isto fai que esta cidade ofrezca un marco atractivo para un tema tan esixente como este.

Prodúcenos gran satisfacción recibir a todos os participantes, que proceden de moitos países e desexamos que a súa estancia, entre nós, no noso Campus Universitario e na nosa cidade sexa moi satisfactoria e que a poidan gozar en compañía de todos os colegas, aos que nos une o interese polo asesoramento rural e por un futuro mellor para o mesmo.
Moitas grazas

CONCLUSIÓNS DO 61º IALB, 11º EUFRAS, 8º SEASN CONGRESO INTERNACIONAL GALICIA 2022 PARA A FORMACIÓN DOS AXENTES DE DESENVOLVEMENTO RURAL

O camiño da transferencia do coñecemento e innovación a través da extensión cara ao desenvolvemento rural sostible

Universidade de Santiago de Compostela
Campus Universitario de Lugo
21-25 de xuño de 2022

RESUMO SESIÓNS PLENARIAS

PONENCIA DE Dª ELENA-TEODORA MIRON

1.- OS ASESORES NO AKIS.....	10
1.1.- Papel ou función	10
1.2.- RequiSITOS.....	10
2.- QUÉ E O AKIS.....	10
2.1.- Asesoramento/consultoría	11
2.2.- Os clientes.....	11
3.- PRANTEXAMENTO.....	11
3.1.- Observación dos fenómenos	11
3.1.1.- Avanzar cara a unha visión sistémica - 2008	11
3.1.2.- Observación: Conectividade - Dous principios.....	12
3.1.3.- Observación: O mundo das plataformas.....	12
3.2.- Comprender os novos retos E CAMBIOS	14
3.2.1.- Para os clientes.....	14
3.3.- Derivar elementos para futuros enfoques e vías de actuación	14
3.3.1.- "O coñecemento como activo" - A xestión	15
3.3.2.- Desenvolver fluxos de valor.....	15
3.3.3.- Gobernanza.....	16
3.3.4.- Deseño da infraestrutura da plataforma.....	16
3.3.5.- Formación en sistemas.....	16
3.3.6.- Construcción de unha comunidade.....	17
3.4.- Tradución ao proxecto modernAKIS	17
3.4.1.- O Consorcio modernAKIS.....	17
3.4.2.- Obxectivo xeral.....	18
3.4.3.- Obxectivos específicos	18

O papel dos servizos de asesoramento na transformación das explotacións agrarias e no AKIS: ¿Hay que aprender algo de outros sectores?

Lugo, 22 de xuño de 2022

Elena-Teodora Miron, e.miron@lk-oe.at

Cámara de Agricultura de Austria

1.- OS ASESORES NO AKIS

1.1.- PAPEL OU FUNCIÓN

- - Experto técnico na materia
- - Experto en comunicación
- - Experto en redes
- - Axente de innovación
- - Creador de pontes entre a práctica e a investigación
- - Axente de transformación e divulgador
- - Axente de confianza
-

1.2.- REQUISITOS

- Actualización continua dos coñecementos e a evolución dos mesmos
- Experiencia metodolóxica en facilitación, creación de redes, motivación e innovación.
- Experiencia na xestión de proxectos.
- Coñecemento experto do usuario das tecnoloxías da comunicación e o aprendizaxe
- Coñecemento de políticas e sistemas para impulsar a transformación e o cambio
-

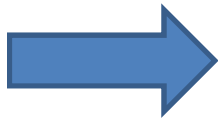

<https://www.quirkybyte.com/blog/2018/04/rules-hogwarts-students>

2.- QUÉ É O AKIS

Os Sistemas de Coñecemento e Innovación Agrícola (AKIS) engloban a todas as persoas e organizacións (agricultores, silvicultores, organizacións e cooperativas de agricultores e silvicultores, asesores, investigadores, empresas, ONG...) que xeran, comparten e utilizan o coñecemento e a

innovación para a agricultura e os ámbitos interrelacionados: zonas rurais, cadeas de valor, medio ambiente, clima, biodiversidade, sociedade e consumidores.

ASESORES NO AKIS:
actores crave na transformación/evolución do sistema (aberto)

2.1.- ASESORAMENTO/CONSULTORÍA

- Actividade principal: a transmisión de coñecementos/asesoramento
- Baseada, tanto na investigación como na práctica
- **Cambios no contexto dos clientes debido á expansión/transformación das industrias nas que estabamos activos**
- Aumento da interdisciplinidade
- Modelo de negocio estable, pero con presión sobre os prezos
- Transformación do panorama dos competidores (separación das capas de coñecemento)
- **Aumento da competencia polos expertos nas distintas materias, especialmente as persoas con competencias interdisciplinares**
-

2.2.- OS CLIENTES

- Sector de banca e seguros...alto grado de cumprimento
- Administración pública...alto grao de normas y requisitos formales
- Enxeñería mecánica (construción de máquinas)...altos custos de investimento, longa vida útil do produto, baixa volatilidade dos clientes e alta confianza de estos.

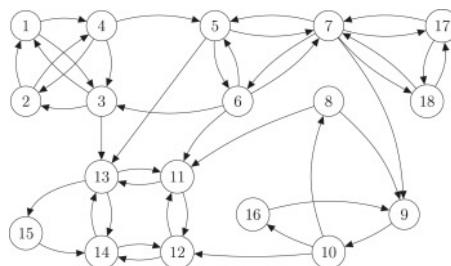
3.- PRANTEXAMENTO

3.1.- OBSERVACIÓN DOS FENÓMENOS

3.1.1.- Avanzar cara a unha visión sistémica - 2008

Reunión da OCDE, Declaración de Seúl sobre o "Futuro da Economía da internet"

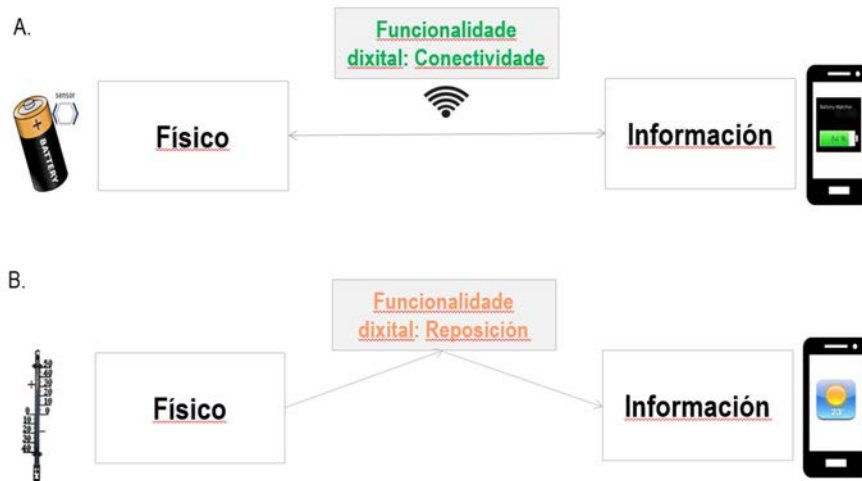
Conectividad = redes (físicas ou virtuais), que están compostas por un conxunto de nodos interconectados.

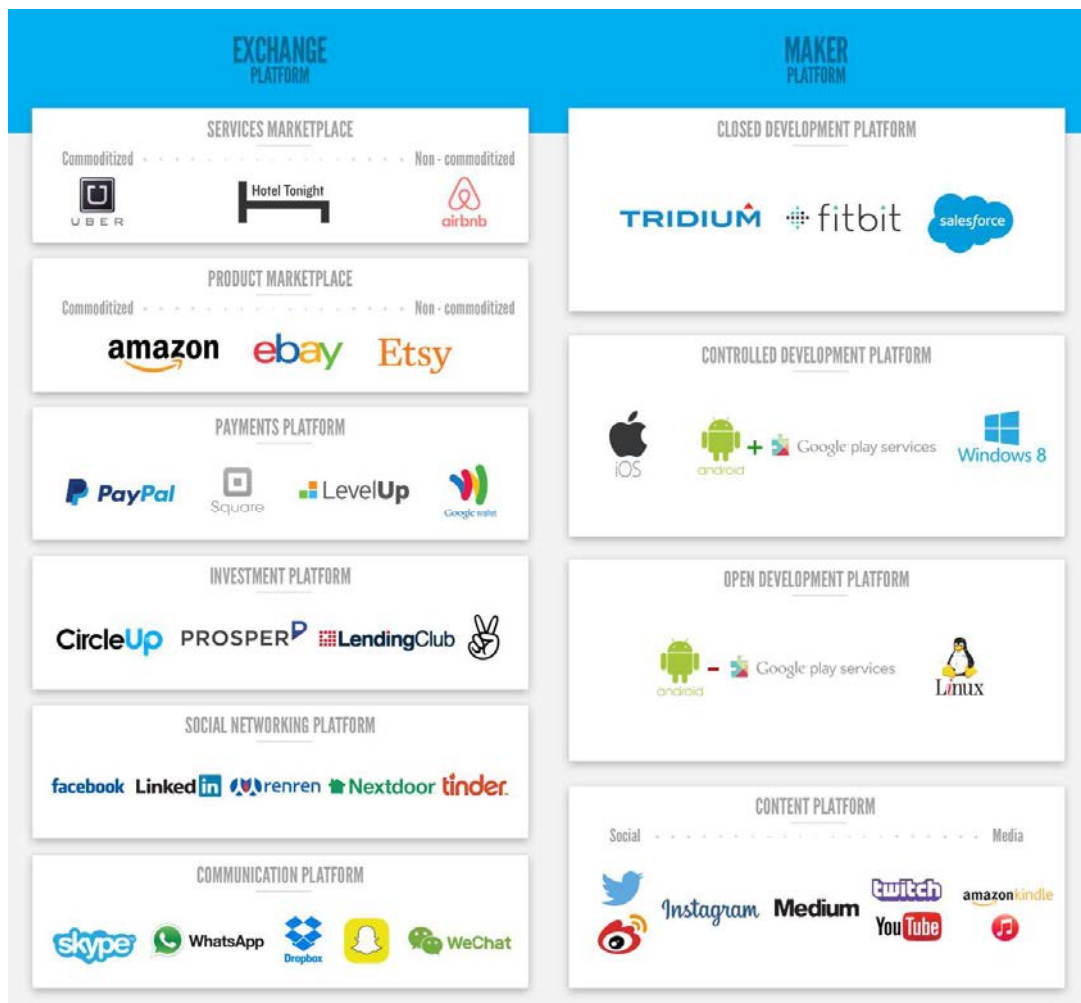
Plataformas = contornas nos que as persoas poden interactuar máis eficazmente entre sí a escala; proporcionan unha estrutura de goberno e un conxunto de normas e protocolos deseñados para mellorar o potencial das interaccións e o impacto entre os participantes a escala [1].

[1] World Economic Forum, „Systems Leadership and Platforms: How to mobilize people to transform systems and build the platforms to scale these efforts“, White Paper, Nov. 2018

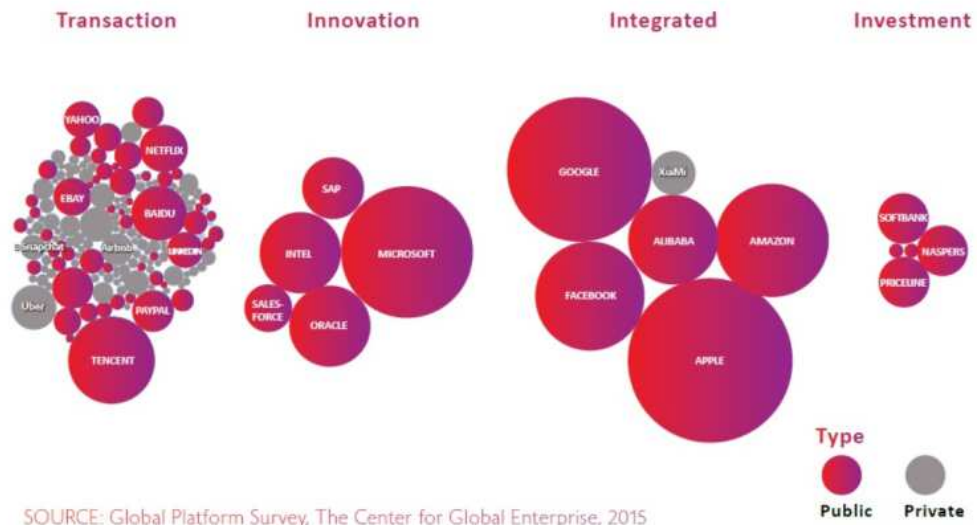
3.1.2.- Observación: Conectividad - Dous principios

3.1.3.- Observación: O mundo das plataformas

PLATFORM COMPANIES BY TYPE

SOURCE: Global Platform Survey, The Center for Global Enterprise, 2015

FIGURE 6

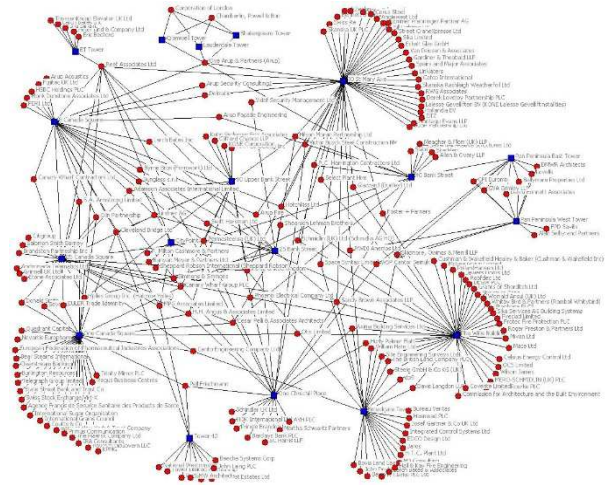
Note: Each bubble represents a company sized by market cap as of December 1, 2015

3.2.- COMPRENDER OS NOVOS RETOS E CAMBIOS

3.2.1.- Para os clientes

- Complexidade
- Interdisciplinariedade
- Límites organizativos borrosos para a escala
- Coopetición. Alianza estratéxica de empresas.
- Calidade e cantidade de interaccións
- Servitización. oferta de servizos complementarios por parte das empresas.
- Novas formas de xerar ingresos
-

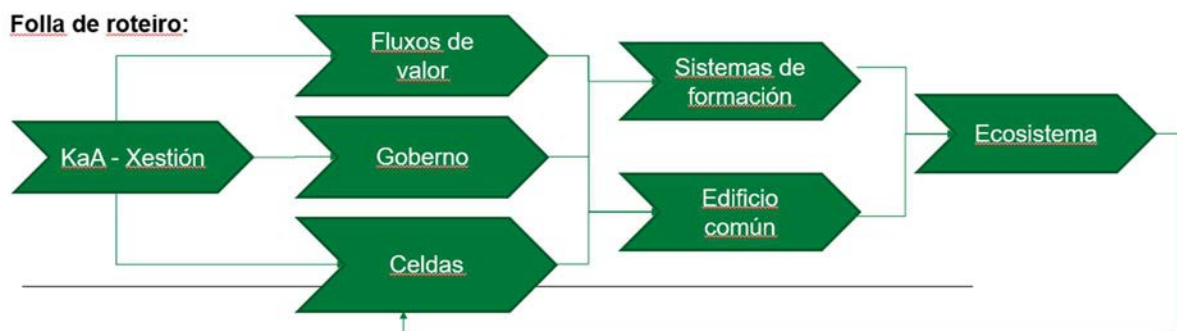
<https://tacity.co.uk/category/social-network-analysis/>

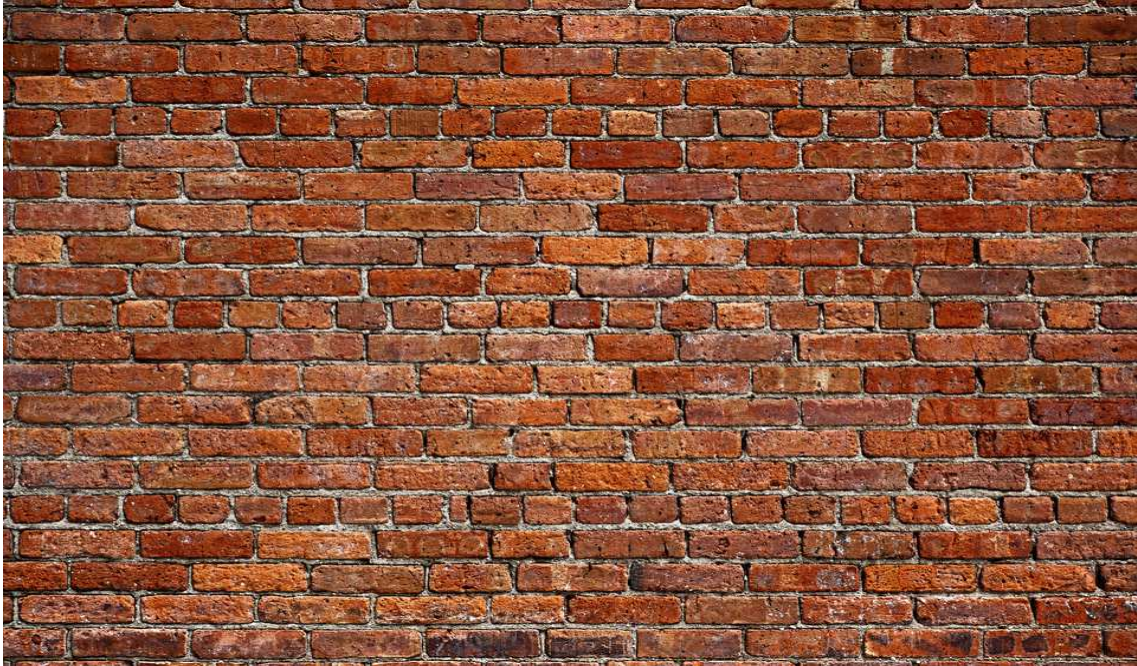
3.3.- DERIVAR ELEMENTOS PARA FUTUROS ENFOQUES E VÍAS DE ACTUACIÓN

Cal é o papel do asesoramento nunha economía de plataformas (para 2030 e máis aló)? Cal é a folla de roteiro para chegar ata alí?

Obxectivo estratéxico:

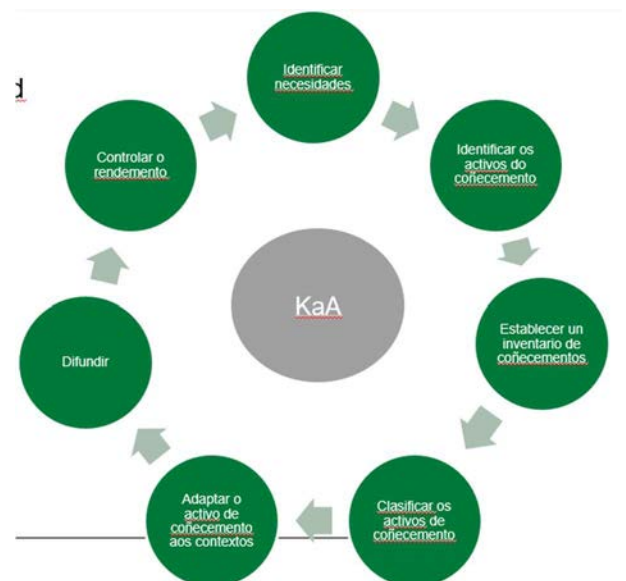
- Converterse nun nodo clave da rede de coñecemento (liderazgo do sistema)
- Identificar os principais retos do sector e abordalos a través da rede
- Proporcionar unha infraestrutura de agregación e interacción de coñecementos para a comunidade (pensar globalmente/actuar localmente)

3.3.1.- "O coñecemento como activo" - A xestión

- Nova forma de "empaquetar", entregar e valorizar o coñecemento
- A xestión do coñecemento é necesaria para permitir a transformación de provedores de servizos a creadores de redes
- Activos de coñecemento
 - Fomentar o intercambio entre pares
 - Modelo de negocio de cadea longa para a xeración de ingresos
- Inspirado en conceptos/prácticas da industria financeira e en conceptos de xestión do coñecemento

3.3.2.- Desenvolver fluxos de valor

- ...no seu maior parte non se trata de diñeiro
- ...enmarcando un problema a longo prazo o suficientemente grande para que fose unha oportunidade convincente e un espazo aberto suficiente para unha contribución significativa (ir a por as emocións centrais)
- ...ser transparente e claro sobre o proceso (falar do bo e o malo)
- ...apuntar aos puntos crave do sistema

- ...comprender e abordar claramente as motivacións dos participantes (p. ex.: enviar ao Equipo B)
- fomentar a creación de valor localizado/facilitar a creación de valor descentralizado.
- crear facilidades para a difusión global do valor (p. ex.: celebrar as vitorias pronto e de forma visible)

3.3.3.- Gobernanza

- Definir valores claros que enmarquen as accións aceptables
- Definir procesos transparentes e xustos para as accións e facelos cumprir
- Establecer mecanismos de gobernanza e liderado descentralizados
- Implementar mecanismos de control social, control motivacional e control informativo
- Implementar bucles de retroalimentación
- Actuar con antelación para reducir o contaxio do medo

3.3.4.- Deseño da infraestrutura da plataforma

- Definir unha interacción básica que a plataforma soporte e proporcionar unha excelente experiencia de usuario na interacción
- Crear unha infraestrutura de plataforma barata/alcanzable que poida despregarse nas comunidades (locais)
- Integrar os fluxos das diferentes comunidades para crear unha visión do ecosistema
- Cambiar a mentalidade
- Pasar do consumo á participación e os resultados

3.3.5.- Formación en sistemas

Mozos asesores

Non hai suficiente formación sobre temas sistémicos, non hai unha comunidade internacional para o intercambio de experiencias, algúns profesores ofrecen unha visión moi limitada do ámbito

Creación dun programa de formación de asesores

- Desde 2014 máis de 600 participantes de 45 países
- Centrado na presentación de temas relevantes na xestión e o desenvolvemento dos ecosistemas, enfoques de dominio amplo
- Forte enfoque no traballo de grupo interdisciplinario con experiencia práctica

- Tempo reservado para a creación de redes con investigadores e profesionais de alto nivel
- Establecemento dunha próspera rede de cooperación
- Os investigadores en activo na disciplina pasaron ao 80% a través do programa para 2021

3.3.6.- Construcción de unha comunidade

- Ampla investigación para entender que participantes son necesarios para involucrarse no sistema para a entrega de valor
- Aprendizaxe de instrumentos sobre como involucrar aos participantes nun ecosistema (p. ex.: coñecemento mixto de RRHH e márketing)
- Centrar as interaccións no éxito e os resultados dos participantes
- Facer transparente o beneficio da contribución da comunidade
- Participación interdisciplinar - leccións aprendidas: multiplicar por 4 ou 5 o tempo estimado inicialmente
- Implicar aos entusiastas/non perder o tempo cos cínicos
- Aproveitar a achega de recursos do ecosistema para o desenvolvemento da rede

3.4.- TRADUCIÓN AO PROXECTO MODERNAKIS

3.4.1.- O Consorcio modernAKIS

Consorcio:

- 36 Socios
- 2 Entidades Afiliadas
- 27 Estados membros

Tipos de organizacións:

- a) 9 Autoridades de Xestión/Ministerios da PAC
- b) 2 redes da PAC
- c) 8 servizos de asesoramento públicos e privados
- d) 4 organizacións representativas dos agricultores
- e) 11 institucións educativas e de investigación
- f) 4 empresas (PEMES) do sector agroalimentario

3.4.2.- Obxectivo xeral

Mellorar as capacidades dos axentes dos AKIS para aproveitar os recursos individuais, organizativos e sistémicos necesarios para a transformación cara a sistemas AKIS máis coherentes, eficaces e eficientes e a transición cara a unha xestión e un uso máis sostibles dos recursos naturais na agricultura e a silvicultura.

3.4.3.- Obxectivos específicos

 1.000 membros en rede

 1 ferramenta de avaliación comparativa de AKIS

 1 plataforma dixital de intercambio de coñecementos

 Indicadores de referencia para o bo funcionamento dos AKIS

 80 ferramentas e métodos para o bo funcionamento de AKIS

 10 eventos transfronterizos para proxectos de innovación

Desenvolvemento das capacidades

- cara ao pensamento e o compromiso sistémicos
- cara á utilización dun enfoque consciente do contexto, acompañado de exercicios de reflexión, asesoramento e coaching, para supervisar, medir e mellorar a organización e o funcionamento de AKIS e mellorar a interacción entre os actores de AKIS
- mediante a organización de foros de debate de expertos sobre o deseño e a aplicación das políticas de AKIS
- cara a unha mellor integración dos asesores, a investigación
- cara a instrumentos que apoiem a entrega de coñecementos listos para a práctica

Moitas grazas pola súa atención

A importancia da cadea de valor do coñecemento e a innovación para a mellora do medio rural

Lugo, 22 de xuño de 2022

Isabel Bombal Díaz, dgrifa@mapa.es

Directora General de Desarrollo Rural, Innovación y Formación Agroalimentaria
Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación

INDICE DE CONTIDOS

1.- A XESTIÓN ...DA COMPLEXIDADE EXTREMA.....	20
1.1.- Anos 2019, 2020 estudos, diagnósticos, análises...	21
1.2.- Innovación AEI-Agri: xestión de axudas a nivel supraautonómico NO PNDR 2014-2020	21
2.- GRUPO FOCAL SOBRE ASESORAMENTO EN AKIS.....	21
2.1.- CONCLUSIÓNS DO GRUPO FOCAL ASESORAMENTO EN AKIS.....	23
2.2.- RECOMENDACIÓNS DO GRUPO FOCAL ASESORAMENTO EN AKIS	23
3.- PLAN ESTRATÉXICO PAC (PEPAC) 2023-2027	24
3.1.- PEPAC EN ESPAÑA: LÓXICA INTERVENCIÓN DO OBXECTIVO TRANSVERSAL.....	24
3.2.- FUTURAS INTERVENCIÓNS SUPRA-AUTONÓMICAS PEPAC	25
3.2.1.- Formación: 18 M€.....	25
3.2.2.- Asesoramento dixital: 4,7 M€.....	25
3.2.3.- Cooperación innovación AEI-AGRI: 75 M€.....	25
3.3.- GOBERNANZA AKIS EN PEPAC: ESTRUTURA DE GOBERNANZA MULTINIVEL.....	26
4.- Coherencia de políticas, multiplicidade de marcos estratéxicos para o reforzo do coñecemento e innovación.....	26
4.1.- PLAN DE RECUPERACIÓN: Transición dixital agroalimentaria	27
4.2.- ESTRUCTURA DA PLATAFORMA DE ASESORES AKIS	29
4.3.- FASES DE DESENVOLVEMENTO DA PLATAFORMA DE ASESORES AKIS	29
4.4.- COHERENCIA DE POLÍTICAS, MULTIPLICIDADE DE MARCOS ESTRATÉXICOS PARA O REFORZO DO COÑECEMENTO E A INNOVACIÓN. PERTE AGROALIMENTARIO	29
4.5.- E, CON FONDOS DO M.A.P.A.....	31
5.- CONCLUSIÓNS	32

A importancia da cadea de valor do coñecemento e a innovación para a mellora do medio rural

Lugo, 22 de xuño de 2022

Isabel Bombal Díaz, dgrifa@mapa.es

Directora General de Desarrollo Rural, Innovación y Formación Agroalimentaria
Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación

1.- A XESTIÓN ...DA COMPLEXIDADE EXTREMA

Sobre o coñecemento transorganizacional da organización:

“O escenario máis complexo para a xestión do coñecemento pode atoparse no contexto da cadea de subministración, xa que implica a múltiples empresas sen unha relación de propiedade ou xerarquía entre elas, o que algúns autores denominan coñecemento transorganizacional ou interorganizacional. Esa complexidade vese ademais pola industria 4.0 (ou 4ª revolución industrial), a transformación industrial e a transformación dixital, xa que xorden novos retos, tanto do volume como dos fluxos de información e da xeración de o coñecemento”

Xestión do coñecemento , Wikipedia

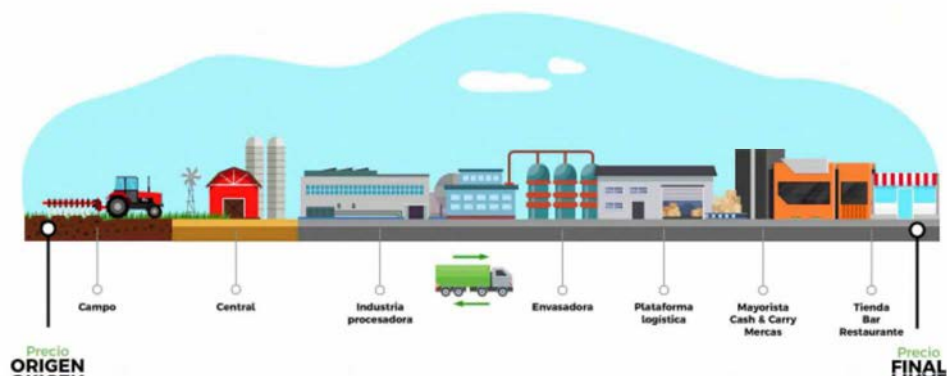
https://en.wikipedia.org/wiki/Knowledge_management

Sartori, Jeanfrank (2021)

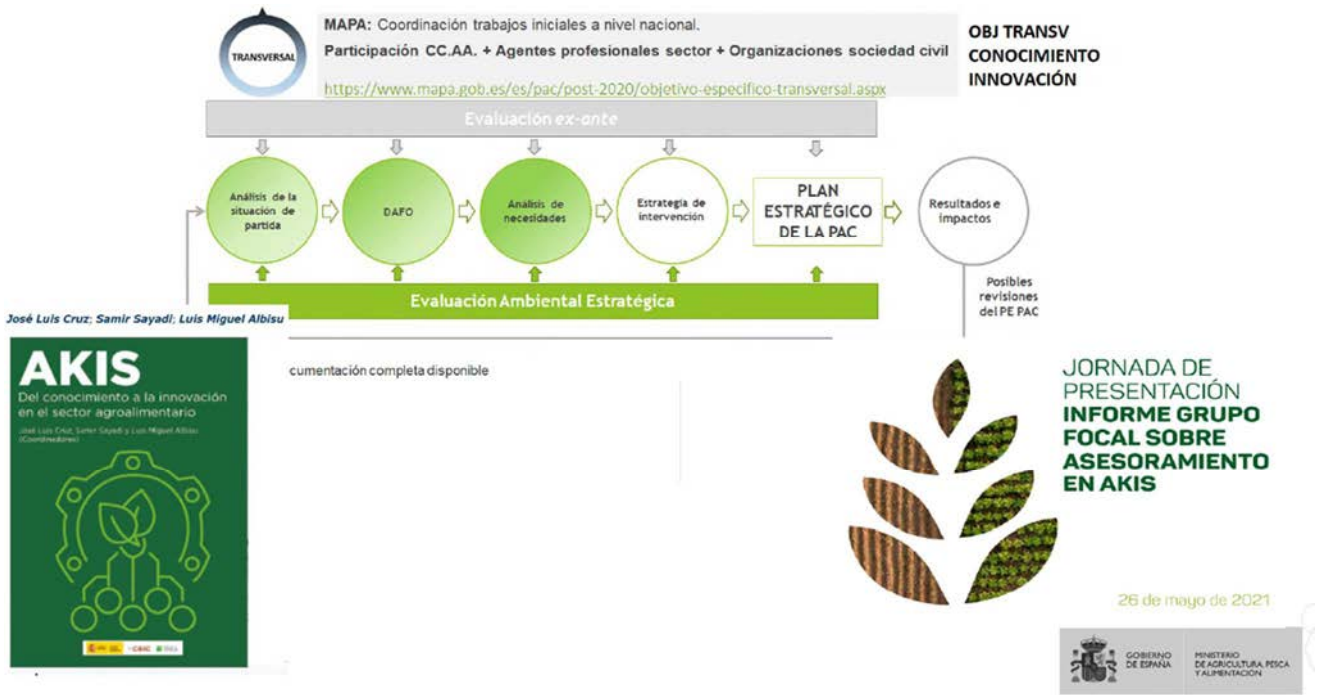
O cruzamento da xestión do coñecemento e a innovación, nun sistema tan rico e tan complexo como a cadea agroalimentaria en España, en plena sociedade da información, dá idea do reto que temos que afrontar... todos os actores do Sistema de Coñecemento e Innovación Agrícola en España.

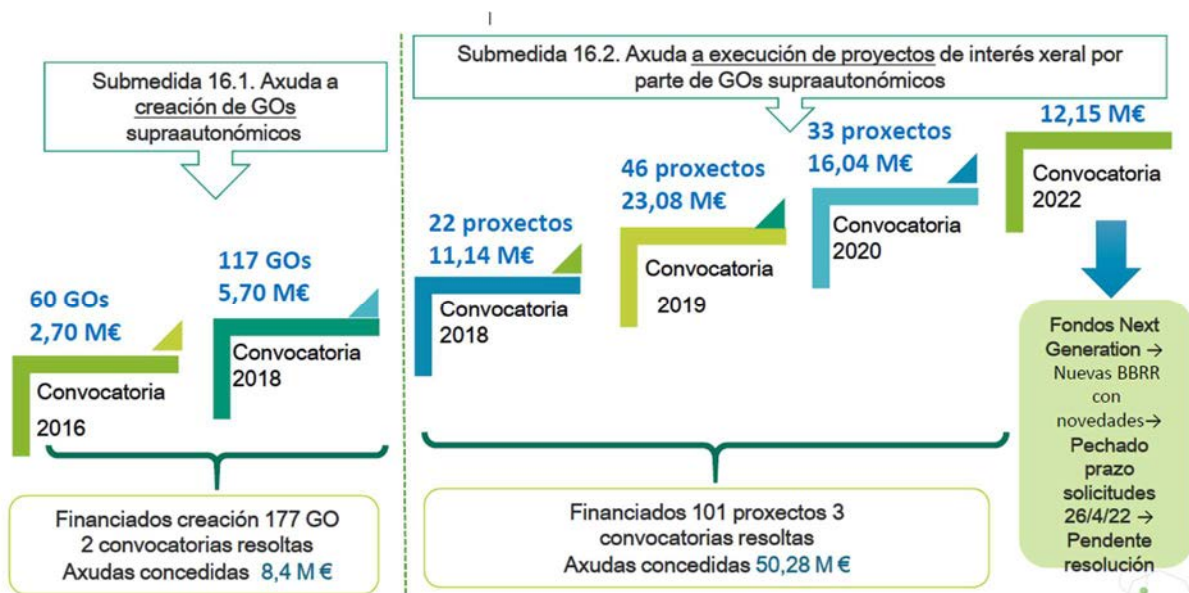
CADENA DE VALOR AGROALIMENTARIA

1.1.- ANOS 2019, 2020 ESTUDOS, DIAGNÓSTICOS, ANÁLISES...

1.2.- INNOVACIÓN AEI-AGRI: XESTIÓN DE AXUDAS A NIVEL SUPRAAUTONÓMICO NO PNDR 2014-2020

2.- GRUPO FOCAL SOBRE ASESORAMIENTO EN AKIS

O seu obxectivo foi analizar e identificar actores que poden desenvolver as tarefas de asesoramento dentro de AKIS, para lograr un respaldo institucional eficaz e efectivo para fortalecer a transferencia do coñecemento e a innovación no sector agroalimentario.

Composición:

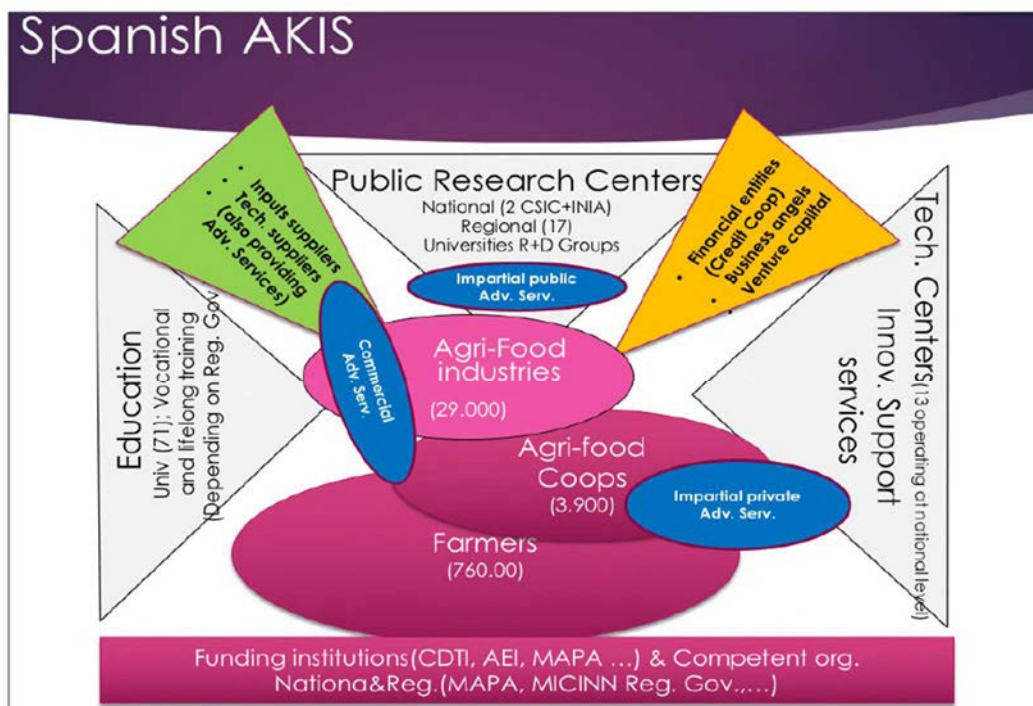
- 33 membros (13 CCAA)
- Cooperativas, OPAs, investigadores, universidades, CCAA, industrias de inputs, industrias tecnolóxicas, Servizos de asesoramento (públicos e privados), ONGs e fundacións

Retos debatidos:

1. Mellora da gobernanza e coordinación dos AKIS.
2. Interacción, fluxos de coñecemento e papel dos asesores no fortalecemento dos AKIS.
3. Novas fórmulas para o asesoramento agrario.
4. Asesoramento imparcial vs. asesoramento comercial.
5. Contribución dos AKIS, e en particular do asesoramento agrario, para a consecución de obxectivos da PAC

O informe final do Grupo Focal de Asesoramento AKIS está dispoñible aquí:

[20211022informefinal_digital_tcm30-562479.pdf \(mapa.gob.es\)](https://www.mapa.gob.es/20211022informefinal_digital_tcm30-562479.pdf)

Fuente: Montero Aparicio, A. 2020

2.1.- CONCLUSIONES DO GRUPO FOCAL ASESORAMENTO EN AKIS

Diversidade xeográfica = Diversidade AKIS

- AKIS variables entre regiones y por sectores.
- Dispersión + Fragmentación ≠ Debilidad.

Pluralidade prestadores de asesoramento =
Pluralidade de necesidades e demandas

Evolución do rol dos asesores: facilitadores

GOBERNANZA E COORDINACIÓN: necesario reforzar

- Servicios "extensión agraria".
- Organismos públicos.
- Organizaciones de agricultores.
- Consultores independientes.
- ONGs.
- Empresas de *input* agrarios.
- Empresas tecnológicas agrarias.

IMPARCIAL

DE CALIDADE

NECESARIO REFORZAR A FORMACIÓN DOS ASESORES

2.2.- RECOMENDACIONES DO GRUPO FOCAL ASESORAMENTO EN AKIS

Enfoque estratéxico + Sistema de gobernanza reforzado mecanismos coordinación varios niveles

- ✓ Acción coordinada.
- ✓ Sinerxias entre accións e competencias.

Fortalecimiento dos AKIS:

- ✓ Sinxela e adaptada á realidade e nivel de desenrolo dos AKIS en España.
- ✓ Ser operativa.
- ✓ Respeitar as competencias de cada ámbito y reforzar ó conxunto a través de unha cooperación reforzada.

✓ Reforzo ferramentas consolidadas

✓ Desenrolo novas ferramentas

Coordinación

Intercambio de experiencias e identificación de boas prácticas

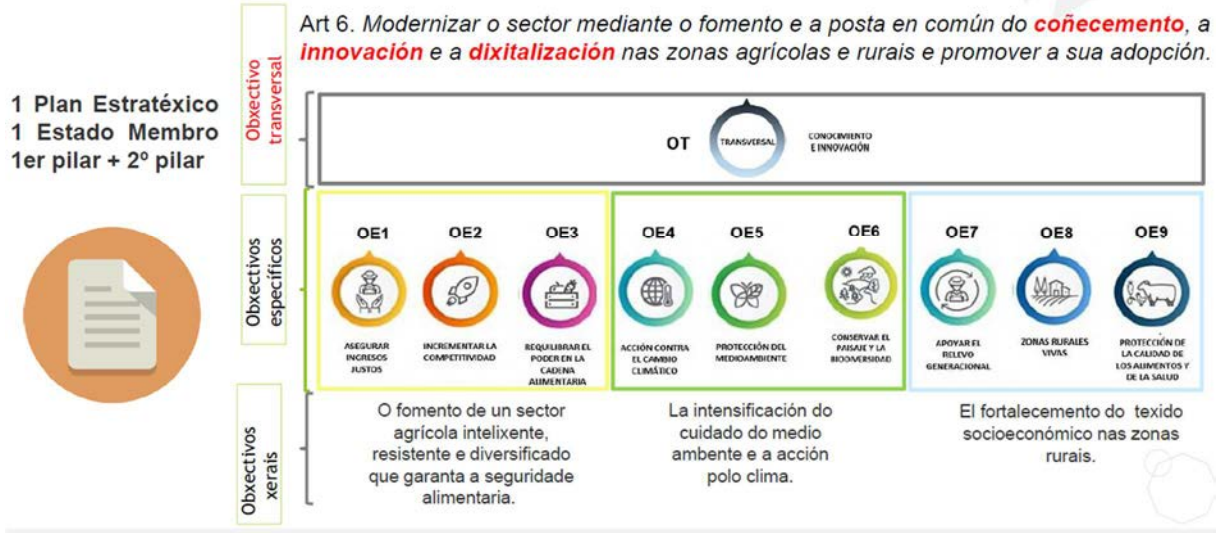
Seguimento, avaliación e proposta de accións correctoras

- Cooperación (M16).
- Transferencia de coñecemento (M1 y M2).
- Simplificación concesión e xustificación.
- Criterios e exixencias comúns a nivel nacional.

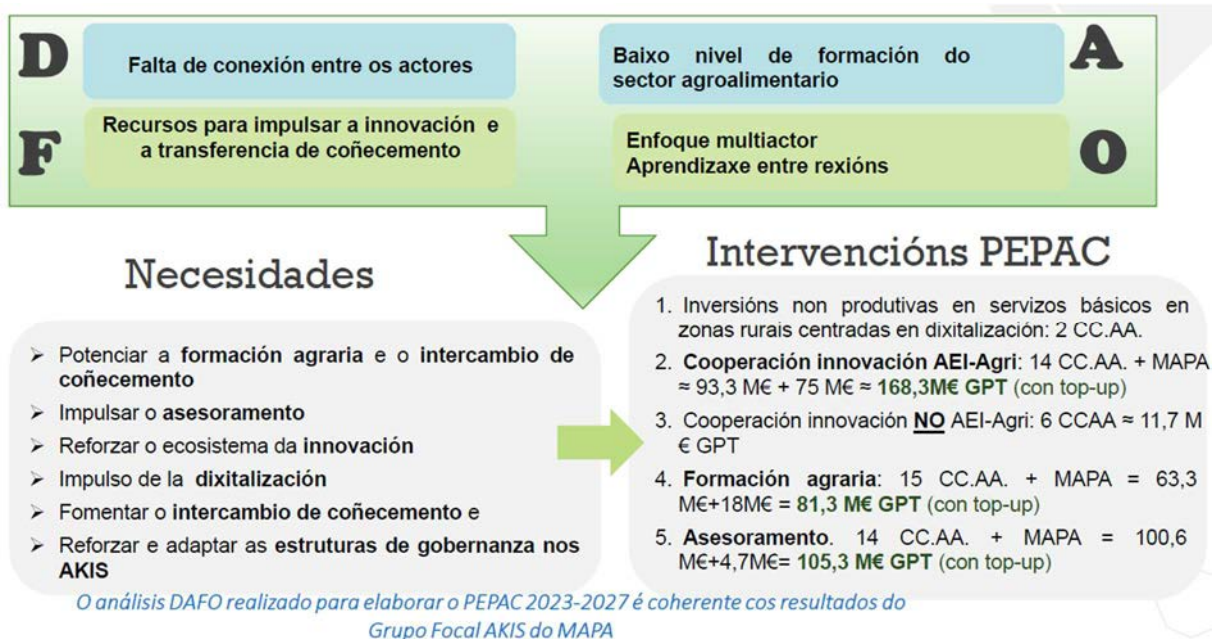
- Eventos multi-actor
- Demostracións

3.- PLAN ESTRATÉGICO PAC (PEPAC) 2023-2027

Regulamento 2021/2115 Plan Estratégico da PAC.

3.1.- PEPAC EN ESPAÑA: LÓXICA INTERVENCIÓN DO OBXECTIVO TRANSVERSAL

3.2.- FUTURAS INTERVENCIONES SUPRA-AUTONÓMICAS PEPAC

3.2.1.- Formación: 18 M€

- A. Eventos en forma de Xornadas técnicas, seminarios técnicos ou Xornadas de campo, entre outros, no que se divulga de forma aberta os coñecementos tecnolóxicos e de xestión máis actuais respecto á temática concernida e con vistas á mellora da competitividade ou sustentabilidade ambiental das explotacións agrícolas ou gandeiras ou a industria agroalimentaria relacionadas.
- B. Actividades demostrativas que mostran a viabilidade ou o funcionamento en condicións reais daquelas prácticas ou innovacións
- C. Cursos formativos para adquisición de competencias en dixitalización: para profesionais do sector agroalimentario e asesores
- Programas temáticos relacionados dixitalización. (Incluirán actuacións A+B+C).
 - Programas temáticos non directamente con dixitalización (Incluirán actuacións A+B).

3.2.2.- Asesoramento dixital: 4,7 M€

- Axudas para contribuír á obtención de servizos de asesoramento dixital: Outorgaranse axudas ás entidades de asesoramento por prestar servizos de asesoramento dixital.
- Axudas para a creación de servizos de asesoramento dixital: Concederanse axudas para o establecemento de asesoramento dixital.

TRÁTASE DE UN ENFOQUE MAIS ABERTO, MULTIREGIONAL, QUE CUBRE POSIBLES GAPS DE INTERVENCIONES AUTONÓMICAS.

3.2.3.- Cooperación innovación AEI-AGRI: 75 M€

2023-2027

- 1 Intervención para dar axudas para execución de proxectos innovadores por parte de GOs supra-autonómicos AEI-Agri (con gastos de preparación proxecto subvencionables)
- GOs perfiles complementarios/sector agroalimentario/forestal obligatorio
- Ámbito supra-autonómico (execución <2 CCAA; membros <2 CCAA) → cubre gap entre intervencións de 14 CCAA
- Programado 75M€ → + 60% dotación orzamentaria respecto ó período 2014-2020
- 100% Subvencionabilidade
- Posibilidade de dar anticipos ata o 50% da axuda
- Límite máximo axuda: 600.000 €

2014-2020

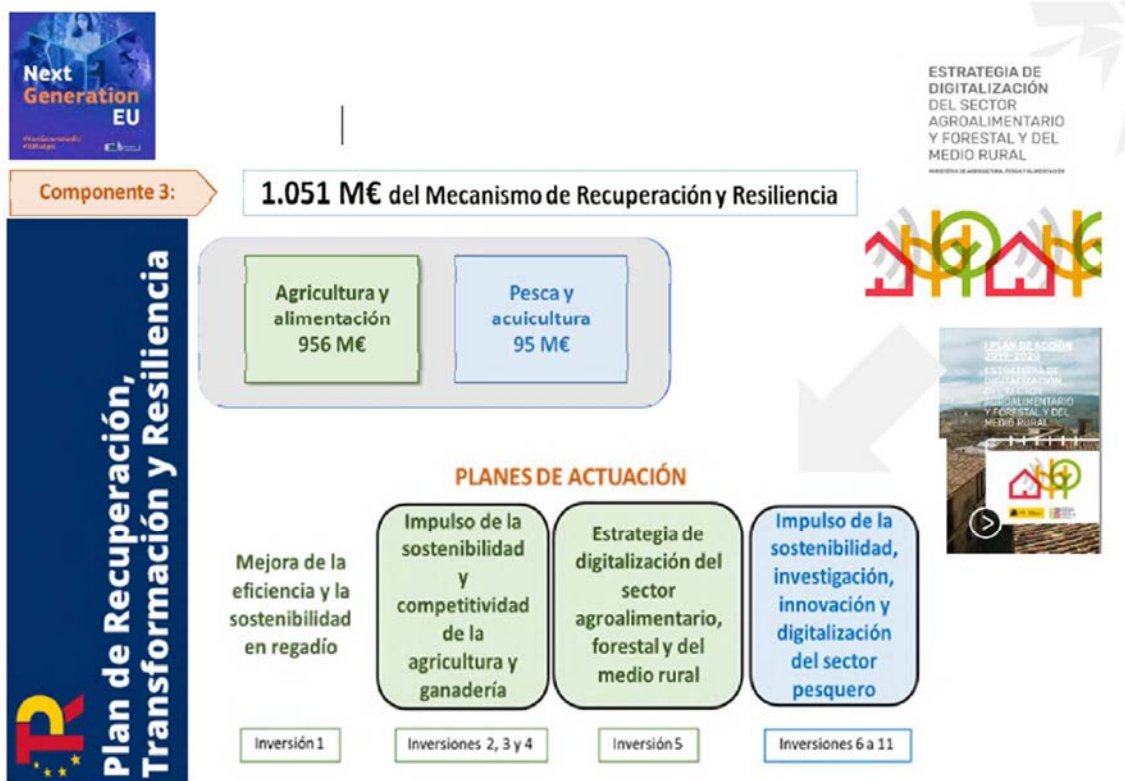
- 2 submedidas: 16.1 para dar axudas á creación de GOs e 16.2 para execución de proxecto innovador
- GO perfiles complementarios/sector agroalimentario/forestal obligatorio
- Ámbito supra-autonómico → cubre gap entre intervencións de 15 CCAA
- Programado inicialmente 47 M€ 2014-2020
- 100% subvencionabilidade excepto inversións
- Anticipos só para inversións
- Límite máximo axuda: 100.000 € para creación GO; 600.000 € para execución proxecto

3.3.- GOBERNANZA AKIS EN PEPAC: ESTRUCTURA DE GOBERNANZA MULTINIVEL

4.- COHERENCIA DE POLÍTICAS, MULTIPLICIDADE DE MARCOS ESTRATÉXICOS PARA O REFORZO DO COÑECEMENTO E INNOVACIÓN

Iniciativas fora da PAC para fornecer o sistema de coñecemento e innovación en agricultura

4.1.- PLAN DE RECUPERACIÓN: TRANSICIÓN DIXITAL AGROALIMENTARIA

Iniciativas fora da PAC para fornecer o sistema de coñecemento e innovación en agricultura

C3.I5 – Estratexia de dixitalización do sector agroalimentario e forestal e do medio rural

ACTUACIÓNS	Millóns de € fondos EU
1. Apoyo emprendemento sector agroalimentario	30
2. Hub Innovación dixital	4
3. Observatorio de la dixitalización	1
4. Plataforma asesores AKIS	3
Total	38

CREDITOS ENISA MAPA agroinnpulso: Apoyo ó emprendemento de base tecnolóxica no sector agroalimentario dirixida a PEMES agroalimentarias

- **BENEFICIARIOS:** PYMES AGRO relacionados con toda a cadea de valor que presenten proxectos empresariais innovadores/dixitais
- **EXECUCIÓN:** convenios (o primeiro, anual, por importe de 10M€) con ENISA, (Empresa Nacional de Innovación, sociedade mercantil dependente de MINCOTUR)
- **DOTACIÓN:** 30M€ europeos y 3 millóns AGE MAPA
- **LÍNEA DE FINANCIACIÓN PYME AGRO:** PRESTAMOS PARTICIPATIVOS, 9 anos de duración, 7 anos máximo de carencia, exentos de avales e garantías. Importe préstamo: 25.000 €-1.500.000€
- 41 créditos xa aprobados, globalmente por importe de 7 millóns de euros

Creación de un Hub de innovación dixital para empresas do sector agroalimentario en San Fernando de Henares, Madrid CENCA-CENTRE

Entorno facilitador que xenere un ecosistema propicio para o impulso do uso das novas tecnoloxías en empresas do sector agroalimentario, baseado na tecnoloxía interoperable **Fiware**

Fiware: arquitectura común impulsada desde a UE. Utiliza protocolos estandarizados para desenvolver solucións intelixentes e interoperables no sector del internet das cousas (IoT)

Espacios físicos renovados + plataforma informática + campos cultivos

- Formación
- Mentorización
- Espazos de dinamización
- Campos de ensaio
- Laboratorio de probas: agrolabs
- Plataforma, entorno de divulgación

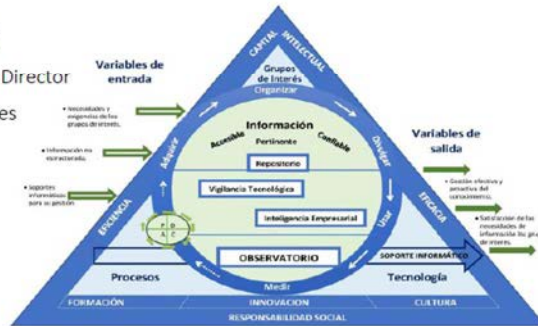

Observatorio da dixitalización do sector agroalimentario

Seguimento e análise continuado do grado de implantación e adopción de novas tecnoloxías no sector agroalimentario a nivel sectorial e territorial.

Convenio con CAJAMAR

- Elaboración de un Plan Director
- Definición de indicadores
- Estudos/análisis

Modelo para gestionar el conocimiento mediante el observatorio científico. Fuente: (Medina Nogueira, 2015).

Plataforma de Asesores AKIS

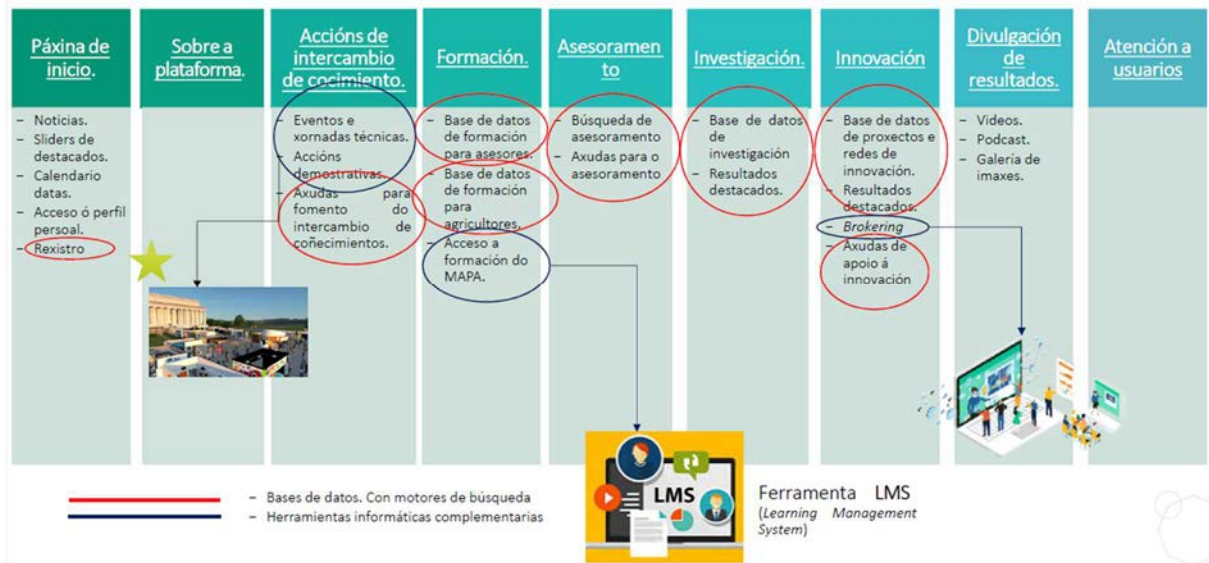

Plataforma que funcione como unha ferramenta que impulse a transferencia de coñecementos e información entre os actores do AKIS (Sistema de Coñecemento e Innovación na Agricultura), que permita aproveitar o coñecemento xerado e rentabilizar as sinerxias en todo o territorio nacional, facendo especial fincapé no papel dos asesores, que evolucionarán hacia un papel de axentes de innovación, en consonancia co mandato da nova PAC

- Difusión de contidos propios sobre un repositorio nacional
- Listado público de entidades de asesoramento das CC.AA. Rexistro voluntario para asesores agrarios de ámbito autonómico
- Repositorio público de información de investigación, innovación agraria
- Punto de encontro AKIS

4.2.- ESTRUCTURA DA PLATAFORMA DE ASESORES AKIS

4.3.- FASES DE DESENVOLVEMENTO DA PLATAFORMA DE ASESORES AKIS

4.4.- COHERENCIA DE POLÍTICAS, MULTIPLICIDADE DE MARCOS ESTRATÉXICOS PARA O REFORZO DO COÑECEMENTO E A INNOVACIÓN. PERTE AGROALIMENTARIO

Eixo 1: Fortalecemento industrial do sector agroalimentario

Presuposto: 400 M€ Xestor: MINCOTUR

Eixo 2: Dixitalización do sector agroalimentario

Presuposto: 454,35 M€ Xestor: MAPA Y MINECO

Eixo 3: I+D+i no eido agroalimentario

Presuposto: 143,56 M€ Xestor: MICIIN Y MAPA

Próximo incremento do seu presupuesto en 800 millóns de euros adicionais

PERTE AGROALIMENTARIO EJE 3 I+D+i agroalimentario.

- **PLANS COMPLEMENTARIOS EN I+D+i con CCAA:**
 - Agroalimentación AGROALNEXT
 - CCAA: Navarra, La Rioja, Aragón, G. Valenciana, Murcia + **Extremadura y Asturias**
 - Presuposto: 46 M€ (30 M€ MRR y 16 M€ cofinanciación CCAA) y +
- **INNOVACIÓN/CDTI:**
 - Misiones para a Ciencia e a Innovación: Misión para impulsar a agricultura do século XXI. Presuposto: 21,9 M€.
 - Axudas a Centros Tecnolóxicos de Excelencia Cerveceira para actuacións en tecnoloxías prioritarias: área para acadar unha alimentación segura y saludabel. Presuposto: 8,5 M.
- **INFRAESTRUTURAS:**
 - Plataforma de Xermoplasma Vexetal. CSIC-INIA. Presuposto: 4,5 M€
 - Modernización laboratorios de sanidade animal y vexetal. MAPA. Presuposto: 18 M€ (10 MRR y 8 presuposto ordinario).

PERTE AGROALIMENTARIO PLAN COMPLEMENTARIO Agroalnext

LA-1: *PRODUCCIÓN PRIMARIA SOSTIBLE. TRANSICIÓN ECOLÓXICA.*

LA-2: *GARANTÍA DE SUMINISTRO DE ALIMENTOS SANOS, SEGUROS, SOSTIBLES Y ACCESIBLES.*

LA-3: *TRANSICIÓN DIXITAL DO SECTOR AGROALIMENTARIO.*

LA-4: *ECONOMÍA CIRCULAR.*

LA-5: *INNOVACIÓN E TRANSFERENCIA PARA A TRANSFORMACIÓN.*

LA-6: *REFORZO DE INFRAESTRUTURAS Y RECURSOS PARA A MELLORA DA COMPETITIVIDADE DAS ENTIDADES DE I+D+i E O IMPULSO DA TRANSFERENCIA Ó MERCADO.*

LA-7: *COORDINACIÓN, DIFUSIÓN E FORMACIÓN.*

- Dinamización do sistema con iniciativas de **todo tipo e actuacións demostrativas**
- Fomento do **traballo conxunto**, postas en común concretas, valoración de residuos e subproductos incluído o agrocompostaxe
- Vocación de **compartir os datos derivados da I+D+i, se fora posible en plataformas abertas**
- **“laboratorio de ideas” para identificar retos e fomentar entornos de demostración e interconexión de Hubs de innovación e outros nodos de innovación.**

4.5.- E, CON FONDOS DO M.A.P.A.

O1. L2. Capacitación: Acción A3. Creación Centro de Competencias Dixitais.

Obxectivo: abordar a fenda dixital permitindo formar a profesionais de empresas de servizos agroalimentarias, asociacións empresariais agrarias, agricultores e gandeiros, cooperativas, administración pública, grupos de desenvolvemento rural, centros tecnolóxicos e organizacións agrarias, con especial atención a mozas e mulleres das zonas rurais.

Xa se desenvolveu o primeiro programa formativo de 8 cursos en 2021, a través dun convenio interadministrativo entre o MAPA (DGDRIFA) e as Universidades de Córdoba e a Politécnica de Madrid. Daráse continuidade ao proxecto a partir deste ano 2022.

UNIVERSIDAD
POLITÉCNICA
DE MADRID

➔ **Presupuesto: 1 M€**

Programa Cultiva

Programa de Estancias Formativas de Xóvenes Agricultores en Explotacións Modelo

Obxectivo: ofrecer a xóvenes agricultores e gandeiros formación práctica en explotacións modelo de acollida a traveso de estadias formativas, nas que teñan a oportunidade de adquirir e consolidar "in situ" coñecementos sobre aspectos técnicos e de xestión que poidan aplicar no desenvolvemento da súa propia actividade agraria.

Estadias formativas, desenroladas en territorio nacional e por periodos de entre 5 e 14 días de duración, ofertan ós xóvenes 7 horas de formación diaria sobre diferentes temáticas

<https://www.mapa.gob.es/gl/desarrollo-rural/temas/jovenes-rurales/visitas-formativas/default.aspx>

Elaboración de unha Folla de Ruta de Formación agroalimentaria :

Obxectivo: Definir a Misión e Visión do MAPA en relación á Formación agroalimentaria, ao constituír un pilar estratéxico para a modernización e competitividade do sector agrorural, a loita contra o despoboamento do medio rural, e a ordenación do territorio.

FOLLA DE RUTA Agroalimentaria

ÁREAS DE ACTUACION:

1. Orientación/ asesoramento: Itinerarios formativos, acreditación de competencias.
2. Coordinación/colaboración con outras autoridades e axentes: alcanzar unha coordinación eficaz entre as autoridades competentes en formación.
3. Participación en programas europeos e iniciativas comunitarias relacionadas coa Formación e a Capacitación
4. Innovación: dar a coñecer proxectos e iniciativas de innovación e transferencia do coñecemento
5. Dixitalización: Promover novas contornas de aprendizaxe, ferramentas e pedagogías, en particular vinculadas á dixitalización.
6. Liñas de axuda : programas de formación plurirregionales, novos agricultores, mulleres rurais, dixitalización, Plan cultiva
7. Divulgar e promover accións de sensibilización e Incrementar o atractivo da FP: campañas de promoción de novas profesións rurais yde as FP de familia agrearía e agroindustrial, impulsar a acreditación de competencias, visibilizar as políticas de formación...
8. Seguimento e avaliación: definir indicadores e obxectivos que permitan o seguimento tanto cuantitativo como cualitativo do desempeño dos obxectivos

5.- CONCLUSIÓNS

- Relación crecente entre a PAC e a Política de Innovación da UE:
 - Promocionar e nutrir os AKIS
 - Promover a transferencia do coñecemento e información.
- Mayor competitividade e resiliencia
- Gran diversidade de AKIS en España.
 - Falta de recoñecemento do rol de divulgador en carreira científica (modificación Ley Ciencia, en tramitación parlamentaria, incluírá o recoñecemento das actividades de transferencia na carreira investigadora)
 - Evolución na última década de un sistema lineal a un enfoque multiactor: Rol Grupos Operativos AEI-Agri.
 - Gran diversidade de sistemas de asesoramento: Evolución hacia un asesoramiento más especializado.
 - Crecente demanda de amplitude de materias a cubrir polo asesoramento por parte dos produtores.
 - Distribución, consumidores, sociedade civil
 - Innovación, ferramentas dixitais, IA, novas tecnoloxías
 - Actual evolución do papel do asesoramento hacia a figura do axente de innovación.
 - Creación nos últimos anos de ecosistemas de innovación aberta.
 - Novos mecanismos de transferencia de coñecemento.
 - Fortalecemento do emprendemento: aceleradoras, incubadoras, *hubs* de innovación e *living labs*.
 - Fortalecemento das interaccións entre os actores dos AKIS.
 - Incorporación de novos mecanismos de financiación: fondos de capital risco.
 - Necesidade de participación de todos os actores involucrados. enfoque estratéxico de fortalecemento dos AKIS
 - Necesidade de unha estructura de gobernanza AKIS para a coordinación nacional.

Estado actual do sector agroalimentario de Galicia. Instrumentos e medidas para garantir que o coñecemento, a formación e o asesoramento cheguen ao medio rural

Lugo, 22 de xuño de 2022

José Luis Cabarcos Corral, agacal@xunta.gal

Director Xeral de AGACAL. Xunta de Galicia

INDICE DOS CONTIDOS

1.- OS ASESORES NO AKIS.....	34
2.- INSTRUMENTOS ECONÓMICOS e MEDIDAS PDR (2014-2020)	35
2.1.- ACTUAL PDR (2014-2020).....	35
3.- PLAN ESTRATÉXICO - PAC	35
4.- ACTUAL PDR 2014-2020	36

Estado actual do sector agroalimentario de Galicia. Instrumentos e medidas para garantir que o coñecemento, a formación e o asesoramento cheguen ao medio rural

Lugo, 22 de xuño de 2022

José Luis Cabarcos Corral, agacal@xunta.gal

Director Xeral de AGACAL. Xunta de Galicia

1.- OS ASESORES NO AKIS

A industria agrícola e alimentaria é o maior sector produtor e manufactureiro de Europa e cífrase o número de explotacións en máis de 10 millóns cunhas 22.000 cooperativas agroalimentarias na UE, que crean 20 millóns de empregos, especialmente nas zonas rurais. Estímanse en máis de 294.000 as empresas de procesado de alimentos.

A poboación europea (UE 27) no ano 2021 supoñía máis de 447 M de persoas (Eurostat) e o mundo rural é o subministrador dos alimentos que precisa a poboación.

En Galicia prodúcese o 40 % do leite cru de vaca, constituíndo unha das 10 primeiras rexións de produción láctea europea ao albergar o 41,9 % das cabezas de produción de leite de vaca. Sacrifica o 15,5 % do gando bovino de España con 2,5 M de cabezas no 2021 ou o 1,7 % das cabezas de porcino sacrificadas en España. Aínda que a produción de millo gran mantense estable cunhas 108.000 toneladas/ano desde o 2019, o forraxeiro diminuíu ata os 1,97 M Toneladas, representando practicamente a metade do producido en toda España (Fonte MAPA. Informe de Indicadores por Comunidade Autónoma-Galicia 2021)

Cun 2,957 M de hectáreas representa o 5,8 % do territorio nacional e supón o 9 % da superficie forestal española (1,8 M ha) e un 456 mil hectáreas de prados e pasteiros máis un 369 mil hectáreas de terras de cultivo (MAPA. Anuario de Estatística 2020)

A agricultura, gandería, silvicultura e pesca representan en Galicia o 5,7 % do seu PIBB, fronte ao 3,1 % que representa este sector para España no seu conxunto.

Cunhas 76.000 explotacións no 2016, Galicia ten contorna ao 8 % das explotacións de España e dedica ao cultivo forraxeiro 226 mil hectáreas que representan o 23,3 % da superficie española dedicada a esta produción, sendo a superficie de produción de millo forraxeiro o 75,3 % de toda a española. Destaca tamén a produción de pataca con 11,7 mil hectáreas que representan o 25,5 % da superficie nacional dedicada a este cultivo.

Na industria agroalimentaria, con 1283 M € de cifra de negocio para os produtos lácteos, 1350 M € para a industria cárnica, 1080 M € para os produtos de alimentación animal ou 558 M € para a cervexa e malta, Galicia representa respecto ao resto de España o 13,2 %, 4,7 %, 7 % e o 14,5 % de cifra de negocio respectivamente para os produtos lácteos, industria cárnica, os produtos de alimentación animal ou a cervexa e malta.

Estímase que en Galicia contorna a unhas 512.308 hectáreas de superficie agraria son susceptibles de ser aproveitadas para cultivos ou usos forestais e coa nova Lei de Recuperación da Terra Agraria de Galicia realizouse unha gran aposta pola recuperación de territorios abandonados ao introducir figuras de nova creación como as aldeas modelo ou os polígonos agroforestais. Un dos grandes hándicaps é o minifundio e a fragmentación da propiedade, pero desde que botou a andar a lei (BOE 152 do 26 de xuño de 2021, vai cumprir un ano da súa publicación), preto de 5.500 propietarios mostraron interese en sumar máis de 25.000 parcelas a algunha das ferramentas de mobilización de terras que recolle a norma, mobilizando xa máis de 4.600 hectáreas de terreo.

2.- INSTRUMENTOS ECONÓMICOS E MEDIDAS PDR (2014-2020)

2.1.- ACTUAL PDR (2014-2020)

As medidas e submedidas actualmente en vigor que teñen relación directa coa garantía de que o coñecemento, a formación e o asesoramento cheguen ao medio rural pódense resumir así:

MEDIDA 01: Accións de transferencia de coñecementos e información (artigo 14)

Submedida 1.1. Formación profesional e adquisición de competencias

Submedida 1.2. Actividades de demostración e información

Submedida 1.3. Intercambios de breve duración e visitas

MEDIDA 02 Servizos de asesoramento, xestión e substitución destinados ás explotacións agrícolas (art. 15)

Submedida 2.1. Uso de servizos de asesoramento.

- Servizos de asesoramento público

- Servizos de asesoramento privado

Submedida 2.3. Formación de asesores

MEDIDA 16: Cooperación (art. 35)

Submedida 16.11 Grupos operativos EIP para produtividade e sustentabilidade agrícola.

Submedida 16.12 Axudas para proxectos de grupos operativos EIP

Submedida 16.20 Axudas para proxectos piloto e desenvolvemento de novos produtos, prácticas, procesos e tecnoloxías.

3.- PLAN ESTRATÉXICO - PAC

Existe un claro paralelismo entre as intervencións que se deseñan para a nova PEPAC 2023-2029 e as existentes no actual PDR 2014-2020:

- **Intervención 7201. Formación**

Na nova PE PAC esta intervención é equivalente ou inclúe as submedidas do actual PDR 2014-2020

1.1. Formación profesional e adquisición de competencias

1.2. Actividades de demostración e información

1.3. Intercambios de breve duración e visitas

2.3. Formación de asesores

- **Intervención 7202. Asesoramento.**

É equivalente á submedida 2.10 do actual PDR 2014-2020 sobre Uso de servizos de asesoramento.

Inclúe os servizos de asesoramento:

- Públicos

- Privados

- **Intervención 7161.** Cooperación de Grupos Operativos da Asociación Europea para a Innovación en materia de produtividade e sustentabilidade agrícolas (AEI-Agri). Artigo 77 de Cooperación. Proxectos de Grupos Operativos.

Equivale no actual PDR ás submedidas 16.11 e 16.12 de axudas para a creación de Grupos Operativos EIP para a produtividade e sustentabilidade agrícola e para os proxectos destes grupos, respectivamente.

- **Intervención 7162.** Grupos de cooperación para a innovación non relacionados coa AEI AGRI. Artigo 77 de Cooperación. Proxectos Piloto.

Equivale á submedida 16.2 de axudas para proxectos piloto e desenvolvemento de novos produtos, prácticas, procesos e tecnoloxías.

- **Intervención 7131.** Cooperación para promover a participación nos réximes de calidade dos produtos agrícolas e alimenticios.

(Estimación de 8.500 beneficiarios) Participación DO/IGP

- **Intervención 7132.** Cooperación para a promoción dos produtos agrícolas e alimenticios en réximes de calidade.

Uns 5.500.000 € GPT anual. Promoción DO/IGP

- **Intervención 6505. Conservación de Recursos Xenéticos.**

É o equivalente ás actuais submedidas do PDR 2014-2020 10.23 de conservación de recursos xenéticos en agricultura (xestionados por AGACAL) e 15.21 de Conservación de recursos xenéticos forestais (xestionados por AGACAL).

4.- ACTUAL PDR 2014-2020

Os instrumentos e medidas que permiten garantir que o coñecemento, a formación e o asesoramento cheguen ao medio rural apóianse decisivamente nas medidas FEADER instrumentalizadas en Galicia a través do PDR (Programa de Desenvolvemento Rexional) de Galicia 2014-2020, ao amparo do Regulamento (UE) 1305/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de decembro de 2013, relativo á axuda ao desenvolvemento rural a través do Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader).

En concreto as medidas e submedidas que o PDR de Galicia apoian a estes fins son:

MEDIDA 01: Accións de transferencia de coñecementos e información (artigo 14)

O sector agroalimentario e forestal galego precisa incorporar prácticas innovadoras e o desenvolvemento de iniciativas de I+D, como elemento básico de competitividade, así como consolidar un sistema permanente de transferencia de coñecementos e innovación a agricultores, silvicultores, xestores da terra e axentes da industria agroalimentaria e forestal, que teña en consideración a actualización permanente dos formadores e atenda aos distintos ámbitos de interese: xestión empresarial, novas tecnoloxías, participación na cadea de valor, protección medio ambiental, biodiversidade, Rede Natura 2000, agricultura ecolóxica, cambio climático, conservación da natureza, etc.

En particular, esta medida profunda na promoción de sistemas de formación profesional en materia agropecuaria e forestal, presencial, semipresencial e na internet, complementaria aos sistemas educativos regrados e con especial orientación a novos agricultores e silvicultores.

Abarca tanto ás actividades de formación profesional continua e adquisición de competencias, como as actividades de demostración e información.

A medida enlaza esencialmente coa prioridade uno de desenvolvemento rural e, en particular, coas áreas focales

- 1A (fomentar a innovación, cooperación e o desenvolvemento da base de coñecemento nas zonas rurais) e
- 1C (fomentar a aprendizaxe permanente e a formación profesional no sector agrícola e o sector silvícola).

Con todo, dado o seu carácter horizontal, contribúe transversalmente no cumprimento dos obxectivos de practicamente todas as prioridades, e en concreto, das áreas focales

- 2A (mellorar os resultados económicos de todas as explotacións e facilitar a restructuración e modernización das mesmas, en particular con obxecto de incrementar a súa participación e orientación cara ao mercado, así como a diversificación agrícola),
- 2B (facilitar a entrada no sector agrario de agricultores adecuadamente formados, e en particular a substitución xeracional),
- 3A (mellorar a competitividade dos produtores primarios integrándoos mellor na cadea agroalimentaria a través de réximes de calidade, engadir valor aos produtos agrícolas, promoción en mercados locais e en circuitos de distribución curtos, agrupacións e organizacións de produtores e organizacións interprofesionais),
- 4A (restaurar, preservar e mellorar a biodiversidade (incluído nas zonas Natura 2000 e nas zonas con limitacións naturais ou outras limitacións específicas), os sistemas agrarios de alto valor natural, así como o estado das paisaxes europeas),
- 4C (prever a erosión dos chans e mellorar a xestión dos mesmos),
- 5B (lograr un uso máis eficiente da enerxía na agricultura e na transformación de alimentos),
- 5C (facilitar a subministración e o uso de fontes renovables de enerxía, subproductos, refugallo e residuos e demais materia prima non alimentaria para impulsar o desenvolvemento da bioeconomía),
- 5D (reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro e de amoníaco de procedentes da agricultura) e
- 5E (fomentar a conservación e captura de carbono nos sectores agrícola e forestal).

En relación aos obxectivos transversais, a medida ten incidencia en:

- **Innovación.** As actividades de formación profesional, de adquisición de competencias, as de demostración e información e as visitas e intercambios de breve duración son elementos básicos para a mellora da competitividade nos sectores produtivos e industriais. De especial relevancia na transmisión de información dos procesos innovadores resultan as actividades de demostración que poidan mostrar a aplicación de novas tecnoloxías, técnicas de produción e a transferencia de información. O apoio aos procesos de transferencia de coñecementos dá aplicabilidade no noso territorio ás innovacións que afecten a cada un dos ámbitos de interese.
- **Medio Ambiente.** A aplicación desta medida ten unha influencia directa na protección do medio ambiente. A mellora na cualificación profesional dos axentes inflúe positivamente na mellora da xestión do chan, a protección da biodiversidade, a redución da erosión, a mellora da xestión da auga, a conservación da paisaxe, a Rede Natura 2000, etc.

- Cambio climático. As operacións de formación profesional e de adquisición de competencias supoñen un incremento dos coñecementos de actividades que contribúen á adaptación e mitigación do cambio climático entre os agricultores, silvicultores e industrias do sector favorecendo con iso a maior difusión das mesmas. En concreto, supón unha mellora da sustentabilidade das actuacións, un incremento no uso das enerxías renovables, un uso máis eficiente dos inputs, unha mellora na xestión da auga, contribuirá a evitar a degradación dos chans, no manexo de pragas e enfermidades, na emisión de gases de efecto invernadoiro, incrementar a eliminación de carbono mediante sumidoiros,...

Na intervención 7201 da nova PEPAC 2023 a 2029 relativa a formación presupostase 8,1 M €

SUBMEDIDA 1.1. Formación profesional e adquisición de competencias

Esta submedida se instrumenta promovendo actividades de formación profesional e adquisición de competencias, orientadas a persoas con relación profesional ou con expectativa de incorporación nos sectores produtivos da agricultura, a gandería, a industria agroalimentaria e a cadea forestal-madeira, dirixida en especial a mozas e mulleres.

As modalidades de formación que se ofrecen son.

- Presencial / telepresencial
- En línea (E-learning) (aprendizaxe a través dunha plataforma virtual empregando un dispositivo electrónico.
- Semipresencial (B-learning): combina a formación en línea coa presencial
- Formación de curta duración (Microlearning): modalidade que se basea en aprender mediante pequenas leccións dixitais.

Neste plan de formación inclúese tanto formación esixible como non esixible. A formación esixible ten como obxectivo proporcionar aos profesionais do sector agroforestal os certificados, diplomas ou carnés esixibles polas distintas normativas que regulan as actividades, para as que sexa preceptivo contar coa acreditación de formación específica para exercelas, así como naqueles casos en que sexa requisito para percibir determinadas axudas públicas.

O tipo de accións que se imparten son:

- Cursos de formación e capacitación xeral como os cursos de aplicador manipulador de produtos fitosanitarios (básico, cualificado, ponte) e de renovación dos mesmos, benestar animal en explotacións ou en transporte, capacitacións para o persoal de granxas de porcino ou avícolas ou os sistemas de clasificación de canles de vacún (modelo SEUROP), por poñer algúns exemplos.
- Conferencias
- Seminarios temáticos
- Talleres prácticos.
- Formación de curta duración para actualización de coñecementos.
- Visitas, incluídas na programación dos cursos dalgunha das anteriores modalidades.

No bienio 2021-2022 aprobáronse 1.007 accións formativas cun orzamento estimado de 1.738.229,58 €

(NOTA.- Na convocatoria 2022 aprobáronse 429 propostas por importe total de 779.692,59 €. Na convocatoria 2021 aprobáronse 578 propostas por importe total de 958.536,99 €)

O programado FEADER para esta submedida no PDR 2014-2020 é de 3.990.000 €

Na nova PEPAC 2023-2029 prográmase 3.047.500 € GPT.

SUBMEDIDA 1.2. Actividades de demostración e información

A transferencia de coñecementos e innovación a agricultores, gandeiros, axentes da industria agroalimentaria e silvicultores debe incidir en temáticas preferentemente relacionadas con:

- a) A mellora da produtividade nos sistemas agrogandeiro e forestal, incluídas as producións silvopastorales.
- b) Os métodos de produción agrícola compatibles co mantemento do medio.
- c) A xestión técnico-económica das explotacións.
- d) A información e divulgación sobre novas tecnoloxías.

A tipoloxía das accións de información inclúe.

- a) Xornadas técnicas a modo de charlas, mesas redondas ou talleres.
- b) Xornadas de portas abertas de centros de investigación e centros de formación e experimentación agraria con especial énfase na transferencia de resultados das distintas liñas de investigación, así como nos campos de ensaio e demostración.
- c) Mesas redondas
- d) Simposio
- e) Congresos
- f) Visitas complementarias de actividades divulgativas ou de transferencia tecnolóxica.
- g) Elaboración de material divulgativa
- h) Actividades de demostración.
- i) Campos de ensaio

Entre os obxectivos perseguidos polo Plan de Transferencia que se promove a través das actividades de demostración e información atópase:

- Desenvolver actividades de demostración e información respecto da innovación xerada a través da I+D+i, a cal se pode entender tanto como a incorporación de novidades como a aplicación de produtos, prácticas, procesos e tecnoloxías xa existentes en condicións onde tradicionalmente non se empregasen previamente (novas alternativas produtivas, desenvolvemento de novos procesos e novas tecnoloxías, actividades de demostración de proxectos innovadores, accións que proveñan de iniciativas de cooperación...).
- Contribuír a que os coñecementos xerados cheguen aos seus últimos destinatarios: agricultores, silvicultores e persoas que traballan no sector primario ou de primeira transformación, en xeral.
- Fomentar a capacitación dos traballadores dos sectores agrario, agroalimentario e forestal en todo o relacionado cos aspectos técnicos e económicos das súas actividades incidindo, cando sexa preciso, no emprego dos métodos produtivos respectuosos coa conservación e protección do medio, na mellora na eficiencia dos sistemas agrarios de produción, na calidade, eficiencia e novas tecnoloxías da industria agroalimentaria, na reordenación das producións, na bioeconomía e na aplicación das TIC ao sector.

En 2021 aprobáronse 121 accións de transferencia tecnolóxica por importe de 449.334,00 €

O programado FEADER para esta submedida no PDR 2014-2020 é de 3.180.000 €

Para a PEPAC 2023-2029 prográmanse 3.255.000 € GPT

SUBMEDIDA 1.3. Intercambios de breve duración e visitas

A través desta submedida búscase promover os intercambios de breve duración referentes á xestión das explotacións agrícolas e silvícolas, así como visitas a explotacións agrícolas e silvícolas, orientadas a persoas en idade laboral, en activo ou con expectativa de incorporación en sectores produtivos relacionados coa agricultura e a silvicultura. Inclúe:

- Intercambios de xestión agrícola e forestal a curto prazo: esquema de intercambio que permita aos agricultores, gandeiros e silvicultores permanecer noutra explotación da UE co fin de aprender doutro agricultor, gandeiro ou silvicultor. O propósito é mellorar o intercambio de coñecementos e boas prácticas e descubrir outras formas de facer as cousas. A duración do intercambio podería ser de ata 6 meses.
- Visitas a explotacións ou instalacións: consiste na visita a unha granxa ou unha instalación co fin de aprender acerca dun tema concreto ou unha práctica específica (por exemplo, aprender a usar unha máquina específica, a conversión á agricultura ecolóxica, etc.). A diferenza co programa de intercambio de granxas radica na duración da visita e no seu obxecto; as visitas ás leiras ou instalacións son máis curtas e centran a súa atención nunha cuestión temática, seguindo un enfoque de ensino-aprendizaxe (un agricultor sabe unha técnica e outro quere aprendela).

Esta submedida 1.3 de intercambios e visitas está por desenvolver e explotar en todas as súas capacidades e preténdese poñer en funcionamento ao longo desta anualidade.

O programado FEADER para esta submedida no PDR 2014-2020 é de 1.083.000 €

Na PEPAC 2023-2029 prográmanse 600.000 € para visitas e 450.000 para intercambios.

MEDIDA 02 Servizos de asesoramento, xestión e substitución destinados ás explotacións agrícolas (art. 15)

A medida oriéntase a apoiar proxectos de asesoramento especializado, xa existentes ou de nova creación, e garantir o transvase de información desde os centros de coñecemento, investigación e desenvolvemento ata o medio rural. O asesoramento a explotacións agrarias abarca aspectos relacionados coa mellora da competitividade das explotacións, as obrigacións derivadas dos requisitos legais de xestión e as boas condicións agrarias e ambientais, a conservación da biodiversidade, o uso eficiente da auga e a protección do chan, seguridade laboral ou asesoramento específico para agricultores que se instalen por primeira vez.

En canto ás explotacións forestais o asesoramento estará relacionado coa correcta execución dos plans de xestión ou instrumentos de xestión equivalentes, a obtención de produtos forestais de calidade comercial e ambiental con certificación de xestión forestal, a captura de gases efecto invernadoiro, os bosques como sumidoiro de carbono, a conservación dos hábitats forestais e a súa biodiversidade ou a compatibilidade entre os distintos goces ou aproveitamentos do monte. Os servizos de asesoramento inclúen explicitamente aspectos relacionados coa mitigación e adaptación ao cambio climático.

En concreto, e dependendo do tipo de explotación, deberase asesorar en temas relacionados coa protección do chan, captura de carbono, prácticas de pastoreo, xestión de estercos e xurros, cultivos de cobertera, alimentación de gando, uso eficiente da auga, emisións de gases efecto invernadoiro, amoníaco e partículas PM, xestión de pragas, etc. Todo iso @teniendo en cuenta as guías de aforro e eficiencia enerxética na agricultura publicadas polo Instituto para a Diversificación e Aforro da Enerxía (IDAE), do Ministerio de Industria, Enerxía e Turismo.

Por outra banda, inclúense medidas específicas para os titulares de explotacións agrícolas e forestais situadas en Rede Natura 2000 (información, formación) sobre o cumprimento da Directiva de conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres (Directiva 92/43/CEE) e de conservación de aves silvestres (Directiva 79/409/CEE).

Para facilitar que as entidades seleccionadas para prestar servizos de asesoramento dispoñan de recursos adecuados en termos de persoal cualificado que reciba formación periódica e de experiencia

e fiabilidade en materia de asesoramento, impleméntase a submedida relativa á formación de asesores.

SUBMEDIDA 2.1. Apoio para contribuír á obtención de servizos de asesoramento

- Servizos de asesoramento público
- Servizos de asesoramento privado

Trátase dunha prestación de servizos de asesoramento a persoas físicas ou xurídicas titulares dunha explotación agrícola, gandeira ou forestal. A asesoría poderá expresarse como consulta única ou como prestación continuada no marco dunha relación pactada entre prestador e prestatario.

O asesoramento poderá facilitarse de forma individual ou en grupo, cando estea debidamente xustificado, e deberá versar, polo menos, nun dos seguintes aspectos:

- Obrigacións a nivel da explotación agraria derivadas dos requisitos legais de xestión e as boas condicións agrarias e ambientais;
- Prácticas agrícolas beneficiosas para o clima e o medio ambiente e o mantemento das zonas agrarias e cuestións relacionadas coa conservación da biodiversidade, o uso eficiente da auga e a protección do chan;
- Medidas incluídas no Programa destinadas a fomentar a modernización das explotacións, a consolidación da competitividade, a integración sectorial, a innovación e a orientación ao mercado, así como a iniciativa empresarial;
- Requisitos en explotacións agrarias en materia da Directiva marco da auga e xestión integrada de pragas;
- Normas relativas á seguridade laboral ou as normas de seguridade relacionadas coa explotación agraria;
- Asesoramento específico para agricultores que se instalen por primeira vez.

Complementariamente poderá abarcar información relativa á mitigación do cambio climático e a adaptación ao mesmo; xestión de riscos e introdución das medidas preventivas oportunas para facer fronte aos desastres naturais, os acontecementos catastróficos e as enfermidades vexetais e animais; o asesoramento para o desenvolvemento das cadeas curtas de subministración en mercados locais, a conversión á agricultura ecolóxica e os aspectos sanitarios da gandería.

O asesoramento ás explotacións forestais abarcará, como mínimo, as obrigacións derivadas do cumprimento da normativa en materia de conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres (Directiva 92/43/CEE), conservación de aves silvestres (Directiva 79/409/CEE) e Directiva Marco da auga (Directiva 2000/60/CE). Así mesmo, poderá incluír cuestións relacionadas co rendemento económico e ambiental da explotación forestal

Na medida 7202 da PEPAC 2023-2029 órzanse 4,5 M € de fondos FEADER (7.5 M € de GPT con 3 M € para asesoramento e 4.5 M € para tutorización) para todo o período.

SUBMEDIDA 2.3. Apoio á formación de asesores

O obxectivo desta submedida persegue a formación de asesores para facilitar que as entidades seleccionadas para prestar servizos de asesoramento dispoñan de recursos adecuados en termos de persoal cualificado, con formación periódica e de experiencia e fiabilidade en materia de asesoramento nos ámbitos nos que presten o servizo. Os destinatarios finais da formación serán o persoal técnico das entidades de asesoramento recoñecidas e persoal da propia Administración. Para a súa correcta realización, as actividades formativas poderán integrar cursos teórico-prácticos, seminarios, sesións de información, talleres, accións de demostración, accións de información e

divulgación, campañas de divulgación e concienciación, visitas formativas, deseño, edición e publicación de material didáctico e informativo.

A execución desta submedida realízase a través de investimento directo (para as iniciativas organizadas e executadas pola propia administración autonómica ou mediante a concertación de convenios con entidades con capacidade docente) ou a través da tramitación de contratos públicos. A axuda pode adoptar a forma de subvención plurianual, en base á presentación dun plan de formación de asesores para todo o período de programación.

Trátase dunha submedida que por primeira vez vai xestionar en AGACAL polo que se atopa en proceso de preparación e construción.

O programado FEADER para esta submedida no PDR 2014-2020 é de 1.212.000 €

O programado para a PEPAC 2023-2029 para a formación de asesores é de 448.500 € (747.500 € de GPT)

MEDIDA 16: Cooperación (art. 35)

A submedida 16.1 orienta a consolidación en Galicia dos elementos estruturais da AEI en materia de sustentabilidade e produtividade agraria, establecendo o esquema instrumental básico de financiamento, apoio e funcionamento das iniciativas de innovación ao amparo do programa de desenvolvemento rural para o período 2014-2020.

Esta submedida terá a seguinte estrutura:

- 16.1.1 Grupos operativos EIP para produtividade e sustentabilidade agrícola.
- 16.1.2 Axudas para proxectos de grupos EIP

A Asociación Europea da Innovación (AEI) é o marco onde atopan acomodo as iniciativas de innovación en materia de sustentabilidade e produtividade agraria. A estrutura instrumental da AEI artículase ao redor da rede europea que debe facer posible a conexión de grupos operativos, servizos de asesoramento e investigadores. Esta rede primaria, de ámbito comunitario, integrará as de carácter secundario, nacionais e rexionais, que cada territorio poida desenvolver con adecuación ás súas características particulares.

O segundo elemento estrutural do sistema confórmano os grupos operativos (GO), formados por, polo menos, dous actores interesados como agricultores, investigadores, asesores, entidades sen ánimo de lucro e empresas do sector agroalimentario ou que desenvolvan actividades no ámbito forestal, para a consecución dos obxectivos expostos mediante a posta en marcha dun proxecto innovador.

Os grupos operativos constitúense como principal vehículo para cumprir cos obxectivos da AEI, orientados á indentificación de problemas concretos ou oportunidades nos sectores agroalimentario e forestal, a partir das cales se xeren iniciativas innovadoras que dan resposta e solucións a esas dificultades ou oportunidades detectadas, sempre no ámbito dos obxectivos da AEI e de maneira coherente coa estratexia RIS3 de Galicia.

Os axentes de innovación xogan un papel esencial na animación e coordinación de grupos e proxectos, servindo de catalizadores do investimento privado en proxectos de I+D+i.

Neste sentido, os grupos operativos poden contar cun axente de innovación, que será a persoa ou organización que busque e poña en contacto aos actores idóneos para levar a cabo un proxecto innovador, sen ter, necesariamente, que estar involucrado tecnicamente. As súas tarefas tamén poderán incluír, entre outras, a asistencia para perfilar e concretar a idea do proxecto, a procura de fontes de financiamento, así como a preparación da solicitude de financiamento.

O axente de innovación pode ser unha entidade integrada dentro do grupo operativo ou ben unha persoa ou entidade contratada polo grupo operativo. A submedida 16.1 orienta a consolidación en Galicia dos elementos estruturais da AEI en materia de sustentabilidade e produtividade agraria,

establecendo o esquema instrumental básico de financiamento, apoio e funcionamento das iniciativas de innovación ao amparo do programa de desenvolvemento rural para o período 2014-2020. Esta submedida inclúe dous tipos de operacións:

- Operación 16.1.1: Axudas á creación de grupos operativos da AEI.
- Operación 16.1.2: Axuda para a execución de proxectos dos grupos operativos da AEI.

A axuda á creación de grupos operativos (16.1.1) está destinada á definición, elaboración e procura de socios para os proxectos innovadores, é dicir, a creación do grupo onde serán elegibles os custos necesarios para articular o proxecto, previamente á súa aprobación como tal. As axudas desta operación estarán dirixidas a financiar a fase previa (preparación do grupo, procura de socios, reunións de coordinación e animación, redacción de borradores, etc.) dos proxectos innovadores, co obxectivo de apoiar a elaboración de proxectos consistentes e ben estruturados.

A operación 16.1.2 está dirixida a financiar os proxectos innovadores seleccionados, que cobre os gastos derivados da execución do devandito proxecto.

As operacións incluídas nesta submedida terán un efecto directo sobre a área focal

- 3A (mellorar a competitividade dos produtores primarios integrándoos mellor na cadea agroalimentaria a través de réximes de calidade, engadir valor aos produtos agrarios, promoción en mercados locais e en circuitos de distribución curtos, agrupacións e organizacións de produtores e organizacións interprofesionais).

Ao mesmo tempo terán efectos secundarios sobre as áreas focales

- 2B (facilitar a entrada no sector agrario de agricultores adecuadamente formados, e en particular a substitución xeracional);
- 5B (uso máis eficiente da enerxía na agricultura e na transformación de produtos agrarios) e
- 5C (facilitar a subministración e o uso de fontes renovables de enerxía, subproductos, refugallos, residuos e demais materia prima non alimentaria para impulsar o desenvolvemento da bioeconomía).

O programado FEADER para esta submedida no PDR 2014-2020 é de 9.120.000 € (480.000 para creación de grupos operativos e 8.640.000 € para execución de proxectos de grupos operativos). Na actual convocatoria de proxectos de grupos operativos hai un financiamento dispoñible de 6.127.330,00 € GPT.

Na nova PEPAC 2023 A 2029 prográmanse 6,4 M € (8 M € GPT) na intervención 7161

SUBMEDIDA 16.20 Axudas para proxectos piloto e desenvolvemento de novos produtos, prácticas, procesos e tecnoloxías.

A medida financia iniciativas de cooperación en materia de innovación nos sectores agrícola, alimentario e forestal. As iniciativas traduciranse na implantación de proxectos piloto ou no desenvolvemento de novos produtos, prácticas, procesos e tecnoloxías. En ningún caso financiaranse proxectos de investigación básica. O desenvolvemento poderán entenderse tanto como a incorporación de novidades como a aplicación de produtos, prácticas, procesos e tecnoloxías xa existentes en condicións onde tradicionalmente non se utilizaron previamente. Con todo, non se poderán financiar proxectos xa realizados en territorios e condicións similares.

O programado FEADER para esta submedida no PDR 2014-2020 é de 13,98 M €.

Na convocatoria 2022 de proxectos piloto dispóñense 2.401.315,00 € GPT

Para a nova PEPAC (2023 A 2029) prográmanse 7,2 M € (11 M € GPT) na intervención 7162

Moitas grazas pola súa atención

Plans estratéxicos da PAC 2023-2027:
O AKIS para unha agricultura moderna e sostible: o papel dos asesores, as
intervencións de apoio da PAC e os proxectos de Horizonte Europa

Lugo, 22 de xuño de 2022

Inge Van Oost
inge.van-oost@ec.europa.eu
Comisión Europea – DG AGRI D1 22

INDICE DE CONTIDO

1.- QUÉ E AKIS.....	45
1.1.- POR QUE AKIS?	45
2.- O EIP-AGRI EN RESUMO: OS MESMOS PRINCIPIOS QUE AKIS.....	46
2.1.- LA ACTIVIDADE AGRARIA SEMPRE SERÁ MAIS INTENSIVA EN COÑECEMENTOS	46
3.- DO EIP-AGRI 2014-2020 A OS PLANS ESTRATÉXICOS DE AKIS A PARTIR DE 2023-27. RELEVANCIA DO PACTO VERDE EUROPEO	47
3.1.- LIÑAS DE ACTUACIÓN RELACIONADAS CO ENFOQUE ESTRATÉXICO DE AKIS.	47
3.1.1.- – Mellorar os fluxos de coñecemento e reforzar os vínculos entre a investigación e a práctica 48	
3.1.2.- Preparación de unha reserva de coñecementos da UE para a práctica.....	48
3.1.3.- AKIS-EIP-AGRI. Preparación das reservas de coñecemento da UE para a práctica, que sirva ás oficinas de apoio e asesoramento á innovación.	48
4.- ESTRUCTURACION E ORGANIZACIÓN DOS AKIS	49
4.1.- ORGANO DE COORDINACION DE AKIS	49
4.2.- CAMBIOS NO PAPEL DOS ASESORES NA PAC	49
4.3.- EXEMPLOS DE APOIO DOS ASESORES	49
4.4.- EXEMPLOS DE INTEGRACION DE ASESORES NO AKIS.....	50
4.5.- ESTUDO SOBRE APOIO Á INNOVACION PARA OS GRUPOS OPERATIVOS.....	50
4.6.- NOVAS FUNCIÓNS DOS ASESORES. SERVIZO DE APOIO Á INNOVACIÓN	51
4.6.1.- Función de intermediario de la innovación - ¿Cómo captar ideas?	51
5.- REFORZAR O ASESORAMENTO ÁS EXPLOTACIÓNS NO MARCO DO AKIS.....	51
6.- REFORZAMENTO DA INNOVACIÓN E O INTERCAMBIO DE COÑECEMENTOS SOBRE OS 9 OBXECTIVOS DA PAC	52
7.- INTERACCIÓN DAS REDES DA PAC DENTRO DA DIMENSIÓN HORIZONTE 2020/HORIZONTE EUROPA (HE) DO EIP-AGRI	52
8.- APOIAR A AKIS CON FERRAMENTAS DIXITAIS.....	53

1.- QUÉ E AKIS

¿Qué é un Sistema de Coñecemento e Innovación Agrícola (AKIS)?

AKIS é a organización e interacción de persoas, organizacións e institucións que utilizan e producen coñecemento e innovación para a agricultura e os campos relacionados

Quen: Os principais actores de AKIS son: agricultores/forestais, asesores, investigadores, organizacións (de agricultores), ONG, redes, formadores, minoristas, medios de comunicación, servizos, diversos ministerios...: todos eles producen e necesitan coñecementos!

Por qué: O obxectivo é crear un ecosistema de innovación rexional/nacional mediante a mellora dos fluxos de coñecemento entre os actores de AKIS, así como o fortalecemento dos vínculos entre a investigación e a práctica.

Outra información en:

https://ec.europa.eu/eip/agriculture/sites/default/files/eip-agri_brochure_knowledge_systems_2018_en_web.pdf

Supón o apoio transversal da PAC para compartir sistematicamente os coñecementos e a innovación na agricultura e as zonas rurais, incluíndo calquera actividade agrícola e rural relacionada (= medio ambiente, clima, biodiversidade, consumidores e cidadáns, sistemas alimentarios e non alimentarios, incluídas as cadeas de transformación e distribución, etc.)

¿De onde ven a política de AKIS?

Na súa declaración de 2008, os investigadores do Comité Permanente de Investigación Agrícola (SCAR-AKIS) afirmaron que o modelo clásico de investigación lineal xa non funciona para ter un impacto real sobre o terreo. A actual política de AKIS da PAC e as posibles intervencións poden facer uso dos actuais formatos e experiencias dos EM. Os expertos duns 24 EM do Grupo de Traballo Estratéxico do CPIA recollérono no informe AKIS4, e baseárono nos seus debates e nas súas propias experiencias prácticas. No informe explícase moito sobre AKIS en todos os seus aspectos e ofrécese unha longa serie de posibles tipos de intervencións e exemplos concretos. O informe está dispoñible no sitio web de Europa "Future CAP" e titúlase "Informe: preparación do futuro AKIS en Europa". Pódese descar aquí:

<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap#innovation>

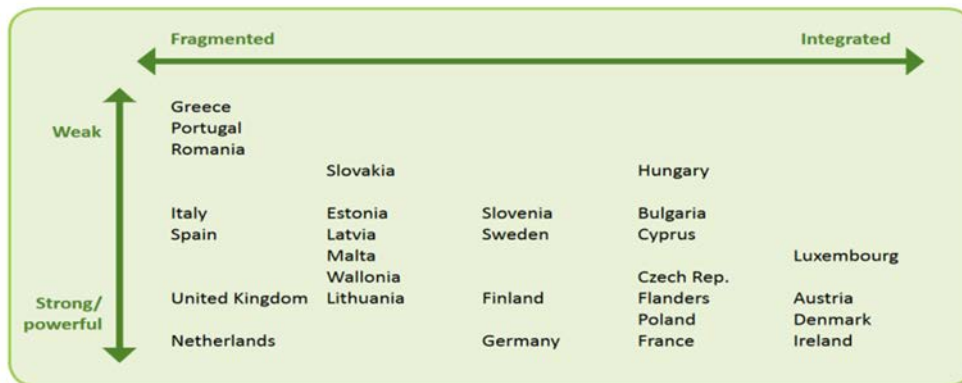

1.1.- POR QUE AKIS?

Un AKIS reforzado integra a todos os actores de AKIS e garante o fluxo de coñecementos entre os Estados membros e a través das súas fronteiras.

A coordinación de AKIS reunirá aos actores de forma estruturada e regular, creando unha interacción continua para acelerar o intercambio de coñecementos, os fluxos de coñecemento, a innovación e, sobre todo, a aplicación na práctica (=> Obxectivo Transversal sobre " Modernización ")

2.- O EIP-AGRI EN RESUMO: OS MESMOS PRINCIPIOS QUE AKIS

A EIP-AGRI aplica unha "innovación aberta" global, concepto baseado no modelo de innovación interactiva (aplicado nos Grupos Operativos de DR (Art 127) e nos proxectos multiactores de H2020):

Baséase na colaboración entre os diversos actores para aproveitar ó máximo os tipos de coñecementos complementarios (científicos, prácticos, organizativos, etc.) con vistas á COCREACIÓN e á rápida difusión de solucións/oportunidades, listas para a súa aplicación na práctica.

A rede de EIP a escala da UE vincula, por tanto, aos axentes de: comunicación, asociación, difusión, fluxos de coñecementos e recollida de necesidades prácticas.

Conexión de políticas: o panorama xeral da EIP: ¿Cómo atoparnos? => AKIS precisa mellorar as sinerxias

2.1.- LA ACTIVIDADE AGRARIA SEMPRE SERÁ MAIS INTENSIVA EN COÑECEMENTOS

Qué logrou a EIP-AGRI?

- 26(27) Estados membros, 98 programas de desenvolvemento rural que executan "proxectos innovadores" do Grupo Operativo EIP
- en 2014-2022 (7 anos) máis de 2500-3000 GOs en marcha ou terminados (aínda faltan 3,5 anos)
- Próxima PAC: ao redor de 6500 GOs por só 5 anos
- 190 proxectos multiactores no marco do Horizonte 2014-2020 (dous terzos do total de proxectos) para 1 bio Euro - de novo moitos máis
- por vir...=> Unha rede crecente e próspera, con un volumen crecente de coñecementos orientados á práctica, que será preciso xestionar de maneira axeitada.

www.eip-agri.eu

3.- DO EIP-AGRI 2014-2020 A OS PLANS ESTRATÉXICOS DE AKIS A PARTIR DE 2023-27. RELEVANCIA DO PACTO VERDE EUROPEO

Disposicións sobre a modernización no Regulamento do Plan Estratéxico da PAC

¿Que e o que está cambiando?

- Financiación de proxectos innovadores.....
- apoiarase agora, en todo, un ecosistema de innovación que interconecte sistemáticamente persoas e proxectos (AKIS)

AKIS nos Pláns Estratéxicos da PAC (Art. 114 – modernización)

Os plans estratéxicos da PAC deberán conter:

- 1) **A súa contribución ao obxectivo xeral transversal relacionado co fomento e a posta en común dos coñecementos, a innovación e a dixitalización, especialmente describindo:**
 - La estrutura organizativa do AKIS (¿qué adaptacións despois do DAFO?)
 - Como colaborarán os asesores, os investigadores e as redes do PAC no marco do (futuro) AKIS, e
 - Cómo se prestarán os servizos de asesoramento e apoio á innovación
- 2) **Descrición da estratexia para o desenvolvemento das tecnoloxías dixitais na agricultura e nas zonas rurais.**

3.1.- LIÑAS DE ACTUACIÓN RELACIONADAS CO ENFOQUE ESTRATÉXICO DE AKIS.

- Mellorar os fluxos de coñecemento e reforzar os vínculos entre a investigación e a práctica: incentivar aos investigadores polo seu impacto máis aló do ámbito académico, por exemplo, nas súas carreiras, mediante a elaboración de produtos listos para a práctica, reunirse cos profesionais con frecuencia/eventos temáticos, organizar demostracións nas granxas onde os agricultores e os investigadores reúnanse e falen, educación para os investigadores sobre enfoques de innovación interactiva, etc.
- Fortalecemento dos servizos de asesoramento ás explotacións agrícolas dentro dos SIA dos Estados membros: captación e posta en común das necesidades dos agricultores, actuación como intermediarios/facilitadores da innovación, participación e posta en común dos coñecementos dos proxectos innovadores dos OG, formación dos asesores e eventos temáticos para actualizar os coñecementos, visitas cruzadas (aprendizaxe entre iguais), pasar tempo cos investigadores,...
- Incentivar os proxectos de innovación interactiva (OGs, H2020 MA): axudar a conectar aos actores, facilitar as convocatorias transfronteirizas e transnacionais/intercambio de coñecementos, establecer servizos de apoio á innovación para desenvolver proxectos e captar as necesidades dos silvicultores e ideas innovadoras, apoiar a renovación interxeracional mediante a colaboración de expertos...

- Apoiar a transición dixital na agricultura: OGs da EIP sobre innovación dixital, construír, interconectar e facer uso de reservas de coñecemento para a práctica, desenvolvemento de habilidades dixitais,

3.1.1.- Mellorar os fluxos de coñecemento e reforzar os vínculos entre a investigación e a práctica

- ✓ Desenvolvemento e mellor financiamento das redes da PAC da EIP: As redes da PAC dos Estados membros deberían filtrar, resumir e traducir (!!!) toda a información relevante para o seu país sobre os GOs, os proxectos de MA de H2020, outros proxectos (de investigación) relevantes da UE ou nacionais (fonte: material no sitio web da EIP: resumos de prácticas, vídeos, fotos, ligazóns a sitios web e proxectos útiles, etc.).
- ✓ Crear centros de coñecemento, plataformas e depósitos de coñecemento dixital
- ✓ Necesítanse incentivos específicos para os investigadores: compartir os resultados facilmente comprensibles nas canles de difusión para os agricultores.
- ✓ Financiamento: Fondo de asistencia técnica e Art 72 para accións e financiamento nacional, reorganización das tarefas nos organismos de investigación.
- ✓ As redes temáticas nacionais poden servir para a formación e a educación (véxase o punto 1.3), á vez que interrelacionan unha mestura de actores. Organizar convocatorias ascendentes e esforzarse por dar a coñecer as necesidades dos agricultores, xa sexa en grupo ou individualmente (papel de asesores): eventos temáticos de intercambio presencial regulares,...
- ✓ As redes da PAC deberían organizar periodicamente reunións entre investigadores, agricultores e asesores: Os investigadores para compartir o seu traballo coa práctica, aprender os investigadores para traballar de forma interactiva e escoitar as preocupacións dos agricultores e asesores
- ✓ As vías brandas poden mellorar os fluxos de coñecemento, por exemplo, a coubicación da investigación, o asesoramento e as redes (+educación, organización de agricultores, cluster alimentario, etc.) a coubicación é barata, eficiente e informal.

3.1.2.- Preparación de unha reserva de coñecementos da UE para a práctica

Servirá para axudar ós servizos de apoio á innovación dos asesores e a un asesoramento máis competente.

- ✓ FARMBOOK: Os EM planean ou xa teñen bases de datos de coñecemento, temos que asegurar que se convertan en interoperables, para aforrar custos e evitar a duplicación a través da cooperación!
- ✓ Proxecto MODERNAKIS (2022-2029): axuda aos Estados membros a aprender uns doutros como construír un AKIS que funcione ben e cales son as boas intervencións de AKIS (intercambio de experiencias e formación de novos actores)
- ✓ O proxecto ATTRACTISS (2022-2027) contribúe á creación de servizos de apoio á innovación en toda a UE e comparte os coñecementos correspondentes
- ✓ Redes de asesoramento da UE, redes temáticas da UE, redes temáticas construídas sobre polo menos 5 OG de 3 EM.

3.1.3.- AKIS-EIP-AGRI. Preparación das reservas de coñecemento da UE para a práctica, que sirva ás oficinas de apoio e asesoramento á innovación.

MS xa está a crear bases de datos (EIP-AGRI en DE, FR, back-office e ISS en LT, etc.)

- ✓ Proxecto EURAKNOS (Rede Temática de Redes Temáticas, a mediados de xaneiro de 2020)
- ✓ Proxecto EUREKA (viabilidade da reserva de coñecementos da UE para a práctica, inicio en xaneiro de 2020)
- ✓ Proxecto Farmbook a partir de setembro de 2022
- ✓ En 7 anos, basease no piloto EUREKA e nas normas/lingoaxe informático (ver as súas directrices)

- ✓ Participación de tódolos órganos/plataformas de coordinación de AKIS para as probas e os comentarios
- ✓ Os 27 Estados membros serán interoperables

Preténdese facer que a nivel da UE, así como nos Estados membros, un volume cada vez maior de coñecementos orientados á práctica sexa facilmente accesible, interactivo e atractivo.

4.- ESTRUCTURACION E ORGANIZACIÓN DOS AKIS

¿Cómo poden os asesores axudar ó fluxos de coñecemento de AKIS?

4.1.- ORGANO DE COORDINACION DE AKIS

O órgano de coordinación de AKIS, que actúa como rabuña na rede de AKIS do país, interconectando a todos a influentes clave de AKIS.

- O órgano de coordinación de AKIS é o punto de contacto para todas as cuestións relacionadas con AKIS para a Comisión Europea.
- Debe cooperar coas plataformas multiactores de AKIS en todos os niveis xeográficos do país, seguindo as intervencións e accións cotiás de AKIS,
- Pedir que se modifique o plan da PAC se é necesario, á vez que se apoia continuamente a interacción e a aplicación do plan AKIS.
- O organismo debe manter unha visión xeral dos avances e o rendemento previstos no plan da PAC, utilizando un marco específico de seguimento e avaliación, en particular os relacionados cos indicadores da PAC (anexo I da ferramenta AKIS).
- Buscar a colaboración cos ministerios pertinentes, por exemplo, de investigación, innovación, medio ambiente (desenvolver medidas da PAC nos GO), educación, etc.
- As responsabilidades anteriores fan que o máis probable é que o órgano de coordinación de AKIS sitúese na Autoridade de Xestión do Ministerio de Agricultura.
- É tarefa do órgano de coordinación de AKIS organizar o asesoramento e os asesores, garantindo a cobertura de todos os campos obrigatorios do artigo 15 dunha maneira fluída que non produza unha carga administrativa excesiva, e
- Manter aberto o apoio de asesoramento a todos os asesores públicos e privados, en particular aos de maior confianza

4.2.- CAMBIOS NO PAPEL DOS ASESORES NA PAC

Segundo os artigos 15 e 78, o asesoramento ás explotacións organízase agora dentro das estruturas AKIS nos Pláns Estratégicos da PAC.

- ✓ Asesorar ós agricultores e outros beneficiarios das axudas da PAC para que se incluan nos plans da PAC
- ✓ Todos os asesores integraríanse no AKIS de forma inclusiva, para poder abarcar as dimensións económica, medioambiental e social e ofrecer información tecnolóxica e científica actualizada desenvolvida pola I+I.
- ✓ Os asesores deben ser imparciais e estar en condicións de prestar apoio á innovación, en particular para a preparación e execución dos proxectos do Grupo Operativo da EIP-AGRI

4.3.- EJEMPLOS DE APOIO DOS ASESORES

- ✓ Asesor que ofrece un asesoramento integral na explotación agrícola sobre as dimensións económica, ambiental e social, capaz de ofrecer información tecnolóxica e científica actualizada desenvolvida por I+E (alcance moi amplo)
- ✓ Asesor especializado en un tema determinado, na explotación ou fora de ela ("back-offices")
- ✓ Asesor como socio en un GO de EIP, proxecto de investigación, evento de comunicación,...
- ✓ Proporcionar apoio á innovación individual: captar ideas innovadoras de base e acompañar a preparación e execución de un GO de EIP (as redes da PAC poden reunir ós axentes da innovación para que aprendan uns de outros)

- ✓ Formación (obligatoria anualmente) dos asesores sobre temas, ou aprendizaxe de novos enfoques e habilidades (por exemplo, agricultura social, dixital, cadeas curtas,)

4.4.- EJEMPLOS DE INTEGRACION DE ASESORES NO AKIS

- ✓ Os asesores únense/organizan eventos de intercambio de coñecementos con investigadores, agricultores, etc., elaborando programas de traballo, intercambiando necesidades prácticas.
- ✓ Asesores que escriben en revistas agrícolas, sitios web, medios de comunicación social, boletín informativo, coordinador de eventos do EIP.
- ✓ Os asesores poden impartir formación aos agricultores, traballadores agrícolas, etc. (por exemplo, IPM)
- ✓ Asesores que dirixen unha rede temática multiactor (por exemplo, RMT) a nivel nacional/ rexional
- ✓ Asesor que organiza unha demostración agrícola, unha feira, outro tipo de evento.
- ✓ Asesor que vai ao estranxeiro para aprender e volve para formar e difundir novos coñecementos ("orçamento para mobilidade de asesores")

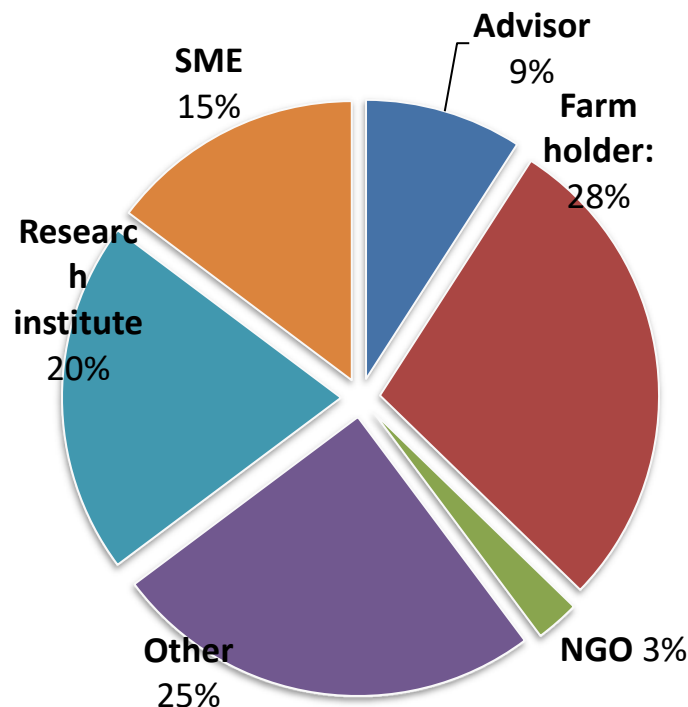
Resultado: os asesores estarán integrados no sistema AKIS (de forma totalmente integrada, atendendo e facendo uso de todo tipo de intervencións)

4.5.- ESTUDO SOBRE APOIO Á INNOVACION PARA OS GRUPOS OPERATIVOS

Os asesores e os servizos de apoio á innovación (SSI) deberían participar mais, ata agora só participan nos GO da EIP o 9% dos asesores.

Hai que ter en conta que os asesores son os mellores multiplicadores.

Os asesores e os SSI (= facilitadores da empresa) poden desempeñar un papel importante nos procesos de innovación interactiva, pois: eles captan as necesidades na práctica e intermedian, para a posta en marcha os proxectos de innovación interactiva dos GOs (obligación despois de 2020), facilitan proxectos de innovación interactiva (obligación despois de 2020); difunden os novos coñecementos xerados xa durante o proxecto e, finalmente, contribúen a establecer pontes entre os programas da PAC e os proxectos Horizonte como servizo de apoio á innovación.

Art. 15(4) = OBLIGATORIO: intermediación da innovación
"Actores relevantes" para captar ideas innovadoras de base para un Grupo Operativo

Obxectivo do proxecto: deseñar un establo para porcos que reduza as emisións de amoníaco en un 50% de forma máis rendible que os sistemas de establo existentes (idea de un gandeiro, intermediada polo Centro de Apoio á Innovación)

4.6.- NOVAS FUNCIÓNS DOS ASESORES. SERVIZO DE APOIO Á INNOVACIÓN

1. Función de intermediación
2. Coordinación e facilitación de proxectos como intermediario entre os socios
3. Promoción da innovación e sensibilización
4. Orientación dos agricultores cara á innovación (asesoramento individual)
5. Actos de reflexión e animación temática
6. Premio bianual á innovación: 150 candidatos, 10 premios finais, un gañador - e moita comunicación nos diarios da granxa promove a innovación
7. Difusión de resultados innovadores
8. Conectar coas PEME e outros servizos de innovación e organismos de financiamento (véxase o exemplo do proxecto de innovación "Distrikempen", vídeo do proxecto AGRISPIN H2020)

<https://www.youtube.com/watch?v=fbiAGzlf3lA>

innovación loxística cadea de subministración curta

4.6.1.- Función de intermediario de la innovación - ¿Cómo captar ideas?

- Captar as ideas de abaixo cara arriba desde a base
- Preparar o inicio dun proxecto de innovación actuando como intermediario: axudando aos actores individuais que poidan ter dificultades para atopar os socios adecuados.
- É importante ter unha estreita relación coa agricultura e comprendela.
- Un enfoque transversal máis aló dos sectores, rexións, iniciativas e institutos existentes achega valor engadido
- Axudar a formular os resumos da práctica e as ferramentas/páxinas web
- Poden ser útiles diferentes enfoques, por exemplo, vales, etc. ("custo simplificado") para facilitar o uso e reducir a carga administrativa

5.- REFORZAR O ASESORAMENTO ÁS EXPLOTACIÓNS NO MARCO DO AKIS

- ✓ Debe haber apoio á innovación: asesores que actúen como intermediarios/facilitadores da innovación, captando as necesidades e compartindo a resultados
- ✓ Interacción regular cos investigadores, por exemplo, en talleres, reunións (bianuais), intercambios durante as demostracións nas explotacións, o feito de estar situados no mesmo edificio favorece os contactos informais
- ✓ mellor investimento para apoiar aos asesores sobre o terreo é un back-office con asesores especializados que se centren nun tema (non só nun sector).

- ✓ Asegurar a participación periódica e o intercambio de coñecementos dos proxectos innovadores dos grupos operativos.
- ✓ Redes de asesoramento en toda a rexión/país para que todos os asesores compartan os novos coñecementos xerados, por exemplo, a partir de proxectos de innovación ou tras visitas ao estranxeiro, así como para compartir ferramentas e instrumentos (dixitais)

Ademais:

- ✓ O asesoramento debe ser auditivo e interactivo
- ✓ Ofrecerá un asesoramento holístico orientado ao contexto da explotación e do agricultor
- ✓ Formación dos asesores: un número suficiente de días obrigatorios ao ano, como para outras profesións, especialmente sobre técnicas innovadoras e resultados das GOs/MAA e habilidades brandas (metodoloxía) e facela atractiva e cualitativa, por exemplo, uso de ferramentas de asesoramento comúns, apoio de back-office para todos os asesores.
- ✓ Permitir aos agricultores atopar o asesor que mellor poida axudarlle: rexistros públicos con información sobre formación, experiencia, desenvolvemento profesional continuo, intercambios transfronteirizos, diversos enfoques temáticos, pertenza a plataformas de asesoramento, etc.
- ✓ Neste senso hai moi poucas obrigacións da UE, só a formación obrigatoria e a integración dos asesores no AKIS
- ✓ Investir en ferramentas de asesoramento (por exemplo, medicións, dixitais)

6.- REFORZAMENTO DA INNOVACIÓN E O INTERCAMBIO DE COÑECAMENTOS SOBRE OS 9 OBXECTIVOS DA PAC

1. Recollida e posta en común dos resultados de máis de 3.200 GOs da EIP da actual PAC
2. Recompilación e posta en común dos resultados de máis de 190 proxectos multiactores de H2020 + Horizonte Europa
3. Sitio web da EIP + depósitos de coñecementos que se están preparando no marco de H2020
4. Conectar aos GOs cos proxectos de Horizonte = gran valor engadido
5. Todo este material proporciona unha gran achega aos axentes locais de AKIS (agricultores, asesores, educación, formadores, medios de comunicación, empresas, investigadores,...): formación para agricultores e asesores, eventos entre iguais, demostracións, sitio web, aprendizaxe electrónica, SSI, etc.
6. Organización de actos para poñer en contacto aos axentes de AKIS con vistas a unha futura cooperación
7. Empezar agora, facer unha choiva de ideas nas plataformas de coordinación.

7.- INTERACCIÓN DAS REDES DA PAC DENTRO DA DIMENSIÓN HORIZONTE 2020/HORIZONTE EUROPA (HE) DO EIP-AGRI

1. As sinerxias organizadas entre os proxectos de Horizonte e os grupos operativos da EIP inducen á necesidade de intensificar a creación de redes de innovación da PAC cos puntos de contacto nacionais de Horizonte Europa: podería ser útil un encontro mensual
2. Promover e facer visibles os GOs e MA: base de datos con todos os proxectos de GOs e MA nos EM + contactos + categorización temática. Útil para as redes temáticas de ÉA e os proxectos de AM, así como para os GOs transfronteirizos.
3. Seguir as convocatorias anuais de Horizonte Europa e ser proactivos: presentar os temas da AM aos OG, facer un evento de intermediación MA-GOs, asesores e investigadores, pensar en eventos transfronteirizos ao redor de temas específicos nun tema onde os OGs poderían unirse. Os consorcios de Horizonte deberían estar máis capacitados para atopar aos OGs que lles gustaría ter no seu proxecto grazas a un mellor funcionamento dos AKIS, nos que se constrúan bos vínculos.
4. Tamén cando os proxectos Horizonte están en marcha, os GOs ou os seus socios deben seguir sendo invitados ós eventos do seu interese, e viceversa: darlles apoio.

8.- APOIAR A AKIS CON FERRAMENTAS DIXITAIS

- ✓ Interconectar todos os datos públicos para permitir servizos adicionais, por exemplo, a aplicación RECAP de Lituania, as capas baseadas en GIS/LPIS de Estonia que combinan a fertilidade do chan, as zonas de erosión, a propagación de organismos nocivos, etc., as necesidades de rega
- ✓ -Establecer plataformas para debater como xestionar a transición dixital, atopar as necesidades máis urxentes (Austria)
- ✓ -Financiar GOs sobre aplicacións dixitais útiles e gratuítas e poñelas ao dispor do público, por exemplo, para a xestión de pragas, o recoñecemento de malas herbas, etc.
- ✓ -Organizar a formación en competencias dixitais para agricultores, asesores, etc.
- ✓ -Construír depósitos de coñecemento que sexan interactivos e de calidade comprobada (por exemplo, LT, EURAKNOS), e utilizar normas comúns na medida do posible
- ✓ -Compartir ferramentas de asesoramento dixital, reducindo o custo de mantemento (Fairshare)

¿Qué pasará despois de 2022?

Jean
Monnet
Padre de Europa
12/05/1954

**"Lo que nos frena es el miedo al cambio.
Y sin embargo, es del cambio de lo que
depende nuestra salvación"**

Conclusión: É preciso acelerar o intercambio de coñecementos e a innovación

Gracias pola súa atención

Inge Van Oost - DG AGRI Unidade B.2 - Investigación e Innovación

Inge.Van-Oost@ec.europa.eu

Sistema Galego de Coñecemento e Innovación Agraria (SGCIA - AKIS).
Deseño dun novo modelo de asesoramento rural para Galicia dende a
Asociación de Asesores Rurais de Galicia (AARG).

Lugo, 24 de xuño de 2022

Elena Piñeiro Sotelo
asesoresruraisgalicia@gmail.com
Presidenta da Asociación de Asesores Rurais de Galicia (AARG)

INDICE DE CONTIDOS

1.- INTRODUCCION	55
2.- CREACIÓN DA ASOCIACIÓN DE ASESORES RURAIS DE GALICIA	56
3.- O ASESOR RURAL NO MARCO DE AKIS.....	57
4.- PROPOSTA DO SISTEMA DE ASESORAMENTO EN GALICIA.....	58
4.1.- ASESORAMENTO PÚBLICO	58
4.2.- ASESORAMENTO PRIVADO.....	58
4.3.- COORDINACIÓN DO MODELO DE ASESORAMENTO	59

Sistema Galego de Coñecemento e Innovación Agraria (SGCIA - AKIS). Deseño dun novo modelo de asesoramento rural para Galicia dende a Asociación de Asesores Rurais de Galicia (AARG).

Lugo, 24 de xuño de 2022

Elena Piñeiro Sotelo
asesoresruraisgalicia@gmail.com
Presidenta da Asociación de Asesores Rurais de Galicia (AARG)

1.- INTRODUCCION

Galicia, a nosa rexión ten unha identidade eminentemente rural, e conta con unhas condicións xeolóxicas e de clima excepcionais para a produción agro-gandeira.

Nas dúas últimas décadas, o rural de Galicia sufriu unha importante transformación e modernización, aínda que o número de explotacións agrarias diminuíu considerablemente, hainas que están ben dimensionadas e son viables economicamente, formando un tecido empresarial moi importante para a nosa rexión. Actualmente percíbese un cambio social no cal os mozos que vivían no campo e buscaban outros destinos profesionais, optan agora por formarse e son un verdadeiro relevo xeracional.

Os Asesores Rurais que estamos representados aquí por un amplo espectro de profesionais, traballadores tanto no sector público, como privado: (axentes de extensión agraria, técnicos de cooperativas, técnicos de Organizacións agrarias, entidades de Asesoramento e Profesionais Autónomos), participamos nesta transformación desde diferentes ámbitos:

- Fixemos nosos os obxectivos das políticas agraria e levámolo adiante.
- Adaptamos decretos e regulamentos á realidade particular de cada gandeiro e agricultor
- Formámonos para dar un servizo nun mundo cambiante que nos esixiu estar ao día
- E por suposto, facemos propias as palabras de Xose Antonio Meijide “Tonechu”, fomos, “axentes de cambio de mente”

Á vista dos resultados o esforzo e dedicación mereceu a pena.

Coa evidencia que temos que pasar de etapa e tendo en conta que o noso traballo realízase moitas veces:

- Nun espazo territorial amplo, onde podemos traballar en certo nivel de illamento e non se propician as situacións de encontro e intercambio de información
- Que en si, o asesoramento agrario é moi interdisciplinar e pode dar lugar a producir descoordinación entre profesionais
- Onde a cantidade de información a xestionar é moi grande (decretos, leis, normativa europea, nacional, rexional) así como un exceso de burocracia ao exercer o noso traballo en entidades públicas con diferentes ritmos e prazos,

Tivemos razóns máis que suficientes para comprender que debiamos asociarnos para facer fronte ao noso traballo de día a día e aos retos que se presentan.

2.- CREACIÓN DA ASOCIACIÓN DE ASESORES RURAIS DE GALICIA

Así, o día 6 de setembro de 2021 constitúese a ASOCIACIÓN DE ASESORES RURAIS DE GALICIA que entre os seus obxectivos atópanse

- Representar aos asesores rurais
- Promover a formación continua dos asesores
- Establecer e manter relacións e intercambios con organismos de carácter técnico, científico profesional, nacionais ou internacionais.

A nosa asociación está a traballar para ter representación nos organismos gobernamentais que están a desenvolver as políticas e axudas agrarias. Queremos poder trasladar a nosa opinión sobre como estas políticas van afectar ao campo no que traballamos e como implantalas.

Queremos ter voz para que desde a Administración deséñense plans formativos efectivos. Entendemos que é necesaria a formación continua do asesor rural e a creación dunha rede de transmisión de coñecemento e de colaboración entre o asesoramento público e privado. Apostamos polos grupos de traballo multidisciplinares.

Agora comeza unha nova etapa, temos por diante retos moi importantes que asumir:

- O cambio climático
- Retos demográficos, de fixación de poboación no rural,
- Recuperación de terras agrarias,
- Dixitalización
- Nova PAC, etc....

3.- O ASESOR RURAL NO MARCO DE AKIS

O Asesor Rural en Galicia é un alicerce importante do AKIS, xa que as nosas xentes valoran a confianza e a proximidade que lle ofrecemos no noso traballo, polo que somos a correa de transmisión entre eles, a investigación agraria e a educación e formación.

O obxectivo é coordinar, acompañar e axudar na interpretación e formular propostas de mellora

Entendemos que con isto, non só melloramos nós, melloran as persoas que asesoramos e mellora a Administración na aplicación das políticas de Desenvolvemento Rural.

Desde a “Asociación” consideramos que na visión de AKIS máis actual non é tan importante o Rol dos diferentes actores, se non asegurar os fluxos de información e coñecemento entre eles, especialmente cando de innovación trátase, a cooperación e interacción serían os elementos chave.

Na actualidade en Galicia non existe un modelo de asesoramento, por iso acabamos de presentarlle ao noso Conselleiro de Medio Rural, o modelo que, entendemos, adáptase mellor á nosa comunidade.

4.- PROPOSTA DO SISTEMA DE ASESORAMENTO EN GALICIA

Como formulación xeral, propónse un modelo de organización do asesoramento mixto público-privado, aberto e flexible, no que o núcleo esencial do modelo é o ASESOR RURAL.

Un modelo público-privado aproveitaría os puntos fortes de cada un dos dous ámbitos:

- O capital humano
- Coñecemento
- Proximidade
- Sistema organizativo

4.1.- ASESORAMENTO PÚBLICO

O asesoramento público a nivel comarcal centrado nas Oficinas Agrarias Comarcais (OACs), que debería contar con un equipo multidisciplinar con formación específica en Asesoramento, as súas funcións:

- Coordinar a formación dos asesores da zona.
- Coordinar a formación dos gandeiros/agricultores da comarca.
- Supervisar o traballo dos asesores.

O asesoramento público coordinado desde os servizos centrais ou delegacións territoriais da Consellería do Medio Rural encargaríanse de:

- Formación continua dos técnicos das OACs e dos asesores privados.
- Promoción de xornadas formativas periódicas onde se poda interactuar e poñer en común a problemática no desempeño do traballo de asesoramento para a mellora continua do propio modelo público-privado.
- Creación a nivel dos servizos centrais de un equipo multidisciplinar que proporcione apoio directo aos técnicos de campo das OACs.
- Coordinación da temática de formación dos agricultores e gandeiros.

4.2.- ASESORAMENTO PRIVADO

Os Asesores privados deberá asegurar a súa imparcialidade e a ausencia de conflitos de intereses en todas as fases do asesoramento.

Disporán de formación específica e/ou experiencia profesional no sector. Recomendando os equipos multidisciplinares.

Centraríanse en:

- Xestión técnico-económica das explotacións. Identificación de puntos críticos e realizar plans de viabilidade.
- Asesoramento para a PAC, cumprimento de requisitos, condicións e compromisos de xestión e condicionalidade.
- Incorporación de mozos/as á actividade agraria: guía, apoio e acompañamento .
- Xestión do Risco.
- Innovación e dixitalización das granxas.
- Prácticas fronte a resistencia Anti-microbiana, bio-seguridade e control integrado de pragas.
- Asesoramento en xestión de xurros e fitosanitarios. Xestión do ciclo de nutrientes e fertilización sostible.
- Certificación en boas prácticas agrarias, pastoreo e ben estar animal.
- Apoio á xestión do territorio, sendo axentes de dinamización, facilitando a labor técnica e de intermediación en materia de mobilidade de terras: permutas privadas, polígonos agroforestais.

4.3.- COORDINACIÓN DO MODELO DE ASESORAMENTO

A implantación deste modelo mixto público-privado que nos propoñemos, esixe a creación ou existencia dunha unidade DE COORDINACIÓN e DINAMIZACIÓN ou unha unidade que ORGANICE e PLANIFIQUE os recursos e actividades dos dous modelos.

MOITAS GRACIAS POLA SUA ATENCIÓN

SISTEMAS AGROFORESTAIS E MITIGACIÓN DO CAMBIO CLIMÁTICO

**Antonio Rigueiro Rodríguez
María Rosa Mosquera Losada
Nuria Ferreiro Domínguez
Mercedes Rois Díaz**

***Departamento de Producción Vexetal e Proxectos de Enxeñaría
Escola Politécnica Superior de Enxeñaría***

Lugo, 24 de xuño de 2022

INTENCIÓN UE

Reducir 310 M t equivalentes CO₂ na UE 2030 (14%, 42 M, sector agrario)

Neutralidade en C da terra e da agricultura en 2035

A actividade agrícola, gandeira e a xestión do sistema alimenticio actual xeran o 20-30 % dos gases de efecto invernadoiro

COMITÉ EUROPEO DAS REXIÓNS (2022)

Trees for Life (Pacto Verde UE) 3000 millóns de árboles antes de 2030. Un árbol 150 kg CO₂ ano

Estratexias rexionais de adaptación (agricultura de baixas emisións)

Aumento de sumidoiros de carbono naturais (o solo desempeña un papel importante á hora de compensar as emisións de GEI en la atmósfera porque pode conter preto do 85% do carbono nos ecosistemas terrestres)

COMITÉ EUROPEO DAS REXIÓNS (2022)

Duas estratexias:

PREFERIDA CER:

Agricultura baixa en emisións GEI: un modelo económico que fomenta prácticas que reduzan as emisións e aumenten a retención (ecosistemas naturais, agroecosistemas, selvicultura...). Sistemas agrarios máis sostibles

- **Rehumidificación de turbeiras (3% superficie terrestre, 20% do C do chan mundial)**
- **Desenvolvemento da AGROSILVICULTURA: práctica agroforestal que combina árbores e/o arbustos con cultivos agrícolas na mesma unidade de terreo**
- **Mantemento e mellora do carbono orgánico do chan en chans minerais**
- **Equilibrio de C nas explotacións gandeiras**

PREFERIDA CE:

Almacenar C en solos e árbores: remunerar a agricultores e selvicultores o C retido

AEI Eip-agri (innovación)

O Grupo Focal sobre “Secuestro de carbono en chans cultivables” identificou as seguintes prácticas de manexo que capturan CO₂ en chans agrícolas a longo prazo, á vez que melloran a calidade do chan:

Manter o chan cuberto: cultivos intercalados, cultivos de cobertura, rotacións de cultivos (incluíndo plantas perennes), **PRÁCTICAS AGROFORESTAIS**

Aumentar o carbono do chan mediante a adición de emendas de materia orgánica proveniente de fontes locais

Reducir a descomposición da materia orgánica ao reducir a perturbación do chan: técnicas de labra mínima e agricultura de precisión

Controlar a humidade do chan mediante a xestión do uso da auga

Organizacións internacionais tales como a ALIANZA DE INVESTIGACIÓN GLOBAL (GRA) e a FAO, que estableceu o concepto de Agricultura Climáticamente Intelixente, así como o PANEL INTERGOBERNAMENTAL DO CAMBIO CLIMÁTICO (IPCC) identifican a AGROFORESTERÍA como unha tecnoloxía de emisións neutras que debería ser cumpridamente empregada para reducir os GEI na atmosfera. A CAP 23-27 tamén lles presta máis atención que no pasado, pois os incluíu na lista de prácticas dos ecoesquemas

Os SAF son importantes para a transformación da agricultura convencional en “agricultura climáticamente intelixente” (CSA), que aumenta a produtividade de maneira sostible, é resiliente, reduce os GEI e contribúe ao logro de metas de seguridade alimentaria e desenvolvemento

CONSERVAR O ÁRBOL NO CAMPO
OU DEVOLVER O ÁRBOL Ó CAMPO

Mecanización agrícola
Concentración parcelaria
Proxectos de regadíos
Abandono de pequenas explotacións

ALTERNATIVA AGROFORESTAL

Ademais de ofrecernos produtos, as árbores tamén proporcionan outros servizos:

conservación de chans (erosión)

mellora da fertilidade do chan (restos, fixación N)

bombas de nutrientes

mellora do microclima

cortavientos

sebes vivos, delimitación de linderos, mellora paisaxe

fixación de carbono

protección da biodiversidade

favorecen control biolóxico de pragas

atraen insectos polinizadores

Crecimiento de volumen con corteza (VCC) y fijación de CO₂ anuales de las principales especies de los bosques españoles en los rangos de calidad de estación más representativos para cada una de ellas

Especie	Crecimiento VCC medio anual (m ³ /ha y año)	Fijación CO ₂ media anual (t/ha y año)
<i>Castanea sativa</i>	6-10	10-20
<i>Eucalyptus sp. (cornisa cantábrica)</i>	15-25	30-50
<i>Fagus sylvatica</i>	4-6	8-12
<i>Juglans regia</i>	2-6	4-12
<i>Pinus canariensis</i>	2-6	3-8
<i>Pinus halepensis</i>	2-5	4-9
<i>Pinus nigra</i>	4-6	6-9
<i>Pinus pinaster atlántico</i>	8-12	11-16
<i>Pinus pinaster mediterráneo</i>	2-4	3-5
<i>Pinus pinea</i>	2-4	4-7
<i>Pinus radiata</i>	15-20	16-22
<i>Pinus sylvestris</i>	4-6	6-9
<i>Populus sp.</i>	15-30	22-45
<i>Prunus avium</i>	5-8	10-16
<i>Quercus faginea, Quercus pyrenaica (monte bajo)</i>	2-4	5-11
<i>Quercus ilex (monte bajo)</i>	1-4	3-12
<i>Quercus robur, Quercus petraea</i>	2-6	4-12
<i>Quercus suber</i>	2-4	6-12

ALTERNATIVA AGROFORESTAL

SISTEMAS SILVOARABLES (CULTIVOS EN CALLEJONES)

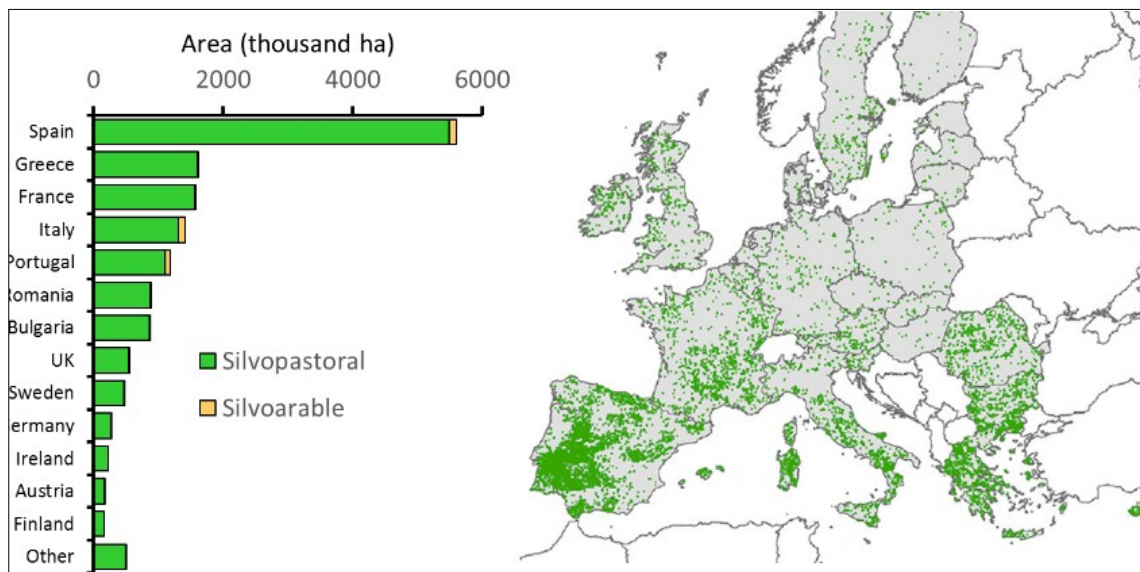
SETOS VIVOS

BOSQUES DE RIBEIRA

SISTEMAS SILVOPASTORALES

HORTOS FAMILIARES

SAF EN EUROPA

15.4 Mill ha
3.6 % total area
8.8 % agric. area

**No mundo existen
aproximadamente 1.000 millóns
de hectáreas de SAF
(Nair et al. 2010)**

NOGUEIRA CON CEREAL FRANCIA

TRIGO E CHOPOS INGLATERRA

Plantas medicinais con cerezo

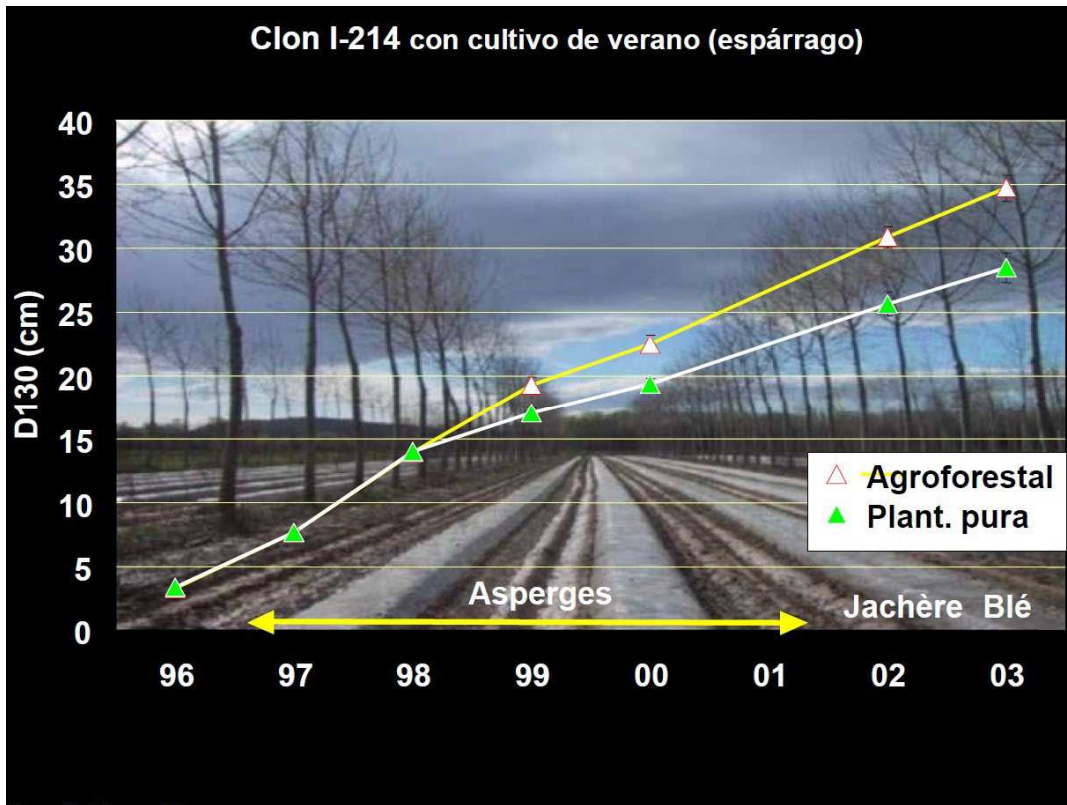

Cerdo celta e castaño

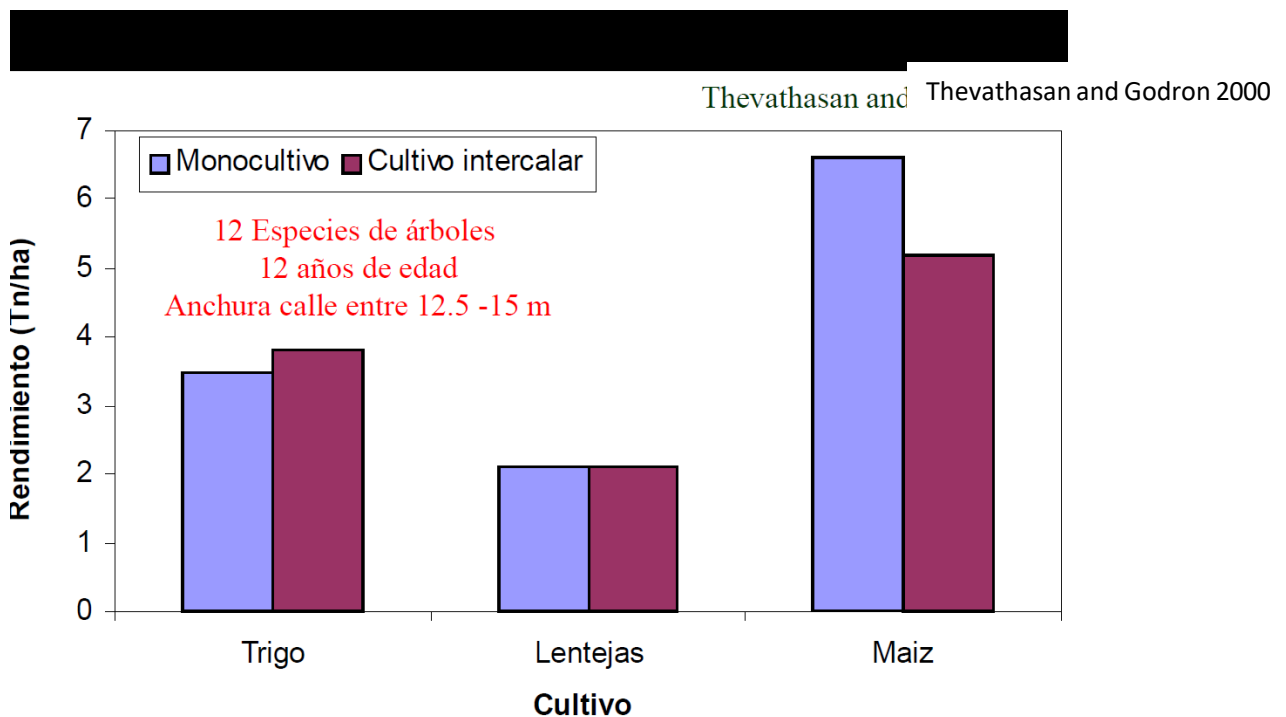

Maíz con nogueira

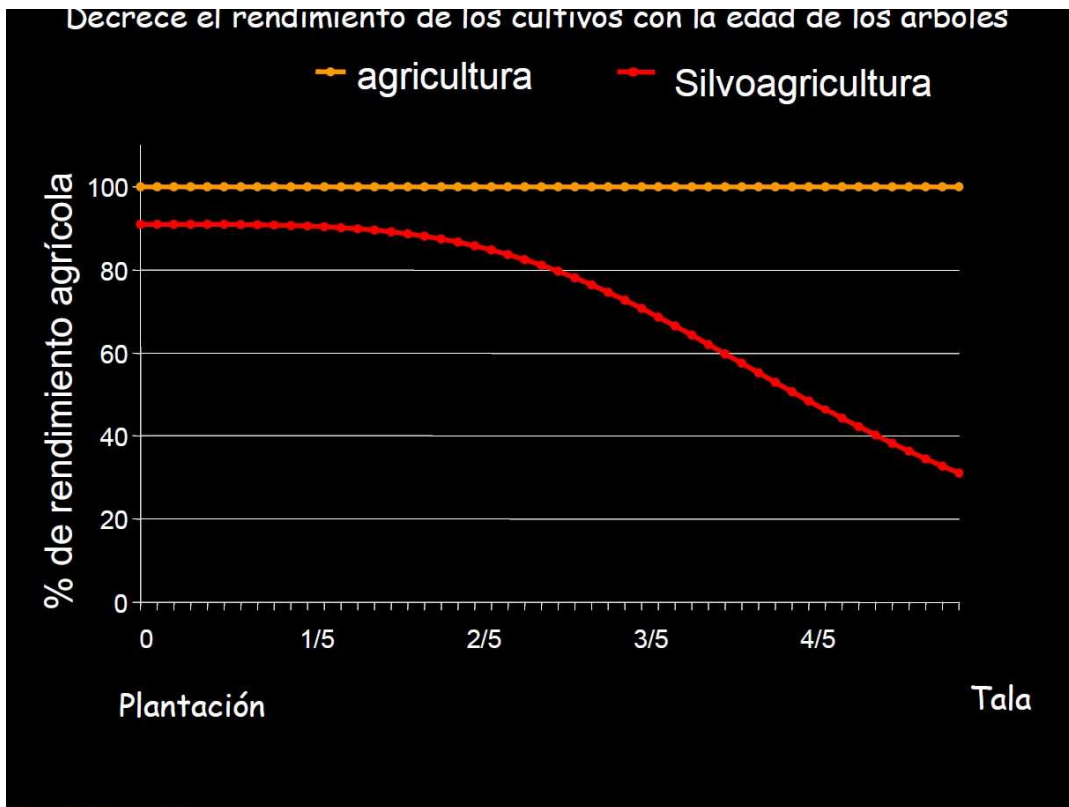
AS ÁRBORES MEDRAN MÁIS (MARCO, FERTILIZACIÓN, REGA...)

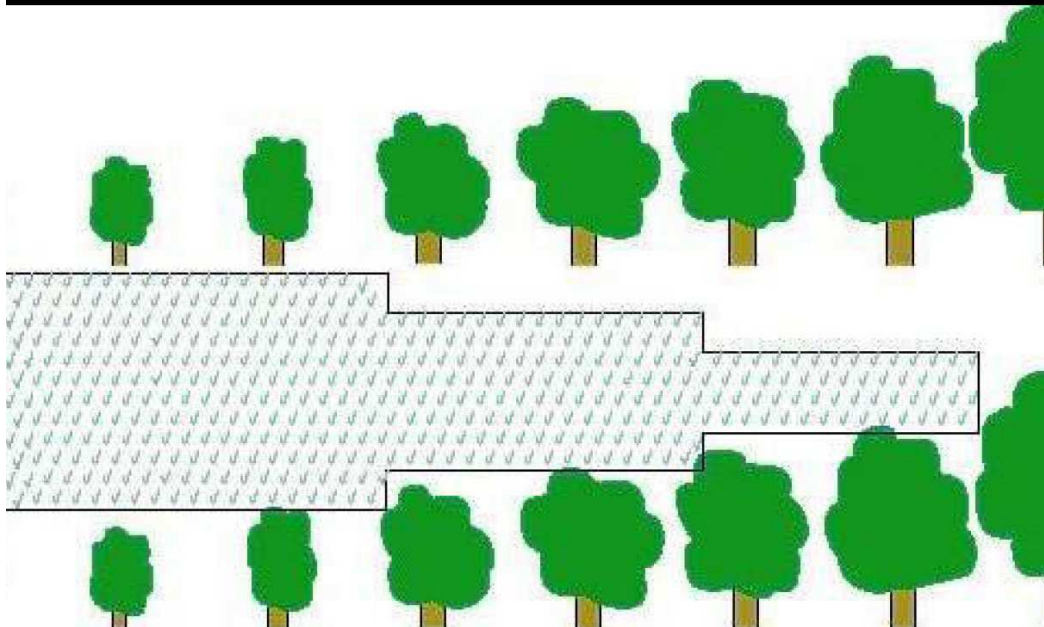
RENDIMIENTO CULTIVOS (CORTAVENTOS, RAÍCES A DISTINTOS NIVEIS, SOMBRA...)

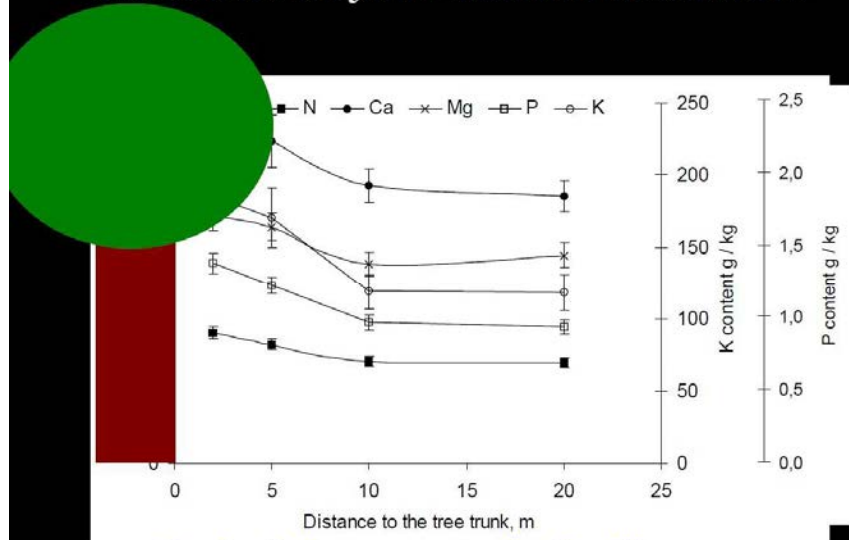
Rendimiento cultivos se reduce con la edad del arbolado

Reducir la anchura de la banda de cultivo

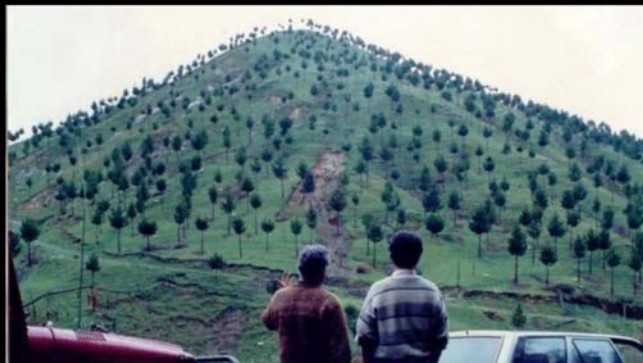

Los árboles mejoran la fertilidad del suelo

Reducir los aportes de fertilizantes

Control de la Erosión

Plantaciones de *Pinus radiata* como método de control de la erosión en montes pastoreados (Nueva Zelanda)

Microclima

Microclima

Microclima (Bienestar Animal)

BIODIVERSIDADE

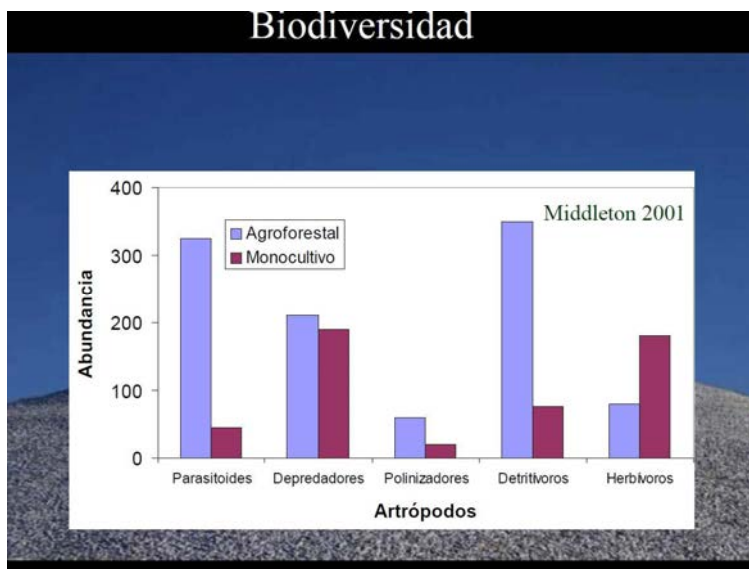
Os sistemas agroforestais aumentan a biodiversidade a diferentes niveis:

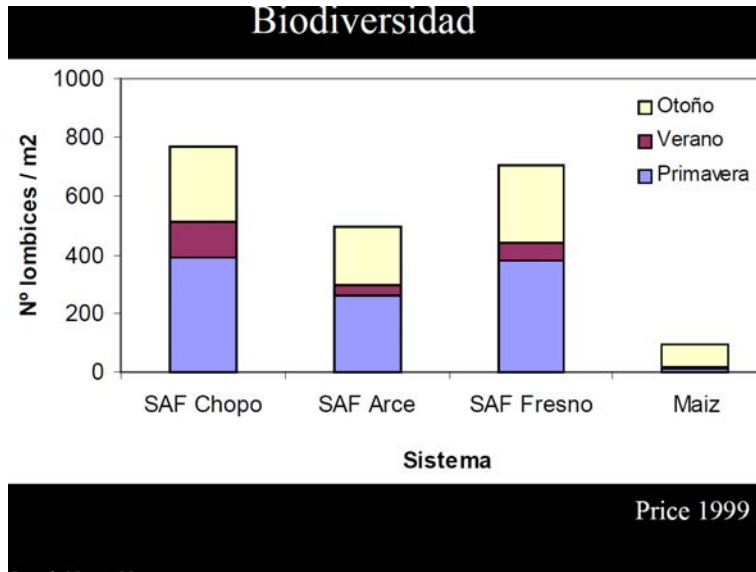
*microclimas: humidade, luz e sombra

fertilidade (feces, caída de follas)

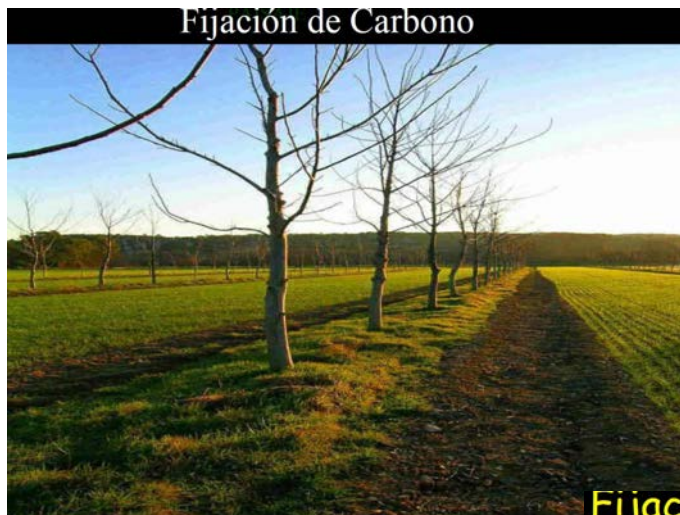
pastoreo

As praderías pastoreadas presentan unha maior diversidade de flora e fauna que as segadas

Nº lombrices

Fijación de carbono atmosférico

- La fijación de Carbono ha sido evaluada en
 - 1 T/ha/año para una pradera desarbolada
 - 2.7 T/ha/año para una parcela agroforestal (100 chopos/ha). GORDON et al 2004
- Inyección de carbono en profundidad (reciclado de raíces): 1.5 a 3 veces superior a biomasa, y de mayor permanencia.

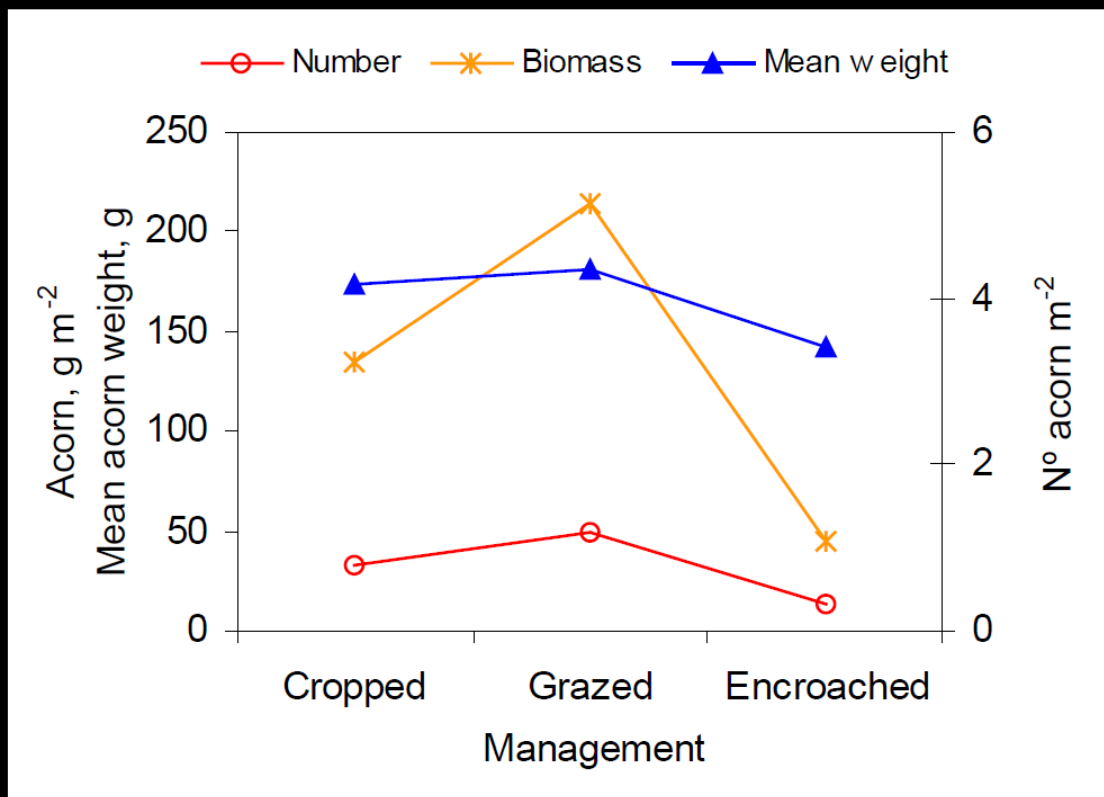

SISTEMAS SILVOPASTORAIS

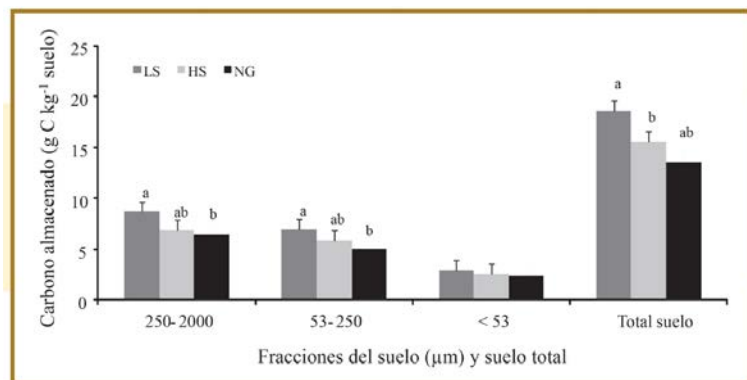
Producción del árbol (efecto densidad)

El sistema dehesa permite una producción significativamente mayor de frutos (bellota)

BIODIVERSIDADE DEHESA

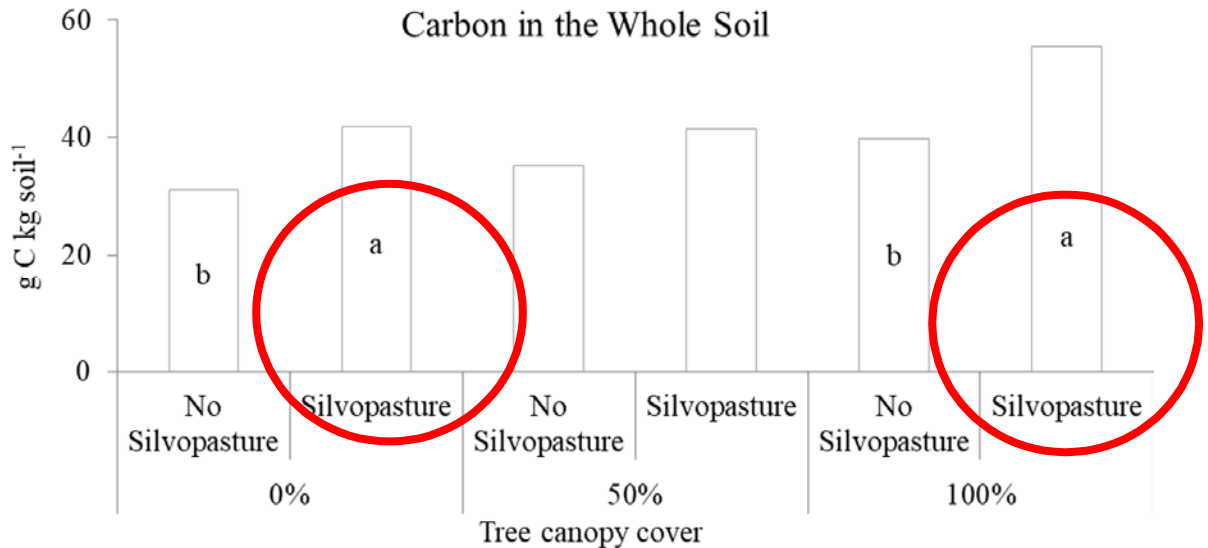
- ❖ **Máis de 3000 especies vexetais**
- ❖ **Máis de 400 vertebrados**
- ❖ **Existe un nivel medio de endemismo de 2/100 ha**
- ❖ **A diversidade dos pasteiros é a máis elevada europea**
- ❖ **Mestura íntima de varios tipos de hábitat distintos: bosques, por unha banda, e pasteiros, matogueiras e mesmo cultivos**

LS carga baixa, HS carga alta, NG sen pastoreo (labra do chan nas rúas) 1m de profundidade, 2 anos despois de introducir o gando e deixar de laborear as rúas excepto en testemunha

O silvopastoreo aumentou o almacenamento de carbono no chan principalmente debido para o efecto do pastoreo sobre a incorporación da materia orgánica ao chan

SECUESTRO DE CARBONO

Carbono (g C kg suelo⁻¹) en el suelo sin fraccionar en masa de *Pinus radiata* D. Don con silvopastoreo y sin silvopastoreo y diferente cobertura arbórea (0, 50 y 100%) en Galicia. Letras diferentes indican diferencias significativas entre usos del territorio en cada cobertura arbórea

O silvopastoreo aumentou o almacenamento de carbono no chan principalmente debido para o efecto do pastoreo sobre a incorporación da materia orgánica ao chan

PROXECTOS EUROPEOS PROGRAMA MARCO SOBRE INVESTIGACIÓN EN EXTENSIÓN RURAL

**EUREKA, EURAKNOS, Redes europeas de coñecemento, innovación,
transferencia, asesoramento sobre boas prácticas**

PROXECTOS EUROPEOS DE REDES TEMÁTICAS DA EIP-AGRI

*Connecting thematic networks as knowledge reservoirs: towards a european agricultural knowledge innovation open source system

EURAKNOS 2019-2020 Coordinador : Universidade de Ghent
Investigadora principal USC: Mosquera Losada, María Rosa Socios (16 socios de 11 países): Ghent university - Bélxica, ILVO - Bélxica, PROEFSTATION VOOR DE GROENTETEELT - Bélxica, Royal Agricultural University - Reino Unido, Agricultural University of Athens -Grecia, Universidade de Santiago de Compostela - España, Gruenland Zentrum Niedersachsen/Bremen -Alemaña, Biosense institute - Serbia, AKI - Hungría, IFA - Reino Unido, Universit  d'Aarhus -Dinamarca, Hungarian Chamber of Agriculture -Hungría, Agricultural research centre - Estonia, IFOAM EU – Suecia

LIDERAMOS WORK PACKGE DE AVALIACIÓN DAS PUBLICACIÓNS, A TRANSFERENCIA, A COMUNICACIÓN, O FOMENTO DA IMPLICACIÓN DO SECTOR AGRARIO NA INVESTIGACIÓN

PROXECTOS EUROPEOS MULTIACTOR

***European Knowledge repository for best agricultural practices**

EUREKA 2020-2021 Investigadora principal: Mosquera Losada, María Rosa

Países: Bélxica, Francia, UK, Grecia, Hungría, Estonia, Italia, Rumanía, Holanda, Lituania, Eslovenia, Dinamarca, Hungría, España, Francia

RED TEMÁTICA DE INNOVACIÓN AGROFORESTAL EUROPEA, liderada pola USC (María Rosa Mosquera Losada)

- **fomentar o intercambio de información e transferencia de coñecementos no ámbito agroforestal**
- **9 países europeos (España, Francia, Reino Unido, Finlandia, Italia, Portugal, Bélxica, Polonia e Hungría).**
- **Grupos de traballo denominados Redes Regionais de Innovación Agroforestal (RAINs) conformadas por distintos**
 - **axentes implicados: gandeiros, agricultores, organizacións de produtores, montes veciñais**
 - **en man común, entidades de asesoramento, deseñadores de políticas, pequenas empresas e**
 - **investigadores**

86 innovacións en relación con os SAF:

- Técnicas: 61
- Económicas: 16
- Comunicación e Divulgación: 6
- Políticas e Administrativas: 3

MOITAS GRACIAS

THANK YOU VERY MUCH

PRESENTACIÓN DO CONGRESO IALB-TAGUNG 2023 EN SAXONIA - ALEMAÑA

Henrick Fichtner

Departamento Estatal de Medio Ambiente, Agricultura e Xeoloxiade Saxonia
Alemaña

Henrik.Fichtner@smekul.sachsen.de

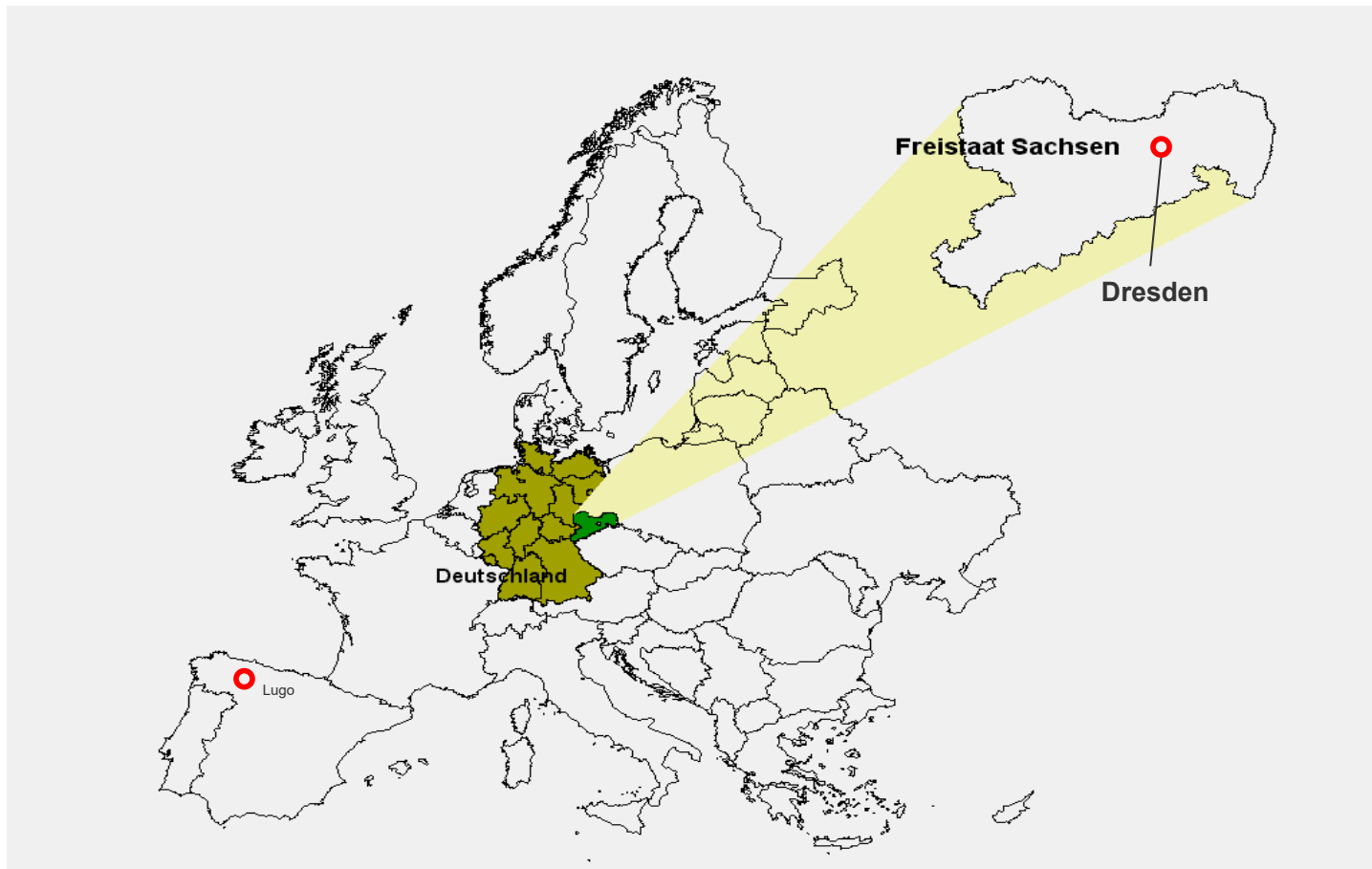
62 IALB-EUFRAS-SEASN Arbeitstagung 2023, Dresden/Sachsen ESTADO FEDERAL DE SAXONIA - ALEMAÑA

ZAHLEN UND FAKTEN
NUMBERS AND FACTS
NÚMEROS E FEITOS

Lage Location Ubicacion

LANDESAMT FÜR UMWELT,
LANDWIRTSCHAFT
UND GEOLOGIE

Sachsen

SACHSEN-ANHALT

BRANDENBURG

THÜRINGEN

BAYERN

TSCHECHISCHE REPUBLIK

Halle

Delitzsch

Leipzig

Merseburg

Weißenfels

Naumburg

Zeitz

Altenburg

Gera

Greiz

Plauen

Hof

Wolfen

Mulde

Elbe

Schwarze Elster

Niederlausitz

Senftenberg

Hoyerswerda

Weißwasser

Spree

Neiße

Riesa

Meißen

Radebeul

Dresden

Nationalpark Sächs. Schweiz

Pirna

Freital

Freiberg

Döbeln

Limbach-Oberfrohna

Chemnitz

Glauchau

Zwickau

Erzgebirge

Fichtelberg

Klinóvec

Chomutov

Jirkov

Litvínov

Most

Teplice

Ústí nad Labem

Litomeřice

Sokolov

Karlovy Vary

Kladno

Praha

Mladá Boleslav

Česká Lípa

Liberec

Görlitz

Bautzen

Záry

Status/status/estado

Bundesland in Deutschland
Federal State in Germany (east)

Estado Federal en Alemania, en el este

Gründung/Foundation/Estatuto

1918/1990 (Wiedergründung)

Hauptstadt/capital/capital

Dresden
(fundado 1206)

Einwohner/inhabitants/poblacion

4,1 Mio. (2020)

Anzahl/number/numero

220/km²

Sprachen/languages/idiomas

Deutsch, Sorbisch, "Sächsisch"
German, Sorbian, "Saxonian"
Aleman, Sorabo, "Sajonio"

Fläche/area/superficie

18.450 km²

Niederschlag/precipitation

490 – 1.200 mm ap.

710 mm

Temperatur im Mittel/temperature approx./temperatura aprox.

8 °C

Landstraße (wichtige)/road (important)/camino rural (importante)

Via Regia

... auf dem gleichen Weg

... on the same path

... de la misma manera

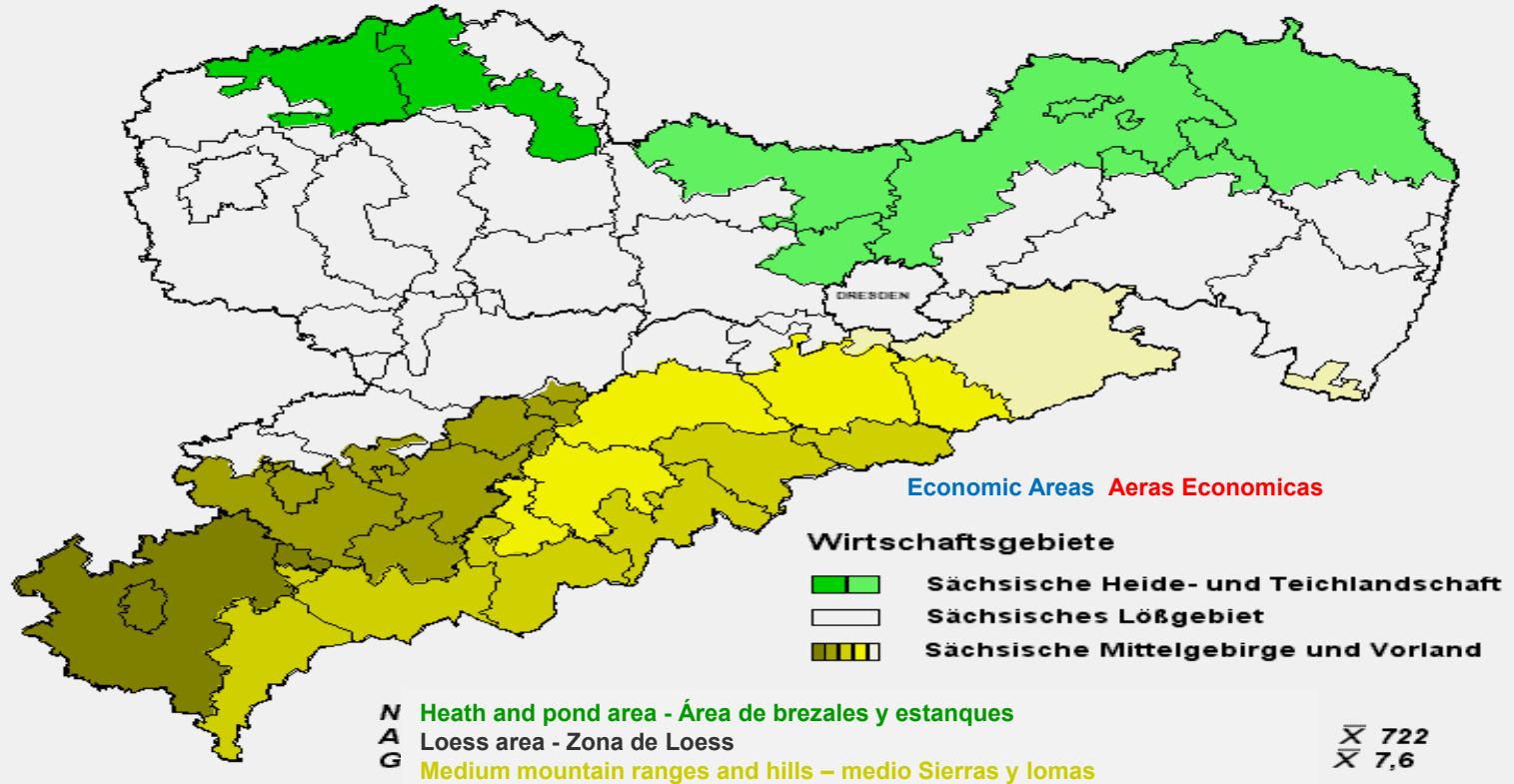
Landwirtschaft... Agriculture... Agricultura...

Wirtschaftsgebiete / Standortbedingungen

Economic Areas / Site Conditions

Áreas Económicas / Condiciones del Sitio

Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie
Saxon State Office for Environment, Agriculture and Geology
Oficina del Estado Federal de Sajonia para Medio Ambiente, Agricultura y Geologia

www.lfulg.sachsen.de

Täglich für ein gutes Leben.

... Aufgaben Tasks Tareas of our Office de la oficina

Politikunterstützung
supporting politics
Apoyo a las políticas

Hoheitsvollzug
Enforcement of the law
Aplicación de la ley

Zukunftsthemen
future topics
Tareas futuras

Angewandte Forschung
Applied Research
investigación aplicada

Bildung / Beratung
Education / advising
Educación / Asesoramiento

Technologie- & Wissenstransfer
Technology and knowledge transfer
Transferencia de tecnología y conocimientos

Förderung
Supporting
Promoción

Umweltüberwachung
Environmental monitoring
Vigilancia ambiental

Herausforderungen für die Beratung Challenges for Advising Desafíos para el asesoramiento

LANDESAMT FÜR UMWELT,
LANDWIRTSCHAFT
UND GEOLOGIE

Risk of default of earnings

Time period 1985 – 2014

extremely high

high

medium

low

very low

Dürre
Drought
Sequía

riesgo de impago
de las cosechas

Periodo 1985 - 2014

muy alto

alto

medio

bajo

muy bajo

Ertragsausfallrisiko in Sachsen

Referenzperiode 1985 bis 2014

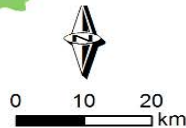
sehr hoch

hoch

mittel

gering

sehr gering

... Beratungsinitiative advice initiative **consultoria** iniciativa

Täglich für ein gutes Leben
www.lfulg.sachsen.de

IALB. Tagung / Meeting / Conferencia 2023

62. Arbeitstagung 62. Working Meeting 62. Conferencia de trabajo

... der IALB mit EUFRAS und SEASN

vom **10. bis 14. September 2023**

in Dresden (Sachsen)

62. Arbeitstagung 62. Working Meeting 62. Congreso IALB Tagung

... der IALB mit EUFRAS und SEASN

vom **10. bis 14. September 2023**

desde **10 ata 14 setembro de 2023**

in Dresden (Sachsen)

...Thema topic tema:

**Die Rolle von Bildung und Beratung im Transformationsprozess der Landwirtschaft –
im Kontext von Klimawandel, Ernährungssicherung und gesellschaftlichen Anforderungen**

**The role of education and counselling in the transformation process of the Agriculture –
in the context of climate change, ensuring nutrition and social requirements**

**El papel de la educación y el asesoramiento en el proceso de transformación de la Agricultura –
en el contexto del cambio climático, la seguridad alimentaria y la seguridad social requisitos**

... Ziele objektives metas:

- I **Entwicklung und Leistungsstand der sächs. Agrarwirtschaft** und verbundener Sektoren vorstellen (25 Jahre nach letzter Tagung)
 - I **Development and level of performance of the agriculture in Saxony and related sectors** (25 years after the last meeting)
 - I **Desarrollo y nivel de rendimiento de la Agricultura en el federal estado de Sajonia y sectores conexos** (25 años después de la última reunión)

- I **Betriebliche Anpassungsstrategien** bzgl. wirtschaftlicher, ökologischer, klimatischer und gesellschaftlicher Anforderungen kennenlernen
 - **Operational adaptation strategies with regard to economic, ecological, climatic and get to know social requirements**
 - **Estrategias operativas de adaptación con respecto a los aspectos económicos, ecológicos y climáticos y conocer los requisitos sociales**

... Ziele objektives metas:

- | **Rolle von Bildung und Beratung in Veränderungsprozessen** (in der Praxis) diskutieren
→ Konzepte zur Gestaltung/Umsetzung komplexen Wissenstransfers (AKIS)
- | **Discuss the role of education and counselling in change processes** (in practice)
→ **Concepts for the design/implementation of complex knowledge transfer (AKIS)**
- | **Discutir el papel de la educación y el asesoramiento en los procesos de cambio** (en la práctica)
→ **Conceptos para el diseño/implementación de transferencia de conocimiento complejo (AKIS)**

- | **Vielfalt und Besonderheiten Regionen** kennenlernen
- | **Get to know the diversity and special features of regions**
- | **Conozca la diversidad y las características especiales de las regiones**

... Inhalte Contents Contenidos

- I Regionale **Wertschöpfungskreisläufe**
- I **Tierwohl- und umweltgerechte** Produktionsverfahren
- I **Klima- und Ressourcenschutz**
- I **Betriebliche Resilienz**
 - I Regional value creation cycles
 - I Animal welfare and environmentally friendly production processes
 - I Climate and resource protection
 - I Operational resilience
 - I Ciclos regionales de creación de valor
 - I Bienestar animal y procesos de producción respetuosos con el medio ambiente
 - I Protección del clima y los recursos
 - I Resiliencia operativa

... Inhalte Contents Contenidos

- I **Unternehmensführung** / Personalmanagement
- I Einsatz **digitaler** Instrumente in **Betriebsführung, Bildung und Beratung**
- I **Ernährungssicherung**
- I Einkommenskombinationen / **Hauswirtschaftliche Dienstleistungen**
 - I Corporate Management / Human Resources Management
 - I Use of digital instruments in business management, education and consulting
 - I Ensuring nutrition
 - I Income combinations / domestic services
 - I **Gestión Corporativa / Gestión de Recursos Humanos**
 - I **Uso de instrumentos digitales en gestión empresarial, educación y consultoría**
 - I **Seguridad alimentaria**
 - I **Combinaciones de ingresos / servicios domésticos**

... Inhalte Contents Contenidos

- I Ganzheitliche **Entwicklung des Ländlichen Raums**
- I Struktur und Umsetzung des **Verbundsystems „Agrarwissen“**
- I **Qualifizierung** von Beratungs- und Bildungsexperten
- I **Interdisziplinäre Zusammenarbeit / Vernetzung**
 - I Holistic rural development
 - I Structure and implementation of the network system "Agricultural Knowledge"
 - I Qualification of consulting and education experts
 - I Interdisciplinary cooperation / networking
- I **Desarrollo rural holístico**
- I Estructura e implementación del sistema de red "Conocimiento Agrícola"
- I Cualificación de expertos en consultoría y educación
- I Cooperación interdisciplinaria / networking

... Programm / Program / Programa

I Sonntag, 10. September 2023 / **Sunday** / **Domingo**:

- I Anreise, Anmeldung / Arrival, Registration / Viaje, Registro
- I Stadtführung / Sightseeing Tour in Dresden / Recorrido en el ciudad Dresde
- I Begrüßung / Greeting / Saludo

I Montag, 11. September 2023 / **Monday** / **Lunes** (Begleitpersonenprogramm)

- I Eröffnung / Opening / Abertura
- I Fachvorträge im Plenum/Diskussion / Lectures in plenary/discussion / Conferencias en sesión plenaria/debate
- I Workshops / Workshops / Talleres
- I Gesellschaftsabend / Festiva evening / Noche vestiva

I Dienstag, 12. September 2023 / **Tuesday** / **Martes**

- I Fachexkursionen (8 Routen, Region: Mittel- und Ostsachsen) / Special Excursions / Excursiones especiales

... Programm / Program / Programa

I **Mittwoch, 13. September 2023 / Wednesday / Miercoles**

- I Auswertung Workshops / Evaluation of workshops / Evaluación de talleres
- I Poster-Präsentation / Poster Presentation / Presentación de los pósters
- I Abschlussvortrag im Plenum / Closing speech in plenary session / Discurso de clausura en sesión plenaria
- I Tagungsabschluss / Conclusion of the Congress / Conclusión de la conferencia
- I IALB-EUFRAS-SEASN Mitgliederversammlung / Member Meeting / Sesión de Miembros de IALB / EUFRAS / SEASN

I **Donnerstag, 14. September 2023 / Thursday / Jueves**

- I Ergänzungsexkursionen / additional Excursions / excursiones suplementarias

... Anschlussurlaub in Sachsen / Holidays in Saxony / Vacaciones en Sajonia

Auf nach Dresden...

... die IALB und Partner ebnen Wege

Start to Dresden...

... the IALB and partners pave the way

Vamos a Dresde...

... la IALB y sus socios allanan el camino

Auf nach Dresden...

... die IALB und Partner ebnen Wege

Start to Dresden...

... the IALB and partners pave the way

Vamos a Dresde...

... la IALB y sus socios allanan el camino

Bienvenidos a Dresde 2023 !

CONCLUSIÓNS DO 61º IALB, 11º EUFRAS, 8º SEASN CONGRESO INTERNACIONAL GALICIA 2022 PARA A FORMACIÓN DOS AXENTES DE DESENVOLVEMENTO RURAL

O camiño da transferencia do coñecemento e innovación a través da extensión cara ao desenvolvemento rural sostible

Universidade de Santiago de Compostela
Campus Universitario de Lugo
21-25 de xuño de 2022

MATERIAL PRODUCIDO NOS GRUPOS DE TRABAJO WORKSHOPS

RESUME E CONCLUSIÓNS DOS WORKSHOPS DESENVOLVIDOS NO CONGRESO

INDICE

1. Workshop nº 01	110
2. Workshop nº 02	113
3. Workshop nº 03	116
4. Workshop nº 04	121
5. Workshop nº 05	125
6. Workshop nº 06	127
7. Workshop nº 07	130
8.- Workshop nº 08	138
9.- Workshop nº 11	141
8. Workshop nº 12	149

1. WORKSHOP Nº 01

¿Como establecer asesoramento en innovación na miña rexión? Desenvolvendo unha estratexia para asesores baseada no exemplo de InnoTour Bayern en Baviera

idiomas: alemán / español

Coordinadores:

Thomas Mirsch
Asociación de Formación Agraria (vlf Bayern),
Formación de asesores
Alemania

Pablo Asensio
Staatliche Führungsakademie für Ernährung,
Landwirtschaft und Forsten (FüAk)
Alemania

Xestora do Workshop: Adriana Conde
Universidade de Santiago de Compostela

Participantes: 15

Apelidos	Nome	Institucion	Pais
1 Arbeloa Ibero	Maria	Departamento de Desarrollo Rural y Medio Ambiente. Gobierno de Navarra	España
2 Asensio	Nelli	Verband der bayerischen Lehr- und Beratungskräfte - Ernährung, Ländlicher Raum, Agrarwirtschaft e.V.	Deutschland
3 Asensio	Pablo	Staatliche Führungsakademie für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	Deutschland
4 Denis	Ugo		
5 Dr. Lofner-Meir	Viktoria	Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft	Deutschland
6 Eisenhut	Ekkehard	LEADER-Koordinator Amt für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten Fürth-Uffenheim	Deutschland
7 Huberty	Martine	Ministry of Agriculture, Viticulture and Rural Development	Luxembourg
8 Hunger	Franz	Landwirtschaftskammer Oberösterreich	Österreich
9 Malumbres Montorio	Angel	INTIA. Navarra	España
10 Martínez Barral	Juan Manuel	Consellería do Medio Rural	España
11 Mirsch	Thomas	vlf Bayern	Deutschland
12 Oliveros Yanes	Antonio	Consellería do Medio Rural. Xunta de Galicia	España
13 Parz	Friederike	Landwirtschaftskammer Kärnten	Österreich
14 Pérez Pacios	Mª Julia	Consellería do Medio Rural	España
15 Stöckli	Anton	Bundesamt für Landwirtschaft	Schweiz

Para dar resposta ás demandas actuais e futuras da agricultura, os servizos de extensión, tamén promovidos pola nova PAC, confían cada vez máis no asesoramento en materia de innovación, a creación de redes, o principio de multiplicidade de actores, a transdisciplinariedade, o intercambio de coñecemento e a co-creación en AKIS. Son termos que soan ben. Pero que significa isto especificamente para o papel dos asesores e a súa misión? Como se pode

establecer con éxito unha consultoría de innovación? Son os orientadores, como profesionais dos procesos de cambio, capaces de xestionar este cambio que nesta ocasión lles preocupa?

A idea do InnoTour naceu en Baviera ao entender que era necesario crear máis interconexións e centrarse no enfoque de múltiples partes interesadas, que aquí se presenta como a idea e punto de partida deste Workshop. En Baviera, foi posible aproveitar as experiencias dos proxectos da UE AgriSpin (principio de visitas cruzadas para aprender uns dos outros) e i2connect.

Como introdución, presentouse o exemplo de InnoTour Bavaria e aclaráronse os termos do consello de innovación. A continuación, os participantes do obradoiro traballarán en grupos para desenvolver estratexias para introducir e establecer conceptos de consultoría de innovación nas súas respectivas rexións.

14.15 - Primeira parte da sesión

A sesión comeza coa presentación do funcionamento do Obradoiro e a presentación persoal de cada un dos asistentes.

Descrición do proxecto piloto InnoTour Bayern e tamén unha breve presentación das “Estacións” que se realizaron. Explicación do enfoque e funcionamento centralizado na estación 2 "Autarquía enerxética nas explotacións"

Explicación do “Cronograma da innovación” e do funcionamento dos equipos de traballo, así como do uso das carteiras e das diferentes fases de desenvolvemento e establecemento de conclusións.

15.40 - Pausa café

16.00 - Segunda parte da sesión.

- Funcionamento da comunicación: Importancia da transdisciplinidade, búscase o intercambio de coñecementos “a altura dos participantes”, non se busca unha comunicación “de arriba abaixo” nin de “abaixo abaixo”.
- Principio de multi-stakeholders e interconexión para levar á “co-creación”. O traballo en grupo busca acadar unha innovación aplicable, é dicir, transferible do papel á realidade.
- Conformación de pequenos grupos de 2/3 persoas > Como é o intercambio de coñecementos nas áreas ás que pertencemos?
- Brainstorming
- Conclusións: Que aprendín hoxe? Cal é a idea principal que levo a casa?

17.40 - Fin da sesión.

Impressionen WS 1

2. WORKSHOP Nº 02

Motivación, competencia e éxito no servizo de asesoramento en biodiversidade: ¿como se poden acadar?

Idioma: alemán

Coordinador:

Dr. Ernst Berg
Axencia Estatal de Agricultura, Alimentación e Medio Rural. LEL.
Director Xeral do LEL

Relatora:

Dr. Isabelle Heinisch
Asentamientos Rurales Baden-Württemberg, S.A.
Alemania
Directora del Proyecto GBB
(Comunicación e Formación)

Número de participantes :19

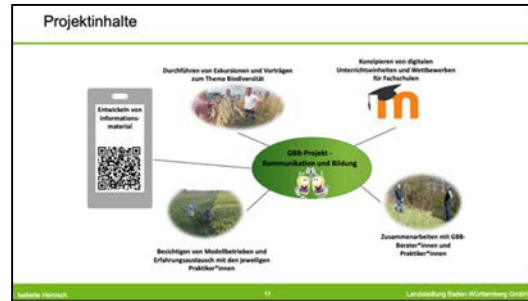
	Apellidos	Nome	Institucion	Pais
1	Berg	Ernst	Landesanstalt für Landwirtschaft, Ernährung und Ländlichen Raum (LEL)	Deutschland
2	Besada Alvarez	MARCOS	ALMOGA, S.C.G.	España
3	Couto Lage	Mª José	AGACAL	España
4	Darmann	Evelyn	Landwirtschaftskammer Tirol_LFI Tirol	Österreich
5	Fernandez	Bernadette	Agaca	España
6	FERNANDEZ REY	CARLOS	AGRO DE BAZAN S.A.	España
7	GARCIA FREITAS	SHEILA	AGACAL- CFEA PEDRO MURIAS	España
8	GONZÁLEZ POYÁN	ESTEFANÍA	AGACA	España
9	Gräßler	Peter	Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen	Deutschland
10	Heinisch	Isabelle	Landsiedlung Baden-Württemberg GmbH/LEL Schwäebisch Gmünd	Deutschland
11	Mayer	Susanne	Regierungspräsidium Karlsruhe	Deutschland
12	Nicolás Velado	María del Camino	AGACAL	España
13	Oehme	Robby	Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie	Deutschland
14	Paschold	Lara Elisa Sofie	Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik Wien	Austria
15	Rodrigo Solanas	Mercedes	Departamento de Desarrollo Rural y Medio Ambiente	España
16	Simón	Alba	AGACA	España
17	Stockinger	Barbara	LK Oberösterreich	Österreich
18	Vázquez Miramontes	Diego	AGACA	España
19	Zurbuegg	Corinne	AGRIDEA	Schweiz

A conservación da biodiversidade é un reto global necesario e urxente que ten enormes expectativas sociais. A agricultura xoga aquí un papel decisivo debido ao seu uso proporcionalmente significativo da terra.

Para apoiar aos agricultores na implementación de medidas de mellora da biodiversidade, xa existen varios enfoques na práctica, que van desde apoio financeiro ata servizos de asesoramento e sensibilización.

Non obstante, a aplicación de medidas para contrarrestar a extinción de especies avanza actualmente moi lentamente. Por iso, é interesante coñecer cales son os obstáculos que hai que superar e como se pode optimizar o apoio á agricultura en extensión e formación.

No Obradoiro introduciuse primeiro o tema mediante dúas breves presentacións. Para iso, presentouse o sistema de asesoramento sobre biodiversidade nas explotacións e as medidas adoptadas ata o momento para mellorar o establecemento de asesoramento sobre biodiversidade en Baden-Württemberg (Alemaña).

A continuación, fomentouse o intercambio de experiencias cos participantes sobre diferentes aspectos da extensión da biodiversidade e a transferencia de coñecemento en catro pequenos grupos.

O obxectivo é recoller as medidas que tiveron éxito na implantación de servizos de asesoramento en materia de biodiversidade nos países europeos.

A través dunha rápida enquisa, con preguntas clave, indagouse sobre a situación da práctica e a flexibilidade dos servizos de asesoramento en biodiversidade noutros países. Posteriormente, nunha discusión grupal, intercambiáronse as experiencias dos participantes sobre diferentes aspectos do asesoramento en materia de biodiversidade, agrupáronse e recolleron nun taboleiro (Figura 1).

Os resultados do obradoiro pódense resumir do seguinte xeito:

Q1. Como se pode motivar aos agricultores para que se interesen e busquen asesoramento sobre cuestións de biodiversidade?

Vía

- Información, información, información
- Formación continua, así como formación continua dos (futuros) agricultores
- Un servizo de asesoramento adaptado a rexións específicas do país
- Promover o perfil dos asesores individuais de biodiversidade

- Incentivos (financeiros) ao utilizar o servizo de asesoramento
- Establecemento dunha rede de demostración operativa

Q2. Ademais das medidas presentadas no proxecto GBB, existen outras medidas/métodos de eficacia pública para mellorar o servizo de asesoramento en biodiversidade e dar a coñecer a súa existencia?

- Creación dunha rede internacional de asesores que permita, entre outras cousas, visitar explotacións de diversa índole.
- Creación dunha plataforma de coñecemento transnacional

Q3. Como se poden atopar asesores competentes en materia de biodiversidade?

- Dado que os asesores deben ter un perfil de cualificación profesional e metodolóxica moi amplo e sólido, é necesario ofrecer unha formación e perfeccionamento adecuados, idealmente mediante unha oferta transnacional certificada e recoñecida.

Conclusión:

En Europa só estamos no inicio dunha transformación da agricultura cara a unha maior biodiversidade, cuxo éxito estará determinado en gran medida pola educación, a formación e o asesoramento coordinados e transnacionais, así como a correspondente transferencia de coñecemento

3. WORKSHOP Nº 03

A agricultura como un campo de tensións: dar forma ó futuro coa xestión de conflitos centrada en solucións.

Idiomas: Alemán / Español o Inglés

Coordinadoras:

Dra. Daniela Gramelhofer
Facultad de Pedagogía Agraria y Ambiental
(HAUP)
Viena, Austria

Dra. Beate Formowitz
Servicio de Formación de Asesores. LLH
Hessen, Alemania

Número de participantes :16

Id	Apellidos	Nome	Institucion	Pais
1	Becker	Jürgen	Regierungspräsidium Gießen	Deutschland
2	Biberger	Sabine	Amt für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten Ingolstadt-Pfaffenhofen	Deutschland
3	Deubzer	Monika	AELF Abensberg - Landshut	Deutschland
4	Dornauer	Katharina	Landwirtschaftskammer Tirol	Österreich
5	Formowitz	Beate	LLH Bildungsseminar Rauischholzhausen	Deutschland
6	Gramelhofer	Daniela	HAUP	Austria
7	Glöckle	Dorothee	Dorothee Glöckle	Austria
8	Huber	Monika	Landwirtschaftskammer Kärnten	Austria
9	Hunziker	Simone	AGRIDEA	Schweiz
10	Kiander	Essi	ProAgria	Finland
11	Ladinig	Elisabeth	Ländliches Fortbildungsinstitut (LFI Kärnten)	Österreich
12	Nyinaku	Felix Owusu	Giving Hour Foundation Ghana	Ghana
13	Šajn	Valentina	KGZS-Zavod LJ	Slovenija
14	Santamarta Benito	Amaia	Ovica	España
15	Sauter	Nora	Bundesamt für Landwirtschaft BLW	Schweiz
16	Zauner	Martin	Landwirtschaftskammer Niederösterreich	Österreich

Cando as persoas traballan xuntas e conflúen intereses e necesidades diferentes, poden xurdir tensións e conflitos. O sistema agrícola familiar está suxeito a retos adicionais. As explotacións familiares non só afrontan retos de xestión empresarial e legais, en moitos casos hai compoñentes emocionais e sociais que conforman o proceso laboral e vital. Debido a esta estreita conexión entre o ámbito laboral e a vida privada, a identificación coa explotación adoita ser moi alta, e a cohesión familiar e agrícola son inseparables. Isto significa que este sistema necesita unha forma especial de xestión de conflitos.

As cuestións familiares e empresariais entrecruzanse, e estes solapamentos adoitan levar a problemas e conflitos.

Neste Obradoiro debateuse e desenvolveuse a discusión sobre o que isto significa e como abordalo mediante o diálogo e a xestión de conflitos.

Obxectivos do obradoiro:

- a) Recoñecer as condicións/circunstancias marco que desencadean estes problemas nas explotacións familiares.
- b) Recoñecer a importancia de aclarar os roles na interacción diaria para a resolución de conflitos.
- c) Coñecer os elementos mediadores na realización de entrevistas e xestión de conflito.

Procedemento e metodoloxía: breves achegas teóricas e unidades de práctica e reflexión en ámbitos individuais e grupais.

Desenvolvemento do obradoiro:

Con 16 participantes de países de fala alemá, inglesa e española, discutiuse como tratar ou manexar estas circunstancias especiais na conversa e na regulación do conflito. Para crear o obradoiro o máis áxil e activo posible e conseguir o mellor éxito de aprendizaxe, só se deron achegas teóricas breves seguidas de sesións de traballo en grupo e tempo de reflexión. Observacións e explicacións rápidas, exemplos do propio contexto con humor e ben narrados leváronnos a poñer o grupo de bo humor.

Despois dunha pequena pelexa, sobre quen dos AdestRADores debería comezar a dar a benvinda aos participantes, comezou o traballo cunha secuencia de quecemento e autorreflexión.

Preguntóuselle aos participantes, en que momento perciben unha escalada nunha conversación e que tipo de conflito é.

Introduciuse dunha forma visual os cinco modos de xestión de conflitos de Thomas-Kilmann: colaborar, competir, comprometer, acomodar e evitar.

A continuación traballouse a diferenza entre “desacordo”, “conflito” e “crise explicando, que o conflito en si non é o problema, só a forma en que o manexamos.

Con exemplos reais dos asistentes traouse de facilitar a comprensión de todos, que procesos en situacións de estrés provocarán cambios nas nosas percepcións e levaránnos a comportamentos específicos, que máis quantan o conflito. Para afondar aínda máis na dinámica dos conflitos, traballouse co "modelo de escalada de conflitos" de Friedrich Glasl. Os participantes recibiron imaxes e explicacións das nove etapas de escalada para ordenalas na orde correcta. Despois falouse dos tres niveis “gaña-gaña”, “gaña-perde” e “perde-perde” e de posibles técnicas e limitacións nun proceso de asesoramento cargado de emocións ou conflitos.

Nun proceso de cambio, pásase por diferentes fases emocionais e a "curva de cambio" (desenvolvida por Kubler-Ross) é un método moi útil para comprender as reaccións a, p. cambios significativos, que é un tema común nas consultas agrarias.

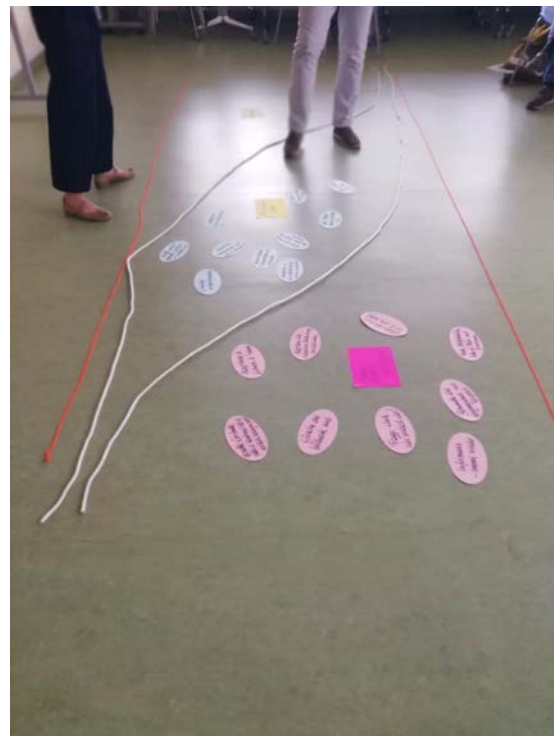
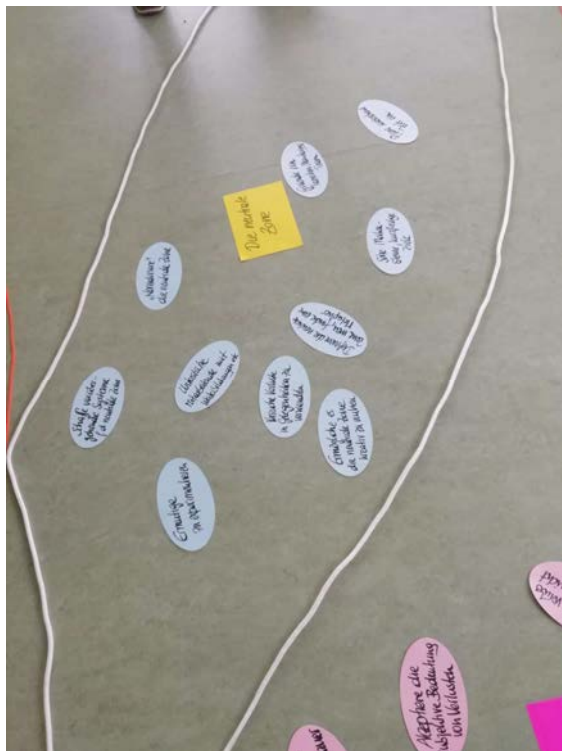
Os seres humanos son diferentes na súa forma de comportarse, como se conectan cos seus semellantes, así como o que senten por dentro e o que necesitan para sentirse cómodos nas relacións interpersoais. Un modelo para comprender as diferenzas humanas e os seus efectos na comunicación e nas relacións é o modelo de Riemann-Thomann (de Schulz von Thun). Este modelo serve para coñecer o comportamento de cambio propio e dos demais, para dar conta do uso óptimo do meu propio comportamento e recoñecer o cambio doutros recursos útiles para dar forma aos cambios que se avexiñan. Ademais, permite explorar os perfís de cambio existentes nun grupo ou familia e como utilizar estes recursos da mellor maneira posible para acadar os obxectivos empresariais e familiares. Tamén dá unha pista do que necesitan as diferentes persoas para afrontar os cambios na súa vida.

Os nosos valores internos son a forza motriz decisiva e inconsciente. Son a razón pola que podemos ou non tomar medidas e definir o noso marco ético no que nos movemos ou operamos. As crenzas son conviccións fortes polas que vivimos. Unha crenza ou sistema de crenzas é un sentimento de asertividade absolutamente distinto sobre o significado de algo evidenciado por experiencias no pasado. As crenzas determinan a importancia que atribuímos ás cousas ou experiencias.

Na parte final do obradoiro os participantes tiveron unha pequena dinámica de activación para intercambiar ideas, valores e crenzas que poden desempeñar un papel relevante nas situacións de conflito típicas ás que se enfrontan con frecuencia no seu traballo de asesoramento.

A estratexia dos golfiños dedica cinco animais (carpa, tartaruga, quenlla, curuxa e golfiño) aos cinco modos de manexo de conflitos de Thomas-Komann.

Para reforzar a mensaxe principal rematouse cun pequeno conto inspirador, que motiva aos participantes a pensar de forma creativa que os leve a perseguir novos camiño mais aló dos seus patróns habituais de pensamento e comportamento.

4. WORKSHOP Nº 04

FAIRshare: Como os asesores poden usar eficazmente ferramentas e servizos dixitais para apoiar unha agricultura máis produtiva e sostible.

Idioma: Inglés

Coordinador:

Karlheinz Knickel
karlheinz.knickel@helsinki.fi

Relatoras:

Anita Naughton
Teagasc, Irland
anita.naughton@teagasc.ie

Patricia Fry
HAFL, Switzerland
patricia.fry@bfh.ch

No proxecto FAIRshare, asesores e investigadores de toda Europa intercambian experiencias sobre o deseño e uso de ferramentas e **servizos de asesoramento dixital (DATS)**. Neste Obradoiro altamente interactivo, os participantes compartiron as súas experiencias, aspectos destacados e retos aos que se enfrontan no uso diario das ferramentas dixitais.

Identificáronse e discutíronse boas prácticas en DATS e o seu uso, e se obtiveron novas perspectivas sobre as posibilidades de traballo de consultoría con ferramentas e servizos dixitais.

Hai unha gran cantidade de ferramentas dixitais no mercado, algunhas das cales incluso están dispoñibles de balde. Pero cales son as ferramentas adecuadas para o asesor, como poden identificar as ferramentas e os servizos axeitados para o seu traballo diario como asesor e como pode sacar máis proveito de utilizalos? Que experiencias se poden compartir para que poidan ser útiles para os demais?

O traballo no proxecto FAIRshare céntrase exactamente nestas cuestións e pode apuntar a novas formas de incorporar ferramentas dixitais ao teu traballo.

Metodoloxía empregada:

Breve presentación do traballo relacionado co proxecto mediante un vídeo animado e co repositorio en liña de acceso aberto DATS; intercambio de experiencias e boas prácticas no uso de DATS en subgrupos con formato World Café.

Sesión A: Que DATS estás usando? Que che gusta destes DATS? boas prácticas?

Sesión B: Tendencias sobre os DATs e o seu uso

Participantes: 11

1 Elaborador de viño

6 Asesoramento investigador e docente/xeral/docencia de adultos

2 asesores

1 Informático

1 Goberno

7 países/3 idiomas

	Apellidos	Nome	Institucion	Pais
1	Bereir	Ahmed M.A.R	University of Gezira	Sudan
2	Berger	Elfriede	Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik	Österreich
3	Fry	Patricia	Berner Fachhochschule, HAFL	Schweiz
4	Häller	Bruno	Bern University of Applied Sciences (BFH)	Switzerland
5	Huber	Karl-Heinz	LFI Kärnten	Österreich
6	Knickel	Karlheinz	Sustainability Strategies & Innovation / University of Helsinki	Austria
7	Naughton	Anita	Teagasc	Ireland
8	Raith	Elisabeth	Landwirtschaftskammer Steiermark	Österreich
9	Sande	Luis	Pagos de Brigante, S.L.	España
10	Sarke-Fedjajev	Linda	Latvian Rural Advisory and Training Centre Ltd.	Latvia
11	Stephen	Kerry	USC	España

Conclusións:

Características de bos DATS

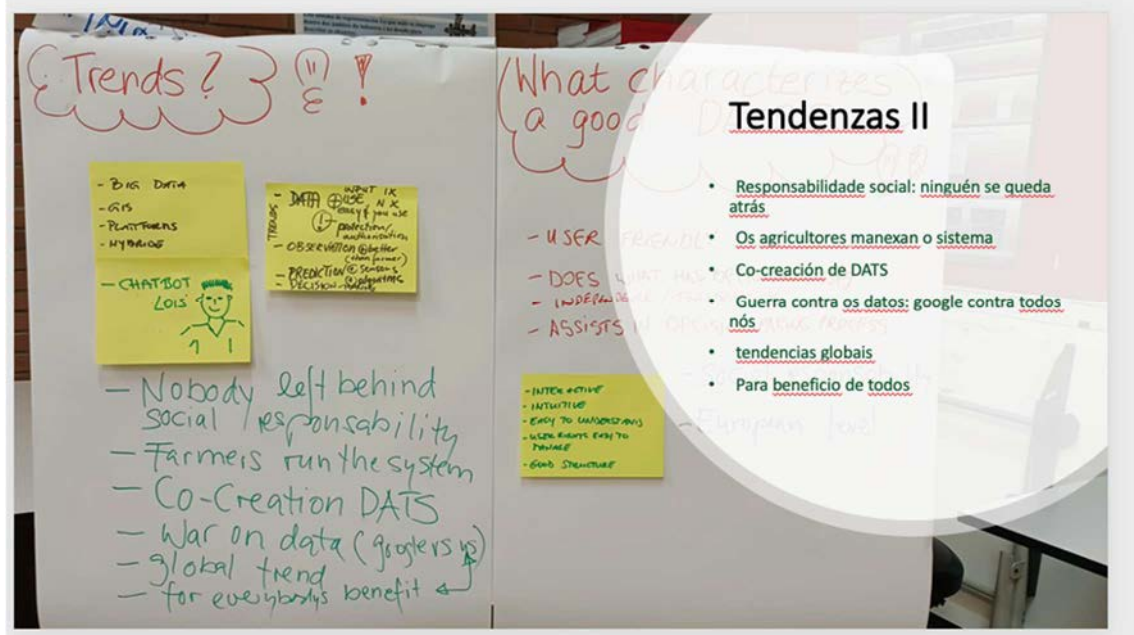
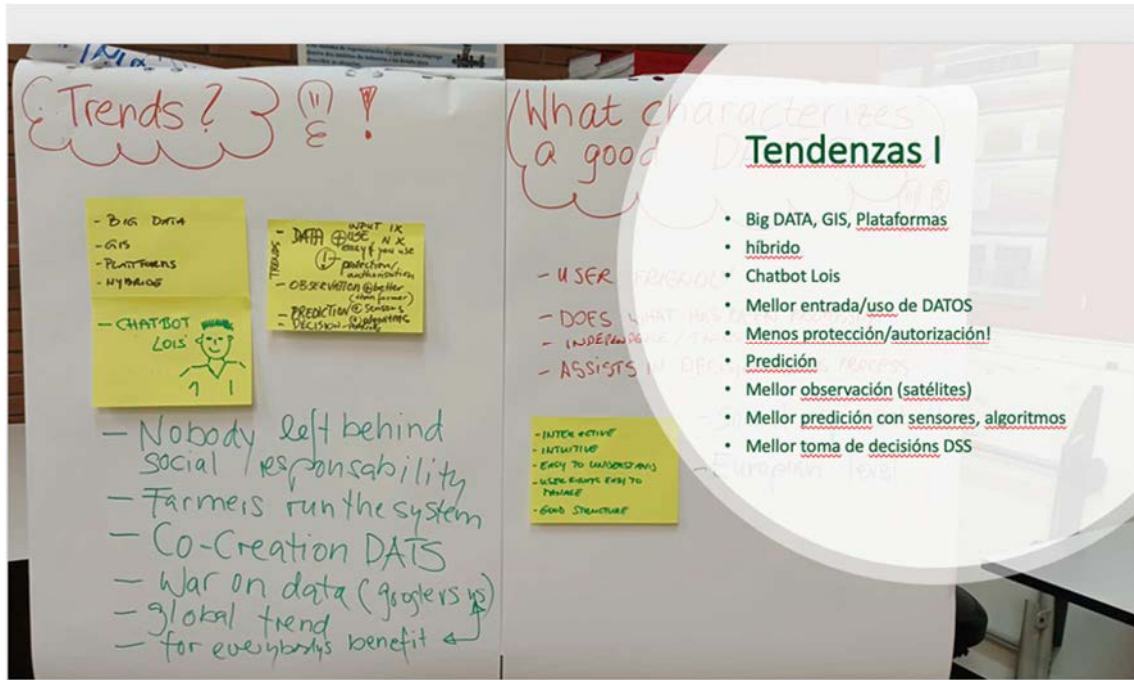
- Fácil de usar, fácil de entender
- Intuitivo, boa estrutura
- Fai o prometido
- Axuda ao proceso de toma de decisións
- Interactivo
- Dereitos de usuario: fácil de xestionar
- responsabilidade social
- a nivel europeo

(What characterizes a good DATS?)

- USER FRIENDLY
- DOES WHAT HAS BEEN PROMISED
- TRANSPARENCY / TRANSPARENCY
- ASSISTS IN DECISION MAKING PROCESS
- Social responsibility
- European level

Other notes on the whiteboard:

- Trends? ! !
- INTERACTIVE
- INTUITIVE
- EASY TO MANAGE
- USER FRIENDLY
- GOOD STRUCTURE

5. WORKSHOP Nº 05

O papel dos servizos de asesoramento na aplicación das tecnoloxías SmartFarming nas explotacións (apoiado por SmartAgriHubs)

Idioma: Inglés

Dirección		Xestor do Workshop
		
Mr Martin Hirt Cámara de Agricultura de Austria (LKO) Transferencia de Conocimiento e Innovación Austria	Mr Pompeu Pais Dias CONSULAI Departamento Técnico Portugal	Martin Barrasa Rioja Universidade de Santiago de Compostela

Do debate agrario de hoxe pódese concluír que non hai tema máis actual que a dixitalización.

As expectativas derivadas das estratexias da UE suxiren que existe un enorme potencial de beneficios ambientais, pero tamén económicos e sociais para os agricultores e as sociedades rurais.

Espérase que os servizos de extensión desempeñen un papel fundamental no fomento da adopción das tecnoloxías dixitais. Porén, nas explotacións hai atrancos, como a dubidosa valoración económica, a complexidade dos distintos tipos de tecnoloxía ou a falta de marcos técnicos e educativos.

No obradoiro, os participantes falan das súas experiencias na integración de tecnoloxías de agricultura intelixente nos seus servizos de extensión e coñecerán como é posible unha transferencia de tecnoloxía exitosa. Ademais, os relatores explicaron a iniciativa [SmartAgriHubs](#) e debateron sobre o papel dos centros de innovación dixital.

Obxectivos:

- Compartir experiencias e diferentes formas de abordar a nova AgTech en extensión.
- Coñecer conceptos como SmartAgriHubs e Digital Innovation Hubs.

A parte interactiva do Obradoiro consistiu nun intercambio de experiencias e un debate xeral sobre os servizos de extensión (oficiais) en materia de tecnoloxía.

O obradoiro foi promovido e organizado polos clusters rexionais SmartAgriHubs de Europa Central e Iberia.

Desde hai uns 5 anos, o sector agrícola leva discutindo os efectos disruptivos da transformación dixital para os agricultores e as zonas rurais de toda Europa. Especialmente as habilidades dixitais e os servizos de asesoramento actualizados terán un papel crucial na preparación dos agricultores para a era dixital. Non obstante, os servizos específicos que poden prestar as axencias públicas de asesoramento, especialmente no ámbito da agricultura intelixente e de precisión, non son valorados de forma consistente polos diferentes axentes implicados.

Durante o debate no obradoiro destacáronse unha serie de puntos claves

- ✓ Transferencia de coñecemento mediante unha maior cooperación entre o asesoramento e a investigación; investigadores como formadores en formación continua.
- ✓ Centrarse nos aspectos económicos das novas tecnoloxías no asesoramento.
- ✓ Utilización de fontes de datos dixitais, como a cartografía baseada en datos xeográficos, para un asesoramento máis individualizado.
- ✓ Utilización de ferramentas de asesoramento dixital para obter recomendacións máis estandarizadas e baseadas en datos.
- ✓ Servizos de asesoramento dixital de venda cruzada con consellos de financiamento.
- ✓ Potenciar os métodos dixitais no asesoramento, como a consultoría mixta e móbil.

Os participantes concluíron que o papel principal dos servizos de asesoramento é máis ben acompañar aos agricultores a adaptarse aos cambios, oportunidades e retos da dixitalización na agricultura que recomendar produtos ou maquinaria específicos.

Participantes: 6

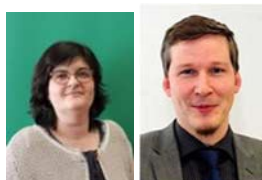
	Apelidos	Nome	Institucion	Pais
1	Cuesta Arenas	Yaite	Southern Agricultural and Horticultural Organization (ZLTO)	the Netherlands
2	Egger	Reinhard	Landwirtschaftskammer Tirol	Österreich
3	Hirt	Martin	Landwirtschaftskammer Österreich	Österreich
4	Kelly	Tom	Teagasc	Ireland
5	Oliveira	João Pedro	Consulai	Portugal
6	Pais Dias	Pompeu	Consulai	Portugal
7	Sabio Fernández	Rafael	ASESORÍA TÉCNICA AGRARIA	España

6. WORKSHOP Nº 06

O AKIS para unha agricultura moderna e sostible: o papel dos asesores, o apoio ás medidas da PAC e os proxectos Horizonte Europa.

Idioma: Español. Tradución simultánea alemán / español

Dirección

Florian Herzog / Dra. Elena-Teodora Miron
Cámara de Agricultura de Austria
LKÖ - Austria

Conferencia

Mrs. Inge van Oost
Comisión Europea/DG Agri
Bélgica

Relatores

Mr. Sylvain Sturel
Cámaras de Agricultura de
Francia

Dr. Mark Gibson
TEAGASC
Irlanda

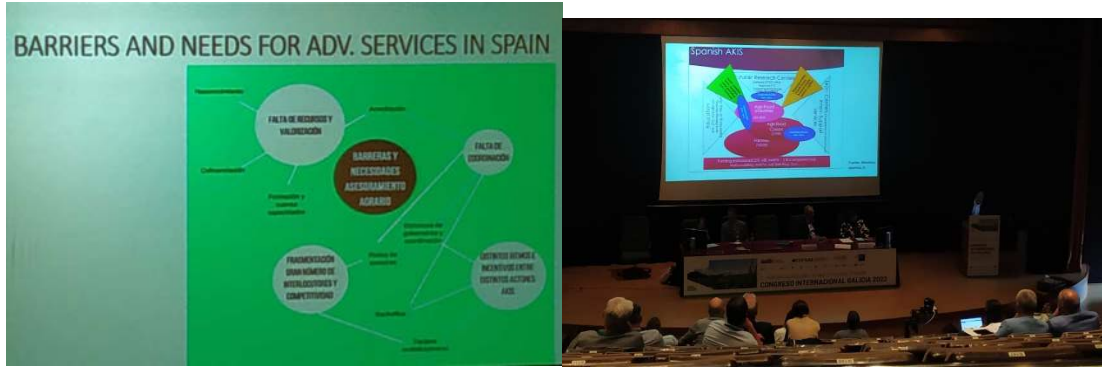
Dr. Andrés Montero Aparicio
Gobierno de España
Madrid

A produción agrícola está a sufrir un cambio sistémico e os sistemas eficaces de Coñecemento e Innovación Agrícola (AKIS) son fundamentais para acadar obxectivos ambiciosos como o "Green Deal" europeo. O éxito de AKIS depende en gran medida dos axentes de extensión, como recoñece o obxectivo transversal "Modernizar a agricultura" do novo marco político da PAC.

Para acadar este obxectivo, todos os asesores deben estar totalmente integrados en AKIS. Porén, aínda non se entende completamente como se pode conseguir isto nun sistema comunitario caracterizado pola diversidade a nivel nacional, rexional e mesmo local, con tendencias continuas á descentralización e á privatización.

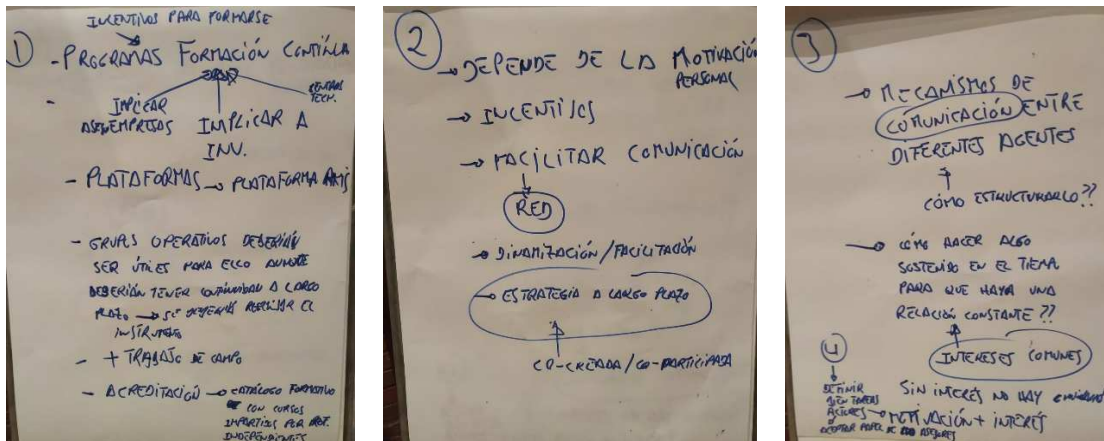
O obradoiro tivo como **obxectivo** proporcionar unha plataforma para que os asesores de AKIS e outros actores debatan as posibilidades de novas intervencións da PAC, exploren o papel esperado dos asesores en AKIS, os obstáculos e oportunidades aos que se enfrontan e comprendan como os proxectos de Horizonte Europa poden apoialos para levar a cabo. este proceso de transformación.

Despois de dúas conferencias principais e tres contribucións nacionais de AKIS, os participantes mantiveron debates en grupo e compartiron experiencias, seguido dunha sesión final de resumo dos resultados.

Resumo do desenvolvemento do obradoiro:

A produción agrícola está a sufrir unha transformación sistémica e os Sistemas de Coñecemento e Innovación Agrícola (AKIS) eficaces son fundamentais para acadar obxectivos visionarios como o Pacto Verde Europeo. O éxito de AKIS depende en gran medida dos asesores, como recoñece o obxectivo transversal "Modernización da agricultura" do novo marco político da PAC.

Para este obxectivo, existe que todos os asesores estean plenamente integrados no AKIS. Non obstante, aínda non se entende plenamente como se pode conseguir isto nun sistema de toda a UE marcado pola diversidade a nivel nacional, rexional e mesmo local, con tendencias continuas á descentralización e á privatización.

Participantes: 39

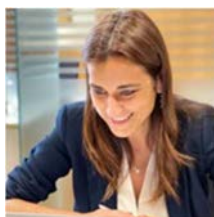
	Apellidos	Nome	Institucion	Pais
1	Alibés Biosca	Joan	Beealia SC	España
2	ALVAREZ SANCHEZ	FE	ASOCIACION MONTES E VALES ORIENTAIS	ESPAÑA
3	Besteiro García	Consuelo	Autónomo	España
4	Caslin	Barry	Teagasc	Ireland
5	Coll	Tom	Teagasc	Ireland
6	DEVKOTA	GANESH	WOMAN RESCUE CULTURE AND ENVIRONMENT CONSERVATION	NEPAL
7	Dzelme	Anita	Latvian Rural Advisory and Training centre / EUFRAS	Latvia
8	Ellermann-Kuegler	Karin	Verband der LWK, EU Verbindungsbüro der Landwirtschaftskammern	Belgien
9	Ferreiro Fente	José Manuel	Consellería do Medio Rural.	España
10	Fichtner	Henrik	Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie	Deutschland
11	Georgiev	Delyan	National Agricultural Advisory Service	Bulgaria
12	Gibson	Mark	Teagasc	Ireland
13	Gysen	Marleen	Boerenbond	Belgium
14	Harlio	Annika	ProAgria	Finland
15	Hrovatič	Igor	Chamber of Agriculture and Forestry of Slovenia (CAFS)	Slovenija
16	Huliyán	Magardich	NATIONAL AGRICULTURAL ADVISORY SERVICE (NAAS)	Bulgaria
17	Juhola	Jussi	Association of ProAgria Centres	Finland
18	Keane	James	Teagasc	Ireland
19	Kügler	Michael	EUFRAS	Belgien
20	Miriam	Ehret	Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft (BMEL)	Germany
21	Mosquera Losada	Mª Rosa	University of Santiago Compostela	España
22	Neuwirth	Julia	Landes-Landwirtschaftskammer Niederösterreich	Österreich
23	Nimo Silva	Abelardo	AGACAL	España
24	PALLER	Franz	Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus (BMLRT)	Österreich
25	Pardo Rodríguez	José Luis	Gdr 3 montes e vales orientais	España
26	Paree	Peter	Southern Agricultural and Horticultural Organization (ZLTO)	the Netherlands
27	PERALES ARROYO	XIANA	AXENCIA GALEGA DA CALIDADE ALIMENTARIA (AGACAL)	ESPAÑA
28	Preining	Klaus	Landwirtschaftskammer Oberösterreich	Österreich
29	REGUEIRA CAMANIEL	MARTA	AGACAL	ESPAÑA
30	RODRIGUEZ AUBO	NURIA	FEUGA	España
31	Rodríguez Rodríguez	Carlos Alberto	DEPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO	España
32	SHRESTHA	LAXMI	WOMAN RESCUE CULTURE AND ENVIRONMENT CONSERVATION	Nepal
33	Spaans	Annick	ZLTO	Nederland
34	Stocker	Fritz	Landwirtschaftskammer Steiermark	Österreich
35	Sturel	Sylvain	Chambres d'Agriculture France	France
36	Tourneur	Léa	Association de coordination technique agricole - ACTA	France
37	Vér	András	Széchenyi István University	Hungary
38	Wielinga	Eelke	ZLTO	The Netherlands
39	Wohlgtschaft	Maximilian	Bay. Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	Deutschland

7. WORKSHOP Nº 07

A xestión do territorio e outras medidas contra o despoboamento do rural. Instrumentos e accións a desenvolver

Idioma: Español.

Coordinadora:

Prof. Dra. Ines Santé-Riveira
Directora General de AGADER

Relatores:

D. Xosé Lago García
Subdirector General de Acción Exterior
y Cooperación Transfronteriza
Xunta de Galicia

D. Jaime Izquierdo Vallina
Comisionado para el reto
demográfico
Gobierno del Principado de Asturias

O obradoiro traballou a importancia do uso do solo como factor de sustentabilidade da actividade agraria, o problema do abandono de terras e a súa vinculación co relevo xeracional e os incendios forestais e como poden os asesores apoiar eficazmente estes procesos.

Analizou tamén as ferramentas, solucións e metodoloxías desenvolvidas para loitar contra o abandono do rural como:

- Os novos instrumentos da Lei de Recuperación da terra agraria de Galicia: Aldeas modelo, polígonos agroforestais, actuacións de xestión conxunta
- As ferramentas de mobilización de terra: Banco de explotación, banco de terras, permuta de terras.
- Outros instrumentos de ordenación da terra agraria.
- Políticas sociais. Necesidades de asesoramento para a súa aplicación.
- Procesos de innovación para canalizar o coñecemento ao rural
- Outras medidas para acadar a sustentabilidade

O obradoiro contou con tres presentacións e un espazo de discusión e rolda de preguntas finais.

1.- Exposición e introdución do tema por parte de Inés Santé . A lei de recuperación da terra agraria en Galicia.

En maio do ano 2021 publicouse a Lei de Recuperación da terra agraria de Galicia que naceu co obxectivo ambicioso de por a producir terras abandonadas de boa aptitude agraria e facilitar o acceso das explotacións a máis base territorial.

Por que unha lei da recuperación da terra?

Sector agrario clave en Galicia.	Estrutura da propiedade complexa:
Existe demanda.	11.000.000 de parcelas.
Máis de 500.000 ha de terra agraria abandonada ou infrautilizada.	1,6 millóns de titulares individuais.
Recurso escaso que temos que protexer e xestionar.	1,7 ha/propietario de media.
Unha xestión adecuada da terra é imprescindible para acadar os Obxectivos de Desenvolvemento Sostibles da Axenda 2030, os obxectivos do Pacto Verde da UE.	2500 m ² de superficie media de parcel.
	2,3 millóns de ha de superficie forestal
	621.000 ha de Superficie Agraria Útil (moi lonxe da media nacional e europea).

A Lei ten como finalidade última a de garantir a sustentabilidade do sector agroforestal de Galicia e polo tanto mellorar a calidade de vida no medio rural.

Objetivos

Manter e incrementar a actividade e a xestión agroforestal	Recuperar terras abandonadas	Aumentar base territorial	Evitar que pechen explotacións e o abandono de terras
Recuperación demográfica	Mellorar a calidade de vida	Facilitar o acceso á terra	Contribuír á seguridade alimentaria

Para isto, establece un marco xeral para a xestión da terra:

- Ordenando os usos.
- Previndo o abandono e a infrautilización e fomentando a recuperación das terras abandonadas.
- Favorecendo a incorporación á actividade agraria.
- Protexendo o recurso.

A Lei desenvolve unha serie de instrumentos novos e as complementa cunha actualización de mecanismos e ferramentas recollidas de leis anteriores para:

1. Ordenar e planificar:

- Investigando a titularidade das terras.
- Creando o Catálogo de solos agropecuarios e forestais de Galicia e Mapa de usos agroforestais

2. Intermediar na recuperar da terra abandonada e previr o abandono:

- Impulsando o Banco de terras
- Creando o Banco de Explotacións.

3. Mobilizar a terra:

- Infrautilización e declaración de abandono.
- Permutas de especial interese agrario.

4. Recuperar a terra, con instrumentos que xa existían o creando outros novos:

- Aldeas modelo.
- Polígonos agroforestais.
- Agrupacións de xestión conxunta.

A recuperación e posta en valor da terra produtiva farase preferentemente a través dos *novos instrumentos de recuperación*:

As *aldeas modelo*.

As Aldeas Modelos son instrumentos que deben ser promovidos polos concellos.

O obxectivo é dinamizar a actividade agraria arredor dos núcleos de poboación, de xeito que esas terras actúen de cortalumes en caso de incendio forestal.

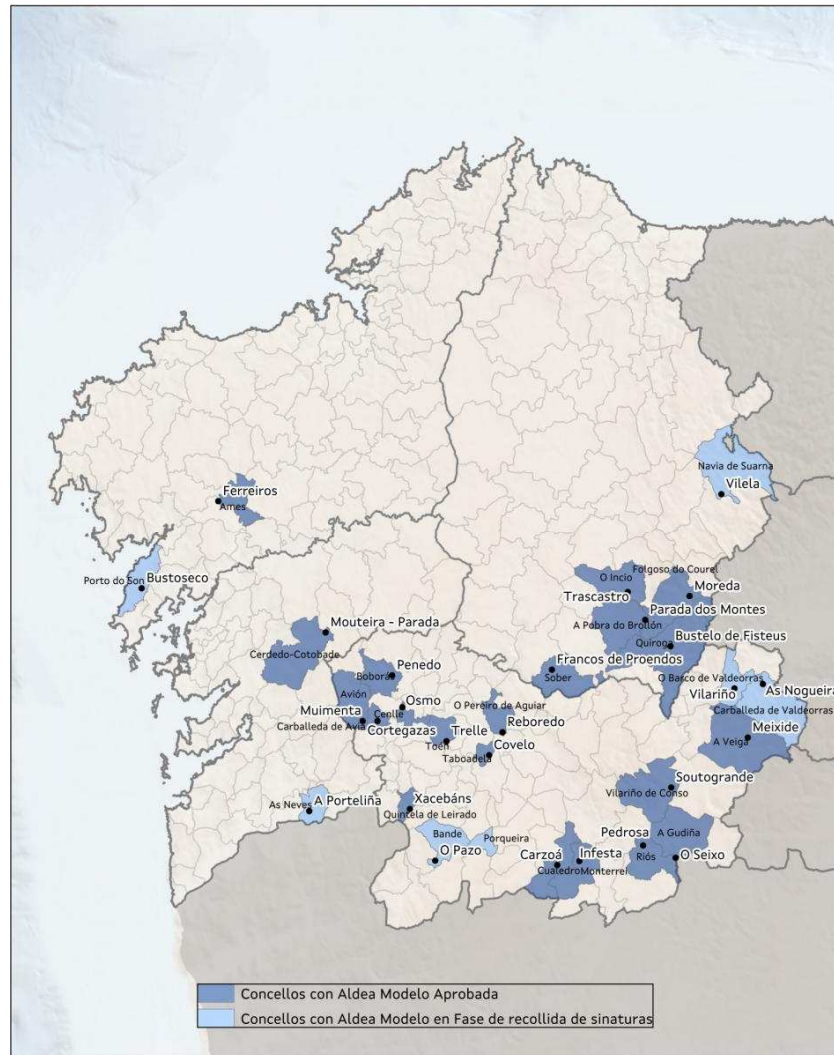
Os concellos interesados na declaración dunha aldea modelo no seu termo municipal deberán presentar unha solicitude acompañada dunha proposta de perímetro e da documentación xustificativa de que dispoñen do acordo dos 70% dos propietarios do perímetro proposto.

The infographic features the 'ALDEAS MODELO' logo on the left. The main text describes the goal: 'Para recuperar de xeito sustentable terra abandonada de alta capacidade produtiva arredor dos núcleos de poboación creando actividade agrogandeira e permitindo a súa recuperación demográfica, a mellora da calidade de vida da súa poboación e contribuíndo a previr incendios.' To the right, a list of five benefits is shown with checkmarks: 'As terras son arrendadas aos propietarios. Banco de terras.', 'Limpeza e recuperación.', 'Plan de dinamización do núcleo rural.', 'Mantemento, conservación e recuperación das infraestruturas agrarias.', and 'Rede de aldeas modelo de Galicia.' A blue banner at the bottom states: 'Os propietarios conservan a titularidade, reciben unha renda e non se tocan os marcos nin os peches perimetrais.'

Características:

- É un instrumento totalmente voluntario; se o propietario non quere participar, as súas terras quedan excluídas.
- Non se reestruturan as parcelas, é dicir, non se tocan os marcos.
- As parcelas son arrendadas ás persoas propietarias a través do Banco de terras, polo que estes conservan a súa titularidade.
- Préstase especial atención ao mantemento, conservación e recuperación das infraestruturas agrarias (valados e rede de camiños interiores).
- É unha actuación respectuosa e sostible, ligada fundamentalmente a producións tradicionais e preferiblemente ecolóxicas.
- Formarán parte dunha Rede de Aldeas Modelo para xerar sinerxías e compartir coñecementos.

Na actualidade existen 21 aldeas aprobadas e 7 en fase de recollida de sinaturas.

Os polígono agroforestais.

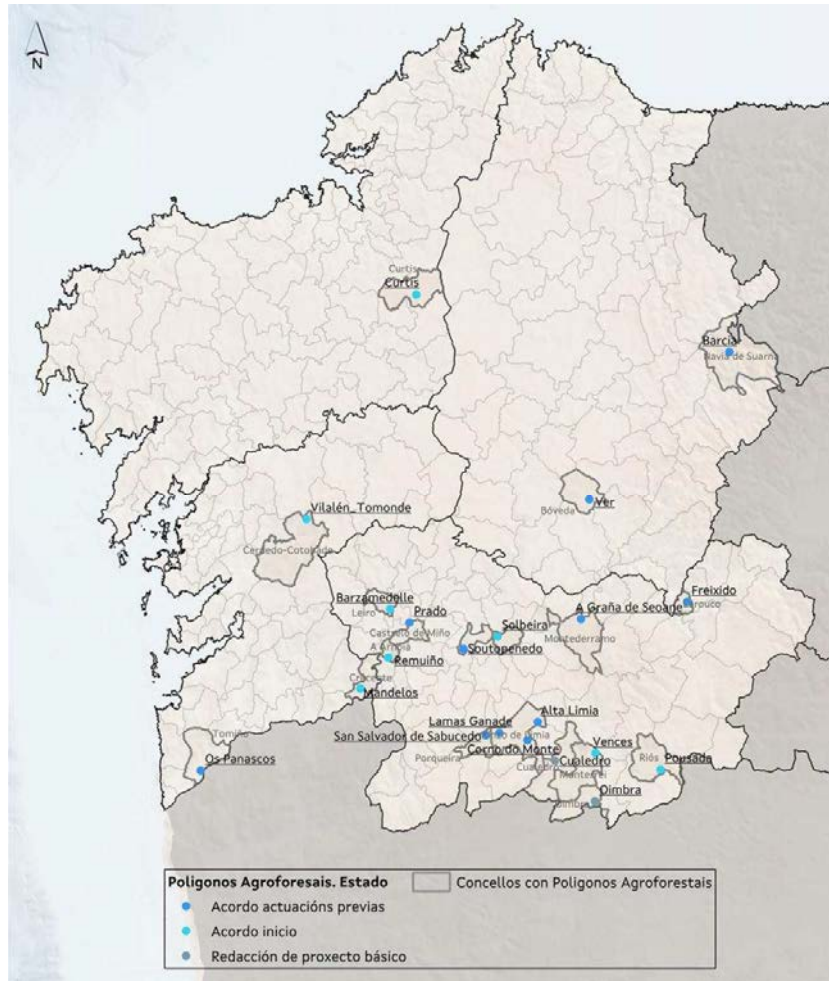
Os polígonos agroforestais son instrumentos para a recuperación e posta en produción de terras de boa capacidade produtiva, que se encontren en estado de abandono ou infrautilización ou sexan susceptibles de optimización, coa finalidade de constituír áreas de explotación que garantan a súa rendibilidade.

Poden ser promovidos por iniciativa pública ou privada. En ambos casos precísase dispoñer dun acordo maioritario das persoas titulares, que representarán un mínimo do 70% das terras incluídas no polígono agroforestal. Exceptúase desa obriga o polígono cortalume, un tipo de iniciativa orientada á prevención de incendios e que só poderá ser de promoción pública.

En xeral, para a promoción dun polígono agroforestal, polo menos un 50% das terras deberán estar en abandono ou infrautilizadas.

O proxecto dos polígonos pode incluír a reestruturación da propiedade e, polo tanto, agrupación parcelaria para garantir unha superficie mínima rendible, así como o acondicionamento das parcelas e as infraestruturas viarias necesarias. Pódese actuar a partir dunha superficie mínima de 10 ha e existe un mecanismo para o control do acaparamento de terras.

Na actualidade existen 21 polígonos agroforestais de iniciativa pública en tramitación.

Agrupacións de xestión conxunta.

As Agrupacións de xestión conxunta agrarias ou forestais poderán ser promovidas por asociacións sen ánimo de lucro, cooperativas, sociedades civís, Sat, sociedades mercantís ou Sofor (no caso das agrupacións forestais). Son agrupacións voluntarias.

**AGRUPACIÓNS
DE XESTIÓN
CONXUNTA**

**Xestión conxunta e sustentable dos
terreos agroforestais co fin de:**

- ✓ Recuperación e posta en valor.
- ✓ Impedir abandono.
- ✓ Protección do medio ambiente.
- ✓ Prevención e defensa contra os lumes.
- ✓ Protección fronte a catástrofes e loita contra o cambio climático.
- ✓ Creación de emprego.
- ✓ Colaboración no aumento da calidade de vida e expectativas de desenvolvemento da poboación rural.

As agrupacións agrogandeiras de xestión conxunta deberán dispor da xestión dunha superficie mínima de 10 hectáreas. O obxectivo é facilitar o aproveitamento conxunto das parcelas, sen facer unha reestruturación da propiedade. Deberase acreditar a disposición dos dereitos de uso dunha porcentaxe superior ao 70 por cento da superficie das terras incluídas no ámbito da iniciativa.

2.- Presentación de Xosé Lago García: Plan estratéxico de goberno do despoboamento rural. O caso galego.

A ordenación do territorio como medida contra o despoboamento do rural

Galicia forma parte da Macrorrexión RESOE desde 2010 xunto con Castela e León e o Norte de Portugal, incorporando posteriormente o Principado de Asturias, o Centro de Portugal e Cantabria. Esta Macrorrexión presenta un alto grao de ruralidade e afronta retos comúns asociados ao descenso e o envellecemento da súa poboación.

En marzo de 2020 aprobouse o proxecto de elaboración dun “Plan Estratéxico de Gobernanza para o Despoboamento Rural” dentro da Macrorrexión RESOE. Este proxecto foi executado pola Organización para a Cooperación e o Desenvolvemento Económico (OCDE), en colaboración coa Comisión Europea e financiado ao 100% pola CE. O seu obxectivo era deseñar un plan de actuación para cada comunidade autónoma e unha estratexia común para as catro comunidades autónomas en temas relevantes como a prestación de servizos de calidade; dixitalización; emprendemento e innovación social e gobernanza multinivel.

O equipo da OCDE estaba formado polos mellores expertos na materia (fixeron plans similares para Escocia, Holanda e Finlandia). Esta asistencia técnica que a CE puxo á nosa disposición durante 16 meses, realizouse a través de entrevistas a axentes locais e rexionais, por parte de expertos da OCDE, que participaron activamente durante o desenvolvemento do proxecto con achegas moi valiosas.

O proxecto estivo liderado polas Direccións Xerais de Relacións Exteriores e coa Unión Europea e a de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica.

Os representantes da Xunta de Galicia fixeron fincapé na problemática que supón a dispersión da poboación, xa que Galicia ten a maior dispersión de todas as comunidades autónomas e case a metade dos concellos de toda España, así como a necesidade deste aspecto tómase en conta á hora de reformar o sistema de financiamento autonómico.

Tamén se referiron á importancia das fusións municipais para aforrar custos e optimizar as administracións locais, evitando duplicidades e sendo sempre moi respectuosos co sentimento de identidade, un dos principais hándicaps das fusións. Tamén se presentaron algúns casos de éxito na Eurorrexión, como a xestión compartida de equipamentos transfronteirizos locais (bibliotecas, escolas de música, piscinas, etc.), que se están a desenvolver na Raia entre uns concellos galegos e outros de o norte de Portugal. E puxéronse de manifesto algunhas deficiencias infraestruturais, que poden afectar ao territorio RESOE, e nesta liña reclamouse, unha vez máis, o Corredor Atlántico como vía fundamental para estruturar o territorio RESOE.

O Plan de Acción Conxunta para a Macrorrexión RESOE céntrase en dúas áreas:

Emprendemento, innovación e dixitalización, coas seguintes recomendacións:

- Fomentar un enfoque rural do ecosistema empresarial e mellorar as oportunidades para as empresas rurais.
- Desenvolver unha estratexia común de especialización intelixente e unha visión de innovación conxunta para a macrorrexión.
- Incrementar a cooperación para a implantación da conectividade de banda ancha e a dixitalización dos servizos públicos no rural.

Gobernanza multinivel, concretamente a estrutura de goberno e finanzas rexionais e locais nas rexións RESOE e estas recomendacións:

O Goberno Nacional pode asumir un papel activo na promoción e mellor coordinación dos mecanismos de colaboración vertical.

Afondar na colaboración horizontal macrorrexional.

Territorializar e diversificar as áreas de colaboración con Portugal.

En canto ao Plan de Acción de Galicia, acordouse o seguinte:

En canto á gobernanza:

1a Recomendación: Reforzar a estrutura de goberno da Lei do Impulso Demográfico de Galicia (Lei 5/2021, do 2 de febreiro), con actuacións como, por exemplo: dotar de capacidade de decisión á Comisión do Impulso Demográfico, creada pola devandita Lei 5/ 2021; o Avaliar asignarlle un papel máis activo ao Observatorio para a Dinamización Demográfica.

2a Recomendación: Racionalizar os mecanismos de cooperación entre concellos e diversificar os incentivos ás fusiões municipais, con actuacións como a identificación de modelos de intercooperación municipal de éxito e o fomento da súa reprodución; o Avaliar a diversificación dos incentivos ás fusiões.

Galicia xa ten experiencia en fusiões municipais e foi pioneira nestes procesos en España, só houbo tres fusiões municipais en España e dúas delas realizáronse en Galicia: Oza e Cesuras en 2013 e Cotobade e Cerdedo en 2016. A valoración da propia Xunta de Galicia sobre ambas as fusiões é positiva.

3a Recomendación: Potenciar as Deputacións, coa acción de identificar áreas de oportunidade nas que os concellos e entidades supramunicipais poidan ampliar algunhas das súas competencias.

En canto ao emprendemento, a innovación e a dixitalización:

1a Recomendación: Mellorar o acceso á información e aos recursos financeiros dos emprendedores rurais, con actuacións como a centralización e mellora da información dispoñible para as zonas rurais emprendedoras; o Facilitar a posta en marcha de empresas e o acceso a alternativas de financiamento no rural (acción xa en marcha).

2a Recomendación: Impulsar a innovación rural mediante o desenvolvemento de sectores específicos, con actuacións como a diversificación das actividades turísticas no rural, (tamén en marcha); apoiar o desenvolvemento da economía de prata nas zonas rurais; ou promover o desenvolvemento de viveiros de economía social no rural.

3ª Recomendación: Desbloquear barreiras para proporcionar conectividade e aumentar a prestación de servizos dixitais. Unha acción para aumentar a conectividade dixital nas zonas rurais é facilitar a implantación da conectividade de banda ancha cunha maior coordinación institucional. Outra sería construír unha plataforma de software intelixente para mellorar a xestión dos servizos públicos rurais.

O goberno nacional podería apoiar estes esforzos reducindo as barreiras reguladoras á entrada no mercado a pequena escala e mediante o financiamento que fomenta o control local.

Galicia lanzou recentemente a súa Estratexia Galicia Dixital 30 (EGD2030) así como varias iniciativas para acelerar a dixitalización dos seus servizos públicos e é a única rexión RESOE cunha estratexia consolidada de conectividade e banda larga. Tamén puxo en marcha o Plan Galicia 5G para converter a Galicia nunha rexión europea pioneira no ámbito das Redes 5G.

Parte dos Fondos Europeos de Recuperación -Next Generation- deberían permitir un maior investimento en infraestruturas de banda ancha nas zonas rurais e pouco poboadas de Galicia con maiores fendas de conectividade.

En canto á educación de calidade no rural:

1a Recomendación: Adaptar a rede escolar a unha menor demanda, con actuacións como avaliar a situación económica da rede escolar fronte ás medidas de custo ineludibles pola diminución do alumnado e a distancia; o Establecer un camiño claro para a adaptación da rede escolar a partir das proxeccións de poboación.

2a Recomendación: Mellorar a eficiencia dos recursos escolares e reforzar as redes escolares no rural, con actuacións como promover unha maior agrupación dos centros rurais (en curso); ou un plan claro para reducir o profesorado.

3a Recomendación: Utilizar ferramentas dixitais para mellorar a prestación do transporte escolar e reducir as diferenzas nas competencias dixitais, con accións como o uso de medios dixitais para aumentar a flexibilidade do transporte escolar, (acción en curso); o desenvolver habilidades dixitais a través de comités de voluntariado e cooperación interdisciplinar.

Galicia asinou un convenio de colaboración coa UE, o Programa Escolas Conectadas (uns 17,2 millóns de euros para 839 centros e 143.373 alumnos). O programa está cofinanciado polo FEDER e ten como obxectivo proporcionar aos centros educativos velocidades de banda ancha de polo menos 100 megabytes. Xa está rematado en Galicia e o seu avance foi máis rápido que noutras comarcas da RESOE. Actualmente máis do 99% dos centros educativos teñen unha conexión potente.

Por outra banda, Galicia xa conta cun servizo de transporte baixo demanda (portal Bus.gal) que se pode reservar a través dunha páxina web ou dunha aplicación ata as 19.00 horas do día anterior ao da viaxe.

3.- Presentación de Jaime Izquierdo Vallina.- A Vila do século XXI

Jaime Izquierdo Vallina é Comisario para o Reto Demográfico do Principado de Asturias.

Na súa presentación reflexionou sobre o futuro postindustrial das aldeas, aquelas pequenas estruturas prourbanas espalladas polo territorio rural máis xenuinamente campesiño, e expón o importante papel que poden desempeñar no futuro como xestores integrais do territorio, así como produtores de paisaxe, biodiversidade e alimentos únicos. Así mesmo, sinala o potencial das aldeas como células vivas nas que descubrir a nosa capacidade de evolución como seres ecolóxicos. Tras unha breve digresión histórica sobre as vilas, plantexa a necesidade dunha política de Estado de tal xeito que se poida impulsar unha “nova economía para a vila” adaptada ás demandas e oportunidades que se abren na sociedade contemporánea para estes pequenos. centros urbanos rurais por natureza, cultura e historia.

Participantes:

	Apelidos	Nome	Institucion	Pais
1	Ares Paredes	Nicolás	Agaca	España
2	Blanco Puente	Marta	ASOCIACIÓN PARA EL DESARROLLO RURAL COMARCA DE LUGO	España
3	Bory	Andrea	AGRIDEA	Suisse
4	Calvo de la Uz	Isaías	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	España
5	Cimermane	Līga	EUFRAS	Latvia
6	Gómez Pardeiro	Vera	None	España
7	González-Redondo Are	Alfonso Carlos	Servicio de Explotaciones Agrarias, Pontevedra	España
8	López Calvo	Francisco	AGACA	España
9	Maurer	Waltraud	landwirtschaftskammer steiermark	Österreich
10	Nanín Saez	Ignacio Alfredo	ADMINISTRACIÓN LOCAL	España
11	Ofuoku	Albert	Delta State University, Abraka, Nigeria	Nigeria
12	Paniagua Pravia	Isabel	ITA Paniagua	España
13	Peixoto Torres	Pablo	Xestega, enxeñería agroforestal	España
14	ROCHA GRANDE	JOSE	CONSELLERIA DE MEDIO RURAL	España
15	Santé Riveira	Inés	Directora General de AGADER	España
16	Vázquez Rodríguez	Emilio Iván	Consellería do Medio Rural	España

8.- WORKSHOP Nº 08

A xestión de organismos de asesoramento - Perspectivas e primeiras experiencias dun proxecto piloto internacional - Formación de Agridea/Entra en cooperación co IALB

Idioma: Alemán e Inglés

Coordinadores:

Herr Marc Villeuimier
AGRIDEA
Suíza

Ruth Moser
AGRIDEA
Suíza

Florentino Díaz
USC
España

Xestor do Workshop:

O sector agroalimentario está a experimentar grandes cambios e tamén as entidades asesoras.

As crecentes demandas dos gandeiros, xunto a unha política e unha sociedade con orzamentos cada vez máis axustados, obrigan aos servizos e entidades de asesoramento a ser cada vez máis innovadores, mellorando a súa eficiencia e reducindo os seus custos de explotación.

O relevo xeracional e as esixencias na contratación de persoal colaborador xunto coa escaseza de asesores con competencias adecuadas.

Os responsables das organizacións consultoras teñen que buscar respostas estratéxicas ás preguntas anteriores e, ao mesmo tempo, promover e implementar os procesos de cambio necesarios.

No marco dun proxecto piloto, Agridea e Entra, en colaboración co IALB, impartiron o primeiro curso de especialización para a obtención do Certificado Europeo de "Xestión de Organizacións Consultoras" no que, a través dos 4 módulos de formación continua, ou materias, de na que consta, os responsables destas organizacións de Austria, Suíza, Alemaña e norte de Italia, puideron intercambiar experiencias e beneficiarse das achegas de profesores expertos na materia e da exposición de interesantes exemplos prácticos.

Participantes: 11

	Apelidos	Nome	Institucion	Pais
1	Bauer	Ingeborg	Vizepräsidentin der IALB	Deutschland
2	Bhandari	Narayan	WOMAN RESCUE CULTURE AND ENVIRONMENT CONSERVATION	NEPAL
3	Bondari	Aurelia	FEDERATION OF AGRICULTURAL PRODUCERS from Moldova "FARM"	Republic of Moldova
4	Díaz	Florentino	USC	España
5	Fisel	Thomas	entra	Deutschland
6	Neumann	Eva-Maria	Sächsischen Landesamt f. Umwelt, Landwirtschaft und Geologie	Deutschland
7	Orcaray Echeverría	Luis	INTIA	España
8	PEREZ ROUCO	JUAN	AIRA S.C.G.	ESPAÑA
9	Verk	Leho	Rural Development Foundation (MES)	Estonia
10	Vuilleumier	Marc	AGRIDEA	Schweiz
11	Wiesend	Regine	Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	Deutschland

£

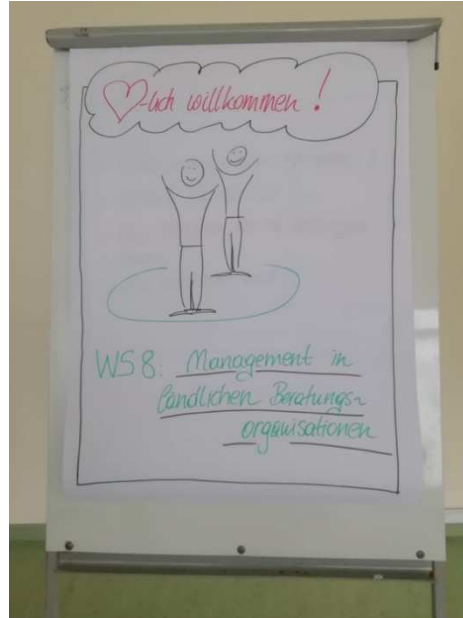
Aufbau des Lehrgangs

O obradoiro tivo como obxectivos:

- Que os participantes poidan intercambiar información e experiencias sobre os retos estratéxicos actuais dos organismos asesores.

- Coñecer e compartir "o mellor" dos contidos, relacionados co liderado, a xestión do cambio, a orientación ao cliente e a xestión do rendemento; organización do futuro; atractivo para o empresario e desenvolvemento persoal.
- Dar unha visión xeral dos contidos e metodoloxía do curso de especialización piloto.

9.- WORKSHOP Nº 11

O papel da extensión rural na aplicación dos instrumentos da arquitectura verde da PAC: condicionalidade reforzada e Ecoesquemas. Menos burocracia para os agricultores e os axentes de extensión?

Idioma: Español/ Inglés

Coordinación:

Prof. Dr. Emilio R. Diaz Varela
Dept de Producción Vexetal. USC

Prof. Dra. Ana Isabel Garcia
Arias.
Dpto de Economía Aplicada.
USC

Prof. Dr. Ibán Vázquez
Dpto de Economía Aplicada. USC
Xestor do Workshop

Relatores

Prof. Dr. Edelmiro López Iglesias
Dpto de Economía Aplicada. USC
Coordinador del equipo de apoyo de la USC
para la elaboración del Plan Estratégico de la
PAC en Galicia.

D. Jorge Piñeiro Mariscal
Subdirector General de Gestión de la PAC.
FOGGA. Consellería do Medio Rural.
Supervisión de Condicionalidad Reforzada y
Eco-Esquemas en Galicia.

Introdución

A nova PAC definirase nos distintos estados membros a través dos correspondentes Plans Estratéxicos (PEPAC) que estarán en vigor durante o período 2023-2027. Unha das características deste novo período é a adopción dun enfoque máis ambicioso cara aos obxectivos ambientais e climáticos na Unión Europea. De feito, dentro dos obxectivos específicos da nova PAC están contribuir á mitigación do cambio climático e á adaptación dos seus efectos, así como á enerxía sostible (Obxectivo 4); a de promover o desenvolvemento sostible e a xestión eficiente dos recursos naturais como a auga, o solo e o aire (Obxectivo 5); e a de contribuir á protección da biodiversidade, potenciando os servizos dos ecosistemas e conservando hábitats e paisaxes (Obxectivo 6). Os obxectivos así formulados permitiron, durante o desenvolvemento do PEPAC tanto a nivel estatal como autonómico, a identificación dunha serie de necesidades que se pretenden cubrir con novos instrumentos orientados tanto a tratar a relación entre a agricultura e o medio ambiente, como a así como á contribución da actividade agraria á loita contra o cambio climático. A integración destes instrumentos constitúe a "arquitectura ambiental" de PEPAC, e abórdase fundamentalmente a través de:

- Unha *condicionalidade reforzada*, que incrementará a esixencia ambiental no compromiso medioambiental e climático obrigatorio para recibir axudas directas, mediante normas e boas prácticas agrarias e ambientais, integrada por 11 Requisitos Xurídicos de Xestión (RLG) e 10 Boas Condicións Agrarias e Ambientais (BCAM).
- *Os ecoréximes*, a través dos cales se pretende dar resposta a necesidades ambientais específicas retribuindo prácticas agrícolas ou gandeiras voluntarias beneficiosas para o clima e o medio ambiente. Basearanse nunha

serie de prácticas, que incluírán diversos tipos de ecoréximes orientados á agricultura baixa en carbono e á agroecoloxía.

- *Medidas ambientais* que, dentro das medidas de desenvolvemento rural, suporán case o 50% do orzamento, incluíndo medidas agroambientais, investimentos de carácter non produtivo, axudas a zonas con limitacións naturais ou outras limitacións específicas, axudas a zonas con limitacións específicas. inconvenientes (como a Rede Natura 2000).

É previsible que a implantación desta arquitectura ambiental requira, a nivel operativo, un notable esforzo de adaptación institucional. En concreto, tanto pola xestión de novos conceptos relacionados coa relación entre a agricultura, o medio ambiente e o cambio climático, como pola adopción dos devanditos instrumentos ou, a un nivel máis conceptual, pola interpretación do enfoque baseado en resultados, pode ser fundamental o papel dos axentes de extensión. Neste sentido, parece pertinente a exploración dos posibles campos de intervención destes profesionais, dende os elementos de simplificación burocrática e aplicación sobre o terreo, ata a situación actual, as necesidades e as solucións previstas nos distintos países. Por outra banda, é de interese o seguimento da recepción das novas medidas por parte dos gandeiros, para o que a extensión agraria, pola súa proximidade aos axentes locais e a súa integración, se sitúa nunha posición estratéxica.

Co fin de afondar na problemática e oportunidades desta nova arquitectura ambiental dende o punto de vista da actividade de extensión e asesoramento, desenvolveuse este obradoiro, denominado "Obradoiro 11 - O papel da extensión rural na aplicación de instrumentos da arquitectura verde". da PAC: condicionalidade reforzada e Eco-esquemas. Menos burocracia para os agricultores e os axentes de extensión?

O obradoiro estruturouse en dúas partes: a primeira, na que a intervención de dous relatores especialistas na materia expuxeron os elementos fundamentais da arquitectura verde, e a súa visión da súa futura implantación; e unha segunda, consistente nunha dinámica que contou coa intervención de diferentes axentes de extensión e profesionais da asesoría rural, e na que se recollen as ideas fundamentais relacionadas co seu papel na nova arquitectura verde, as posibles barreiras e necesidades que se poden prever, e a contribucións que poden facer dende a súa profesión.

Presentacións.

A fase inicial do obradoiro contou cunha participación total de 11 persoas (3 de Alemaña, 1 de Austria e o resto de Galicia, España), todas elas relacionadas profesionalmente co sector de extensión e asesoramento. As presentacións fixéronse en galego, con tradución secuencial ao inglés. Tanto ao longo das ponencias como ao remate destas tiveron lugar preguntas, intervencións e intercambio de opinións entre os asistentes e os relatores, que contribuíron á identificación de elementos fundamentais nos temas a tratar.

Presentación 1: A nova arquitectura verde da PAC

O relator foi o profesor Edelmiro López Iglesias, do Departamento de Economía Aplicada da Universidade de Santiago de Compostela. Neste traballo comentouse como a PAC 2023-2027 establece unha nova arquitectura verde con dúas novidades principais: 1) a condicionalidade reforzada, que incorpora novos requisitos obrigatorios para recibir axudas directas; 2) Os ecoréximes, un novo tipo de pagamento a favor do clima e do medio ambiente, de aplicación voluntaria para os agricultores, dotados polo menos do 25% dos fondos destinados ás axudas directas do primeiro pilar. A arquitectura complétase coas medidas agroambientais e climáticas do segundo pilar, ás que se debe destinar polo menos o 35% dos fondos de desenvolvemento rural (FEADER).

O novo modelo de aplicación (New Delivery Model) propiciou o deseño específico das medidas que está a levar a cabo cada país no seu Plan Estratéxico da PAC, e estes Plans están actualmente pendentes de aprobación pola Comisión Europea. Nesta intervención, o relator referiuse en concreto á arquitectura verde incluída no Plan Estratéxico da PAC de España.

Presentación 2: Condicionalidade reforzada

O relator foi D. Alberto Méndez Eiroa, Técnico da empresa TragsaTec adscrito á Subdirección Xeral de Xestión de PAC do FOGGA (Consellería do Medio Rural, Xunta de Galicia). Nela, explicouse como a nova arquitectura verde establecida pola PAC 2023-2027 inclúe o reforzo do sistema que se aplicou en materia de Condicionalidade, pasando a ser o que se denomina "Condionalidade Reforzada". Incorporáanse os novos requisitos obrigatorios que deben cumprir determinados beneficiarios das axudas da PAC, en relación coas Boas Condicións Agrarias e Ambientais (BCAM) definidas polos Estados membros, así como os denominados Requisitos Legales de Xestión (RLG), que definen os

requisitos obrigatorios para todos os beneficiarios dos pagos directos da PAC e doutras medidas. Esta intervención referiuse aos elementos da “Condición de Reforzada” no marco do Plan Estratéxico da PAC española.

Dinámicas participativas.

Por limitacións de horario, os catro asistentes de Alemaña e Austria non participaron na dinámica, limitando a súa participación aos asistentes de Galicia. A dinámica participativa realizada cos asistentes ao obradoiro comezou coa distribución dos asistentes en dous grupos de traballo (ver Táboa 1). En todos os casos, a vinculación coa actividade de extensión foi a través de actividades que supoñan contacto directo co gandeiro/a. Cada grupo contou cun membro da coordinación do obradoiro que actuou como dinamizador/moderador. Ademais, os relatores axudaron aos grupos aportando información nos debates mantidos. A dinámica consistiu en que cada grupo xerou un debate sobre catro temas fundamentais:

1. papel que deben asumir os axentes de extensión/outras profesionais ante os novos retos da arquitectura verde da PAC.
2. As dificultades a afrontar.
3. Identificación de necesidades.
4. Achegas dos profesionais da extensión rural ao proceso de cambio que está por vir.

Durante o proceso de discusión, e co apoio dos dinamizadores, recolléronse en "post-its" aquelas ideas que se concretaron, clasificándose cada unha das ideas mediante un código de cores en correspondencia cos catro temas mencionados.

Sobre a información obtida na fase de discusión, realizouse unha recapitulación final das ideas, coa participación dos dous grupos, os dinamizadores e os relatores, o que contribuíu á integración, priorización e clasificación das ideas máis relevantes. Finalmente, os organizadores realizaron, tras o obradoiro, un proceso de síntese e formulación de conclusións sobre a temática do obradoiro a partir das ideas xeradas.

Asistente	Organización de procedencia
<i>Grupo 1</i>	
Muíños Lodeiro, Carmen	Elena Piñeiro Sotelo Ingenieros Agrícolas
García Álvarez, Antonio	Aira Cooperativa
Santoalla Lorenzo, Ana Belén	Servicio de Explotacións - Consellería MR
Vázquez Queizán, Manuela	Entidade de Aconsellamento Agriña
<i>Grupo 2</i>	
García Louzao, Sergio	Unión de Cooperativas AGACA
Trastoy Polo, Susana	Alta Montaña Galega (ALMOGA) S. Coop. Galega
Amarelo Morado, Verónica	Gabinete Técnico Agropecuario Terra Chá, S. Coop. Galega

Resultados

Aportacións destacadas dos relatores

Durante as ponencias realizadas polos relatores invitados, e o debate asociado a elas, identificáronse unha serie de ideas. Estas ideas foron clasificadas no proceso final de síntese e formulación en relación con a) a complexidade da nova arquitectura verde; b) simplificación burocrática no novo período; c) papel esencial da extensión; e d) necesidades pendentes de cubrir.

- *Complexidade da nova arquitectura*
 - “new delivery model”, baseado na integración dos dous piares, implica novas situacións a nivel administrativo no desenvolvemento e aplicación dos plans estratéxicos.
 - A estruturación da nova arquitectura pode afrontar, de cara á súa adopción, algunhas singularidades existentes en procedementos agrarios específicos a nivel autonómico. Algunhas necesidades poden non estar cubertas, ou poden ser difíciles de transpoñer ás situacións locais (por exemplo, prácticas en ecorreximes), e algúns elementos de condicionalidade mellorada poden ignorar as condicións ambientais locais (por exemplo, os sistemas tradicionais de fertilización).

- Algunhas definicións, ou a interpretación destas, son ambiguas, polo que hai que supoñer que a súa aplicación engade complexidade aos procedementos.
- *Simplificación burocrática?*
 - Implícito no enfoque orientado a resultados, que debería implicar unha simplificación dos procedementos administrativos. Non obstante, hai algúns elementos que suxiren un mantemento ou mesmo aumento da carga burocrática.
 - control dos novos requisitos de condicionalidade reforzada por parte da administración, así como a ampliación dos elementos obrigatorios para o cumprimento da nova condicionalidade, suxiren unha maior carga burocrática.
 - A aplicación de ecoréximes pode implicar a implantación de complexos mecanismos de control, o que implica unha maior carga de xestión.
 - A potencial superposición entre os ecoréximes e as medidas agroambientais pode requirir un maior esforzo a nivel administrativo.
- *Papel esencial da extensión*
 - A alta complexidade da condicionalidade reforzada requirirá unha adaptación por parte das explotacións. O asesoramento sobre a motivación e significado das novas medidas, e a reorientación dalgunhas das xa coñecidas, será fundamental para os gandeiros/as no novo período.
 - Salvar a complexidade na aplicación dos ecoréximes, orientar cara ao aproveitamento destes como oportunidade, e orientar a súa compatibilidade nas explotacións con outras medidas como agroambientais, investimentos non produtivos, e outras intervencións do segundo piar.
 - deseño da nova arquitectura verde implica novas e importantes necesidades de intercambio de información e coñecemento, que fan imprescindible a conexión co AKIS, dando relevancia ao traballo dos técnicos de asesoramento e extensión.
- *Necesidades a cubrir*
 - Formación de asesores tanto nos novos trámites administrativos como nas necesidades técnicas de cumprimento da condicionalidade, así como asesoramento na elección da opción máis interesante.
 - Un maior contacto entre diferentes entidades de asesoramento e extensión, a través de redes de intercambio de coñecemento, pode constituír unha base importante para a xestión do coñecemento.
 - Substituír a aprendizaxe pola imitación, que aínda está moi vixente, con confianza nas orientacións dos técnicos –ou redirixir cara á imitación de exemplos exitosos noutras xeografías.
 - A elevada complexidade na xestión requirirá a implantación de novas aplicacións (de feito, actualmente en desenvolvemento) que poidan favorecer en gran medida o traballo dos técnicos de asesoramento e extensión.

Apertacións das dinámicas participativas.

Unha vez integradas, clasificadas e priorizadas as ideas xurdidas nas dinámicas participativas, agrúpanse baixo cada unha das preguntas formuladas no proceso de discusión (ver apartado de dinámicas participativas).

a.- “Papel a asumir polos axentes de extensión/outros profesionais ante os novos retos da arquitectura verde da PAC”

Esta cuestión permitiu identificar tres grandes grupos de ideas, formuladas como a) asesoramento integral; b) intermediación; e c) formación:

- Asesoramento integral

Aínda que normalmente dedican gran parte do seu tempo a tarefas administrativas relacionadas coa xestión das axudas da PAC. Non obstante, a súa capacidade permítelles realizar outro tipo de tarefas, máis centradas na extensión técnica.

- intermediación

As entidades de extensión funcionan como intermediarias entre os agricultores e gandeiros e os órganos de administración, para interpretar a normativa, transmitir información e axudar na solicitude de axudas.

- Formación

Teñen capacidade para impartir aos agricultores/os gandeiros formación técnica, ambiental ou doutro tipo. En concreto, poden achegar información sobre os motivos polos que se adoptan determinados tipos de medidas ou se definen determinados requisitos para recibir axudas, ou sobre a importancia de determinados valores relacionados co medio ambiente ou o clima.

b.- “Dificultades para afrontar”

Esta cuestión permitiu identificar sete grandes grupos de ideas, formuladas como a) envellecemento da poboación; b) medo ao cambio; c) falta de profesionalización do sector; d) adopción insuficiente ou deficiente das novas tecnoloxías; e) avaliación do asesoramento e divulgación; f) falta de tempo; e g) Ordenación do territorio:

- Envellecemento da poboación.

Ademais dos problemas asociados ao envellecemento da poboación e á súa continuidade, poden xurdir problemas no nivel de adopción de novas técnicas asociados ás diferenzas de puntos de vista entre varias xeracións.

- Medo ao cambio

Ante a posibilidade de cambios, o gandeiro/labrego actúa en xeral de forma conservadora.

- Falta de profesionalización do sector
 - Detéctase un exceso na dependencia das explotacións gandeiras das axudas públicas, que dificulta a percepción das necesidades de innovación técnica nas explotacións.
 - A non percepción das necesidades de innovación implica tamén unha falta de interese polo cambio.
 - Tamén hai un sesgo no interese cara a todo o que teña un compoñente económico, máis que ambiental ou doutro tipo.
 - Tamén se detectan reticencias, sobre todo nas novas xeracións, ante o asesoramento técnico en materia de formas de organización do traballo.
- Adopción insuficiente/mala das novas tecnoloxías
 - A interface habitual para acceder á información a través de internet é o teléfono móbil.
 - No uso do móbil adoita faltar criterios para diferenciar información oficial ou verificada e información que carece de base real.
 - A nova PAC implicará requisitos tecnolóxicos aos que parte da poboación rural non ten acceso.
 - Por parte dos técnicos, as aplicacións que utilizan ás veces non están destinadas ao usuario final.
- Valoración do asesoramento e extensión

A percepción sesgada do valor do traballo dos asesores implica que non se considera necesario pagar determinados tipos de servizos.

- Falta de tempo

Falta de coordinación vertical entre os calendarios impostos pola administración, e a capacidade de xestión das entidades.

- Ordenación do territorio

As carencias na ordenación do territorio dificultan a implantación de certas innovacións a nivel técnico ou tecnolóxico.

c.- "Identificación de necesidades"

Esta cuestión permitiu identificar tres grandes grupos de ideas, formuladas como a) seguridade económica; b) vinculación e coordinación coa administración; e c) formación:

- Seguridade económica
 - Apoio administrativo percíbese como unha necesidade importante, a través do recoñecemento da actividade das administracións públicas, como un elemento de seguridade económica.
 - A avaliación por parte dos gandeiros/as de todas as tarefas de apoio dos técnicos é fundamental para poder cobrar os seus servizos.
- Conexión e coordinación coa administración
 - A función de conexión entre os gandeiros/as e a administración implica a necesidade de canles de comunicación adecuadas; Aínda que a situación mellorou nos últimos anos, a comunicación entre as entidades de extensión e asesoramento e a administración aínda necesita un axuste.
 - Neste sentido, pode ser de gran axuda o desenvolvemento de aplicacións para o seu uso polos técnicos que teñan en conta as necesidades e condicións do usuario final.
 - A coordinación vertical entre entidades e administración en materia de calendarios e prazos axudaría ás entidades a xestionar mellor o tempo, evitando acumulacións e picos temporais de traballo.
- Formación
 - Percíbese a necesidade de mellorar o acceso aos recursos formativos. Poderanse incluír programas públicos de información específica, ou outros que, con independencia da entidade formativa (pública ou privada, académica ou administrativa), acheguen información útil para o desenvolvemento do seu traballo.
 - A obtención de recursos para realizar viaxes técnicas (tanto para o persoal das entidades asesoras como para os propios gandeiros/as) pode ser de gran axuda, tanto incrementando a formación dos técnicos como demostrando o éxito das diferentes experiencias aos gandeiros/as.

d.- "Acheegas ao proceso por extensión rural"

Esta cuestión permitiu identificar catro grandes grupos de ideas, formuladas como a) profesionalidade; b) experiencia; c) confianza; e d) divulgación:

- profesionalidade
 - Os técnicos de extensión e asesoramento contan cunha formación específica que lles permite achegar coñecementos técnicos para a resolución de diferentes tipos de problemas no rural.
- Experiencia
 - Os técnicos de extensión e asesoramento acumulan a experiencia de programas anteriores, aos que souberon adaptarse e xestionar adecuadamente.
- Confianza
 - Os gandeiros/as gandeiros confían no traballo dos técnicos asesores, posto que souberon demostrar unha xestión eficaz dos trámites administrativos de fundamental importancia nas explotacións.
 - Esta confianza tamén se basea na combinación do contacto directo cos responsables das explotacións e o coñecemento da súa problemática.
- Divulgación
 - A súa posición intermedia entre as explotacións e as administracións públicas sitúaaas como profesionais da transmisión de información no rural.

Conclusiones

Tanto a través das xornadas como dos seus respectivos debates, así como das dinámicas participativas, este obradoiro permitiu plasmar, desde un enfoque básico e elemental, as visións dos profesionais da extensión rural e do asesoramento sobre a implantación da nova arquitectura verde do CAP. Cómpre salientar que aínda que a asistencia ás charlas iniciais tivo perfís de orixe máis diversificados, a participación na dinámica centrouse exclusivamente nos axentes da Comunidade Autónoma de Galicia (España). Non obstante, durante o proceso de discusión foi destacable o

grao de unanimidade na presentación das ideas por parte dos dous grupos, e no consenso xerado na identificación dos grandes grupos de ideas que se reflicten nos resultados.

A implantación da arquitectura verde da nova PAC semella estar chea de grandes incertezas, algunhas ambigüidades, e cun alto nivel de esixencia respecto das novas orientacións e tipos de medidas a implantar, o que suxire unha maior complexidade e carga burocrática. Non obstante, parece claro o papel que deben asumir os técnicos de extensión rural no intercambio de información, formación, asesoramento integral e xestión administrativa, fundamental para garantir o éxito durante todo o proceso. As principais dificultades que hai que afrontar teñen que ver coa falta de profesionalización do sector, a dificultade para adoptar as novas tecnoloxías, ademais da insuficiente valoración do traballo que realizan os asesores. Para iso son necesarios tres elementos: unha retribución adecuada dos servizos prestados, unha coordinación eficaz entre os axentes implicados no proceso e unha formación adecuada que facilite un mellor desempeño das súas funcións. As principais achegas dos axentes de extensión rural a este proceso de cambio baséanse na alta profesionalidade dos técnicos, unha ampla experiencia noutros programas, unha estreita confianza cos gandeiros/as e a súa capacidade de intermediación.

8. WORKSHOP Nº 12

Procesos de intercambio e transferencia de coñecemento ao sector rural a través da extensión. Estado actual en Galicia. Importancia da cadea do coñecemento. Análise de necesidades

Idioma: Español

Coordinación:

Dr. Manuel López Luaces

Xefe da Área de Formación, Innovación e Investigación Agraria
Axencia Galega da Calidade Alimentaria (AGACAL)

Xestora do Workshop:

Dña Elena López Colmenero

Fundación Juana de Vega
A Coruña

Relatores

D. Xosé Antonio Meixide Fernández

Axencia Galega da Calidade Alimentaria (AGACAL).

Dra. Natalia Bellostas Muguerza.

Directora Gerente de INTIA, S.A
Navarra

En Galicia, o servizo público de extensión iniciou, a comezos da década dos 80, un proceso de transformación mediante o cal pasou a desenvolver funcións de xestión administrativa para o cumprimento da PAC, evolucionando cara ao modelo actual no que convive co traballo desenvolvido por entidades consultoras privadas.

Nesta realidade, a UE está a impulsar un modelo que transcende o modelo tradicional de asesoramento lineal desenvolvido en períodos de programación anteriores (vinculado fundamentalmente ao cumprimento de determinados aspectos da PAC) e implica que os asesores agrarios deben adquirir novas competencias e capacidades para desempeñar novos roles, satisfacer as necesidades dos produtores dun xeito máis multidisciplinar que o asesoramento actual.

A transición a un modelo multidireccional máis interactivo dalle maior relevancia ao papel futuro do asesoramento dentro de AKIS.

Estrutura do obradoiro

1.- Exposición e exposición do tema por parte do director do Obradoiro, Manuel López Luaces que explicou os pasos que se están a desenvolver no proceso de estruturación do AKIS en Galicia e as adaptacións e o encaixe de todos os axentes nesta nova organización.

2.- Presentación de Xosé Antonio Meixide Fernández: A evolución do asesoramento pública en Galicia.

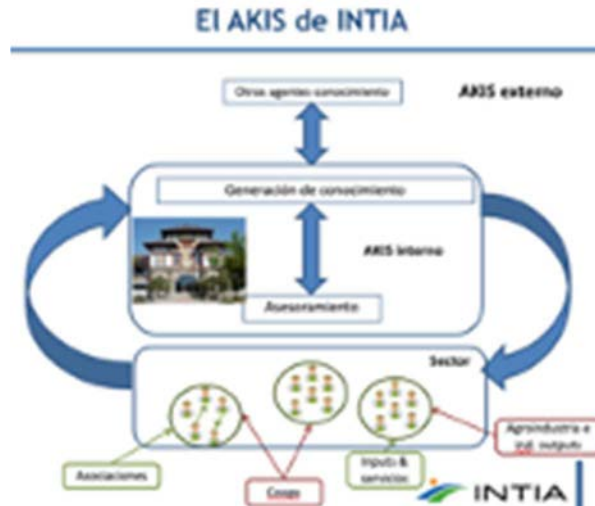
Nesta ponencia o relator fixo un repaso sobre a evolución do asesoramento agrario en Galicia a partires da segunda metade do século XX ata os nosos días.

3.- Presentación de Natalia Bellostas Muguerza: O AKIS en Navarra: xeración e transferencia de coñecemento desde un órgano público consultivo.

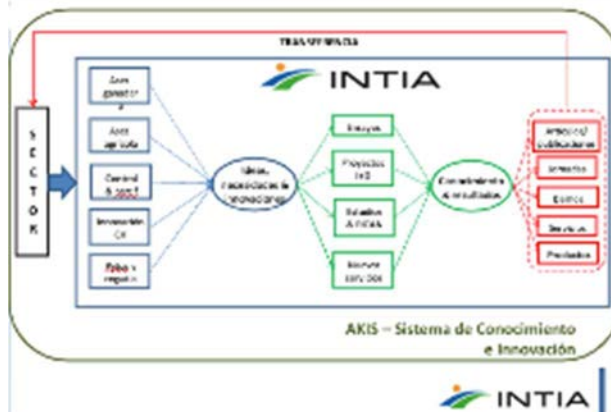
Na súa presentación a Directora xerente do INTIA de Navarra fixo un repaso pola historia da institución desde a creación no ano 1980 ata a actualidade.

Seguidamente explicou o traballo que teñen desenvolvido para a creación do AKIS de INTIA coa identificación dos axentes, ferramentas e o papel que xoga no AKIS de Navarra.

Na segunda parte da presentación o foco foi sobre como se organiza e estrutura o I+D+i e a transferencia de coñecemento desde INTIA e fixo un repaso dos diferente programas e proxectos de I+D+i nos que o INTIA participou nos últimos anos.

Generación y transferencia de conocimiento: el círculo virtuoso

Finalmente, Natalia fixo unha reflexión sobre o novo papel que os asesores terán que xogar no novo período de programación como axentes de innovación.

Unha vez rematadas as presentacións abriuse un espazo de traballo en grupo. Os asistentes dividíronse en tres grupos e tiveron un tempo de reflexión e base a tres preguntas que serviron como fío condutor.

Temas para a sesión de traballo en grupo:

1. Medidas e ferramentas para integrar e coordinar o asesoramento público e privado. Compatibilidade e sinerxías.
2. Que necesitan os asesores para desempeñar o papel de axentes de innovación no novo modelo multidireccional impulsado por Europa?
- 3.- Medidas e ferramentas que melloren a transferencia de coñecemento dos centros de coñecemento ao sector agrario e gandeiro de Galicia.

Conclusións dos traballo dos grupos .

- 1.-Medidas e ferramentas para integrar e coordinar o asesoramento público e privado. Compatibilidade e sinerxías.
 - Crear ámbitos de confianza/redes/foros de traballo conxunto que permitan o intercambio (sobre todo na detección de problemas e necesidades) e o contacto permanente entre os asesores públicos e privados coordinados pola administración responsable, sempre cun enfoque multidisciplinar: agro-veterinario-forestal e ensaios. para superar estereotipos (asesor público = policía).
 - Garantir que todos os axentes implicados no asesoramento reciban a mesma información, evitando sesgos, clarificando competencias e garantindo un asesoramento imparcial.

CABEMOS TODOS!

- 2.- Que necesitan os asesores para desempeñar o papel de axentes de innovación no novo modelo multidireccional impulsado por Europa?
 - Formación metodolóxica (anual/obligatoria/programada) para saber facelo.
 - Ferramentas e formación para contrarrestar as resistencias ao cambio, para xestionar conflitos e detectar necesidades.
 - Formación especializada para poder afrontar os retos da Dixitalización e a asimilación da innovación dende a I+D+i dos Organismos Públicos de Investigación.
 - Capacidade para valorar a profesión
 - Busca de sistemas intelixentes que reduzan a burocracia. O conselleiro no campo.

PLANIFICACIÓN!

- 3.- Medidas e ferramentas que melloren a transferencia de coñecemento dos centros de coñecemento ao sector agrario e gandeiro de Galicia.
 - Xornadas técnicas, visitas de intercambio (que fan noutros lugares e como o fan?), campos demostrativos.
 - As ferramentas dixitais son moi útiles se as coñeces ben.
 - Formación en liña

TICs E INTERCAMBIO!

Participantes inscritos:

Apelidos	Nome	Institucion	Pais
1 Bande Castro	María José	AGACAL-CIAM	España
2 Bellostas Muguerza	natalia	INTIA	España
3 BESTARD ROSSELLO	ANTONIO	CELTIA AGROENXEÑERIA SL	ESPAÑA
4 BLANCO BALLÓN	JORGE MANUEL	ASOCIACIÓN DESENVOLVEMENTO RURAL MARIÑAS- BETANZOS	ESPAÑA
5 Calvo Santalla	Carmen	CIAM-AGACAL	España
6 CUBA CAMPELLO	CARLOS	XISTER SDAD COOP GALEGA	ESPAÑA
7 FERRERAS PERTEJO	JUAN CARLOS	CFEA SERGUDE, AGACAL, XUNTA DE GALICIA	ESPAÑA
8 ISORNA POTEL	JUAN JOSÉ	AGACAL	ESPAÑA
9 JAKAB GABORNE	AGNES	HUNGARIAN CHAMBER OF AGRICULTURE	HUNGARY
10 JORGE FERNÁNDEZ	MARÍA ARÁNZAZU	AGACAL	ESPAÑA
11 LEDO FERREIRO	CARLOS	UNIONS AGRARIAS	España
12 López Colmenero	Elena	fundacion Juana de Vega	España
13 LÓPEZ LUACES	MANUEL	AGACAL	ESPAÑA
14 LÚGARO SECO	PABLO	AGACAL	ESPAÑA
15 Meixide Fernández	Xosé Antonio	AGACAL	España
16 NIETO PÉREZ	JUAN CARLOS	CFEA SERGUDE	ESPAÑA
17 PARDO LOPEZ	MARINA	ADSGESTION	ESPAÑA
18 PIÑEIRO SOTELO	MARIA ELENA	PINTAS E RUBIAS ASESORAMENTO E XESTIÓN INTEGRAL SCG	ESPAÑA
19 REGO MARTÍNEZ	MARÍA CARMEN	CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL	ESPAÑA
20 RIPOLL YANCI	ANA	AGACAL	ESPAÑA
21 RODRÍGUEZ VILA	SANDRA MARÍA	SERVIZO DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS DA CORUÑA	ESPAÑA
22 Román Vilar	Mª Ángeles	Agacal	España
23 Schüßler	Sandra	Landwirtschaftsamt Bruchsal, Landratsamt Karlsruhe	Deutschland
24 Villanueva Lopez	Javier	Agronovo Ecoloxia SL	España

Presentación de Pósters do Congreso

Lugo, 24 de xuño de 2022

INDICE

INDICE DE CONTIDOS

1.- IINNOTOUR BAYERN	155
2.- GRUPOS OPERACIONAIS	157
2.1.- GO AVIENERGY	157
2.2.- GO MICOALGA-FEED.....	157
2.3.- GO PROTEINLEG	157
2.4.- GO TIRAC	158
2.5.- ALGATERRA	158
2.6.- BIOPROINSECT.....	158
2.7.- GREENCASTANEA.....	158
3.- METODOLOXÍA MULTIACTOR PARA A COINNOVACION NAS ZONAS RURAIS.....	160
4.- O PACTO VERDE. AGRIDEA.....	163
5.- BIODIVERSIDADE. AGRIDEA.....	165
6.- YPARD. PROGRAMA DE MENTORIZACIÓN E FORMACIÓN DE MOZOS ASESORES.	167
7.- Rastrejo de alimentos en Bulgaria.....	169
8.- EIP. Proxecto de granxas leiteiras DE montaña.....	171
9.- EIP. Clúster de dixitalización.....	173
10.- Proxecto ForValue	175
11.- I2CONNECT	177
12.- PROXECTO IDB.....	179
12.1.- Estrutura, contido, ámbito:	179
12.2.- Grupos obxectivos, eidos de aplicación:	179
12.3.- Fontes de datos:	179
13.- Asociación de Asesores Rurais de Galicia	181

1.- IINNOTOUR BAYERN

PROXECTO DE INNOVACIÓN NO ESTADO DE BAVIERA. ALEMAÑA

Autor: Pablo Asensio, Staatliche Führungsakademie für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten
pablo.asensio@fueak.bayern.de

O InnoTour Bayern é unha exposición itinerante sobre innovacións agrícolas, forestais, e nutricionais para estimular e acelerar a innovación. Comezou en 2021. En cada un dos sete distritos administrativos, un evento de un a dous días ten lugar nunha granxa ou no sitio de produción con carácter innovador. Ademais de agricultores e forestais, os grupos obxectivos son as empresas e consumidores interesados, asesores, e investigadores. Para cada evento hai unha conversa interdisciplinaria; componse un grupo de traballo ("grupo de multi-actor") con participantes escollidos de distintas disciplinas para conseguir un entendemento multiperspectivo da innovación en xogo e para aumentar a rede con orientación á temática dentro do coñecemento agrícola e sistema de innovación de AKIS. O enfoque do InnoTour Bayern é de ideas sostibles que son aceptadas socialmente e posibles economicamente, ademais de conceptos con valor engadido. Un documental ha crear unha biblioteca de feito sobre innovación.

Ver www.stmelf.bayern.de/innotour

Denise Ludwig da Universidade de Ciencias Aplicadas Weihenstephan-Triesdorf acompañou activamente o InnoTour e avaliouno como parte da súa tese de mestrado en agricultura. Incorporáronse os resultados e comentarios dos participantes de InnoTour na xestión sistémica de melloras, que tamén se desenvolveu e mellorou entre un evento e outro. Presentarase tamén o InnoTour no Workshop número un. O seu póster contén o proceso de avaliación e resultados da avaliación.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

DIE INNOTOUR BAYERN

MASTERARBEIT ÜBER EINE NEUEN VERANSTALTUNGSREIHE ZU INNOVATIONSMANAGEMENT 2021/2022

Problemstellung

- Innovationsdruck der Gesellschaft auf LFE (Land-, Forst- und Ernährungswirtschaft)
- Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten (StMELF) als Innovationsförderer
- > Neues Veranstaltungskonzept: InnoTour Bayern

Zielsetzung

- Evaluation der InnoTour Bayern
- Übertragungsfähigkeit der InnoTour auf die Ämter für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten (ÄELF)

Konzept InnoTour

- Die InnoTour ist eine „Roadshow“ über Bayern verteilt, die auf innovativen Betrieben zu verschiedenen Themen stattfindet.
- Interdisziplinärer Teilnehmerkreis aus Forschung, Wissenschaft, Landwirtschaft, Beratung, Presse, Gesellschaft -> erfolgreich vernetzen
- Innovationsanalyse - Probleme erkennen, benennen, Lösungen entwickeln, neue Ideen mit Anwendungen kreieren
- Handlungs- und Forschungsansätze ermitteln, ggf. Projekte anstoßen, dadurch Innovation verbreiten
- Der Landwirtschaft eine Stimme geben - den innovativen und nachhaltigen ländlichen Raum zeigen

Methodik

- Analyse von drei Veranstaltungen:

30.06.2021: Nachhaltiger Humusaufbau
22.09.2021: Energieautarke Höfe
28.10.2021: Direktvermarktung 2.0
- Online-Befragung aller Teilnehmenden im Nachgang an die Veranstaltung (Gesamte Stichprobe: 112; Erreichte Stichprobe: 63)
- Qualitative Interviews mit BeraterInnen und BehördenleiterInnen, um Potential der Adaption abzuschätzen (8 Interviews; Auswertung mit MAXQDA)

Ergebnisse & Schlussfolgerung

InnoTour als erfolgreiches Pilotprojekt

Bewertung und Weiterempfehlung InnoTour-Termine 2021, n=63 (Quelle: Umfrage InnoTour MA Ludwig)

	InnoTour 1	InnoTour 2	InnoTour 3	Gesamt
Note InnoTour Tag	2,74	1,5	1,91	2,02
Weiterempfehlung in %	75%	94%	100%	90%

Das sagen die Teilnehmerinnen und Teilnehmer:

- „...tolles Konzept! Die Kombination der unterschiedlichen Berufsgruppen machten den Tag einzigartig.“
- „Der Tag war sehr interessant und hat für die Beratung sensibilisiert“
- „Ein interessanter Anlass, die Prozessgestaltung gemeinsam zusammenzufassen“

Präsent sein als InnovationsberaterInnen

- Erfolgreiche Innovationen bedürfen intensiver Begleitung und Unterstützung.
- Innovationsberatung zukünftig noch wichtiger; Positionierung der ÄELF

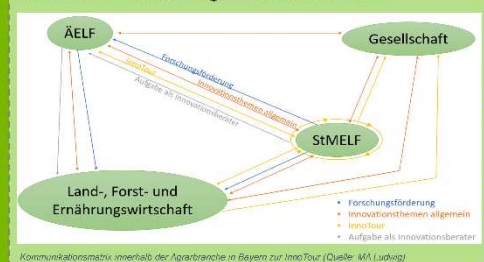
Erfahrung & Wissen der LFE-Branche nutzen

- Grenzübergreifender Austausch und Co-Creation sehr praxisnah und zukunftsorientiert - Probleme und Fragestellungen werden schneller behoben, Fehlentwicklungen und Insellösungen im Innovationsprozess eher vermieden

Die gesamte Branche fordern und fördern

- politischen Rahmenbedingungen, z.B. zielgerichtete Förderpolitik
- Betriebe über Fördermöglichkeiten aufklären und begleiten

Kommunikation als wichtigen Baustein ausbauen

Konzept an den ÄELF fortführen

- Fortführung möglich, wenn Dienstleister, wie z. B. das StMELF in den Bereichen Netzwerk, Erfahrung, Wissen oder Moderation unterstützen.
- Konzept oder Leitfaden als hilfreiche Unterstützung.

Anforderungen an die Umsetzung der InnoTour an den ÄELF:

Personal ÄELF	StMELF	Innovationen	Veranstaltung
<ul style="list-style-type: none"> Kapazität Bildung Motivation zeitliche Freiräume 	<ul style="list-style-type: none"> Innovationen als Priorität Unterstützung (z. B. als Dienstleister) 	<ul style="list-style-type: none"> spannend relevant übertragbar 	<ul style="list-style-type: none"> regional vs. überregional Häufigkeit

Noch Fragen?
denise.ludwig@student.hswt.de

2.- GRUPOS OPERACIONAIS

Autoras: Nuria Rodríguez-Aubó, Sara Aparicio Ortega, Tamara Rodríguez Silva
FEUGA. GALICIA

A promoción e xestión de proxectos I+D+i forma unha parte clave da actividade de FEUGA, unha fundación privada sen ánimo de lucro. A experiencia de FEUGA neste asunto é o resultado de máis de 30 anos deseñando modelos de cooperación públicos e privados entre a universidade, a industria, a sociedade, e a Administración Pública. FEUGA participa no ciclo de vida enteiro destes proxectos, dende a promoción ata a súa xestión e execución. Ademais, FEUGA ofrece solucións para a transferencia de coñecemento, adaptadas a cada proxecto.

Como consecuencia da actividade realizada durante estes anos, FEUGA foi membro de máis de 30 proxectos colaborativos de I+D+i relacionados cos sectores agroalimentarios e forestais a nivel europeo, e mais 20 proxectos a nivel español e rexional. Polo tanto, o compromiso de FEUGA co desenvolvemento sostible de zonas rurais a través da innovación complétase.

Os proxectos colaborativos a nivel español e rexional presentados no evento son os seguintes:

2.1.- GO AVIENERGY

AVIENERGY é un proxecto supra-autónomo coa fin de promocionar un uso máis eficaz de recursos no sector avícola ao aplicar unha estratexia baseada na economía circular. O proxecto permitirá un uso máis eficiente do abono xerado na actividade avícola para mellorar a súa competitividade e reducir o impacto medioambiental do sector avícola. A súa estratexia fai fincapé en valorizar o abono xerado nas granxas avícolas para o seu uso como contribución para obter unha fonte de enerxía renovable e materias fertilizantes.

2.2.- GO MICOALGA-FEED

O obxectivo de MICOALGA-FEED é reducir ou eliminar o uso de antibióticos en gando a través de alimentación natural baseada en fungos e microalgas. Avaliáronse distintas especies de fungos e microalgas coa fin de seleccionar os coa capacidade antimicrobiana, inmunomoduladora, e anti-inflamación máis alta para engadilos a novas fórmulas de penso especificamente deseñadas para as granxas avícolas. Así inmunidade local e benestar xeral serían fortalecidos a través do penso, reducindo a necesidade de tratamentos.

2.3.- GO PROTEINLEG

O grupo operacional de PROTEINLEG desenvolve proteínas alimenticias de alta calidade, para consumo humano e animal, a través de produción sostible e procesamento de variedades autóctonas de legumes. Así, o proxecto busca dar alternativas a soia, diminuindo a dependencia enorme do sector gandeiro a este alimento. Ao mesmo tempo, PROTEINLEG ha desenvolver un novo alimento san e delicioso, rico en proteínas vexetais e apto para consumo humano.

2.4.- GO TIRAC

O obxectivo do proxecto TIRAC é reducir o consumo de antibióticos contra problemas dixestivos ao cebar os coellos. O proxecto céntrase en estudar varias estratexias nutricionais xunta á incorporación de extractos de algas para mellorar a saúde intestinal e polo tanto reducir ou eliminar ou uso de antibióticos. Así mesmo, TIRAC pretende mellorar a calidade da carne cunícula e mellorar o sector de produción de algas.

2.5.- ALGATERRA

Este proxecto piloto ten como obxectivo desenvolver novas entradas agrícolas con algas refugadas producidas pola industria alimentaria. Analiza a súa eficacia en agricultura ecolóxica e agricultura convencional sostible. Así, ALGATERRA ha contestar as demandas dos agricultores nos sistemas de agricultura orgánica e mais ha aumentar a sostibilidade da industria galega de algas.

2.6.- BIOPROINSECT

O proxecto piloto BIOPROINSECT ha desenvolver un proceso encimático innovador, parecido a unha bio-refinería, que permite a extracción de quitina do verme da fariña. Deste xeito, fraccionarase o insecto en tres produtos moi valorados: proteínas de alta calidade e fácil de dixerir, ácidos poliinsaturados, e derivados de quitina.

2.7.- GREENCASTANEA

O obxectivo principal de GREENCASTANEA é poñer en marcha un novo sistema eficaz e sostible para a produción in vitro de variedades tradicionais galegas de castiñeiros, con *Boletus edulis*. Este proxecto piloto ademais ha desenvolver un tratamento innovador contra a avéspera dos castiñeiros baseado en termo-hidroterapia. Este método permitirá unha produción flexible e sostible de castañas e fungos

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

fundación
empresa
universidad
galega

+ 30 YEARS PROPELLING INNOVATION IN RURAL AREAS
Ángel Sanabria Garrido
Fundación Empresa-Universidad Galega (FEUGA), Santiago de Compostela, Spain

+ 30 YEARS PROPELLING INNOVATION IN RURAL AREAS

www.feugas.es

The promotion and management of R&D and innovation projects is a key part on the activity of FEUGA, a non-profit private foundation. FEUGA's expertise on this area is a result of its more than 30 years designing public and private cooperation models between university, industry, society and Public Administration. FEUGA participates in the whole lifecycle of these projects, from the promotion to its management and execution. Furthermore, FEUGA offers solutions for the transfer of knowledge adapted to each project.

As a result of the activity carried out throughout these years, FEUGA has been member of more than 30 European and 20 Spanish and regional R&D and Innovation collaborative projects related to the agri-food and forestry sectors. Thus, the commitment of FEUGA with the sustainable development of rural areas through innovation is complete.

The collaborative Spanish and regional projects presented in the EUFRAS event are enlited below.

OPERATIONAL GROUPS

Operational Groups are innovation projects 80% co-financed by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) of the European Union and 20% by the Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, within the framework of the National Rural Development Program 2014-2020. The General Directorate of Rural Development, Innovation and Agricultural Training (GDRIAT) is the national body in charge of its implementation of these axes.

Proteinleg
DEVELOPMENT OF HIGH-QUALITY FOOD FROM SUSTAINABLE PRODUCTION AND PROCESSING OF LEGUME CULTIVATION
Budget: 1000000€
Partners: FEUGA (representative), MEG-CSIC, CTC, Amancio Garmilo, Ramiro Avendaño and IMIC SeaFood, Universidad Complutense de Madrid and Universidad de Zaragoza
Collaborator: PROTEINLEG, AEL, AGACA, ASCORCEL and BIOFRESH

avienery
FROM WASTE TO RESOURCE
CIRCULAR ECONOMY IN THE USE OF ENERGY FROM MANURE
Budget: 1800000€
Partners: FEUGA (representative), Energiabo, Domaxx Manufacture, Ganja José Antonio Garcia, CEBAS-CSIC, Universidad de Vigo, Avicel El Charcon and ALIMET
Collaborator members: Grupo LVEISA and Faradour ALIMET

TIRAC
INNOVATIVE TECHNIQUES FOR THE REDUCTION OF ANTIBIOTICS IN RABBIT FARMING
Budget: 1800000€
Partners: DE-HUIS (representative), FEUGA, FORTUJUNOS, Universidad de Valladolid, Universidad Politécnica de Madrid
Subcontracted members: NABEBA, PROGACUN and Granja J. Echegoven

Greencastanea
PRODUCTION OF NUTRACEUTICALS FROM CASTANUT TREE THROUGH THE IN-VITRO CULTIVATION AND INTRAVARIETAL SELECTION OF P-PO VARIETIES
Representative: Hita Foresta
Cooperating agencies: Universidad de Salamanca, Solvay, Solvay and FEUGA

Biopro insect
INSECT BIOPROCESSING TO OBTAIN VALUE ADDED PRODUCTS
Representative: Galinsect
Cooperating agencies: Universidad de Vigo and FEUGA

PILOT PROJECTS
Pilot 1: Design and development of a new product
Pilot 2: Application of a new technology
Pilot 3: Application of a new technology
Pilot 4: Application of a new technology
Pilot 5: Application of a new technology
Pilot 6: Application of a new technology
Pilot 7: Application of a new technology
Pilot 8: Application of a new technology
Pilot 9: Application of a new technology
Pilot 10: Application of a new technology
Pilot 11: Application of a new technology
Pilot 12: Application of a new technology

Biopro insect
INSECT BIOPROCESSING TO OBTAIN VALUE ADDED PRODUCTS
Representative: Galinsect
Cooperating agencies: Universidad de Vigo and FEUGA

Greencastanea
PRODUCTION OF NUTRACEUTICALS FROM CASTANUT TREE THROUGH THE IN-VITRO CULTIVATION AND INTRAVARIETAL SELECTION OF P-PO VARIETIES
Representative: Hita Foresta
Cooperating agencies: Universidad de Salamanca, Solvay, Solvay and FEUGA

3.- METODOLOXÍA MULTIACTOR PARA A COINNOVACION NAS ZONAS RURAIS

Participación das partes interesadas a través das comunidades rexionais: unha metodoloxía interactiva multiactor para a coinnovación nas zonas rurais.

Autoras:

Nuria Rodríguez-Aubó, Sara Aparicio Ortega, Tamara Rodríguez Silva
FEUGA. Galicia

Hoxe en día, coñecemento e innovación xogan un papel crucial en axudar aos agricultores enfrontarse cos futuros retos ligados a unha presión crecente de xestionar recursos naturais, e as ambicións políticas e sociais con respecto a maneiras sostibles de produción alimentaria. O acceso oportuno e a habilidade de integrar información en constante evolución, coñecemento científico, innovación, e desenvolvementos tecnolóxicos a tódolos actores que participan en cadeas de valor agrícolas é chave para unha transición exitosa cara a unha Europa sostible para 2030. Para asegurarse de que se comparta coñecemento entre todos que o usan e producen, e que a xente estea conectada, necesítanse sistemas de coñecemento e innovación agrícolas (AKIS) eficaces por toda Europa. Polo tanto, considéranse esenciais novas e mellores maneiras de compartir coñecemento e pericia para que a agricultura e a produción alimentaria se manteñan competitivas e sostíbeis, así garantindo a vida das zonas rurais. Os agricultores, forestais, investigadores, asesores, empresas e comunidades rurais deben traballar conxuntamente e compartir toda a información útil para facilitar o desenvolvemento de solucións innovadoras que funcionan. No entanto, promover a transferencia eficaz de coñecemento no contexto agroalimentario é un tema complexo dada a pluralidade dos actores e as diferencias socioculturais entre as zonas xeográficas de Europa.

Para cubrir esta diversidade, facilitar a transferencia de coñecemento, pechar a brecha entre investigación e innovación, e reforzar os AKIS por toda Europa, desenvolveuse unha metodoloxía de innovación interactiva e impulsada pola demanda, baseada na creación e activación das Comunidades Rexionais de partes interesadas. Esta metodoloxía proposta por FEUGA para organizar o traballo de distintas comunidades de partes interesadas a nivel local e rexional segue un enfoque multiactor e ten dúas dimensións cun elemento que une.

- Dimensión xeográfica: As comunidades rexionais organizaranse ao nivel rexional ou local e representaran o punto de encontro central para xestionar as partes interesadas, onde se usará a lingua rexional e consideraranse as condicións socioeconómicas.
- Dimensión técnica: Organizaranse grupos técnicos de traballo para dirixirse aos temas/retos científicos e técnicos a nivel global, que requiren a colección e validación de información coas partes interesadas

- Elemento que une: Coordinarase a interacción das dúas dimensións a nivel global por unha figura dedicada a ser "Engagement Coach" para asegurarse dun proceso eficiente. Estableceranse metas claras e as partes interesadas participarán na toma de decisións, así construíndo comunidade. Esta metodoloxía implementouse por primeira vez por FEUGA nos sectores agroforestal e viticultura, nos proxectos AFINET e WINETWORK, aproveitando o instrumento do fondos H2020 EIP-AGRI. Posteriormente, a metodoloxía MAA proposta por FEUGA foi estendida e comprobada en proxectos de I+D cunha dimensión europea en distintos eidos relacionados coa agricultura tal e como a biodiversidade do solo (SoildiverAgro), uso de antimicrobianos (AMU) en produción animal (ROADMAP) e cría sostible de animais (GEroNIMO) entre outros. Así, esta metodoloxía validada beneficia ás zonas rurais e o sector agroalimentario, asegurando a transferencia de coñecemento entre os actores claves e así reforzando os AKIS por toda Europa.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

4.- O PACTO VERDE. AGRIDEA

Fundación da organización sectoral Green Care Switzerland
Desenvolvemento de servizos no sector de coidados agrícolas
Autores

Simone Hunziker, Andrea Bory
AGRIDEA, Suiza

Na actualidade en Suiza, moitas **organizacións de colocación privadas** e públicas están en contacto con varias granxas familiares individualmente para facer uso de **servizos de coidados**. Recién chegados ao sector agrícola precisan tempo dabondo para explorar o mercado diverso de demandas e para definir a oferta que máis se axeite a eles e á súa granxa.

Xunto a Carefarming Switzerland, AGRIDEA organiza a fundación da nova organización do sector, Green Care Switzerland (verán 2022). O seu obxectivo é ligar os provedores cos consumidores no **sector de coidados** e contribuír ao desenvolvemento da oferta. A oficina central ocuparase de desenvolver estándares de calidade, coordinando formación e programas educativos, asesorando as conclusións de contratos, e montando unha oficina de defensor do pobo, que son as pezas centrais de Green Care.

Sen prover directamente mediación operacional, Green Care Switzerland busca contribuír activamente á expansion dos servizos de coidados en zonas rurais e así mesmo apoiar mellorías socio-políticas. Exemplos que funcionan ben en Holanda, Austria, e Walonia serven como enfoque para as actividades e para solucionar posturas políticas.

Os retos actuais son lobbying con organizacións socias (incluídas organizacións gobernamentais) que se achegarán para apoiar e financiar a organización do sucursal.

Poden compartir as súas experiencias connosco directamente en Galicia, na Conferencia do IALB-Tagung 2022.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

Gründung der Branchenorganisation Green care Schweiz

Entwicklung der Dienstleistungen im Sektor Betreuungsleistungen in der Landwirtschaft

Ausgangslage: Aktuelle Studien und Kontakte mit Platzierungsorganisationen, welche im Care-Angebot inklusive, therapeutische, rehabilitative und pädagogische Funktionen erfüllen, belegen das wachsende Interesse an Betreuungsdienstleistungen im landwirtschaftlichen Umfeld. Dabei definiert sich die Qualität für die betreuten Personen besonders über den Lebens- und Familiensammenhang sowie den Aktivitäten in und mit der Natur.

Herausforderungen:

- Lobbyarbeit mit verschiedenen Akteuren sozialer Angebote/Nachfragen (kantonale Ämter, private und öffentliche Institutionen, private Organisationen)
- Durch die politische Struktur bedingte Unterschiede zwischen den Kantonen (soziale Dienste und Reglemente für das Entgelt)
- Finanzierung der Geschäftsstelle

Kontakt:

AGRIDEA – Simone Hunziker (simone.hunziker@agridea.ch),
 Andrea Bory (andrea.bory@agridea.ch)

Die neue Branchenorganisation Green Care Schweiz soll die Vernetzung von Anbietern und Nachfragern im Betreuungssektor sicherstellen und zur Weiterentwicklung des Angebotes beitragen.

Nachfrage: Familienplatzierungsorganisationen (Caritas, LUB, Terra vecchia, ...), staatliche Organisationen (KESP, Wiederengliederung, ...), Einzelpersonen

Qualitätsstandards, Beratung, Aus- und Weiterbildung, Diversifizierte Serviceleistungen, Ombudsstelle

Angebot: Bauernfamilien (Carefarming, Agriculture sociale), Betreuungsdienstleister mit naturgestützten Angeboten

5.- BIODIVERSIDADE. AGRIDEA

Creación dun curso de formación sobre "Asesoramento de biodiversidade de toda a explotación en granxas"

O goberno federal de Suíza actualmente paga 410 millóns de francos suízos anualmente para promocionar a biodiversidade na agricultura. Malia iso, a biodiversidade en terreos cultivados segue en declive.

Os estudos amosan que a biodiversidade en granxas pode mellorar significativamente a través de asesoramento competente respecto ó conxunto de cada explotación. A mediación de coñecemento promove a aceptación de biodiversidade entre os granxeiros e mais a motivación de traballar para conseguilo.

Para ter éxito en realizar servizos de asesoramento de biodiversidade en granxas, os asesores precisan coñecemento agrónomo e ecolóxico, pero tamén importantes habilidades sociais. En Suíza a día de hoxe, hai poucas persoas que combinen estas tres competencias.

O obxectivo deste proxecto é deseñar e poñer en práctica un curso de formación xunta a 6 cantóns pilotos. Preténdese que o curso de formación permita que os asesores realicen asesoramento de alta calidade sobre biodiversidade de toda a explotación, e que así obteñan un impacto positivo no campo.

O curso de formación consiste en 5 días de teórica e 2 consultas acompañadas sobre a biodiversidade. Para conseguir o certificado de logro, levaranse a cabo 3 asesoramentos independentemente, e que serán avaliadas por asesores experimentados. A creación será en 2022, coa primeira implementación en 2023.

Avaliarase a calidade do curso dentro do marco de seguimento científico. Analizarase a satisfacción dos participantes do curso e os granxeiros asesorados, e mais os efectos sobre os servizos de biodiversidade.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

New course «Biodiversity advisory services for agricultural farms»

The federal government of agriculture currently pays CHF 410 million annually to promote biodiversity in agriculture. Nevertheless, biodiversity in cultivated land is declining.

Studies show that competent advice improves the effectiveness and quality of biodiversity promotion

Farms that received advice planted more and higher quality biodiversity areas than farms that did not receive advice.

A scientific monitoring group evaluates the quality of the course. For this purpose, they analyse the satisfaction of the participants, the advised farmers and the effects on biodiversity.

Our vision

- Biodiversity advisory services in agriculture are of a high and uniform quality throughout Switzerland.
- Farms are always advised on biodiversity by competent biodiversity advisors in a goal-oriented and holistic manner.
- Thanks to high-quality advice, biodiversity contributions have a greater impact than in the past.
- The environmental goals of agriculture in the area of biodiversity are achieved and the ecological infrastructure is implemented.

Contact: corinne.zurbrueegg@agridea.ch

areas on farms. For this reason, AGRIDEA, Agrofutura and FiBL, together with six pilot cantons, are designing a new training course starting in 2023, which will enable extension workers to provide high-quality biodiversity advice for the whole farm and thus achieve a positive impact on biodiversity.

In order to achieve the certificate of achievement, participants carry out three consultations independently, which are assessed by experienced counsellors (coaches).

The training course starts in 2023 and consists of five theory days and two accompanied biodiversity consultations. Most of the theory days take place in the field.

6.- YPARD. PROGRAMA DE MENTORIZACIÓN E FORMACIÓN DE MOZOS ASESORES.

Līga Cimermane
EUFRAS
Letonia

Profesionais novos para Desenvolvemento Agrícola (YPARD) asociado co Foro Europeo para Servizos de Asesoramento Agrícola e Rural (EUFRAS) estrean un programa híbrido de formación de asesores e mentoría que comezará este setembro. O obxectivo do programa é apoiar e equipar asesores novos coas ferramentas que precisan para seguir na profesión. Servizos de asesoramento constitúen un sector importante que pretende apoiar aos produtores de alimentos a través de darlles solucións. Entendemos que servizos de asesoramento rural teñen reto que dificultan que asesores novos manteñan o rumbo, tal e como falta de mentoría e oportunidades para desenvolvemento da carreira. Neste programa, asesores novos recibirán unha formación e mentoría co enfoque en sistemas alimenticios sostibles e xustos, mentres se forman asesores futuros e en funcións que sexan competentes, confiados, e ben conectados. A través de seminarios en liña, obradoiros, mentoría, e reunións en persoa, axudaremos a unir coñecemento con práctica e redes—todo co obxectivo de asegurar os servizos de asesoramento rural para hoxe en día e mañá tamén.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

YEUFRAS-YPARD

YOUNG ADVISORS MENTORSHIP AND TRAINING PROGRAM

What it is...

EUFRAS and YPARD have developed a mentorship program in which young advisors will be able to further develop their knowledge and skills advisory services.

Take the opportunity to further your career and build your network!

How it will work...

Online: 39 weeks (200 hrs) with webinars, workshops, working groups and more
In-person: 1 week (50hrs) with congresses, networking and site visits.

Benefits

Practising hard and soft skills can offer young advisory officers the tools to have an effective and rewarding career in extension and advisory services.

-CECRA basic certificate

Costs

1000 € for participant*
*This might change according to funding.

Deadline

Submit your application by July 1st 2022 to liga.cimermane@llkc.lv

The Program will start on September 2022

More information
valentina.martinez@ypard.net

7.- RASTREXO DE ALIMENTOS EN BULGARIA

Innovación a través de Dixitalización

O proxecto de NAAS, “O sistema intelixente descentralizado para o seguimento da orixe e da calidade dos produtos agrícolas producidos”, quedou financiado debaixo da sub-medida 16.1 “Apoio para a formación e función de grupos operacionais dentro do EIP” dentro da medida 16 de “Cooperación” do Programa de Desenvolvemento Rural de Bulgaria (RDP) 2014-2020, baixo o fondo europeo agrícola para desenvolvemento rural (EAFRD).

O obxectivo do proxecto é desenvolver e poñer en práctica un sistema integrado para a xestión de procesos en invernadoiros producindo cogombros, permitindo a transparencia de procesos de produción tecnolóxica e proporcionando información fiable e sen manipulacións aos clientes sobre o cultivo do produto.

As actividades principais do proxecto son:

- Enquisa de utilización e análises das actitudes dos agricultores e usuarios finais para usar tecnoloxía blockchain para rastrexar a orixe e calidade de produtos.
- Desenvolvemento e implementación do sistema intelixente descentralizado para rastrexar a orixe e calidade dos produtos
- Difusión de resultados do proxecto para promover as vantaxes do uso do sistema descentralizado, e implicando a outros produtores de invernadoiros, ademais do uso do sistema noutros sectores, sobre todo o froiteiro

O proxecto leva a maior visibilidade da cadea de subministración de mercadorías ao xerar confianza entre tódolos actores: produtor, comerciante, consumidor. A través do sistema todo o mundo pode conseguir información transparente e fiable sobre a orixe e calidade da súa comida.

Ponse en práctica este proxecto o Grupo Operacional “Coñecemento, Experiencia, e Emprendemento” Implica a representantes das ciencias (a Universidade Agrícola de Plovdiv), agricultores (Sr. D. Victor Asenova e Opora Zaden Bulgaria Ltd—granxas de invernadoiros de vexetais) e o Servizo Nacional de Asesoramento Agrícola, o cal proporciona aos granxeiros servizos de asesoramento de balde, con información actualizada e útil para Bulgaria, ademais de formación sobre varios temas e asistencia técnica.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

Decentralised system for tracking the origin and the quality of produced agricultural products

by National Agricultural Advisory Service, Bulgaria

- Why is the use of a "Decentralised Traceability System for the origin and quality of manufactured goods" necessary?

- Consumers want to know where their food comes from, while retailers want to be sure of what they are selling

🔗 The system provides improved visibility of the food supply chain that builds trust between all actors: producer - trader / processor - consumer and is based on blockchain technology;

🔗 The developed web-based system and mobile application (FOOD TRACEABILITY) allows the traceability of all products live through the supply chain via QR code;

🔗 **FOOD TRACEABILITY** is a platform that allows each individual producer to enter data for each defined operation in the production of his product and to record the performance of operations in the production process of each batch of an individual product;

🔗 The implementation of **BLOCKCHAIN** in the platform manages to collect secure and reliable data from harvest, storage and transportation to the end user;

🔗 The mission of **FOOD TRACEABILITY** is to build **LASTING TRUST** in food system using an accessible platform for transparent and reliable information on origin, transportation and food quality;

🔗 „Decentralised system for tracking the origin and the quality of produced agricultural products” is developed by EIP-AGRI operational group funded under sub-measure 16.1 "Support for the formation and functioning of operational groups within EIP", measure 16 "Cooperation" of the Bulgarian Rural Development Programme (RDP) 2014-2020 under European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD).

Project type: Operational group
 Starting date: 2020
 End date: 2023

8.- EIP. PROXECTO DE GRANXAS LEITEIRAS DE MONTAÑA

Nas zonas de montaña de Austria, aproximadamente 40% das explotacións leiteiras –a maioría explotacións pequenas en zonas desfavorecidas—seguen practicando un tipo de gandería que consiste en pastoreo, exercicio fóra, e amarre temporal. Para dar a estas explotacións unha perspectiva para o futuro, montouse un proxecto de EIP, “Gando leiteiro da montaña,” durante 3 anos e posteriormente desenvóléronse e preparáronse solucións estruturais para estas explotacións leiteiras.

O obxectivo deste proxecto é documentar solucións de construción que sexan sostibles e viables economicamente para as explotacións leiteiras máis pequenas con condicións externas difíciles e desenvolvealas aínda máis.

Examináronse e comparáronse distintos sistemas de vivenda e as potencias destes para mellorar o tipo de vivenda. Como un resultado entre moitos, débese mencionar o cortello de posto libre, que se pode considerar unha solución para moitas granxas pequenas. Coa axuda do “Índice de Benestar da Vida Granxeira,” nas explotacións examináronse as condicións de vivenda, a xestión e coidados dos animais, ademais de indicadores relacionados cos animais.

As granxas e as súas medidas de construción de postos sometéronse a unha análise de xestión empresarial para iluminar os efectos do investimento. Un indicador importante foi o factor de “tempo traballado por vaca por ano” antes de despois da medida de construción. Realizouse tamén a avaliación de sostibilidade na categoría de impacto “potencial de gas de efecto invernadoiro” e usouse como o parámetro máis significativo para analizar as explotacións.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

Barn construction solution on the mountain

EIP BERGMILCHVIEHPROJEKT

EIP Projekt: Berg-Milchvieh 2019-2022

BARN CONSTRUCTION

The aim of the project is to document economically viable and sustainable construction solutions for smaller dairy farms with difficult external conditions, and to develop them further.

Different housing systems and their potential for improving the type of housing were examined and compared.

As one result among many, the „free stall barn“ should be mentioned, which can be considered a solution for many smaller farms.

Extreme courtyard - at the foot of the Großglockner

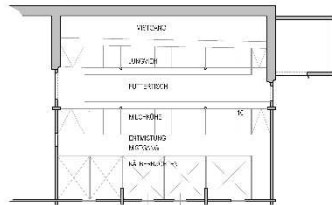
BUSINESS ADMINISTRATION & SUSTAINABILITY

The farms and their stall construction measures were subjected to a business management analysis in order to shed more light on the effects of the investment. An important indicator was the factor „working time per cow/year“ before and after the construction measure.

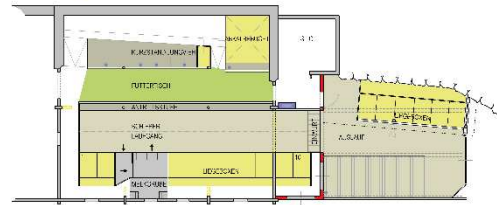
Barn extension with ramp

Ground plan - before construction work

Ground plan - after construction work

Outlet at over 1.500m above sea level

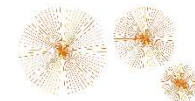

Outlet with lounge area

GENERAL

In the mountainous regions of Austria, about 40% of dairy farms, mostly small farms in disadvantaged areas, still practise a form of husbandry consisting of grazing, outdoor exercise and temporary tethering. In order to give these farms a perspective for the future, an EIP project „Mountain dairy cattle“ was set up for a period of 3 years, and subsequently developed and prepared structural solutions for these dairy farms.

Simple milking parlour

★
animal welfare
from 100

With the help of the „FarmLife-Welfare Index“, the housing conditions, animal care and management as well as animal-related indicators were examined on the farms.

The evaluation of sustainability was carried out in the impact category „greenhouse gas potential“ and was used as the most meaningful parameter for assessing the farms.

★
N-emissions
kg N/animal/year

Realisation of the EIP project „Berg-Milchvieh“ is funded by the Austrian EIP 2019-2022. The project was financially supported by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and by the Austrian „Program for Rural Development 2014 to 2020 (LE 14-20)“ of the Federal Ministry of Agriculture, Regions and Tourism, Section 56 (see for more information).

RAUMBERG GUMPENSTEIN
RESEARCH & DEVELOPMENT

HBLFA
Raumberg-Gumpenstein
Landwirtschaft

In Kooperation mit
Erwerbsunion Milchbau Tirol
Tiroler Milchbauverbände

Mit Unterstützung von Bund, Ländern und Europäischer Union
Fördermaßnahme:
Länderspezifische Regional- und Fachprogramme
LE 14-20

9.- EIP. CLÚSTER DE DIXITALIZACIÓN

Unha nova ferramenta dixital para asesoramento agrícola

Elisabeth Reith
LWK. Austria

A interpretación correcta duns requisitos e condicións en constante estado de cambio para compensas financeiras e o uso de produtos de protección de plantas presenta un reto enorme para negocios agrícolas. A Cámara de Agrícola Austríaca ten un papel importante en apoiar e asesorar aos granxeiros austríacos e polo tanto constantemente buscan mellorar os seus servizos. Para mellorar a eficacia de apoio, desenvólvense novas ferramentas dixitais. Como base sólida para as características devanditas, a Cámara de Agrícola Austríaca está en proceso de desenvolver unha aplicación básica de GIS (sistema de xeografía) dentro do eido dun proxecto da Unión Europea este ano.

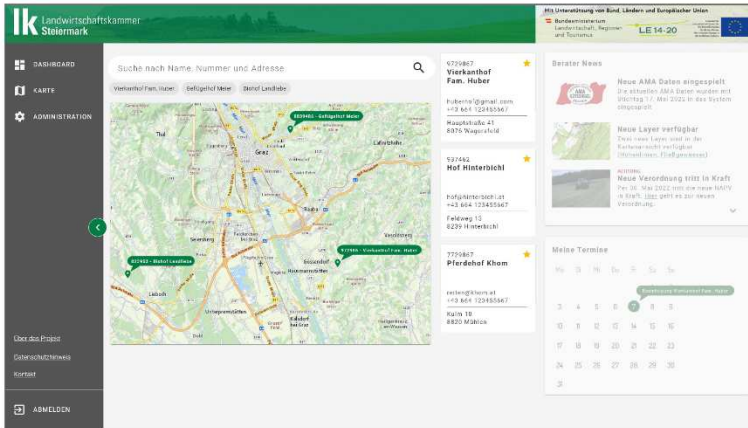
O obxectivo da aplicación é combinar a data dispoñible dos negocios agrícolas, incluídos os seus campos, con outra información xeográfica e mapas para mellorar a eficacia de apoio ao centralizar distintas fontes de data. Unha conexión coa aplicación TerraZo polo Francisco Josephinum Wieselburg permite a análise do desenvolvemento vexetativo en campos a través do uso de imaxes satélites proporcionadas polo programa Copernicus da Axencia Europea de Espazo (ESA), seguido da importación de mapas de fertilización recomendados. Ferramentas básicas de medir e un cambio fácil entre os distintos mapas e capas rematan a primeira versión da aplicación LK-GIS.

En paralelo ao desenvolvemento de software, o equipo do proxecto realiza un análise da posibilidade da implementación dos regulamentos complexos sobre compensas financeiras ou o uso de produtos de protección de plantas na aplicación GIS. Os socios principais do proxecto son a Cámara de Agrícola Austríaca, a organización de investigación Josephinum Research no instituto Francisco Josephinum Wieselburg, a Axencia Austríaca de Sanidade e Seguridade Alimentaria (AGES) e o Centro de Investigación e Formación Agrícola Raumberg-Gumpenstein.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

Digitale Anwendung zur Unterstützung der Beratung in der Landwirtschaft in Österreich

New Digital Tool for Agricultural Consulting in Austria

Projektziel

Mit einem eigenen GIS-System der Landwirtschaftskammern (LK-GIS) sollen durch Bündelung diverser Datenquellen Beratungstätigkeiten effizienter gestaltet und ein Fundament für laufend neue Funktionen in einem kartenbasierten Tool geschaffen werden. Zentraler Datenkern sind die landwirtschaftlichen Betriebe und ihre bewirtschafteten Flächen.

Project goal

The new GIS-system (LK-GIS) of the Austrian Chamber of Agriculture shall improve support efficiency by centralizing different data sources. As new fundamental tool it serves as a basis for constantly added new features in the future. Information about agricultural businesses including their fields represent the main data basis for the application.

Layer und Funktionen

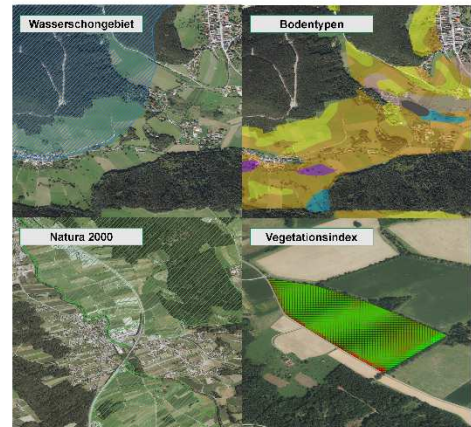
Diverse Kartenlayer können eingeblendet oder miteinander kombiniert werden. Beispiele sind hydrologische Karten (Oberflächengewässer, Grundwasser Schutz- und Schongebiete), topographische Karten, Bodenkarten, Naturschutzkarten und Vegetationsindex-Karten (basierend auf Sentinel-2 Satellitendaten).

Für die Weiterentwicklung nach der gegenwärtigen Prototyp-Phase sind folgende Funktionen in Planung: Notizfunktion, Datenanbindung an bestehende Operativsysteme, Anzeige von individuell geltenden Auflagen und Hinweise auf verwendbare Pflanzenschutzmittel.

Layers and Features

Various map layers can be combined or shown separately. Examples include hydrological maps (surface waters, groundwaters and protected areas), topographical maps, soil maps, nature reserve maps and vegetation-index maps (based on Sentinel-2 satellite data).

After the current prototype phase the following features are planned for the subsequent developing phase: note function, data link to existing operational systems, display of individually applicable regulations, display of advices about applicable plant protection products.

Betriebsinformationen

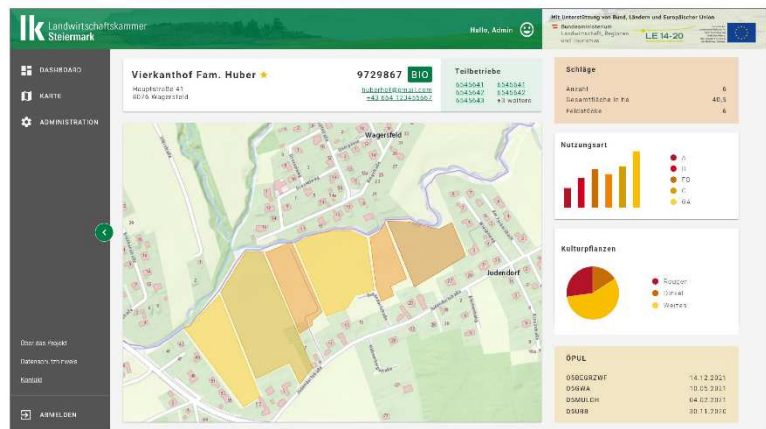
Die Detailanzeige eines Betriebes umfasst wesentliche Kennzahlen zu den bewirtschafteten Flächen und Informationen zu Förderungen.

Darüber hinaus werden auf einzelnen Unterseiten alle bekannten Details strukturiert angezeigt sowie für jedes Feld die Fruchtfolge der letzten sieben Jahre ermittelt.

Business information

The detail view of an agricultural business shows important key figures and information about grants.

All further information are shown on the respective subpages. For each field, the crop rotation of the last seven years gets identified and displayed on the according detail page.

10.- PROXECTO FORVALUE

Xestión innovadora para a valorización e resiliencia da paisaxe forestal

Autores:

Loureiro Veira, X., Fernández Filgueira, C., Corbelle-Rico, E., Aboal Viñas, J., Alves, R., Caldas, B., Chaves, A., Covelo Míguez, X., Dans del Valle, F., Fernández López, M.M., López López, O., López Luaces, M., Alonso, J.M., Marey-Pérez, M.F., Nogueira, A., Nogueira, J.

Os incendios forestais son un problema grave do medioambiente na Eurorexión de Galicia-Portugal do Norte que causan, ademais dun forte impacto ecolóxico, dano a outros activos e recursos dunha importancia estratéxica. Reducir a incidencia e intensidade dos incendios resulta esencial para limitar a degradación medioambiental e patrimonial que representan neste territorio, considerando a súa dimensión económica e social. O proxecto FORVALUE pretende aumentar a resiliencia do territorio ao risco de incendios forestais a través da promoción de modelos de xestión innovadora na zona transfronteiriza (España-Portugal) que xeren actividade económica. Ademais, dada a fragmentación de propiedade neste territorio, é necesario promover a implementación de fórmulas asociativas para a xestión de propiedades forestais. O obxectivo é promocionar unha estratexia innovadora de intervención nun territorio cun eido internacional, pero con problemas moi parecidos. Para iso, tamén cómpre ter ferramentas TIC en común que permiten a xestión correcta destas zonas transfronteirizas. Esta contribución describe a metodoloxía usada e as dificultades achadas ao mellorar a planificación transnacional. Esta información podía ser de gran valor noutras rexións con problemas semellantes.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

Innovative management for the valorization and resilience of forest space

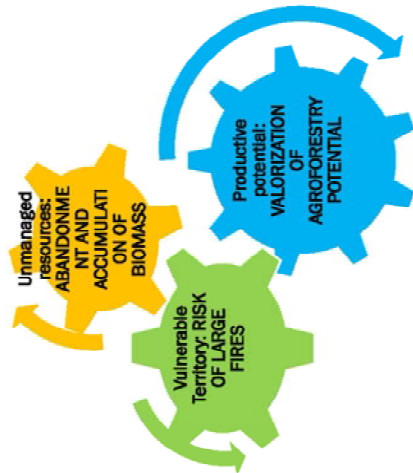

<https://forvalue.eu/>

 XUNTA DE GALICIA
 CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E VIVENDA
 CONSELLERÍA RURAL
 AGENCIA GALEGA DE CALIDAD ALGANTERA
 FORESTIS
 USC
 ipvc
 Instituto Politécnico de Viana do Castelo

Interreg
Espana - Portugal

Fondo Europeo de Desarrollo Regional
Fundo Europeu de Desenvolvemento Regional

Species
Production system
Resilience Multifunctionality

Innovative forest management models	Inventory of good practices and success stories of multifunctional forest management for resilience Definition and selection of innovative forest management models adapted to local conditions Transboundary catalogue of innovative forest management models
Implementation of associative formulas for the management of forest property	7 pilot areas Selection of the innovative model of forest management and the most appropriate for each pilot area of the project (development of SWOT in each of the municipalities) in the area for the implementation of forest management models Implementation of pilot area co-management initiatives
Transboundary coordination tools for forest planning and management	Implementation of a GIS-web platform with the Forest Information System (SIForest) #COForest Protocol for the coordination of transboundary management of forest area

Management and coordination

Communication and dissemination

Free software
Synchronized = same database
Allows you to locate zones + dynamism
Facilitates the possibility of interaction

owner promoter

<https://forvalue.laborate.eu/>

owner promoter

11.- I2CONNECT

Concurso para o mellor caso práctico de apoio á innovación en Europa

Búscanse asesores agrícolas que teñan unha historia de éxito que compartir.

Os tempos múdanse. Por toda Europa, empresas agrícolas e forestais enfróntanse con grandes retos sociais, económicos, e ambientais—ademais de oportunidades sen precedentes. A innovación é un factor clave na adaptación continua para enfrontarse cos varios —e ás veces contraditorios—retos e sacar tallada de novas oportunidades.

En i2Connect, construímos sobre coñecemento existente e casos prácticos con respecto ao papel de asesores e innovación interactiva. Actualmente lanzamos un concurso co obxectivo de atopar iniciativas innovadoras, inspiradoras, e interactivas dentro do sector agroforestal.

En concreto, interésannos asociacións que unan pericia diversa de socios colaboradores de distintas circunstancias.

Damos por feito que poderás proporcionar unha descrición axeitada do teu caso e mais unhas boas fotos para amosar a túa práctica!

Cales son as vantaxes?

- Tódolos casos presentados estarán dispoñibles na páxina web de i2Connect para recoñecemento internacional
- Os solicitantes beneficiarán das oportunidades de facer redes en i2Connect ademais de materias promocionais personalizadas para futuros compromisos.
- Convidarase ao gañador do concurso a participar en visitas organizadas por i2Connect para avaliar exemplos inspiradores doutros países e para facer redes con outros asesores afíns por toda Europa!

Non perdas a oportunidade de amosar o teu proxecto e axudarnos no proceso de fortalecer e expandir redes de asesores por toda Europa e aumentar a concienciación de distintos grupos de partes interesadas con respecto á utilidade e necesidade de apoio profesional de innovación!

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

COMPETITION FOR BEST PRACTICAL CASE IN INNOVATION SUPPORT ACROSS EUROPE

We are looking for agriculture and forestry advisers with a success story to share!

Times are changing!

All across Europe, the farm and forestry enterprises are facing major social, economic, and environmental challenges, as well as unprecedented opportunities. Innovation is a key factor in continual adaptation to these various and sometimes contradictory challenges, and in taking advantage of new opportunities.

3 things to keep in mind

1. We are building upon existing knowledge and practical cases regarding the role of advisors in interactive innovation, and currently launching a contest with the aim of seeking-out innovative, inspiring and interactive initiatives from within the agriculture and forestry sectors
2. We are particularly interested in partnerships that bring together diverse expertise from collaborating partners with different backgrounds
3. We assume you are ready to provide sufficient description of your case and some really good photos to illustrate your practice!

3 benefits to keep in heart

1. All submitted cases will be available on i2connect website for international recognition
2. The applicants will benefit from the i2connect networking opportunities and personalized promotional material to use for future engagement
3. The competition winner will be invited to participate in the cross visits organized by i2connect for assessing inspirational examples from other countries and network with other like-minded advisors across Europe!

Don't miss your chance to showcase your project and help us in the process of expanding and strengthening advisory networks across Europe and increasing the awareness of different groups of stakeholders regarding the usefulness and necessity of professional innovation support!

About the project

Submit your practical case

What is interactive innovation?

Interactive innovation **emphasizes cooperation among various actors**, the sharing of knowledge and effective intermediation between actors along the value chains and at different territorial levels.

Key for interactive innovation is that existing knowledge is included, meaning end-users and practitioners are not only involved as study objects, but also their entrepreneurial skills and practical knowledge are used for developing a solution or opportunity, thereby creating co-ownership.

THIS PROJECT HAS RECEIVED FINANCING FROM
THE EUROPEAN UNION UNDER RESEARCH
AND INNOVATION PROGRAMME
UNDER GRANT AGREEMENT N° 1010207

Contact information
Linda Sarke-Fedajeva
E-mail: linda.sarke@iik.ch

Youtube

LinkedIn

Twitter

Facebook

12.- PROXECTO IDB

“Interaktive Deckungsbeiträge und Kalkulationsdaten”
 “Marxes de contribución interactivas e datos de cálculo”

K. Heinschink, G. Gahleitner, S. Linder, R. Maria, T. Skidmore (BAB); F. Hunger (LK Upper Austria), G. Biedermann (LK Lower Austria) K. Heinschink, G. Gahleitner, S. Linder, R. Maria, T. Skidmore (BAB); F. Hunger (LK Upper Austria), G. Biedermann (LK Lower Austria)

Trátase de unha aplicación integral de colección de datos, baseada no internet, para determinar marxes de contribución para procesos de produción agrícola (cultivos de mercado, produción de forraxe, gandaría, viticultura). A aplicación pode ter en conta varios requisitos de produción (p.ex. clima) e decisións de xestión (p.ex. métodos agrícolas). Os cálculos están preestablecidos con valores medios e pódense axustar ao sobrescribir con valores propios (p.ex. para representar a produción dunha empresa en concreto).

Como sub-proxecto do proxecto EIP “Estabilización de Ingresos,” reescribiuse a aplicación IDB, actualizándoa e mellorándoa, cun interface de usuario mellor e con novas opcións de avaliación de datos engadidas (p.ex. Rotación de cultivos, escenarios).

12.1.- ESTRUCTURA, CONTIDO, ÁMBITO:

O proxecto IDB divídese conceptualmente en dúas partes: a base de datos IDB e a aplicación IDB. A aplicación IDB é de acceso libre no internet e con unha colección integral de data e cálculos de marxe de contribución para un gran número de procesos de produción agrícola. A base de datos e aplicación de IDB actualízanse continuamente.

12.2.- GRUPOS OBXECTIVOS, EIDOS DE APLICACIÓN:

IDB é unha ferramenta de apoio para a xestión de granxas e asesoramento, formación, ciencia, e outros eidos de actividades relacionadas con cálculos económicos para actividades agrícolas. IDB permite unha comparación da competitividade de cultivos, a planificación da rotación de cultivos e unha presentación de desenvolvementos para marxe de contribución para produción de cultivos e procesos de gandaría durante varios anos e en varios escenarios. Ao sobrescribir os valores medios por defecto, podes facer cálculos personalizados e observacións propias, non só a nivel do proceso, senón a nivel de empresa ou sector.

12.3.- FONTES DE DATOS:

IDB usa datos reais e históricos, datos de previsión e predicións de varias fontes, incluídos Agrarmarkt Austria, Statistics Austria, Organizacións comerciais, Instituto Austríaco para Investigación Económica, e información experta (p.ex. A Cámara de Agricultura, grupos de produtores, asociación de cultivadores de remolacha, Bio Austria, e outros institutos federais).

IDB 2 leva dispoñible en liña dende finais de marzo, 2022:

Para máis información: <https://idb.agrarforschung.at/>

Interaktive Deckungsbeiträge und Kalkulationsdaten (IDB2)

Karin Heinschink¹, Gerhard Gahleitner¹, Siegbert Linder¹, Richard Maria¹,
 Thomas Skidmore¹, Franz Hunger², Gerald Biedermann³
¹BAB, ²LK Oberösterreich, ³LK Niederösterreich

 Bundesanstalt für Agrarwirtschaft und Bergbauernfragen

 Landwirtschaftskammer Oberösterreich

 Landwirtschaftskammer Niederösterreich

Was sind die interaktiven Deckungsbeiträge und Kalkulationsdaten (IDB2)

- Die „interaktiven Deckungsbeiträge und Kalkulationsdaten“ (IDB) sind eine umfassende Datensammlung und frei zugängliche Internet-Anwendung zur Ermittlung von Deckungsbeiträgen für landwirtschaftliche Produktionsverfahren (Marktfreizeitbau, Futterbau, Tierhaltung, Weinbau).
- Verschiedene Produktionsvoraussetzungen (z.B. Klima) und Managemententscheidungen (konventionell, biologisch) werden berücksichtigt.
- Die Kalkulationen sind mit Durchschnittswerten aus Datenbanken vorbelegt und können durch Überschreiben angepasst werden, z.B. um betriebsindividuelle Deckungsbeiträge abzubilden.
- Die IDB wurden substantiell weiterentwickelt: auf den neuesten Stand gebracht, die Benutzeroberfläche verbessert und neue Auswertungsmöglichkeiten (z.B. Fruchtfolge, Szenarien) ergänzt.

Anwendungshighlights

- Alle Verfahren und Schnellauswahl:** Aus der Liste aller verfügbaren biologischen und konventionellen Verfahren können mehrere angehakt und auf einmal gespeichert werden.
- Grundeinstellungen:** können für alle Verfahren festgelegt werden (z.B. inkl./exkl. MwSt, Hauptproduktionsgebiet, Düngerpreise, Maschinengänge).
- Gespeicherte Verfahren:** können auf der Übersichtsseite und im Einzelverfahren jederzeit hinzugefügt, bearbeitet, kopiert oder gelöscht werden.
- Fruchtfolge-Deckungsbeiträge:** können für Marktfreizeitbauverfahren berechnet werden.
- Szenarien:** Für Fruchtfolgebeiträge werden mittels erwarteter Erträge und Preise Deckungsbeiträge für „Best Case“- und „Worst Case“-Szenarien ermittelt.
- Ergebnistabellen:** können heruntergeladen, gespeichert und in Tabellenkalkulationsprogrammen weiter bearbeitet werden.

Link zu IDB2: idb2.agrarforschung.at

Zielgruppen

Die IDB2 sind als Unterstützung für die landwirtschaftliche Betriebsführung und Beratung, Bildung, Wissenschaft und andere Tätigkeitsbereiche konzipiert, die sich mit Wirtschaftlichkeitsberechnungen für landwirtschaftliche Aktivitäten auseinandersetzen.

Anwendungsbereiche

- individuelle Deckungsbeitragskalkulationen auf Basis von Vorbelegswerten und eigenen Werten
- Vergleich der Wettbewerbsfähigkeit pflanzlicher Kulturen
- Fruchtfolgeplanung
- Deckungsbeitragsentwicklung über mehrere Jahre, für Szenarien

Daten: Quellen, Qualität

Die IDB verarbeiten Echtdaten, Prognosedaten und Annahmen aus verschiedenen Quellen, u.a.: Agrarmarkt Austria, Statistik Austria, Handel, Österreichisches Expertinnen-Wirtschaftsforschungsinstitut Informationen (z.B. Landwirtschaftskammern, Erzeuger:innengemeinschaften, Ribenaubauernbund, Bio Austria, Bundesanstalten).

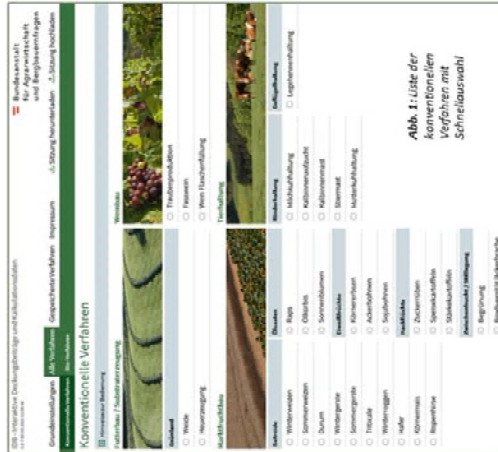

Abb. 1: Liste der konventionellen Verfahren mit Verfahren mit Schnellauswahl

Poster presented at the 61st IALB Conference, 21-25 June 2022 in Lugo, Galicia, Spain of the topic: Useful tools, applications and methodologies for advisory work.

Kontakt: franz.hunger@lk-ooe.at

Mit Unterstützung von Bund, Ländern und Europäischer Union

 LE 14-20

13.- ASOCIACIÓN DE ASESORES RURAIS DE GALICIA

A visión do asesor:

A situación actual do asesoramento en Galicia enfróntase por un lado con ameazas e debilidades como en calquera lugar. Algunhas das debilidades son a escasa dixitalización dos asesores e asesorados; un exceso de burocracia á hora de traballar con administracións; e falta de traballo en equipo entre asesores. Outra ameaza é a nivel gobernamental, a falta de organización cos asesores. Por outro lado, os asesores rurais de Galicia gozan dunha boa relación cos clientes e mais unha rede entre asesores, como a Asociación de Asesores Rurais de Galicia.

O maior reto dos asesores, cara ao futuro, é a dixitalización. Para iso, pretenden obter máis formación dixital para os agricultores ademais dos asesores. Tamén apoian a creación dun plataforma para unir os varios actores do asesoramento, nun ámbito dixital.

Como outro reto importante para os asesores é a colaboración e coordinación, tamén teñen solucións concretas. Vaise instaurar un calendario anual do asesor para así evitar problemas temporais. Ademais, dúas veces ao ano hanse convocar Xornadas de Colaboración, onde membros dos varios eidos do asesoramento se unen para comunicaren as súas ideas de mellor e para traballaren conxuntamente.

Na seguinte páxina móstrase o póster orixinal:

ASOCIACIÓN DE ASESORES RURAIS DE GALICIA

NUEVO MODELO DE ASESORAMIENTO RURAL PARA GALICIA

visión del asesor

1 PROBLEMA

SITUACIÓN ACTUAL DEL ASESORAMIENTO

DEBILIDADES	FORTALEZAS
<ul style="list-style-type: none"> Escasa digitalización agricultores/asesores Excesiva burocratización de las relaciones con la administración Poca colaboración entre los distintos asesores Limitado tiempo de dedicación a los clientes en campo Poco tiempo para la formación y trabajos colaborativos 	<ul style="list-style-type: none"> Cercanía y confianza con los clientes Experiencia en el asesoramiento Capacitación (titulación y cursos) Capacidad de aprendizaje Importantes redes de contactos sociales Logística de los asesores en el rural Unión de fuerza o intereses con la pertenencia a la ASOCIACIÓN DE ASESORES RURAIS DE GALICIA
AMENAZAS	OPORTUNIDADES
<ul style="list-style-type: none"> Excesiva burocracia Falta de coordinación administración-asesores/ administración-administración Poca valoración de los asesores por parte de la administración, en áreas con excesos servicios y población. Falta de contar con la opinión de los asesores de campo en la elaboración de los planes de desarrollo. Falta de planificación a medio y largo plazo/Calendarios no realistas Falta de formación e información de los agricultores sobre normativas... 	<ul style="list-style-type: none"> Tarifas de la UE en las que se valoran los servicios de asesoramiento Reto del camino digital Reto demográfico Reto de la optimización del trabajo en el rural mediante la digitalización Nueva PAC/PSR Profesionalización del Asesor Rural Transmisión de conocimientos (digitalización, app, requerimientos legales y administrativos...)

2 OBJETIVOS

VISIÓN DE FUTURO DEL ASESORAMIENTO

RETOS CON LOS QUE NOS ENFRENTAREMOS
<ul style="list-style-type: none"> Digitalización Coordinación administración asesoramiento público-privado Investigación Colaboración Simbiosis asesoramiento público-privado

3 CONCLUSIÓN

PROPUESTAS DE CARA A MEJORAR /AFRONTAR LOS RETOS DE FUTURO

DIGITALIZACIÓN	COORDINACIÓN	INVESTIGACIÓN	COLABORACIÓN	SIMBIOSIS ASESORAMIENTO PÚBLICO PRIVADO
<ul style="list-style-type: none"> Apuestas para la digitalización de entidades/agricultores: contratación de apoyo. Formación e información sobre digitalización (APP, TICs, plataforma, modelos digitales)...para agricultores, asesores y OACs. Creación de una PLATAFORMA (por asesor, por productor...) donde las distintas APAs (actuaciones de asesoramiento, controles, ADSÚ, certificaciones, otras actuaciones...) puedan digitalizar su actuación (si lo precisan, para la justificación...). El agente de la OAC tendrá acceso a esas APAs. 	<ul style="list-style-type: none"> Creación de un sistema de coordinación (SICO), el cual organice mayoritariamente el estrato ASESOR-OAC. En los proyectos (públicos o privados) habrá grupos de trabajo: DEBATE, COORDINACIÓN, COOPERACIÓN, CONSENSO, FEED-BACK... En los SICOS se coordinarán y participarán los ASESORES y OACs. Se instituirá un CALENDARIO ANUAL DEL ASESOR donde se refleje el trabajo a realizar. Todo examinado a evitar los patrones temporales (solapamiento de trabajos realizados por el asesor). 	<ul style="list-style-type: none"> El sistema de coordinación comunicará los temas de investigación de interés para los asesores (comunicación por la PLATAFORMA). Bonificará las entidades que cooperen en investigación. La formación e información seguirá el CALENDARIO ANUAL DEL ASESOR. 	<ul style="list-style-type: none"> Dos veces al año se convocarán unas JORNADAS DE COLABORACIÓN, donde cada uno de los estratos SICO-ASESOR-OAC expresen mejoras, propuestas, ideas, tutoriales, programas actualizados de distintas gestiones, ideas de digitalización... La ASOCIACIÓN DE ASESORES RURAIS DE GALICIA, actuará como mediadora de las jornadas, aportando nuestra experiencia a plus de explotación. Se bonificará a las entidades que colaboren. 	<ul style="list-style-type: none"> Creación del LIBRO DE VISITAS (normalizado) donde los distintos asesores mostrarán su intervención. Habilitar una PLATAFORMA donde los distintos asesores colgarán de forma digital la justificación de su actuación (si lo precisan)...mediante fotos, documentos, ...

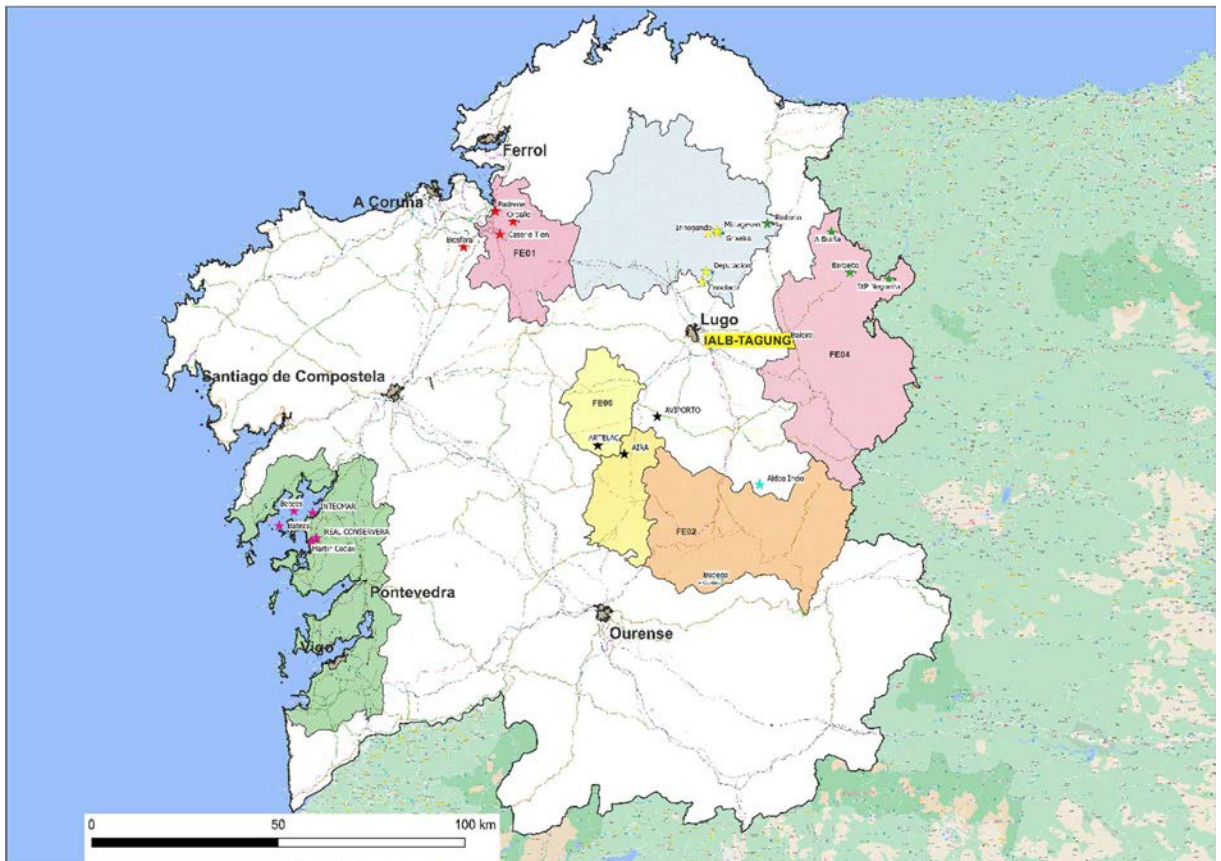

61º IALB | 11º EUFRAS | 8º SEASN CONGRESO INTERNACIONAL 2022 GALICIA

O camiño da transferencia do coñecemento e innovación a través da
extensión cara ao desenvolvemento rural sostible

XORNADAS TÉCNICAS DE CAMPO. DESCRIPCION DE EXPLOTACIÓNS

Galicia, 23/06/2022

CONGRESO INTERNACIONAL DA EXTENSIÓN RURAL EUROPEA

INDICE DE CONTIDOS

1.- RUTA 01 AS MARIÑAS	186
1.1.- XORNADA DE CAMPO nº 1: GDR “As Mariñas de Betanzos”	186
1.2.- Visita nº 2: Seitura	186
1.3.- Visita nº 3: Queixaría Cagiao	187
1.4.- Visita nº 4: Bodega Beade	187
1.5.- Visita nº 5: Orballo.....	188
1.6.- REPORTAXE FOTOGRÁFICO DA XORNADA Nº 1	189
2.- RUTA 02 TERRAS DE LEMOS.....	190
2.1.- Visita nº1: Canóns do Sil	190
2.2.- Visita nº 2: Bodega Regina Viarum	191
2.3.- Visita nº 3: Aldea modelo Trascastro (O Incio).....	192
2.4.- REPORTAXE da XORNADA 02. Terras DE LEMOS-RIBEIRA SACRA	194
3.- RUTA 03 RÍAS BAIXAS.....	195
3.1.- Visita nº1: Instituto Tecnolóxico Control Medio Mariño (INTECMAR).....	195
3.2.- Visita nº 2: Real Conservera Española	197
3.3.- Visita nº 3: Ruta en barco ás bateas para coñecer a acuicultura do mexillón.....	198
3.4.- Visita nº 4: Bodega Martín Códax.....	200
3.5.- REPORTAXE FOTOGRÁFICA DA XORNADA Nº 3. RIAS BAIXAS.....	201
4.- RUTA 04 A MONTAÑA LUCENSE	202
4.1.- Visita nº1: Concentración Parcelaria en Baleira	202
4.2.- Visita nº 2: Indicación Xeográfica Protexida de viño en zona de alta montaña	203
4.3.- Visita nº 3: Explotación de carne con restaurante	204
4.4.- Visita nº 4: Explotación de carne en alta montaña con turismo rural.....	205
4.5.- Visita nº 5: Explotación de leite en pastoreo.....	205
5.- RUTA 05 TERRA CHA	207
5.1.- Visita nº1: Centro de recría de xovencas e granxa experimental Campus Terra	207
5.2.- Visita nº 2: Innogando	208
5.3.- Visita nº 3: Granxa Grixeira	210
5.4.- Visita nº 4: Innolact	211
5.5.- REPORTAXE FOTOGRÁFICO XORNADA Nº 5.- TERRA CHA.....	213
6.- RUTA 06 A ULLOA.....	214
6.1.- Visita nº1: Aviporto	214
6.1.1.- Datos básicos da explotación.....	214
6.1.2.- Breve historia da explotación	214
6.2.- Visita nº 2: Fábrica de pensos da cooperativa Aira	216
6.3.- Visita nº 3: Queixería Artelac.....	219

6.3.1.- Datos básicos da explotación.....	219
6.3.2.- Breve historia da explotación	220

XORNADAS TÉCNICAS DE CAMPO. DESCRIPCION DE EXPLOTACIÓNS

Nesta sección, adicada ás Xornadas de Campo realizadas todas o xoves día 23 de xuño, expóñense as distintas rutas programadas, indicando cadansúas visitas realizadas. No conxunto de todas elas, seleccionáronse diversas explotacións agropecuarias, industrias transformadoras, actuacións de carácter público, cooperativas, grupos de desenvolvemento rural, organismos e institucións públicas e outro tipo de iniciativas, que dunha forma ou outra, destacan polo seu carácter innovador e a súa especial contribución ao desenvolvemento do rural galego.

Por un lado, pretendeuse abarcar o conxunto territorial de practicamente toda a Comunidade Autónoma, e por outro, a maior diversificación posible do tecido produtivo do sector primario. Programáronse un total de seis rutas, para que cada participante puidese escoller a que considerase de maior interese, e tamén segundo a lingua na que se programou o desenvolvemento de cada unha. Ao conxunto de todas elas asistiron uns 200 congresistas.

Tódalas rutas realizáronse cunha mesma programación horaria, con saída dos distintos autobuses ás 8:30 da mañá dende Lugo para o seu regreso sobre as 19:30 no punto de partida.

A planificación inicial de seis rutas obedecía o criterio de formar grupos reducidos, que fosen manexables, en función da previsión de inscricións. Finalmente, das seis rutas programadas, leváronse a cabo cinco coa seguinte distribución de participantes:

RUTA	DENOMINACIÓN	IDIOMA	Nº PARTICIPANTES
1	AS MARIÑAS	Español/Alemán	36
2	TERRAS DE LEMOS	Español/Inglés	50
3	RÍAS BAIXAS	Español/Inglés	48
4	A MONTAÑA LUCENSE	Español/Alemán	39
5	TERRA CHA	Español/ Inglés	22
6	A ULLOA	Español/Inglés	--
		TOTALES	195

A continuación, detállase para cada ruta programada as distintas visitas que inclúe, cunha breve descrición das súas características principais, así como os seus datos básicos. Esta información de partida proporcionada a cada participante foi complementada e completada coas explicacións que os seus titulares ou responsables brindaron, así como coas preguntas e intervencións dos asistentes.

1.- RUTA 01 AS MARIÑAS

Coordinador da Xornada

Jorge Blanco Ballón
Xerente do GDR
"As Mariñas de Betanzos"

Moderador da Xornada:

Florentino Díaz Rodríguez
USC

Comprobamos o funcionamento dun Grupo de Desenvolvemento Rural (GDR) coa xestión de LEADER, aliñado cos obxectivos dunha Reserva de Biosfera da UNESCO.

1.1.- XORNADA DE CAMPO Nº 1: GDR "AS MARIÑAS DE BETANZOS"

A Asociación de Desenvolvemento Rural "Mariñas - Betanzos" fundouse en xullo de 2008 como Agrupación de Desenvolvemento Rural coa fin de ser o núcleo de integración e representación dos diferentes axentes territoriais, institucionais, sociais, e económicos, tanto públicos como privados, interesados en promover o desenvolvemento do territorio de acción.

A Asociación ten como ámbito preferente de actuación os concellos de e Abegondo, Aranga, Arteixo, Bergondo, Betanzos, Cambre, Carral, Coirós, Curtis, Culleredo, Miño, Irixoa, Oleiros, Oza-Cesuras, Paderne, Sada e Sobrado (A Coruña), sen descartar ampliar por necesidades operativas dos seus programas e actividades

A estratexia de desenvolvemento concibida pola Asociación ten como obxectivo final a valorización do territorio, centrándose en mellorar a calidade de vida da poboación local a partir da valorización do patrimonio natural, cultural, e a promoción da cohesión social.

Dende 2013 é Asociación de Desenvolvemento Rural de Mariñas-Betanzos e entidade xestora da Reserva da Biosfera de Mariñas Coruñesas e Terras de Mandeo. Esta Reserva da Biosfera cubre un total de 116.724 ha (113.969,7 ha terrestres y 2.754,6 ha mariñas), o que representa o 14,33% da superficie da provincia d'A Coruña, distribuídas nos 17 devanditos concellos. Con esta superficie, é a segunda Reserva da Biosfera de Galicia por orde de superficie, e mais primeira na provincia.

1.2.- VISITA Nº 2: SEITURA

Mónica Malvar medrou nun entorno rural de Ourense, onde participou de prácticas tradicionais de agricultura familiar. Após facer estudos de deseño gráfico e traballar en varias empresas, iniciou a súa formación agrícola en 2016, que a levou a cursar o Programa Integrado para o Emprego BIO-emprende, o Curso de Aptitude Empresarial Agraria para a súa incorporación á actividade, así como outros cursos de formación especializados en horticoltura e fruticultura. Foi entón cando decidiu

mercara unha casa e o seu anexo na parroquia de Vilamouel, en Paderne, co obxectivo de dedicarse profesionalmente á agricultura ecolóxica.

A súa explotación está certificada polo Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia (CRAEGA) para a produción de hortas e froiteiras (nº de explotador del CRAEGA GA/03118/PV). Ademais ten produción avícola artesanal da raza Polo de Mos, coa fin de diversificar a produción.

Manexa 1,7 hectáreas en produción, na súa maioría con cultivos ao ar libre, pero tamén cun invernadoiro de 600 m².

Os seus principais clientes son comercios ecolóxicos de proximidade, colectivos de consumidores, restauración, e venda directa ao consumidor final. Os principais valores que Mónica pretende inculcar no seu proxecto son: integridade, responsabilidade, respecto á saúde, desenvolvemento persoal e social, calidade e servizo ao cliente, innovación, e promoción da biodiversidade.

1.3.- VISITA Nº 3: QUEIXARÍA CAGIAO

Queixos Cagiao é unha empresa familiar situada en Medín (Vilamourel-Paderne) que combina a produción de gando leiteiro coa elaboración de queixo. O número de cabezas na finca é arredor de 200, con 103 hectáreas para a produción de forraxe. Actualmente emprega a 11 persoas, elaborando diferentes tipos de queixo sempre con leite da súa propia finca.

A produción anual é duns 130.000 kg de queixo, dos que o 70% é queixo fresco e o 30% queixo curado. A maior parte da distribución realízana directamente eles, agás nas zonas máis afastadas da provincia de Ourense e Poferrada (León) onde contan cun distribuidor. Os seus principais clientes son pequenos comercios da comarca de Betanzos, Coruña cidade, Lugo cidade, A Mariña Lucense, Ourense cidade, Ferrol, e Santiago de Compostela

1.4.- VISITA Nº 4: BODEGA BEADE

A comarca de Betanzos é unha das zonas con maior tradición vitivinícola de Galicia, e José Antonio Beade e a súa familia son dos poucos bodegueiros que puideron manter esta tradición ata o día de hoxe, e que continúa nas vindeiras xeracións.

“Facemos viño de mesa; a creación da Indicación Protexida Viño da Terra de Betanzos alá polo ano 2000 veu a representar un gran impulso para nós e en xeral para tódolos bodegueiros, favorecendo a modernización das nosas pequenas bodegas

tradicionalis. Tamén supuxo ter que replantar con variedades de calidade, mellorando o cultivo da viña, os tratamentos, incluso a propia vinificación con técnicas máis modernas. Hai anos, antes de replantar con variedades de calidade, o viño de Betanzos non tiña moi boa reputación, pero cada vez son máis as persoas que descubren o potencial e a calidade que temos. Isto xa non é o mesmo ca antes!”

“O noso reto é que o consumidor se achegue aos nosos viños con curiosidade. Son viños novos, frescos, que non ocultan a súa orixe, porque a través do viño podemos identificar as características dos nosos solos e o noso clima.”

Actualmente, a maior parte das operacións da bodega están nas mans de José Bouzón Beade, a terceira xeración de enólogos de Casa Beade. Os produtos que se ofrecen baixo a marca Reserva de la Biosfera de Mariñas Coruñas e Terras do Mandeo son:

- *Costas del ejército*: Branco Lexítimo
- *Ribeiras de Armea* : Branco Lexítimo, Godello e Agudelo

1.5.- VISITA Nº 5: ORBALLO

Orballo xurdiu en 2012, como proxecto de innovación social na Galicia rural, coa fin de producir plantas aromáticas ecolóxicas para a venda en formato deshidratado e, paralelamente, contribuír á reforestación de bosques a través de plantas autóctonas como castiñeiros, nogueiras, e abeleiras.

Esta empresa, situada no concello de Paderne, ampliou a súa produción nos últimos anos á carta de eco-arroces e infusións, de onde nace o seu produto máis destacado: o único té ecolóxico certificado de toda Europa.

Actualmente contan con 11 traballadores e unhas 2,5 ha de cultivo ao ar libre nas que destacan o cultivo de plantas aromáticas como o tomiño, o romeu, o loureiro, a macela doce, e por suposto o té.

A súa produción diríxese a pequenas tendas especializadas, grandes cadeas de distribución como El Corte Inglés ou Eroski, e incluso comeza a exportar a outros países como México e Alemaña.

Teñen previsto seguir medrando, apostando sempre polo produto local e de proximidade, xerando valor polo rural e ecolóxico cunha imaxe e deseño actual

1.6.- REPORTAXE FOTOGRÁFICO DA XORNADA Nº 1

2.- RUTA 02 TERRAS DE LEMOS

Coordinador da Xornada

Isaias Calvo de la Uz
Subdirector Xeral de AGADER

Moderador da Xornada:

Juan Pérez Sánchez-Orozco
Delegado Asociación Agraria de Galicia

2.1.- VISITA Nº1: CANÓNS DO SIL

Podería definirse a Ribeira Sacra como un dos segredos mellor gardados da Galicia interior. Integran este destino un conxunto de vinte e un concellos, do sur da provincia de Lugo e do norte da provincia de Ourense, co curso fluvial dos ríos Miño, Sil, e Cabe como elemento aglutinador.

Entre as provincias de Lugo e Ourense, a pouco máis de douscentos metros de altura, atópase o tramo final do río Sil. Ás súas laterais, ao longo de máis de 35 quilómetros, levántanse dúas paredes que nalgúns zonas se elevan ata case cincocentos metros en vertical sobre as súas augas.

Esta zona foi traballada dende antes da chegada dos romanos, se ben é certo que foron eles os que comezaron a desempeñar a ardua labor de traballar as vides nas ladeiras do Canón. Centos de anos despois, foron monxes ermitáns os que, buscando lugares acougados e apartados, se asentaron nestas ladeiras. Con isto, fundáronse grandes mosteiros e tamén cultivaban a vide, producindo viños excelentes. O viño sempre foi o principal motor económico da zona, pero por que cultivar viñedos nunha zona tan escarpada e de difícil acceso? A resposta téñena as especiais características destas ladeiras, como a súa gran inclinación, a súa orientación, ou o microclima da zona que forman un lugar idóneo para a produción dun gran viño.

Esta orografía abrupta tamén se aproveitou para a produción de enerxía hidráulica, existindo ao longo do Canón varios embalses que fan que o auga do Sil descenda tranquila e sexa transitable por embarcacións. De feito, unha das mellores maneiras de coñecer o Canón do Sil é, sen dúbida, a bordo dalgún dos catamaráns que recorren as súas augas.

O viño é aceno de identidade da Ribeira Sacra. A Denominación de Orixe Ribeira Sacra creouse en 1997, e posúe unha superficie de máis de 1.500 hectáreas dedicadas a viñedos, o que supón máis do 5% do total chan galego destinado á produción de viño. Ribeira Sacra divídese en cinco sub-zonas de cultivo: Chantada, Ribeira do Miño, Amandi, Ribeira do Sil e Quiroga Bibei. Na elaboración do viño destacan as variedades de Mencía, Brancellao, e Merenzao para os tintos e uva Godello, Albariño, e Treixadura para caldos brancos. Son fundamentalmente viños novos, aínda que se producen tamén tintos de crianza.

2.2.- VISITA Nº 2: BODEGA REGINA VIARUM

Na parte alta das pronunciadas ladeiras do val do Río Sil atópase a Bodega Regina Viarum. Unha xoia natural no interior de Galicia, na sub-zona de Amandi, con 14 hectáreas de viñado, 130.000 l cultivados en bancais de vertixinosos niveis que desafían a gravidade e que representan a coñecida “Viticultura Heroica.”

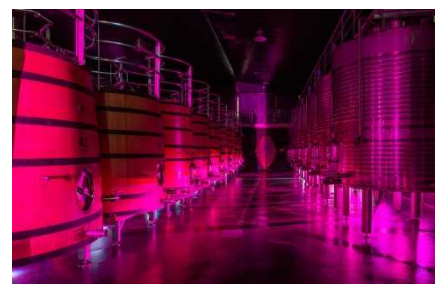

A uva Mencía é a protagonista da bodega, que xunto co cultivo doutras variedades como Godello, ou a menos habitual Tempranillo, consegue elaborar viños de intenso aroma froiteiro e elegante frescura, onde o *terroir* da Ribeira Sacra está presente. Para entender a uva debemos entender antes o solo no que se funden as raíces da cepa. Tan só 10 cm de chan cultivable granítico, lousado, e ácido para favorecer a drenaxe. Unha peculiaridade máis que explica os trazos tan característicos da uva desta bodega.

Promover e salvagardar a súa historia, tradición, e vide autóctona: esa é a promesa de Regina Viarum. Cultivan auténticas “illas de biodiversidade vitícola” a 45º de inclinación. Moitos deixan de traballar estas terras por mor dos altos custos de produción. O desenvolvemento da maquinaria pouco ten aportado, xa que as vertixinosas pendentes impiden a mecanización das tarefas no viñado, coa excepción duns rieles que se colocan puntualmente para transportar as uvas. Quen traballa estas terras entende perfectamente porque se denomina “Viticultura Heroica.”

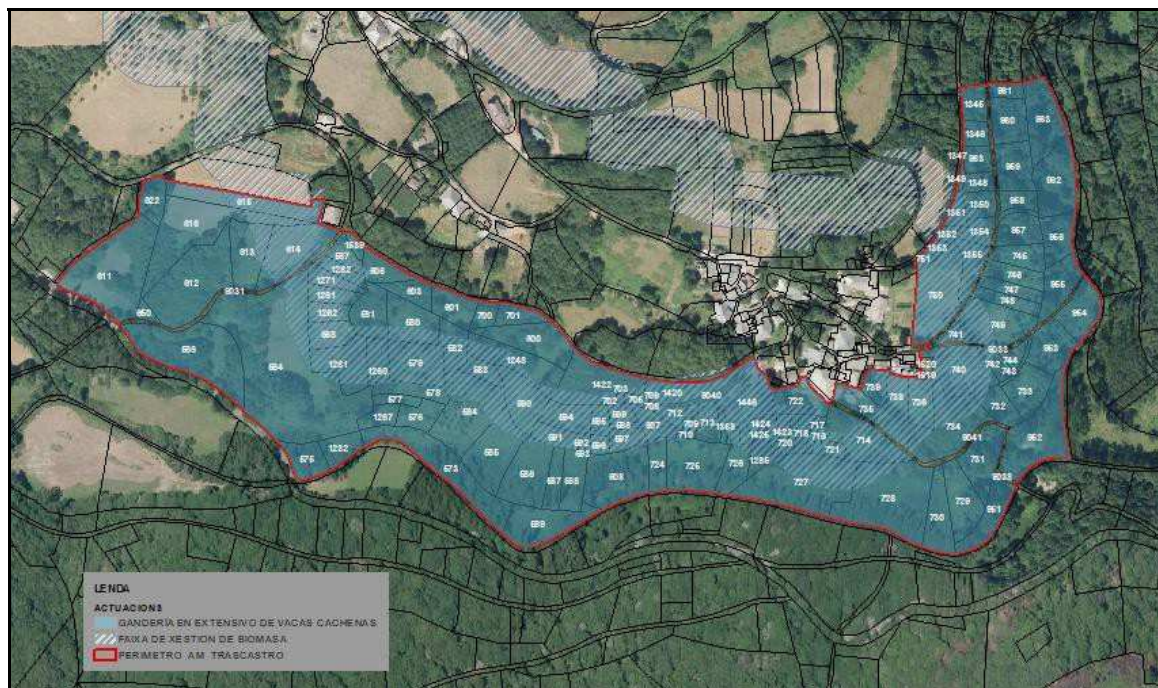
Está considerada como unha das bodegas máis innovadoras de Galicia. Tempos de prensado, maceración en frío, fermentación alcólica, pos-maceración, fermentación maloláctica, clarificacións, filtracións, ... Unha

complexa combinación de tempos físico-químicos que se plasman na afinación do viño, unha maior complexidade de aromas e un maior “redondeo” en boca.

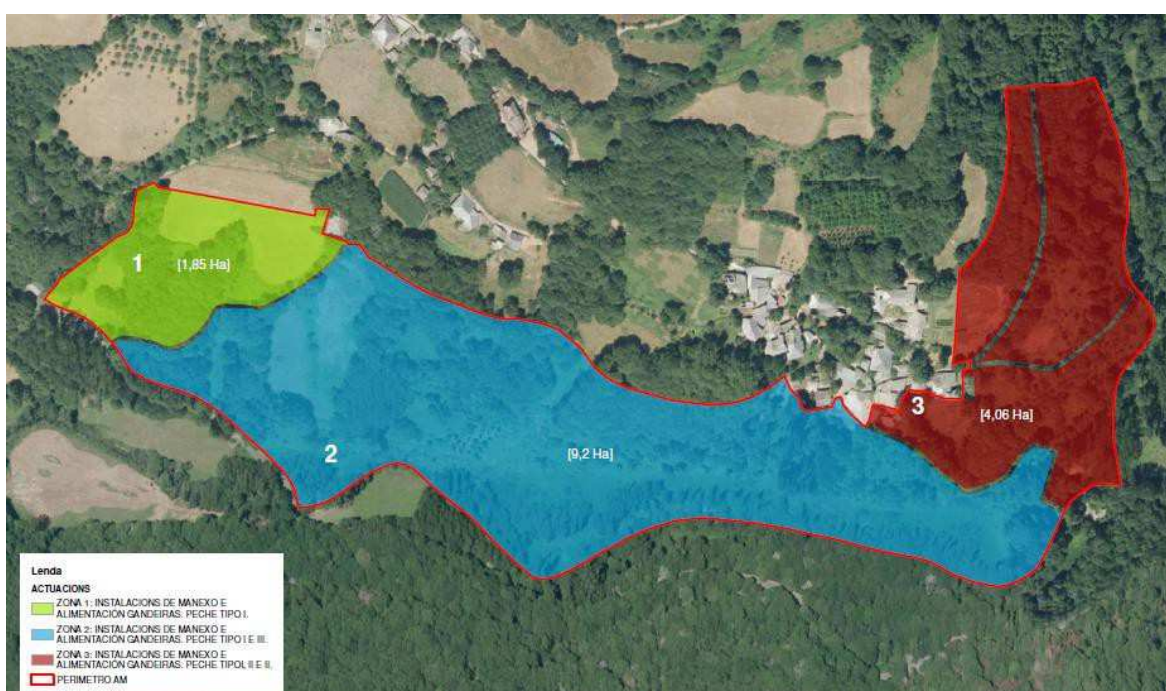
2.3.- VISITA Nº 3: ALDEA MODELO TRASCASTRO (O INCIO)

Trátase dunha iniciativa amparada na Lei de Mobilidade de Terras a través do programa de “Aldeas Modelo,” deseñado como un sistema para recuperar e poñer en valor as terras circundantes a núcleos de poboación, actuando sobre as franxas secundarias de protección de biomasa, facilitando ademais a loita contra os incendios forestais

Actuacións propostas na primeira fase de actuación. Aldea Modelo de Trascastro (O Incio)

Trátase dun procedemento aberto que require o compromiso dos propietarios (polo menos dun 70%), da implicación dos alcaldes, no que a empresa pública SEAGA realiza as labores de limpeza dos terreos. O compromiso dos propietarios é a cesión ou arrendamento para a actividade agrogandeira durante un período mínimo de cinco anos.

Unha vez recuperadas as terras, serán incorporadas ao Banco de Terras.

A aldea modelo que se visita supón unha actuación sobre 15,43 ha, afectando a 136 parcelas e un total de 82 propietarios. Iniciáronse os traballos conducentes á obtención do parcelario e identificación da propiedade. Posteriormente se analizou a orientación produtiva da zona para a definición e valoración das actuacións necesarias. Identificouse como actividade principal óptima, a explotación de gando vacún en extensivo.

En síntese, os traballos realizados foron:

- Roza selectiva e limpeza das zonas con maior estado de abandono, con protección dos elementos patrimoniais existentes.
- Fechaduras de distinta tipoloxía tanto interiores como exteriores para as distintas zonas de actuación, así como o perímetro total
- Portais de acceso a vehículos ou maquinaria en cada unha das tres zonas de actuación
- Zonas de paso gandeiro cos seus portais, así como portais simples de acceso a camiños
- Instalación de alimentación gandeira: comedeiros, abrevadeiros, bebedeiros de distintos modelos.
- Mellora e acondicionamento de camiños existente

2.4.- REPORTAXE DA XORNADA 02. TERRAS DE LEMOS-RIBEIRA SACRA

3.- RUTA 03 RÍAS BAIXAS

Coordinador da Xornada

César Pérez Cruzado
USC

Moderador da Xornada:

Martín Barrasa Rioja
USC

3.1.- VISITA Nº1: INSTITUTO TECNOLÓXICO CONTROL MEDIO MARIÑO (INTECMAR)

Creado por lei no ano 2004 como Ente Público, o INTECMAR constitúe o instrumento oficial da administración autonómica de Galicia, para o control da calidade do medio mariño e a aplicación das disposicións legais en materia de control técnico-sanitario dos produtos do mar.

O INTECMAR ten a súa sede no Peirao de Vilaxoán, s/n en Vilagarcía de Arousa, Pontevedra. As instalacións, inauguradas en 1992, complementáronse con diferentes ampliacións. Na actualidade, dispón de 3.600m² de superficie útil e prestan servizo 90 empregados públicos.

A actividade do INTECMAR agrúpase en tres grandes eixos:

- **Seguridade alimentaria**, mediante o control da calidade do medio mariño e a aplicación das disposicións legais en materia de control técnico-sanitario dos produtos do mar, principalmente do Regulamento de execución (UE) 2019/627 da Comisión, do 15 de marzo de 2019, polo que se establecen disposicións prácticas uniformes para a realización de controis oficiais dos produtos de orixe animal destinados ao consumo humano. INTECMAR ten implantada unha serie de redes de control para o seguimento das condicións oceanográficas, tanto físicas como químicas, o fitoplancto, as toxinas mariñas, os metais pesados, os compostos organoclorados, os hidrocarburos aromáticos policíclicos, e a microbioloxía.
- **Sanidade animal**, no que respecta ao seguimento e control patolóxico desde o punto de vista da sanidade animal dos moluscos bivalvos e outros organismos mariños nas zonas de produción da Comunidade Autónoma de Galicia. Os resultados obtidos no INTECMAR son trasladados ao Ministerio de Agricultura, Pesca, y Alimentación en comunicacións semestrais, solicitadas segundo o Real Decreto 526/2014 do 20 de xuño, polo que se establece a lista das enfermidades dos animais de declaración obrigatoria e se regula a súa notificación, e no informe epidemiolóxico anual da Comunidade Autónoma de Galicia.
- **Observación do océano, seguridade marítima e loita contra a contaminación mariña accidental**, así como

a prestación do apoio científico e técnico nas emerxencias marítimas, tal como establece o Decreto 135/2016 polo que se regulan a estrutura e a organización do Plan territorial de continxencias por contaminación mariña accidental da Comunidade Autónoma de Galicia (Plan CAMGAL.) A necesidade deste plan derívase do intenso tráfico marítimo que transcorre fronte ás costas galegas, con máis de 40.000 buques anuais circulando polo dispositivo de separación de tráfico marítimo de Fisterra. Isto implica un risco importante de que se produza un incidente que provoque un vertido de sustancias contaminantes ao mar.

Para poder realizar os controis oficiais en cumprimento do disposto en artigo 37 do Regulamento (UE) 2017/625, do Parlamento Europeo e do Consello relativo aos controis e outras actividades especiais realizadas para garantir a aplicación da lexislación sobre alimentos e pensos, e das normas de saúde e benestar dos animais, sanidade vexetal e produtos fitosanitarios, o INTECMAR ten a obriga de estar acreditado segundo a norma UNE-EN ISO/IEC 17.025, "Requisitos xerais para a competencia dos laboratorios de ensaio e calibración."

O factor humano compón un elemento básico para a actividade do instituto, polo que o persoal do INTECMAR atópase debidamente cualificado e dispón da experiencia necesaria para a execución das súas respectivas funcións. O persoal recibe unha formación axeitada e continua que lle permite incrementar a súa eficacia individual e colectiva. Actualmente prestan servizo en INTECMAR 90 empregados públicos.

O INTECMAR é un centro chave para o marisqueo e a acuicultura, sectores produtivos nos que Galicia é o líder entre as rexións europeas. Tamén é de capital importancia económica e social en toda a franxa costeira galega porque coa labor que desenvolve, permite a comercialización con garantías hixiénico-sanitarias dos moluscos producidos na Comunidade Autónoma. Os resultados dos análises realizados no INTECMAR transmitense durante todo o ano aos distintos departamentos da Administración autonómica de Galicia, relacionados tanto coa pesca, o marisqueo e a acuicultura, como coa seguridade alimentaria; á Administración Xeral do Estado; ás entidades sectoriais do marisqueo e da acuicultura; e pónense polo xeral á disposición da sociedade. As principais vías de comunicación son o sitio web www.intecmar.gal, o envío de correos electrónicos e o teléfono cuxos datos globais detállanse no cadro seguinte:

Páxinas web - Información xeral completa	>7.000 usuarios únicos >1.000.000 consultas / mes	
Correo electrónico - Servizo de Aviso Rápido: envío das resolucións de peche/aperturas das zonas de produción..... - Informes de recontos de fitoplancto..... - Informes de ensaio	Receptores	Envíos
	541	> 20.000 correos/mes
	103	~ 2.000/mes
	10	~ 250/mes
Teléfono - Consultas diversas	~ 170/mes	

3.2.- VISITA Nº 2: REAL CONSERVERA ESPAÑOLA

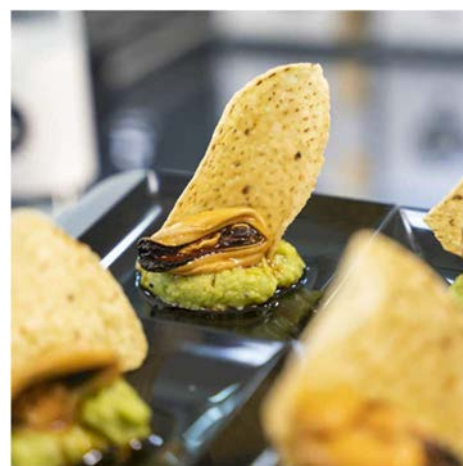
A Real Conservera Española é unha conserveira con sede en Cambados, ao carón das Rías Baixas. Dan continuidade a unha saga familiar de máis dun século dedicada á conserva de mariscos e peixes. O seu soño é reposicionar a conserva galega onde cren que debe estar: á altura dos grandes bocados *gourmet*. Así crean valor coa súa marca e xeran con el un negocio máis sostible económica, social, e medioambientalmente falando.

Tódolos produtos desta conserveira están elaborados exclusivamente a partir dos peixes e mariscos das Rías Galegas, xa sexan do Océano Atlántico ou do Mar Cantábrico. Ademais, empregan só as mellores viandas, capturadas en campaña cando se atopan na súa mellor sazón e no punto óptimo para a súa fabricación.

O enlatado faise de forma artesá, coidando os tamaños e colocando cada peza manualmente en lata. Así garanten a mellor presentación á hora da degustación. Tamén recuperan procesos xa esquecidos, como o toste dalgúns peixes, e utilizan unicamente ingredientes de primeira calidade. Todo isto fai que o seu produto sexa completamente diferente a calquera no mercado. no mercado.

Na Real Conservera Española, están comprometidos coa aplicación das medidas de control necesarias para que os seus produtos cumpran coa lexislación do mercado de produtos alimentarios, garantindo así unha inxestión segura para os consumidores. Esta conserveira recibiu varios selos e certificacións de varios organismos, tal e como: IFS Food, D.O.P. Mexillón de Galicia, CRAEGA, Berberecho de Noia, pescadeRías, a FDA (axencia de comida estadounidense), e SAE 2 (Sistema de Autocontrol Específico). Ademais destes selos, na primeira edición dun ránking mundial de conserveiras, "2021 World's Best 101 Canned Food Products from the Sea," á conserveira outorgóuselle o primeiro posto en varias categorías. Os produtos que recibiron recoñeción como mellor no mundo en 2021 foron: a súa Navalla ao natural das Rías Galegas; a súa Xarda en Aceite de Oliva, e a súa Sardiña en Aceite de Oliva.

3.3.- VISITA Nº 3: RUTA EN BARCO ÁS BATEAS PARA COÑECER A ACUICULTURA DO MEXILLÓN

A vinculación de Galicia co mexillón é un feito histórico dende o século VIII a.C. No século XVIII, dende as Rías Galegas, expedíanse con destino á corte dos Austrias pequenos barrís de ostras e mexillóns, sumerxidos en "escabeche real," para seren consumidos pola nobreza na Coresma. Pero non foi ata os anos 1940 cando se iniciou o gran desenvolvemento da miticultura galega co cultivo de mexillón suspendido. En 1945, fondeouse na Ría de Arousa a primeira batea, e ao ano seguinte instaláronse 10 bateas na «escollera» do porto de Vilagarcía de Arousa. En 1949 iniciáronse as ancoraxes na Ría de Vigo, estendéndose ás localidades de Cambados, O Grove, Bueu, Redondela, e Pobra do Caramiñal en 1954. Un ano máis tarde, instaláronse bateas na Ría de Sada e finalmente en 1956 na de Muros.

Así foi como a mediados do século XX co desenvolvemento da actividade se pasou da simple recolección a un cultivo punteiro no mundo da acuicultura, converténdose en pilar da economía de moitos concellos costeiros e proporcionando o fomento xeneralizado do consumo deste marisco ata hoxe en día.

O mexillón (*Mytilus galloprovincialis*), é o principal produto da acuicultura galega, cunha produción media anual de 250.000 toneladas, o que sitúa a Galicia no 85 % da produción española desta especie, o 37 % da europea e o 21 % da mundial.

A Comunidade Autónoma de Galicia conta con aproximadamente mil douscentos quilómetros de costa sendo as rías uns ecosistemas idóneos para o cultivo do mexillón. A FAO (Organización das Nacións Unidas para a Agricultura e a

Alimentación) considera as Rías Galegas como un dos máis importantes depósitos de fitoplancto do planeta. As súas especiais condicións, as cálidas temperaturas das súas augas e a elevada produción primaria fan delas unha paraxe inmillorable para o desenvolvemento dos mariscos.

O cultivo do mexillón en Galicia aproveita as excepcionais condicións ambientais das Rías. O afloramento de augas profundas ricas en nutrientes favorece a elevada produción de fitoplancto, e o mexillón nútrese, por filtración, desta

abundancia de alimento, alcanzando o tamaño comercial en menor tempo ca noutras costas. O mexillón consegue nas nosas costas a talle comercial (70-95 mm) nuns 17 meses, fronte ao que acontece noutros países produtores onde o período de cultivo é moito máis dilatado (No resto de Europa, o mexillón precisa de 2 a 6 veces máis tempo para chegar a este tamaño.) A súa vianda tamén ten cores máis intensas cás dos mexillóns procedentes doutros lugares, debido ás excepcionais condicións en cantidade e calidade do fitoplancto das Rías Galegas.

O sistema de cultivo tradicional en Galicia é a batea, un deseño autóctono que é do mellor rendemento dos coñecidos, e que logrou converter a Galicia en líder europeo de produción. A batea é un viveiro flotante constituído por un armazón de madeira de eucalipto, de forma máis ou menos rectangular, sobre o que se atan as cordas de mexillón. A batea mantense suspendida mediante un sistema de flotadores.

O cultivo é un proceso totalmente natural xa que o mexillón aproveita de xeito eficiente esa riqueza de nutrientes que a Natureza regalou ás Rías Galegas. Tamén é exemplo de actividade sostible, pois é economicamente viable, socialmente equitativo e medioambientalmente amigable.

Hoxe en día o mexillón de Galicia conta co distintivo de DOP *Mexillón de Galicia* que ofrece un valor engadido ao produto e protexe a sostibilidade do sector que xera un enorme efecto arrastre no fomento de inversións en activos de empresas transformadoras (conserva, conxelado, pasteurizados) e comercializadoras (depuración, centros de expedición), en empresas auxiliares (estaleiros, caldeiraría, construción de ribeira, cordelerías), no sector servizos (actividades financeiras, asesoramento legal e laboral) e no desenvolvemento de centros de creación de coñecemento (investigación, control, formación).

O proceso de cultivo do mexillón divídese en varias etapas:

OBTECCIÓN DA SEMENTE (mexilla): Nos meses de decembro a abril, os bateeiros saltan ás rocas máis batidas do litoral para recoller a semente usando rasquetas. Ademais, onde as condicións oceánicas e ambientais en xeral son favorables, a recolección da mexilla realízase tamén mediante cordas colectoras especialmente deseñadas para que as larvas de mexillón se adhiran. As cordas colectoras cólganse na batea nos meses de marzo a xuño, época de desove, momento no que se adhiran as larvas que, co paso do tempo, han converterse en mexillón.

ENCORDADO: A semente dun tamaño de 1-2 cm lévase á batea ou ao barco e procédese á confección das "cordas de mexilla." A mexilla envólvese sobre a corda coa axuda dunha fina rede biodegradable de raión, dándolle ao mexillón o tempo suficiente para que se embise sobre a corda. Esta operación faise ou ben manualmente ou ben mediante máquinas especialmente deseñadas para esa fin, as encordadoras.

DESDOBRE: Despois de 4 a 6 meses no mar, cando o mexillón alcanza os 4,5 ou 5,5 cm, procedese ao izado das cordas de mexilla. Debido ao considerable aumento de peso do mexillón, faise necesario o desdobre das cordas, ou sexa a confección de novas cordas de densidade menor. Con este desdobre, facilítase o crecemento do mexillón ademais de evitar o seu desprendemento das cordas. Por cada "corda de mexilla" obtéñense entre dúas e tres "cordas de desdobre."

COLLEITA E SELECCIÓN: Após aproximadamente un ano, o mexillón de desdobre acada a talle comercial. As cordas son retiradas do auga coa axuda da grúa e izadas ao barco. Unha vez en cuberta, se o mexillón se destina a

comercializar en fresco, o mexillón límpase con abundante auga de mar, procedese a súa selección por talles, e finalmente se introduce en sacos plásticos, listo xa para o seu traslado aos centros expedidores. En canto a súa colleita para a súa comercialización para fábrica, o mexillón límpase e pósase a granel no barco. Posteriormente é recollido pola grúa no peirao e introducido no camión en dirección ao centro de transformación.

3.4.- VISITA Nº 4: BODEGA MARTÍN CÓDAX

LOCALIZACIÓN

O Val do Salnés, situado no corazón das Rías Baixas, consta dun clima húmido con temperaturas constantes e moderadas durante todo o ano, moi propicios para a maduración da uva Albariño. O carácter atlántico que impregna fortemente á comarca reflíctese claramente na personalidade dos viños desta bodega, que presentan unha frescura e salinidade únicas.

ORIXE e HISTORIA

Bodegas Martín Códax fundouse en 1985 grazas a un grupo de 50 viticultores que souberon ver o potencial da uva Albariño e que puxeron en marcha un ambicioso proxecto colaborativo. Dende os seus comezos, sempre buscaron algo que puidese representar o que son: o grupo de familias viticultoras galegas namoradas da súa terra e tradición. Os fundadores inspiráronse en Martín Códax, célebre trovador galego de mediados do século XIII, do que aínda se conservan as súas cantigas orixinais, e quen deu nome ao proxecto pola súa vinculación coa terra, co mar, e coa cultura.

EVOLUCIÓN

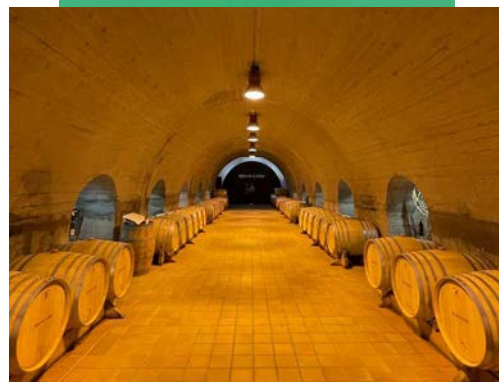
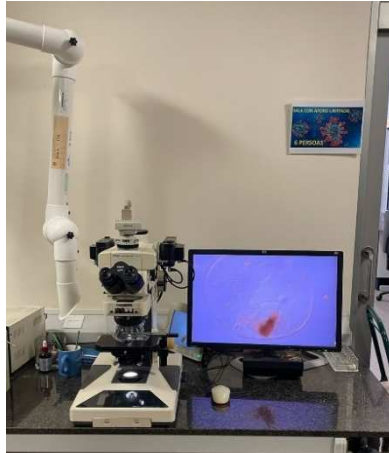
Dende entón, o proxecto Bodegas Martín Códax ten medrado e evolucionado, apoiando sempre á súa xente, a súa terra, e a súa cultura. Unha cultura que exportan actualmente a máis de 50 países por todo o mundo. Actualmente 500 familias de viticultores forman parte deste proxecto colaborativo. Un proxecto que comezou coa ilusión e o esforzo dun grupo de viticultores converteuse en emblema dos viños Albariño galegos, e un referente da D.O. Rías Baixas dentro e fóra das nosas fronteiras.

SOSTIBILIDADE e CALIDADE

A sostibilidade é un pilar fundamental para o desenvolvemento da actividade destas bodegas, que teñen como máxima o respecto ao entorno, tanto no seu ámbito social como medioambiental, buscando devolver todo o que lle aporta. Concibida como un modelo colaborativo baseado na economía circular, a bodega dinamiza social e economicamente a comarca do Salnés, coidando a terra, dando valor á orixe, e poñendo ás persoas no centro. Tamén actualmente, o Grupo Bodegas Martín Códax está convertido nunha corporación moderna debido á continua inversión en I+D+i e sostibilidade, así como a aposta polo talento e coñecemento do seu equipo humano. A orientación dos seus viticultores cara á calidade e a súa implicación co I+D+i, así como o seu compromiso co medioambiente e o entorno do Val do Salnés permítelles asegurar e manter a calidade dos seus produtos, xa consolidada e altamente recoñecida, que lles converteu no referente que son hoxe en día.

3.5.- REPORTAXE FOTOGRÁFICA DA XORNADA Nº 3. RIAS BAIXAS

4.- RUTA 04 A MONTAÑA LUCENSE

Coordinadores da Xornada

José Luis Cabarcos Corral
Director Xeral de AGACAL

Manuel López Luaces
Subdirector Xeral de AGACAL

Pablo Lúgaro Seco
Xefe Dpto. Investigación e Transferencia
AGACAL. Xunta de Galicia

Provincia de Lugo:

- Poboación: 326.013 habitantes (158.000 homes e 168.000 mulleres)
- Poboación máis importante: Lugo: 97.613 habitantes (30% da provincia)
- Distribución da poboación: 30% > 64 anos
- Superficie: 9.856 Km²
- Comunicacions: Boas comunicacións coa meseta e o norte da provincia de Coruña por estrada, pero deficientes co resto de Galicia tanto por estrada como por ferrocarril. Actualmente se está construíndo una autovía por estrada para conectar coa capital de Galicia e a provincia de Pontevedra.

Comarca d'A Fonsagrada:

	ANO												
	1981	1986	1991	1996	2001	2006	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Fonsagrada	12.557	11.289	9.510	8.313	7.461	6.753	6.043	5.316	5.185	5.075	4.921	4.830	4.741
Baleira	2.728	2.533	2.185	2.055	1.888	1.684	1.510	1.333	1.296	1.268	1.241	1.226	1.190
A Fonsagrada	9.392	8.366	6.986	5.948	5.334	4.856	4.309	3.768	3.670	3.589	3.465	3.389	3.328
Negueira M.	437	390	339	310	239	213	224	215	219	218	215	215	223

Persoas dedicadas á agricultura na comarca d'A Fonsagrada: 1.353

4.1.- VISITA Nº1: CONCENTRACIÓN PARCELARIA EN BALEIRA

Concello de Baleira:

- Poboación: 1.190 habitantes
- Distribución da poboación:
 - ✓ 6% <18 anos
 - ✓ 19% entre 18 e 40 anos
 - ✓ 17% entre 41 e 55 anos
 - ✓ 17% entre 56 e 64 anos
 - ✓ 40% > 64 anos
- Dedicación profesional ao sector primario: 408 (34,3%)
- Superficie: 169 Km²
- Localización: A zona onde se sitúan estas concentracións é unha zona do interior da provincia de Lugo, zona que podería denominarse pre-montaña. O núcleo urbano máis importante atópase a media hora en coche, a cidade de Lugo.
- Clima: A zona ten un clima interior con invernos fríos (0°C) e temperaturas suaves no verán (máxima 25 °C)
- Orografía: A zona podería denominarse pre-montañosa con chairas que permiten a mecanización. No resto do concello, a orografía cambia e complicase e as chairas convértense en ladeiras de difícil ou imposible mecanización, situación que está provocando o progresivo envellecemento e abandono por parte da poboación.

Datos específicos sobre concentracións parcelarias en Baleira:

ZONA	DECRETO	LEY	SUPERF. (ha)	PROPIET.	PARCELAS	FINCAS	N.º PARCELAS / PROP	N.º FINCAS / PROP	SUP. PARCEL. (ha)	SUP. FINCAS (ha)

LIBRAN	03/11/99	05/03/12	905	266	2401	569	9.03	2.14	0.38	1.59
ESPERAR	27/05/99	02/04/12	1193	230	1907	548	8.29	2.38	0,63	2.18
POUSADA	27/05/99	06/12/19	1210	177	2925	490	16.53	2.77	0.41	2.47
A BRAÑA	25/06/99	06/07/21	229	86	730	181	8.49	2.10	0.31	1.27
FUENTE	25/06/99		147	117	544	193	4.65	1,65	0.27	0.76

4.2.- VISITA Nº 2: INDICACIÓN XEOGRÁFICA PROTEXIDA DE VIÑO EN ZONA DE ALTA MONTAÑA

Concello de Negueira de Muñiz:

- Poboación: 223
- Distribución da poboación:
 - ✓ 11% <18 anos
 - ✓ 23% entre 18 e 40 anos
 - ✓ 23% entre 41 e 55 anos
 - ✓ 25% entre 56 e 64 anos
 - ✓ 25% > 64 anos
- Dedicación profesional ao sector primario: 42
- Área: 69.2 Km²
- Situación: A zona onde se atopa esta Indicación Xeográfica Protexida é unha zona do interior da provincia de Lugo, zona que se podería chamar de alta montaña, pero situada no fondo do canón do río Navia (6 parroquias do concello d'A Fonsagrada, 6 parroquias do concello de Navia de Suarna e todo o concello de Negueira de Muñiz). O núcleo urbano máis importante atópase a hora e media en coche: a cidade de Lugo ou a localidade asturiana de Cangas de Narcea. En concreto, a localidade de Negueira de Muñiz ten a particularidade de que foi seleccionada pola construción do embalse de Salime, en 1952, quedando a metade dos núcleos incomunicados con Galicia ata o ano 1989, cando se construíu unha ponte de acceso rodado na cola do embalse que supón aínda uns 45 minutos a maiores á capital do concello. Esta incomunicación fixo que nos anos 70 se establecese a maior comuna *hippie* de España, achegando xente de toda Europa.
- Clima: O área delimitada ten un clima claramente determinado que se pode clasificar como clima oceánico en transición ao mediterráneo. Os meses máis cálidos son xullo e agosto cunha temperatura media de 21 °C, unha ampla oscilación térmica diúrna e nocturna e unha marcada aridez estival que crea un clima máis mediterráneo que se manifesta pola abundancia de especies como os fresóns e os sobreiras. Xaneiro é o mes máis frío, con temperaturas que median os 7,5 °C. Precipitación estimada para unha altitude de 450 m sobre o nivel do mar, segundo a estación meteorolóxica máis preto – en Folgueiras de Aigas y O Xipro- son 650 mm ao ano.
- Orografía: Case toda a zona dedicada ao cultivo da vide atópase entre os 200 e 500 metros sobre o nivel do mar, enclavada entre montañas que superan os 1.000 metros sobre o nivel do mar, en terreos con pendentes e orientacións moderadas protexida polos relevos da lomba dos Ancares, a Serra de Uría e a Serra do Acebo, que teñen un importante efecto barreira á penetración dos ventos oceánicos, que produce as condicións ideais para unha zona de alta produtividade agrícola.
- Área potencial do IXP: Pouco máis de 20 hectáreas no mediano prazo
- Superficie cultivada de IXP: 13,5 hectáreas (máis 4,5 hectáreas a sementar nos próximos 2 anos)
- Variedades prioritarias: Branco Lexítimo, Merenzao, Mencía, Todo serodo (Carrasquín)
- Nº de produtores: 2 (máis 2 con intención de incorporarse a corto prazo)
- Nº bodegas: 2 (máis 2 en proxecto)

Bodega Panchín : <https://goo.gl/maps/S2qiQgyLL8o9RFRy9>

- Nome do propietario: Manuel Cancio López, xunta a súa dona e filla
- Superficie do viñado: 2 hectáreas. Esperaba 1,8 máis
- Idade da bodega: 20 anos
- Produción actual: 7.000 botellas
- Capacidade da bodega: 20.000 botellas

Bodega Sidrón: <https://goo.gl/maps/S2qiQgyLL8o9RFRy9>

- Nome do titular: Paco Sanromán Lledin
- Superficie do viñado: 3,5 hectáreas
- Idade da bodega: 5 anos
- Produción actual: 7.000 botellas
- Capacidade prevista: 20.000 botellas

4.3.- VISITA Nº 3: EXPLOTACIÓN DE CARNE CON RESTAURANTE

Concello d'A Fonsagrada:

- Poboación: 3.328
- Distribución da poboación:
 - ✓ 6% <18 anos
 - ✓ 17% entre 18 e 40 anos
 - ✓ 20% entre 41 e 55 anos
 - ✓ 17% entre 56 e 64 anos
 - ✓ 41% > 64 anos
- Dedicación profesional ao sector primario: 903
- Superficie: 438,45 Km²
- Situación: O Concello d'A Fonsagrada é o máis grande de Galicia e o segundo máis grande de España. É a capital desta serra da provincia de Lugo.
- Clima: Ten un clima interior; invernos fríos (0°C) e temperaturas suaves no verán (máxima 25 °C)
- Orografía: Pódese dividir en dúas zonas:
 - Un área ao sur da estrada principal cun terreo moi complicado e onde a poboación e as granxas están lentamente desaparecendo debido ao minifundio, a pequena superficie dificilmente mecanizable e en consecuencia o reducido tamaño das explotacións gandeiras.
 - Unha zona ao norte da vía principal onde a topografía se suaviza moito, a relevancia do minifundio diminúe bastante, debido á partición durante o último século dun número importante de bosques comunais, logrando manter un número importante de familias ao fronte de fincas gandeiras cun tamaño suficiente para asegurar a súa viabilidade.

Nome e idade dos donos: Ovidio Méndez Rodríguez de 48 anos, con 2 fillas

Cronoloxía de gandería e restaurante:

- Ata 2008 posuía un cortello con 110 vacúns e 15 vacas limusina. Ese ano renovou a casa familiar e converteuna nun restaurante con capacidade para 90 persoas.
- En 2012 substituíu as vacas limusina pola raza autóctona Vianesa.
- Actualmente atópanse en construción apartamentos para estancias laborais mediante teletraballo.

4.4.- VISITA Nº 4: EXPLOTACIÓN DE CARNE EN ALTA MONTAÑA CON TURISMO RURAL

- Nome e idade dos titulares: Facundo Díaz Pérez (56 anos), Alicia López Díaz (54 anos) e Omar Díaz López (fillo, 31 anos).
- Cronoloxía da gandería e os apartamentos rurais:
 - En 1989, Facundo faise cargo da explotación do seu pai con 15 vacas estabuladas (algunhas xa durmían permanentemente no pasto, contrariamente á opinión da xente) e 10 hectáreas para pastoreo. A partir dese ano, o rabaño medra, construíndo un cortello libre en grella que axiña se fai pequeno, provocando que cada vez máis vacas durman permanentemente nos pastos.
 - En 2000, habilitaron a casa familiar da mai de Facundo para apartamentos rurais, cunha capacidade de 4 apartamentos. Os apartamentos xestiónaos Alicia.
 - O realmente complexo tanto da incorporación como da rehabilitación da casa era chegar a mercar toda a herdanza tanto da casa onde viven (vivenda familiar do pai que tiña 10 irmáns) como da casa rehabilitada (vivenda familiar da mai que tiña un irmán). Facundo ten 4 irmáns aos que tivo que comprar a súa parte.
 - No ano 2008, constitúese unha cooperativa de maquinaria agrícola con 4 outros gandeiros, coa fin de ter bo servizo de maquinaria e pouca inversión.
 - En 2016, uniuse o fillo á finca, aumentando o gando ata chegar na actualidade a 95 e un área para pastoreo de 70 hectáreas. A maior parte da superficie alégase pagando por este concepto cada ano uns 7.000 euros. Cabe sinalar que moitas das rendas son precarias coa inestabilidade que isto pode ocasionar.

4.5.- VISITA Nº 5: EXPLOTACIÓN DE LEITE EN PASTOREO

O titular desta gandaría é Daniel Veiga Legaspi. Está situada en Miñotelo, na parroquia de Agarda (A Pastoriza). Esta explotación comezou a súa actividade en 1982, cando adquiriu a propiedade inicial de 12 hectáreas, con 5 vacas de aptitude mesturada e con muxido manual. Paulatinamente foise incrementando o rabaño de vacas frisonas, adquirindo e arredando terreos de monte, que se cavaron para establecer nas mesmas pradarias de longa duración.

Toda a superficie dispoñible da mesma está dedicada a pastos. Hai 5 anos que abandonaron o cultivo de millo porque consideraron que, no seu sistema de produción, o alimento máis barato é a herba pastada. Procuran que as especies dominantes nas súas pradarias sexan o raigrás inglés e os trevos brancos de folla intermedia e ladino.

O abono é fundamentalmente orgánico, utilizan o xurro da propia explotación e puntualmente doutras que sementan outros cultivos e non poden repartilo durante o verán. Aplican cada ano 50 unidades fertilizantes de P2O5 e non adoitan empregar abonos nitroxenados, agás ocasionalmente nas primaveras frías para acelerar o crecemento da herba ao principio da estación.

O pastoreo comeza a principios do mes de marzo. Antes é difícil porque o terreo normalmente está moi húmido e o piso do gando arruína moita herba e afecta negativamente o chan das parcelas. O pastoreo é rotacional con períodos de estancia nas parcelas de entre un mínimo dun día a un máximo de tres. Os animais acceden ás parcelas a pastar cando a herba ten unha altura entre 12 e 15 cm e retíranse cando a altura está entre 5 e 8 cm. Durante a primavera adoitan tardar sobre 20 días en volver á primeira parcela. Aproximadamente 50% da superficie de prados déixase a mediados de marzo para ensilar, recollendo entre as 6 e 8 semanas, dependendo da velocidade de crecemento da herba e das condicións meteorolóxicas, xa que se fai pre-desechado da herba. Un problema importante prodúcese cando a pradaría se ve invadida por *Agrostis stolonifera*, o que normalmente acontece se se regula mal o pastoreo e as vacas dispoñen de demasiadas superficies para pastar entón cando se retiran, deixan un residuo excesivamente alto, superior a 8 cm. Se o verán é seco, as vacas suplementáanse con ensilado de herba. Retómase o pastoreo en outono e adoita durar ata mediados do mes de decembro, excepcionalmente este ano; pois as vacas pastorearon ata o 15 de xaneiro.

No inverno os animais estabúlanse durante aproximadamente dous meses. Para iso, a explotación dispón dun cortello libre con 64 cubículos e 70 prazas de cornadizas. Tamén conta cunha sala de muxido traseiro con 10 puntos e medidores electrónicos e retirada automática de pezoneiras.

Na gandaría Patalarga, o gando de raza frisona está en diminución e estase substituíndo por cruces con outras razas leiteiras (Jersey, Normanda, etc) ou de aptitude mesturada. Esta substitución ten varios obxectivos. Por un lado, pretenden lograr animais mellor adaptados ao pastoreo, aínda que a vaca Holstein tampouco ten grandes problemas con este sistema. Por outro, que produzan un leite con máis graxa e proteína, maior lonxevidade e mellores xatos para carne.

A produción de leite é de 7174 litros/vaca/ano e 8885 litros/ha, o que supuxo a venda de 418.514 litros no último exercicio. O leite da explotación está considerada rica en ácidos graxos omega 3 e véndese como "Natura" co que consegue un sobreprezo de 3 céntimos/litro.

O consumo de concentrados está arredor de 200 gramos/litro de leite. Esta granxa apenas ten problemas sanitarios, non realiza ningunha vacinación e o nivel de fertilidade é moi bo. Considérase que está favorecido pola elevada presenza de ácido linolénico na herba fresca.

Na explotación traballan o titular, un empregado, e a dona do titular a tempo parcial. Todo o traballo do campo faise cos propios medios e maquinaria de que dispón, contratando soamente as labores de colleita da herba para ensilar e cando esta se ensila en rotopacas, externalízase o encintado.

5.- RUTA 05 TERRA CHA

Coordinadores da Xornada

Carlos Alberto Rodríguez
Deputación Provincial de Lugo

Pedro Fiz Rocha Correa
Enxeñeiro Agrónomo

Moderador da Xornada

Elena López Colmenero
Fundación Juana de Vega

5.1.- VISITA Nº1: CENTRO DE RECRÍA DE XOVENCAS E GRANXA EXPERIMENTAL CAMPUS TERRA

Atópase no concello de Castro de Rei e acolle, nas súas 300 hectáreas de terreo, diversas actividades do sector primario. Destacan as labores de recuperación da raza Rubia Galega, mediante un acordo coa Asociación de Criadores de Rubia Galega (ACRUGA) e ensaios de cultivos de especies forraxeiras.

Dispón tamén dun edificio acondicionado para a docencia onde se imparten, en convenio coa Universidade de Santiago de Compostela (USC) e o IES Trapero Pardo, cursos de actualización para agricultores e gandeiros e de especialización e prácticas para o alumnado de materias relacionadas co sector.

No complexo da Granxa Gayoso Castro, desenvólvense actividades de apoio á recría de xovencas de raza Rubia Galega, en colaboración con ACRUGA. Conta, ademais, cun centro de recría de gando vacún de leite, o primeiro de iniciativa pública creada en España. Estas últimas instalacións poden acoller ata 2.500 xovencas, duplicando a capacidade de recría que existe hoxe en día en Galicia.

Ademais, na Granxa Gayoso Castro abriuse a finais do 2020 unha nova unidade, a Granxa Experimental de Leite, coa colaboración da USC. A Unidade de Leite da Granxa Gayoso Castro da Deputación ten como obxectivo pór a formación, investigación, e innovación ao servizo dos gandeiros e das gandeiras da provincia, de todo o sector primario, e do desenvolvemento do rural. Este novo centro é pioneiro en Galicia porque é o primeiro que una actividades de formación e investigación en torno ao sector do leite.

Na Granxa Experimental de Leite, analízanse a realidade e os problemas do sector para despois transferir coñecementos, ofrecéndoo ás explotacións as pautas de mellora e solucións.

A unidade de leite da Granxa Gayoso Castro tamén cobre unha parte importante das prácticas da Facultade de Veterinaria e da Escola Politécnica Superior de Enxeñaría do Campus Terra de Lugo, que supón un plus de calidade na formación do alumnado, porque levan a cabo as prácticas nun laboratorio vivo.

As instalacións están construídas nunha finca de 15.500 metros cadrados. Ten capacidade para 70 vacas produtoras e 12 secas. Conta cunha nave para gando de leite, unha nave de maquinaria, unha aula (habilitada para 40 estudantes e 20 prazas de persoal investigador), unha fosa de xurro, e dous silos de formigón. Dos seus 15.500 metros cadrados, 4.400 metros cadrados utilízanse para as infraestruturas. A sala de muxido ten capacidade para dez cabezas de gando e utiliza un robot, un mecanismo que se combina co pastoreo, un sistema pouco común aínda en Galicia, pero moi estendido noutras zonas de Europa e que permite rebaixar custes e polo tanto valoriza o leite.

Incorpora un conxunto de medidas de benestar animal, entre as que se inclúen o cepillo rotativo, cubículos e galvanizados. O centro conta cunha zona de observación que facilita a visión total da instalación, un aspecto útil á hora de desenvolver as prácticas.

Estas instalacións contribúen ao desenvolvemento económico da provincia a través do impulso dun sector produtivo esencial como é o lácteo, no que somos unha potencia a nivel estatal. Tamén contribúen a reter o talento da mocidade e a fixar poboación no rural.

5.2.- VISITA Nº 2: INNOGANDO

A *start-up* Innogando naceu coa fin de ofrecer solucións tecnolóxicas para mellorar a calidade de vida do gandeiro e a rendibilidade de gandarías de todo o mundo, mellorando o benestar animal e a reputación do sector na sociedade. Innogando englobase dentro do Smart Farming, e está formada por gandeiros, veterinarios e enxeñeiros informáticos e

electrónicos.

A tecnoloxía e os datos son os nosos poderes, e con iso Innogando facilita a xestión de tarefas máis importantes da granxa, co obxectivo continuo de satisfacer as necesidades do gandeiro.

Servizos para o gandeiro:

- Localización GPS
- Maior rendibilidade da granxa
- Monitorización de actividades
- Mellor calidade de vida

Servizos para as empresas

- Control de calidade
- Rastrexabilidade *blockchain*
- Garantía de benestar animal

Servizos para o consumidor

- Rastrexabilidade real
- Compromiso co benestar animal
- Transparencia

ELITER é unha aplicación móbil sinxela e fácil de usar. Permite o control total do gando, coa posibilidade de consultar toda a información que se necesite en calquera momento e lugar. Esta aplicación inclúe a idade do xovenco, o seu estado sanitario e encalostrado. Garántese un estado sanitario óptimo e unha calidade comprobable grazas á información que almacena o dispositivo. Un sistema novidoso permite recompilar toda a información para garantir as condicións de benestar animal dos xovencos, aportándolles un valor engadido que se verá reflectido nun incremento de beneficios para tódolos implicados na cadea de valor. ELITER é sinónimo de garantía, rastrexabilidade, e calidade.

RUMI é un sistema de localización XPS para gando vacún que monitoriza en tempo real o estado do animal, proporcionando ao produtor a información que necesita. Ademais, RUMI Partos permite coñecer en tempo real o momento exacto do parto. O principal obxectivo de RUMI é dixitalizar e automatizar os procesos da explotación relacionados principalmente cos aspectos operativos o produtivos, e sobre todo os centrados no análise de datos.

Con RUMI o produtor poderá dixitalizar os fluxos de traballo diarios da granxa:

- Detección intelixente de animais enfermos.
- Detección intelixente de celos.
- Detección intelixente de fuxidas.
- Xestión intelixente de costes.
- Xestión dixital do rabaño.
- Trazabilidade dixital e control de stock.

RUMI dispón de:

- Servizos de implantación, parametrización e formación.
- Soporte remoto para dúbidas e consultas.
- Actualizacións e revisións do software incluídas durante 12 meses.
- APIs ou Web Services para a súa integración con outras ferramentas.
- Integración de datos con outras bases de datos: conexión ás orixes de datos, visualización para descubrir que é importante e compartilo con calquera ou con tódolos usuarios da organización.
- Almacenamento de datos: capacidade de almacenamento desde 1Gb por usuario.
- Creación de cadros de mando estruturados: Informes dinámicos que permiten preguntar e responder ás cuestións claves da empresa.

- Exportación e visualización de datos: exportación da información para que sexa compatible con outros sistemas e visualización dos paneis multiplataforma.

5.3.- VISITA Nº 3: GRANXA GRIXEIRA

Granxa Grixeira é unha sociedade civil formada por Pepe e Zeltia que se incorporaron á actividade en 2018 trala xubilación de Rubén García e a súa dona Mary Lamela, antigos titulares e pais de Pepe. Está situada na parroquia de Arneiro, concello de Cospeito.

Polo ano 1960, o Estado Español decidiu dar uso agrícola e gandeiro a terreos abandonados. Distribuíuno en 44 parcelas. Cada unha desas parcelas estaba dotada con vivenda, alpendre, xurreira, dous silos de torre, cortello para 22 vacas, e unhas 16 ha de terreo—oito delas con sistema de regadío.

En 1968, Manuel García (avó de Pepe) converteuse en propietario desta parcela, sendo ocupada con dúas vacas, un cabalo, e un carro. En 1979, construíuse un novo cortello para 36 vacas en praza fixa, muxido con circuíto e unha fosa de xurro. En 1985, aumentáronse para 15 animais e para aloxamento da recría. Construíuse un cortello para 76 vacas en estabulación libre en 1999, xunto a unha sala de muxido de 10 puntos, leitería, fosa de xurro e zona de recría para 30 animais. En 2006 cambiouse a recría para unha nave nova, dividida en seis lotes en cama quente e construíronse dúas fosas novas de xurro. Aumentouse a nave de leite para 60 vacas en 2014.

En 2018, coa incorporación de Pepe e Zeltia, cubríronse fosas de xurro e fíxose unha xurreira con cuberta. Deron o gran salto á tecnoloxía en 2020, adaptando todo á adquisición de tres robots de muxido, unha nodriza para a recría e un arrimador de comida.

Actualmente contan con:

- Aproximadamente 250 cabezas de gando.
- Tres robots de muxido, unha nodriza para alimentación de xovencos, arrimador autómatas de comida
- Unha produción anual de aproximadamente 1.600.000 litros.
- Unha base territorial entre propiedade e en réxime de arrendamento de 226 ha. Desas 53 ha destínanse a millo e o resto son praderías naturais.
- A man de obra actual é de 5 UTAs totais (2UTAs dos titulares e 3UTAs de traballadores externos con contratos indefinidos e con antigüidade superior a un ano e medio).
- Contan con toda a maquinaria necesaria para o campo e o día a día da granxa, exceptuando colleitadora para o ensilado dos forraxes e esparcidor de xurra.
- Complementan a actividade leiteira con venda directa de excedente de forraxe.

A explotación foi escollida por McDonald's, a franquicia estadounidense para amosar a súa aposta por Galicia, xa

que os case 165.000 litros de leite que producen as súas vacas cada mes se destinan á fabricación dalgunhas das variedades de queixo que utiliza McDonald's na súa carta de produtos.

Granxa Grixeira leva traballando con Danone durante máis de 30 anos e recibiu xa dous premios a nivel estatal: o premio Medio Ambiente no ano 2011 pola limpeza e a redución do consumo de auga e residuos, e o premio Joven Ganadero en 2018.

5.4.- VISITA Nº 4: INNOLACT

A fabricación de queixo crema, unha gama de produto que estivo de precisos coñecementos tecnolóxicos, estivo historicamente liderada por grandes multinacionais como Kraft ou Bongrain. Ao redor do 2006, o equipo que entón dirixía o Aula de Produtos Lácteos (USC) desenvolveu un proceso produtivo propio para a elaboración de queixo crema, pero atopouse con que ningunha industria estaba interesada na súa compra. Ante ese escenario, os investigadores optaron por impulsar Innolact, unha empresa que naceu como spin-off da Universidade e que hoxe en día produce máis de 2.000 toneladas de queixo crema, principalmente baixo a marca Quescrem.

Innolact é unha empresa galega con produtos lácteos innovadores e clientes satisfeitos en industria, foodservice, e retail. O desenvolvemento de novos produtos, tanto en queixo crema como noutros tipos de queixo, é unha dos acenos de identidade de Innolact. Tamén levaron a cabo a construción dunha planta de biogas para tratar os residuos da industria coa fin de producir enerxía.

Dun cadro de persoal de 70 persoas, 8 delas pertencen ao departamento de I+D+i, que lle permite estar á vangarda en investigación e desenvolvemento de produtos. Tamén dispón dunha planta piloto propia e dun laboratorio de aplicacións culinarias. Cada ano Innolact reinveste en I+D entre un 6 e un 10% dos beneficios.

A súa actividade principal é a produción e comercialización de queixo branco pasteurizado e de queixos fundidos procedentes de leite e co-productos da industria láctea, como nata e mazada. Ademais de comercializar os seus produtos en España, a empresa vende o 50% da súa produción en máis de 40 países diferentes de Europa, África, Oriente Medio, Sur América, Asia, e Estados Unidos.

A planta de Innolact, situada en Castro Ribeiras de Lea (Lugo), produce na actualidade en torno a 45 referencias distintas, parte delas orientadas á hostalaría e á industria alimentaria e elaboradas cun control da funcionalidade tecnolóxica do produto. Iso é, Innolact indica en cada lote a súa resistencia a procesos como a conxelación ou o enfornado.

En formatos dirixidos ao consumidor final, aparte do queixo crema estándar, Innolact ofrece produtos con características nutricionais específicas (sen lactosa, light, sen sal, produtos bio) e tamén combinacións 'gourmet' (queixo crema con algas, queixo crema con allo e finas herbas, crema de queixo con San Simón da Costa, etc). O Chocobó, un queixo crema con chocolate é outra das súas creacións máis exitosas a nivel do consumidor final.

As súas marcas están presentes en máis de 40 países dos 5 continentes.

Quescrem
especialistas en queso-crema

ChocoBó

Ruletto

Oitolea

5.5.- REPORTAXE FOTOGRÁFICO XORNADA Nº 5.- TERRA CHA

6.- RUTA 06 A ULLOA

6.1.- VISITA Nº1: AVIPORTO

6.1.1.- Datos básicos da explotación

Titular:	AVIPORTO SL
Xerente:	Daniel Serano
Localización:	Toxibo – Gonzar (LU 633, pk 76.5) Portomarín . Lugo
Tipo de explotación:	Aves Planta técnica de fabricación de fertilizantes e emendas de orixe orgánica Distribución da casca de arroz como leito do gando
Dimensión:	7 naves de engorde Planta de procesamento de fertilizantes e almacenamento de casca de arroz Nunha parcela de 5 ha, con 16.600 m ² construídos
Produción:	925.000 entradas de polos con 885.000 polos sacrificados 6.915 m ³ de esterco de aves procesados, dos cales 2.800 t son propias 2.200 t de fertilizantes procesados
Man de obra:	1 UTA para actividades avícolas 1 UTA para a produción de fertilizantes 1 UTA para administración 1 Xestión UTA

6.1.2.- Breve historia da explotación

DATA	EVENTO DE PERFORMANCE
1990	Inicio da operación con 1 nave
1995	Ampliación 3 naves
1999	Fertilizante orgánico procesado na fábrica
2002	Ampliación de 5 naves
2002	Ampliación 7 naves
2004	Ampliación de fábrica e almacén
2005	Ampliación 10 naves
2007	Mellora a eficiencia enerxética: placas solares e caldeira de biomasa
2021	Reforma da planta de procesamento de fertilizantes orgánicos

A empresa Aviporto (Portomarín, Lugo) iniciou a súa actividade a principios dos anos 90 como granxa de polos. Tiña dúas naves de engorde e o esterco que producían os animais era moi valorado entre os gandeiros da zona, onde tivo unha boa acollida.

Cando a granxa aumentou o seu número de naves de cría, a finais dos anos 90, comprobouse que o abono, que antes representaba un ingreso adicional, alcanzaba tal volume que se convertía nun problema e nun custo de xestión, xa que non

tiña o suficiente. saída local.

O control de todo o proceso é un punto que dende Aviporto consideramos moi importante. Podemos garantir a trazabilidade do fertilizante e que non utilizamos ningún tipo de material estraño. Só usamos esterco de polo.

Para os nosos clientes é importante estar seguros da orixe do produto e da súa calidade, xa que no mercado pódese atopar todo tipo de cousas.

A Escola Politécnica Superior de Lugo (Universidade de Santiago) colaborou coa empresa en probas dos fertilizantes en diferentes cultivos, co fin de validar o seu potencial agronómico.

O fertilizante orgánico é valioso para os produtores que coñecen a importancia de coidar a terra, a composición do noso produto axuda a mellorar as propiedades biolóxicas do solo, aumenta a súa materia orgánica, desbloquea minerais e tamén fertiliza os cultivos. Os fertilizantes orgánicos non buscan competir no custo das unidades de fertilizantes NPK. O seu interese está máis en lograr a sustentabilidade da produción agrícola.

A incorporación do abono pódese facer ben durante os traballos de preparación do terreo, habitual nos cultivos de horta, ben con aplicación de cuberta ou de forma localizada, como na viña.

6.2.- VISITA Nº 2: FÁBRICA DE PENSOS DA COOPERATIVA AIRA

Aira é froito dun proceso de integración cooperativa iniciado en 2018, que supuxo a fusión das cooperativas AGRIS, ICOS, COGASAR, COELPLAN e a propia AIRA nunha única persoa xurídica.

Con anterioridade, no ano 2005, Aira constituíuse como cooperativa de segundo grao, integrando 12 cooperativas que se xuntaron co obxectivo de construír en Taboada (Lugo) unha gran fábrica de pensos, moderna e competitiva, que viu a luz 4 anos despois. A produción inicial deste centro foi de máis de 100.000 toneladas de penso ao ano, unha cifra que hoxe ascende a 207.000 toneladas .

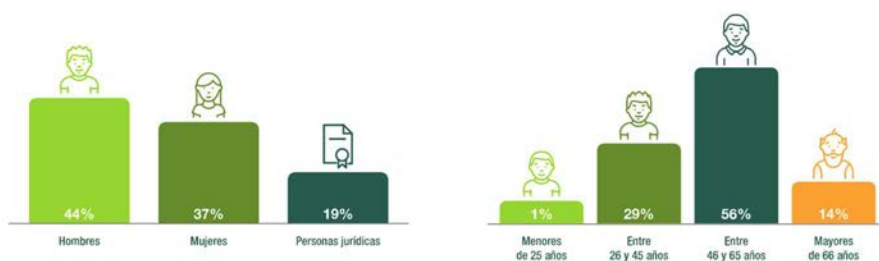
A principal actividade da cooperativa segue xirando en torno á produción de leite e a maioría dos produtos que comercializa concéntranse neste segmento. Ademais dos pensos fabricados en Taboada, a maior fábrica de pensos para vacún de leite que existe actualmente en España, Aira comercializa abonos e fertilizantes a través de sociedades participadas como Delagro . Ademais, Aira ofrece produtos lácteos e compoñentes como leite pasteurizado, queixos, etc.

Aira tamén ofrece aos socios todo tipo de servizos destinados a mellorar o rendemento das súas explotacións, a promover mellores prácticas produtivas e a garantir a viabilidade do conxunto do sector. Todo isto inspirado nos valores de igualdade, calidade, comercio xusto e sustentabilidade.

Actualmente conta con máis de 2.900 socios das provincias de Lugo, Pontevedra e A Coruña e 250 traballadores nas delegacións da cooperativa e a súa facturación total ascende a 125 millóns de euros.

Perfil del socio

SERVIZOS COOPERATIVOS

Administración e asesoramento

Aira ofrece a todos os seus socios, atendendo ás súas necesidades específicas, un servizo integral de consultoría fiscal, laboral, contable, corporativa e administrativa.

Subministrados e servizos técnicos agrícolas

Dende Aira subministran todos os produtos que os socios e clientes precisan para o correcto desenvolvemento da súa actividade, tanto agrícola como gandeira, complementando a súa oferta con tendas agrarias e supermercados. Do mesmo xeito, ofrecen unha ampla gama de servizos orientados a conseguir unha maior rendibilidade das explotacións.

seus

Almacéns e almacéns agrícolas

Na súa área de implantación contan cunha rede de puntos de venda formada por trece tendas e almacéns agrícolas, que proporcionan unha ampla gama de produtos profesionais. Dentro desta rede incorpóranse sete supermercados baixo o logotipo de Mercarural, que buscan facilitar o día a día das familias dos seus membros e veciños.

Servizos técnicos agronómicos

Un amplo equipo técnico formado por enxeñeiros encárgase de asesorar aos socios, estudar as mellores opcións para cada caso e procurar optimizar a produción e aumentar a rendibilidade das súas explotacións.

Servizo de maquinaria

Ofrécese principalmente desde os parques de Chantada e Pol, no sur e centro da provincia de Lugo, respectivamente.

Entre os servizos dispoñibles pódense destacar: Laboura, grade, encalado, fertilización, aplicación de puríns, sementeira, aplicación de fitosanitarios, sega, recolección de forraxes, etc. Complementando o servizo de maquinaria, en varias das delegacións os socios poden contar exclusivamente con diversos

apeiros de menor tamaño como fertilizantes, rodillos, podadoras, colleitadoras de patacas, trituradoras, podadoras de viñedos e froiteiras e trituradoras de prados, para utilizalos xunto cos seus propios medios.

Gasolineiras e gasolineiras

Aira conta con tres gasolineiras situadas en Chantada e Friol (Lugo) e Silleda (Pontevedra). Ademais, ten un acordo con Repsol en virtude do cal, a través dos distribuidores oficiais elixidos en cada zona, a cooperativa subministra gasóleo a domicilio ao mellor prezo e cun servizo rápido e profesional.

Talleres de maquinaria

Mecánicos profesionais con ampla experiencia no sector, ocúpense do servizo de reparación de maquinaria agrícola nos talleres de Barrela, Chantada e Taboada (Lugo), completando así a súa aposta pola asistencia integral ao socio. Ademais, a delegación de Chantada conta cun taller de mecánica rápida para o coche.

Instalacións de muxido

Un equipo formado por seis profesionais dirixe este departamento: dous fontaneiros, tres técnicos frigoríficos e instalacións de muxido e un asesor. Entre todos desenvolven tanto proxectos de novas instalacións, como proxectos de reparación e mantemento de instalacións existentes.

O servizo que se ofrece neste ámbito complementábase con proxectos de fontanería doméstica, instalacións de placas fotovoltaicas, estufas de pellets e caldeiras.

Comercialización

A través da comercialización da produción das cooperativas sociais, AIRA promove a economía social e os valores de igualdade, seriedade, garantía de pagamento e comercio xusto.

Ao xerar sinerxías e poñer en común o volume, as cooperativas poden optimizar custos e acceder aos mercados internacionais con produtos non perecedoiros de maior valor engadido, garantindo así o crecemento e a sustentabilidade das súas explotacións. Ao mesmo tempo, contribúen a fortalecer un proxecto que fixa a poboación rural, crea valor local e sustenta as mellores prácticas produtivas.

Produción de concentrados e racións

Os técnicos de Aira elaboran racións adaptadas aos forraxes producidos nas explotacións, tanto de leite como de carne, respectando o uso maioritario de cereais e outros compostos controlados no laboratorio. Todos os produtos son analizados a fondo para garantir a súa calidade e trazabilidade.

Nas instalacións de Sarria prodúcense mesturas de forraxes, tanto húmidas como secas, para aquelas explotacións que confiaron á cooperativa o ensilado das súas forraxes. Unha vez complementados cos concentrados axeitados, sérvense diariamente, permitindo que o gandeiro se dedique exclusivamente ao manexo do seu gando, deixando en mans de Aira a produción agrícola e a elaboración de alimentos.

Coches mezcladores

Dentro da súa oferta está a prestación do servizo de camión mezclador para mesturar os forraxes producidos nas explotacións e os concentrados da fábrica de pensos de Taboada, todo isto seguindo as indicacións da receita da ración elaborada por un técnico en Nutrición. Aira conta con 22 rutas de camiións mezcladores que dan servizo a 297 explotacións de toda Galicia.

Por outra banda, dende hai máis dunha década comercializan e ofrecen asistencia técnica para vagóns mezcladores RMH en toda a Península Ibérica, un servizo que funciona durante todo o ano e que garante que ningunha explotación quede sen alimentar o seu gando nin un só día.

Servizos Veterinarios Clínicos e Reproductivos

Conta cun amplo equipo multidisciplinar de veterinarios capaces de cubrir todas as necesidades clínicas e reproductivas que poidan xurdir nunha explotación. Estes profesionais atenden tanto casos clínicos como deseñan e executan programas zootécnicos destinados a mellorar a produtividade e o benestar animal dos rabaños gandeiros. Dentro desta categoría atoparíanse, por exemplo, programas reproductivos, programas de calidade do leite ou programas de podoloxía bovina.

6.3.- VISITA Nº 3: QUEIXERÍA ARTELAC

6.3.1.- Datos básicos da explotación

Titular: Antonio Ferreiro Ferreiro .

Localización: Outeiro - Amoexa . Formiga da Ulla. Lugo.

Tipo de explotación: Mixta: Vacún de leite con queixería asociada + Vacún de carne + Granxa de galiñas ecolóxicas en liberdade

Tamaño do rabaño: 70 vacas de muxido + 12 vacas de carne + 9.600 galiñas

Base territorial: 80 ha de SAU. 20 ha de prados artificiais. 20 ha de prados naturais. 20 ha de millo e outras 20 de arborado: carballos e castiñeiros principalmente en sistemas silvopastorais .

Produción: 600.000 kg de leite/ano.

Forza de traballo:

- 2 UTA para a realización de actividades agrícolas e gandeiras.
- 1 UTA fai queixo: dous oficiais de queixo a tempo parcial.
- 1 UTA realiza a distribución de produtos.
- 1 UTA o propio titular.

Parque de maquinaria: a sementeira de millo, a distribución de puríns e o ensilado son subcontratados a unha cooperativa. O resto das tarefas realízanse con maquinaria propia.

Tipo de Industria Agroalimentaria asociada á explotación: Elaboración artesanal de queixos. Transforma todo o leite que se produce na explotación.

6.3.2.- Breve historia da explotación

DATA	EVENTO DE PERFORMANCE
80 anos	Granxa tradicional galega de pequeno porte (unhas 20 cabezas) mestura de leite e carne, cuxos propietarios eran os pais do actual propietario.
1990	Incorporación de fillo, actual titular de o explotación. Explotación mesturado con 25 vacas en muxido Y 8 cabezas de vacas de carne
1994	Poñer en marzo de o Sería. Producción 150.000 kg/ano
1999	Execución novo hórreo. 1ª Fase
2002	Execución novo hórreo. 2ª Fase
2004	Extensión Sería. Producción 550.000 kg/ano
2005	Execución novo hórreo. 3ª Fase
2012	Creación Centro Multifunción: exposición Y venda, actividades formativo, obradoiro de elaboración de queixos, actividades didácticas, etc...
2014	Reconversión enerxético: instalación de recuperadores de calor, caldeira de biomasa para produción auga quente sanitarios, turbina eólica, placas solares fotovoltaicas .
2020	Execución barco para 9.800 galiñas campistas ecolóxico
2021	Poñer en marzo de o explotación de galiñas campistas en ecolóxico

Posta en práctica de “Asesoramento en camiño” en unha etapa do Camiño de Santiago

ASESORAMENTO EN CAMIÑO

Desde Lugo cara a Santiago. 25 de xuño de 2022

Thomas Mirsch. FUEAK. Alemania
 Pablo Asensio. FUEAK. Baviera. Alemania
 Elena López Colmenero. Fundación Juana de Vega
 Florentino Díaz. Universidade de Santiago de Compostela

INDICE DE CONTIDOS

1.- INTRODUCCION	222
2.- O CONCEPTO.....	222
3.- TRANSCURSO DA ACTIVIDADE.....	224
3.1.- INSTRUCCIÓNS DURANTE O CAMIÑO.....	224
4.- AVALIACIÓN CONXUNTA AO FINALIZAR O ASESORAMENTO EN CAMIÑO	227
5.- ALMORZO DE DESPEDIDA NO MOSTEIRO DE SAN MARTIÑO PINARIO, EN SANTIAGO..	228
6.- RELACIÓN DE PARTICIPANTES.....	229

Posta en práctica de “Asesoramento en camiño” en unha etapa do Camiño de Santiago

ASESORAMENTO EN CAMIÑO

Desde Lugo cara a Santiago. 25 de xuño de 2022

Thomas Mirsch. FUEAK. Alemania
Pablo Asensio. FUEAK. Baviera. Alemania
Elena López Colmenero. Fundación Juana de Vega
Florentino Díaz. Universidade de Santiago de Compostela

1.- INTRODUCCION

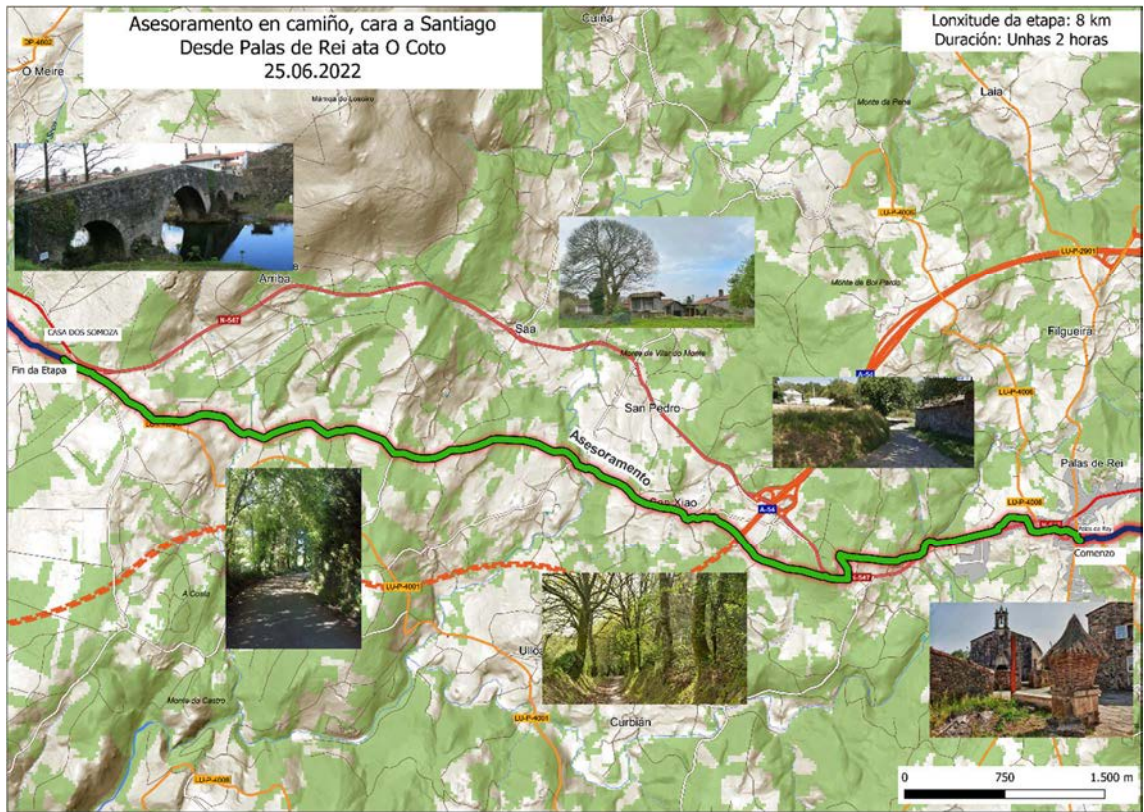
Asesoramento en Camiño, sábado 25.6.2021, etapa de 2 horas no Camiño de Santiago, uns 8 km, que se realizou en tres idiomas, español, alemán e inglés.

2.- O CONCEPTO

No Asesoramento en Camiño, unha persoa asesora a un/unha colega e, seguidamente é asesorado polo/pola seu/súa interlocutor/a.

O Congreso Internacional dos Axentes da Extensión Rural e da Innovación IALB-EUFRAS-SEASN 2022, tivo lugar, precisamente en Lugo, preto do final do mundialmente famoso Camiño de Santiago. Por tanto, é natural que percorramos unha parte do camiño do peregrino, que se reflicte no seguinte mapa:

Conectamos isto co noso tema do asesoramento e experimentamos cunha forma especial de asesoramento, o asesoramento en camiño.

Por iso, tomámonos o tempo para probar e experimentar brevemente este método de asesoramento que, segundo soubemos, hoxe practícase por primeira vez en España.

3.- TRANSCURSO DA ACTIVIDADE

O asesoramento en camiño combina o asesoramento profesional con o camiño pola natureza. Camiñar tamén pon en movemento os pensamentos.

As perspectivas sempre cambiantes proporcionan impulsos e estimulan novos enfoques para as solucións.

Os problemas e os retos poden clasificarse de forma máis libre e poden verse baixo unha nova luz. Isto axuda a deixar ir e crea espazo para algo novo.

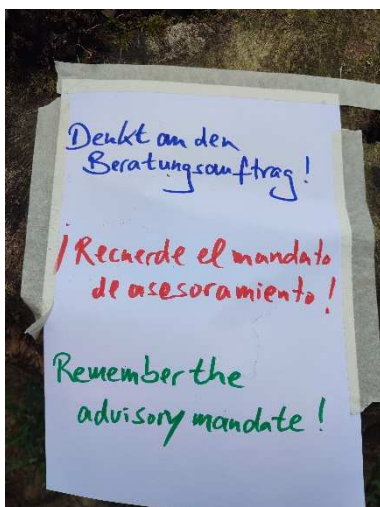

O obxectivo do Asesoramento en Camiño, como o de calquera bo asesoramento, é obter nova claridade, desenvolver novas perspectivas ou ser capaz de actuar para os próximos cambios coa axuda de ideas de solución. Hai moitos retos que superar no asesoramento.

Emprende o camiño do Asesoramento en Camiño....!!!!

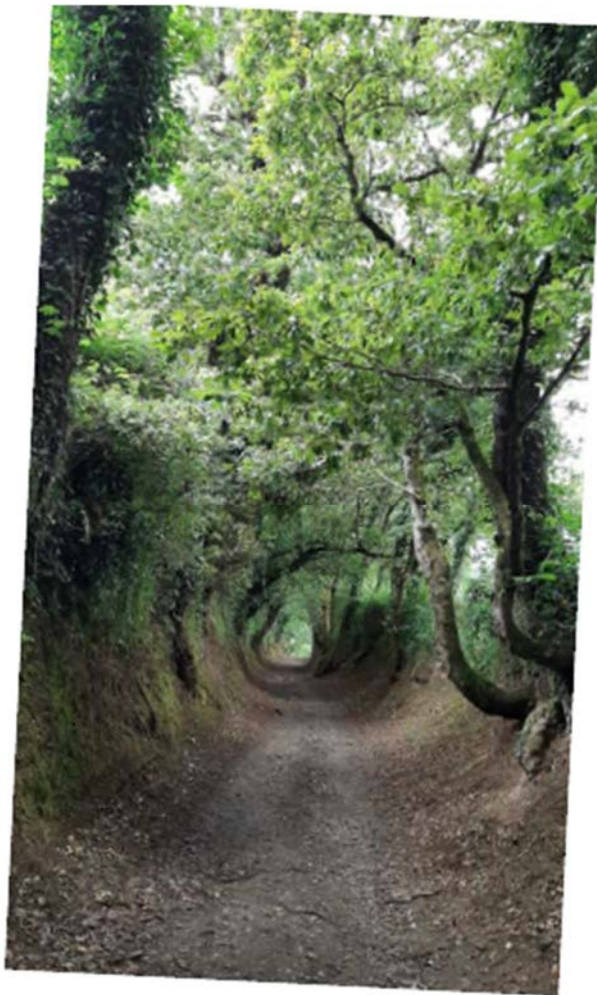
3.1.- INSTRUCCIÓNS DURANTE O CAMIÑO

Ao longo do percorrido os participantes van recibindo recordatorios e ideas de utilidade para a aplicación deste innovador método de asesoramento. Normalmente préndense nas árbores da beira do camiño, escritos nos tres idiomas:

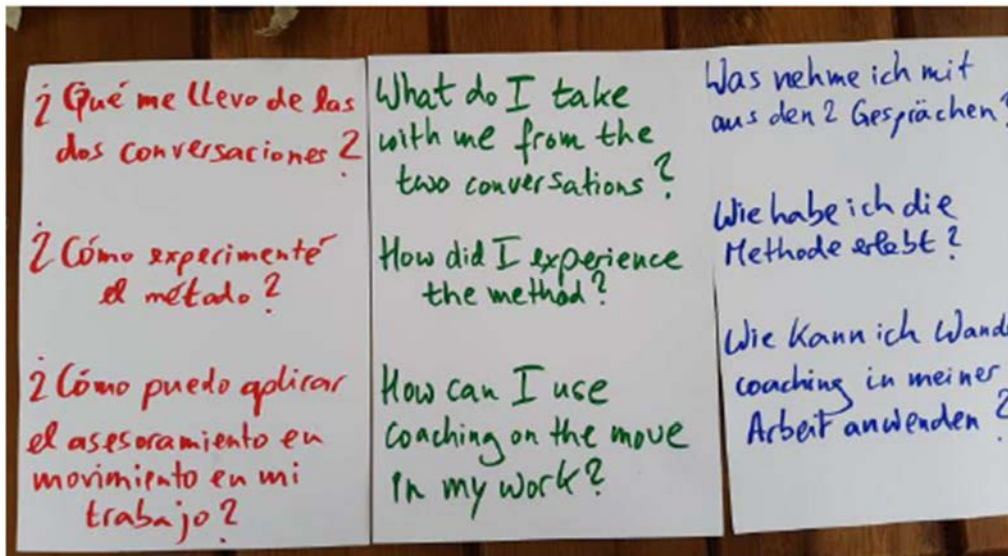

Na metade do camiño, faise parada para descanso, retroalimentar o desenvolvido e planear a segunda parte do camiño.

4.- AVALIACIÓN CONXUNTA AO FINALIZAR O ASESORAMIENTO EN CAMIÑO

5.- ALMORZO DE DESPEDIDA NO MOSTEIRO DE SAN MARTIÑO PINARIO, EN SANTIAGO

6.- RELACIÓN DE PARTICIPANTES

AGENCIA GALEGA
DE DESENVOLVEMENTO
RURAL

	Apelidos	Nome	Institucion	País	Idioma
1	Asensio	Nelli	Verband der bayerischen Lehr- und Beratungskräfte - Ernährung, Ländlicher Raum, Agrarwirtschaft e.V.	Deutschland	de
2	Bauer	Ingeborg	Vizepräsidentin der IALB	Deutschland	de
3	Becker	Jürgen	Regierungspräsidium Gießen	Deutschland	de
4	Berg	Ernst	Landesanstalt für Landwirtschaft, Ernährung und Ländlichen Raum (LEL)	Deutschland	de
5	Berger	Elfriede	Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik	Österreich	de
6	Bory	Andrea	AGRIDEA	Suisse	de
7	Darmann	Evelyn	Landwirtschaftskammer Tirol_LFI Tirol	Österreich	de
8	Deubzer	Monika	AELF Abensberg - Landshut	Deutschland	de
9	Lofner-Meir	Viktoria	Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft	Deutschland	de
10	Eisenhut	Ekkehard	LEADER-Koordinator Amt für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten Fürth-Uffenheim	Deutschland	de
11	Formowitz	Beate	LLH Bildungsseminar Rauischholzhausen	Deutschland	de
12	Glöckle	Dorothee	Dorothee Glöckle	Österreich	de
13	Gramelhofer	Daniela	Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik	Österreich	de
14	Gräßler	Peter	Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen	Deutschland	de
15	Häller	Bruno	Bern University of Applied Sciences (BFH)	Switzerland	de
16	Huber	Karl-Heinz	LFI Kärnten	Österreich	de
17	Huber	Monika	Landwirtschaftskammer Kärnten	Österreich	de
18	Huberty	Martine	Ministry of Agriculture, Viticulture and Rural Development	Luxembourg	de
19	Hunger	Franz	Landwirtschaftskammer Oberösterreich	Österreich	de
20	Hunziker	Simone	AGRIDEA	Schweiz	de
21	Kügler	Michael	EUFRAS	Belgien	de
22	Ladinig	Elisabeth	Ländliches Fortbildungsinstitut (LFI Kärnten)	Österreich	de
23	Mayer	Susanne	Regierungspräsidium Karlsruhe	Deutschland	de
24	PALLER	Franz	Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus (BMLRT)	Österreich	de
25	Parz	Friederike	Landwirtschaftskammer Kärnten	Österreich	de
26	Preining	Klaus	Landwirtschaftskammer Oberösterreich	Österreich	de
27	Sauter	Nora	Bundesamt für Landwirtschaft BLW	Schweiz	de
28	Stockinger	Barbara	LK Oberösterreich	Österreich	de
29	Stöckli	Anton	Bundesamt für Landwirtschaft	Schweiz	de
30	Wiesend	Regine	Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	Deutschland	de
31	Williges	Ute	Landesbetrieb Landwirtschaft Hessen	Deutschland	de
32	Wohlgshaft	Maximilian	Bay. Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	Deutschland	de
33	Zauner	Martin	Landwirtschaftskammer Niederösterreich	Österreich	de
34	Zurbruegg	Corinne	AGRIDEA	Schweiz	de
35	Cimermane	Līga	EUFRAS	Latvia	en
36	Cuesta Arenas	Yaite	Southern Agricultural and Horticultural Organization (ZLTO)	the Netherlands	en
37	Dzelme	Anita	Latvian Rural Advisory and Training centre / EUFRAS	Latvia	en
38	Fry	Patricia	Berner Fachhochschule, HAFL	Schweiz	en
39	Gibson	Mark	Teagasc	Ireland	en
40	Nyinaku	Felix Owusu	Giving Hour Foundation Ghana	Ghana	en
41	Paree	Peter	Southern Agricultural and Horticultural Organization (ZLTO)	the Netherlands	en
42	Sarke-Fedjajeva	Linda	Latvian Rural Advisory and Training Centre Ltd.	Latvia	en
43	Spaans	Annick	ZLTO	Nederland	en
44	Vér	András	Széchenyi István University	Hungary	en
45	Vona	Viktória Margit	Széchenyi István University	Hungary	en
46	Asensio	Pablo	Staatliche Führungsakademie für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	Deutschland	es
47	Barrasa Rioja	Martin	Universidad de Santiago de Compostela	España	es
48	Diaz Rodriguez	Florentino	Universidad de Santiago de Compostela	España	es
49	JAKAB GABORNE	AGNES	HUNGARIAN CHAMBER OF AGRICULTURE	HUNGARY	es
50	Lindtner	Mara	Ländliches Fortbildungsinstitut Österreich und Landwirtschaftskammer Österreich	Österreich	es
51	López Colmenero	Elena	Fundación Juana de Vega	España	es

CONCLUSIÓNS DO DESENVOLVEMENTO DO CONGRESO

Elisabeth Reith
Cámara de Agricultura de Steiermark - Austria
elisabeth.reith@lk-stmk.at

Elena López Colmenero
Fundación Juana de Vega
elena.l.colmenero@gmail.com

Martin Barrasa Rioja
Universidad de Santiago de Compostela
martin.barrasa@usc.es

Florentino Díaz Rodríguez
Universidad de Santiago de Compostela
florentino.diaz@usc.es

INDICE DE CONTIDOS

1.- NECESIDADE DE INTERCAMBIO E COOPERACIÓN	231
2.- PAPEL DOS SERVIZOS DE ASESORAMENTO	231
3.- NECESIDADE DE CUALIFICACION.....	231
4.- FERRAMENTAS DIXITAIS PARA O DESENVOLVEMENTO	232
5.- PARA O DESENVOLVEMENTO RURAL	232

1.- NECESIDADE DE INTERCAMBIO E COOPERACIÓN

Un requisito previo para aplicar con éxito as ideas innovadora é o intercambio de coñecementos e a cooperación en materia de extensión rural. No encontro que tivo lugar no marco do IALB-TAGUNG 2022 GALICIA 2022, que se celebrou por primeira vez en España, mostrouse de forma moi clara a valía deste intercambio.

Púxose de manifesto que para a posta en práctica de ideas innovadoras, especialmente na agricultura, é de suma importancia un intercambio de coñecementos e unha boa cooperación entre moitos actores do sistema.

O sistema de coñecemento e información AKIS (Agricultural Knowledge and Innovation Systems) pode contribuír de forma significativa neste sentido.

Estes sistemas de coñecemento agrícola están formados esencialmente polos axentes, institucións e entidades do ámbito da formación, extensión rural, investigación e os produtores do sector agrario e, outros relacionados.

O traballo en rede de todo este abanico de actores é o que contribúe ó desenvolvemento das zonas rurais, aínda que leve asociado outros moitos desafíos.

2.- PAPEL DOS SERVIZOS DE ASESORAMENTO

Nos diferentes Workshops do congreso, púxose de manifesto a importancia das redes e foros de intercambio entre asesores e asesoras, intercambios como os que teñen lugar en cada Congreso IALB-Tagung que, en esta ocasión tivo lugar en Galicia.

Os relatores, que presentáronnos sistemas AKIS doutros países europeos, destacaron as actividades que facilitan o fluxo de información entre os actores do AKIS, nas formas de vincular a investigación e a práctica para facilitar a difusión das innovacións e mellorar o intercambio de información entre os axentes de AKIS.

A nova PAC, para poder responder ás demandas actuais e futuras da agricultura, quere impulsar os servizos de extensión rural, especialmente orientados á innovación participativa, apoiada no principio de multiplicidade de actores, á transdisciplinariedade, ao intercambio de coñecementos e á cocreación en AKIS.

O novo enfoque AKIS, implica unha colaboración estreita entre todos os axentes do sector. O Congreso foi sen dúbida o primeiro foro en Galicia onde se sentaron asesores privados e públicos, investigadores de centros públicos de investigación e os seus xestores, formadores de centros de formación profesional e universitaria e os representantes da administración galega, nacional e europea. Todo o proceso debe ir acompañado, especialmente en Galicia, dun proceso de recoñecemento e de posta en valor do papel do asesor no desenvolvemento rural.

3.- NECESIDADE DE CUALIFICACION

Os asesores deberán xogar un papel que vai máis alá da mera resolución de problemas ou a tramitación de axudas e subvencións e para iso van precisar ferramentas que lles axuden a desenvolver o seu traballo.

As esixencias da nova PAC ou a dixitalización serán nos vindeiros anos algúns dos retos aos que os asesores deberán facer fronte.

Ademais da experiencia profesional, a orientación á solución e a xestión de conflitos son tamén competencias indispensables dos asesores.

É preciso establecer un programa de formación e perfeccionamento de asesores rurais, como axentes da innovación, que esté certificado a escala da UE, e que garanta unha cualificación técnica e metodoloxicamente sólida.

Neste senso, o programa de formación CECRA (Certificado para Consultores Europeos en Zonas Rurais) aparece como exemplo, xa establecido en España e noutros países, pero que precisa ser xeneralizado e recoñecido pola UE, para aportar e mellorar o desenvolvemento das habilidades de asesoramento dentro de unha rede europea.

4.- FERRAMENTAS DIXITAIS PARA O DESENVOLVEMENTO

As tendencias actuais diríxense claramente cara ao Big Data, os SIG, as plataformas e os servizos de extensión híbridos. Os datos recollidos, xa sexan de satélites ou sensores, están cada vez máis dispoñibles. O uso destes datos e as posibilidades asociadas, tamén no que se refire á orientación, ofrecen aínda moito potencial.

Os asesores terán que ser capaces de asumir o reto da dixitalización sen deixar a ninguén atrás.

Para anticiparse mellor ás novas necesidades dos agricultores, ás demandas da sociedade e á evolución política, temas como o desenvolvemento e a xestión organizativa pasarán a primeiro plano no futuro.

5.- PARA O DESENVOLVEMENTO RURAL

Como resultado de todas as actividades realizadas no transcurso do evento, quedou patente que, o primeiro obxectivo, e mais importante, de todas as actuacións derivadas da PAC da UE é lograr innovación, a mellora da rendibilidade das explotacións e a activación dos recursos do medio rural, baixo unhas condicións de respecto ao medio ambiente, ao patrimonio, ao benestar animal e, á seguridade e saúde das persoas.

Finalmente quedou claro tamén e, como resultado do anterior, que os obxectivos das políticas de Desenvolvemento Rural non poderán ser alcanzados plenamente sen un sistema integrado de asesoramento para a innovación e o desenvolvemento, que posúa cualificación e formación adecuadas, traballando en rede con resto dos actores do AKIS, da formación, a investigación e a actividade produtiva.

LISTA DE PARTICIPANTES NO EVENTO

N	Apelidos	Nome	Institucion	Email	Cidade	Pais
1	Alibés Biosca	Joan	Beealia SC	beealia@gmail.com	Meira	Spain
2	Alvarez Sánchez	Fe	Asociación Montes e Vales Orientais	fe.alvarezsanchez@gmail.com	BALEIRA	Spain
3	Amarelo Morado	Verónica	Gabinete Técnico Agropecuario Terra Cha S.C.G.	veroamarelo@gmail.com	XERMADE	Spain
4	Ambrós Mendioroz	Maite	Ministerio de Agricultura Pesca y Alimentación	mtambros@mapa.es	Madrid	Spain
5	Amiama Ares	Carlos	Universidade de Santiago de Compostela	carlos.amiama@usc.es	Lugo	Spain
6	Arbeloa Ibero	Maria	Departamento de Desarrollo Rural y Medio Ambiente. Gobierno de Navarra	marbeloi@navarra.es	Pamplona	Spain
7	Ares Paredes	Nicolás	Agaca	calidade7.agaca@gmail.com	Curtis	Spain
8	Asensio	Nelli	Verband der bayerischen Lehr- und Beratungskräfte - Ernährung, Ländlicher Raum, Agrarwirtschaft e.V.	nelli@asensio.de	Landshut	Germany
9	Asensio	Pablo	Staatliche Führungsakademie für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	pablo.asensio@fueak.bayern.de	Landshut	Germany
10	Bande Castro	María José	AGACAL-CIAM	maria.jose.bande.castro@xunta.es	Abegondo	Spain
11	Barrasa	Martín	Universidad de Santiago de Compostela	martin.barrasa@usc.es	Lugo	Spain
12	Bauer	Ingeborg	Vizepräsidentin der IALB	ib001@gmx.de	Obertraubling	Germany
13	Becker	Jürgen	Regierungspräsidium Gießen	juergen.w.becker@t-online.de	Bad Zwischenahn	Germany
14	Bellostas Mugerza	Natalia	INTIA	nbellostas@intiasa.es	Villava	Spain
15	Berg	Ernst	Landesanstalt für Landwirtschaft, Ernährung und Ländlichen Raum (LEL)	ernst.berg@lel.bwl.de	Schwäbisch Gmünd	Germany
16	Berger	Elfriede	Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik	Elfriede.berger@haup.ac.at	Wien	Austria
17	Besada Alvarez	Marcos	ALMOGA SCG	altamontanagalega@gmail.com	Vilalba	Spain
18	Bestard Rosselló	Antonio	CELTIA AGROENXEÑERÍA SL	toni.celtia@gmail.com	VIVEIRO	Spain
19	Besteiro García	Consuelo	Autónomo - Lugo	chbesteiro@gmail.com	Lugo	Spain
20	Biberger	Sabine	Amt für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten Ingolstadt-Pfaffenhofen	sabine.biberger@aelf-ip.bayern.de	Ingolstadt	Germany
21	Blanco Ballón	Jorge Manuel	Asociación Desenvolvemento Rural Mariñas-Betanzos	jorge.blanco@marinasbetanzos.gal	ABEGONDO	Spain
22	Bombal Díaz	Isabel	Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación	dgdria@mapa.es	Madrid	Spain
23	Cabarcos Corral	José Luis	AGACAL. Xunta de Galicia	jose.luis.cabarcos.corral@xunta.gal	Santiago de Compostela	Spain
24	Calvo de la Uz	Isaías	AGADER - Xunta de Galicia	isaias.calvo.delauz@xunta.es	Santiago de Compostela	Spain
25	Calvo Santalla	Carmen	CIAM-AGACAL	carmen.calvo.santalla@xunta.es	Abegondo	Spain
26	Carballo Fernández	Pablo Javier	Centro de Formación y Experimentación Agroforestal de "Alta Montaña" de Becerreá	pablo.javier.carballo.fernandez@xunta.gal	Concello de Becerreá (Lugo)	Spain
27	Caslin	Barry	Teagasc	barry.caslin@teagasc.ie	Strokestown	Ireland
28	Cimermane	Liga	EUFRAS	liga.cimermane@llk.lv	Ozolnieki	Latvia
29	Coll	Tom	Teagasc	tom.coll@teagasc.ie	Mohill	Ireland
30	Concheiro Abal	Juan Miguel	Agacal	xconchei@xunta.gal	Santiago	Spain
31	Conde Fernández	Adriana	Universidade de Santiago de Compostela	adriana.conde@usc.es	Lugo	Spain
32	Corbelle Rico	Eduardo	Universidade de Santiago de Compostela	eduardo.corbelle@usc.es	Lugo	Spain
33	Costal Andrade	Luis	Servizo Explotacións Agrarias Pontevedra	luis.costal.andrade@xunta.es	Pontevedra	Spain
34	Couto Lage	María José	AGACAL. Xunta de Galicia	maria.jose.couto.lage@xunta.gal	FOZ	Spain
35	Cuba Campello	Carlos	Xister Soc. Coop. Galega	carlos.cuba@gmail.com	VILALBA	Spain
36	Cuesta Arenas	Yaite	Southern Agricultural and Horticultural Organization (ZLTO)	yaite.cuesta.arenas@zltto.nl	's-Hertogenbosch	The Netherlands
37	Darmann	Evelyn	Landwirtschaftskammer Tirol_LFI Tirol	evelyn.darmann@lk-tirol.at	Innsbruck	Austria
38	Deubzer	Monika	AELF Abensberg - Landshut	monika.deubzer@web.de	Abensberg	Germany
39	Devkota	Ganesh	Woman Rescue Culture and Environment Conservation	shreslaxmi01@gmail.com	KATHMANDU	Nepal
40	Díaz Hernández	Belén	Universidade de Santiago de Compostela	belen.diaz@usc.es	Lugo	Spain
41	Díaz Rodríguez	Florentino	Universidade de Santiago de Compostela	florentino.diaz@usc.es	Lugo	Spain
42	Díaz Varela	Emilio R.	Universidade de Santiago de Compostela	emilio.diaz@usc.es	Lugo	Spain
43	Dornauer	Katharina	Landwirtschaftskammer Tirol	katharina.dornauer@lk-tirol.at	Innsbruck	Austria
44	Dzelme	Anita	Latvian Rural Advisory and Training centre / EUFRAS	anita.dzelme@llk.lv	Ozolnieki	Latvia
45	Egger	Reinhard	Landwirtschaftskammer Tirol	reinhard.egger@lk-tirol.at	Innsbruck	Austria
46	Eisenhut	Ekkehard	LEADER-Koordinator Amt für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten Fürth-Uffenheim	ekkehard.eisenhut@gmail.com	Uffenheim	Germany
47	Ellermann-Kuegler	Karin	Verband der Landwirtschaftskammern, EU Verbindungsbüro der Landwirtschaftskammern	k.ellermann-kuegler@vlk-agrar.de	Brüssel	Belgien
48	Fernandez	Bernadette	Agaca	bernadette.agaca@gmail.com	Mera	Spain
49	Fernández Rey	Carlos	Agro de Bazan, S.A.	carlosfrcampados@gmail.com	CAMBADOS	Spain
50	Ferreiro Fente	José Manuel	Consellería do Medio Rural.	jose.manuel.ferreiro.fente@xunta.gal	Mondoñedo	Spain
51	Ferreras Pertejo	Jan Carlos	CFEA Sergude, AGACAL, Xunta de Galicia	juan.carlos.ferreras.pertejo@xunta.gal	BOQUEIXÓN	Spain
52	Fichtner	Henrik	Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie	Henrik.Fichtner@smekul.sachsen.de	Dresden	Germany
53	Fleidl	Tobias	Landwirtschaftskammer Tirol	tobias.fleidl@lk-tirol.at	Innsbruck	Austria
54	Formowitz	Beate	LLH Bildungsseminar Rauischholzhausen	Beate.formowitz@llh.hessen.de	Ebsdorfergrund	Germany
55	Fry	Patricia	Berner Fachhochschule, HAFL	patricia.fry@bfh.ch	Zollikofen	Switzerland
56	García Alvarez	Antonio	AIRA S.C.G	agarcia@aira.es	CHANTADA	Spain
57	García Arias	Ana Isabel	Universidade de Santiago de Compostela	ana.isabel.garcia@usc.es	LUGO	Spain
58	García Freitas	Sheila	AGACAL- CFEA Pedro Murias	sheila.garcia.freitas@xunta.gal	RIBADEO	Spain
59	García Louzao	Sergio	AGACA	sergioagaca@gmail.com	Lugo	Spain
60	Georgiev	Delyan	National Agricultural Advisory Service	deljan@naas.government.bg	Sofia	Bulgaria
61	Gibson	Mark	Teagasc	mark.gibson@teagasc.ie	Athny	Ireland
62	Glöckle	Dorothee	Dorothee Glöckle	klings@seminargloeckle.at	Dornbirn	Austria
63	Gómez Pardeiro	Vera	None	veragmz@gmail.com	Foz	Spain

64	González Poyán	Estefania	AGACA	estefaniaglezp@hotmail.com		Spain
65	González-Redondo Ares	Alfonso Carlos	Servicio de Explotaciones Agrarias, Pontevedra	alfonso.gonzalez-redondo.ares@xunta.es	Pontevedra	Spain
66	Gramelhofer Mag.	Daniela	Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik	daniela.gramelhofer@bcmt.at	Vösendorf	Austria
67	Gräßler	Peter	Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen	peter.graessler@lwk.nrw.de	Köln	Germany
68	Guerra Pestonit	Bibiana	Axencia Galega da Calidade Alimentaria	bibiana.guerra.pestonit@xunta.gal	Santiago de Compostela	Spain
69	Gysen	Marleen	Boerenbond	marleen.gysen@boerenbond.be	Leuven	Belgium
70	Häller	Bruno	Bern University of Applied Sciences (BFH)	bruno.haeller@bfh.ch	Zollikofen	Switzerland
71	Harlio	Annika	ProAgria	annika.harlio@proagria.fi	Vantaa	Finland
72	Heinisch	Isabelle	Landsiedlung Baden-Württemberg GmbH/LEL Schwäebisch Gmünd	isabelle.heinisch@landsiedlung.de	Stuttgart	Germany
73	Herzog	Florian	LWKÖ	f.herzog@lk-oe.at	Wien	Austria
74	Hirt	Martin	Landwirtschaftskammer Österreich	m.hirt@lk-oe.at	Wien	Austria
75	Hrovatič	Igor	Chamber of Africulture and Forestry of Slovenia (CAFS)	igor.hrovatic@kgzs.si	Ljubljana	Slovenija
76	Huber	Karl-Heinz	LFI Kärnten	karl-heinz.huber@lk-kaernten.at	Klagenfurt	Austria
77	Huber	Monika	Landwirtschaftskammer Kärnten	monika.huber@lk-kaernten.at	Glanegg	Austria
78	Huberty	Martine	Ministry of Agriculture, Viticulture and Rural Development	martine.huberty@asta.etat.lu	Luxembourg	Luxembourg
79	Huliyán	Magardich	NATIONAL AGRICULTURAL ADVISORY SERVICE (NAAS)	mhuliyán@naas.government.bg	Sofia	Bulgaria
80	Hunger	Franz	Landwirtschaftskammer Oberösterreich	franzgeorg.hunger@lk-ooe.at	Linz	Austria
81	Hunziker	Simone	AGRIDEA	simone.hunziker@agridea.ch	Lindau	Switzerland
82	Isorna Potel	Juan José	AGACAL	jisorna@xunta.gal	BOQUEIXÓN	Spain
83	Izquierdo Vallina	Jaime	Government of Asturias	jaime.izquierdovallina@asturias.org	Oviedo	Spain
84	Jakab Gaborne	Agnes	Hungarian Chamber of Agriculture	JAKAB.AGNES@NAK.HU	Budapest	Hungary
85	Jorge Fernandez	Mª Aránzazu	AGACAL	maria.aranzazu.jorge.fernandez@xunta.gal	PONTEVEDRA	Spain
86	Juhola	Jussi	Association of ProAgria Centres	jussi.juhola@proagria.fi	Vantaa	Finland
87	Keane	James	Teagasc	james.keane@teagasc.ie	Mohill	Ireland
88	Kelly	Tom	Teagasc	tomannkelly@gmail.com	Thurles	Ireland
89	Kiander	Essi	ProAgria	essi.kiander@proagria.fi	Vantaa	Finland
90	Knickel	Karlheinz	Sustainability Strategies & Innovation / University of Helsinki	karlheinz.knickel@gmail.com	Vienna	Austria
91	Kügler	Michael	EUFRAS	Michaelkuegler1954@gmail.com	Sterrebeek	Belgium
92	Ladinig	Elisabeth	Ländliches Fortbildungsinstitut (LFI Kärnten)	elisabeth.ladinig@lk-kaernten.at	Klagenfurt	Austria
93	Lago García	Xosé	Deputy Director General for External Action and Cross-Border Cooperation	interregva-poctep.dxre@xunta.es	Santiago de Compostela	Spain
94	Lamosa Quinteiro	Santiago	Universidade de Santiago de Compostela	santiago.lamosa@usc.es	Lugo	Spain
95	Ledo Ferreiro	Carlos	Unións Agrarias Galicia	carlosledo83@gmail.com	Lugo Capital	Spain
96	Lehner	Thomas	FüAk Landshtut	thomas.lehner@baerwurz.net	Landshtut	Germany
97	Lindtner	Mara	Ländliches Fortbildungsinstitut Österreich und Landwirtschaftskammer Österreich	m.lindtner@lk-oe.at	Wien	Austria
98	Lofner-Meir	Viktorja	Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft	dr.lofner-meir@outlook.de	86842	Germany
99	Lombardero Díaz	Mª Josefa	Universidade de Santiago de Compostela	mariajosefa.lombardero@usc.es	Lugo	Spain
100	López Calvo	Francisco	AGACA	calidade5.agaca@gmail.com	SANTIAGO DE COMPOSTELA	Spain
101	López Colmenero	Elena	Fundacion Juana de Vega	elena.l.colmenero@gmail.com	Lugo	Spain
102	López Iglesias	Edelmiro	Universidade de Santiago de Compostela	edelmiro.lopez@usc.es	Santiago de Compostela	Spain
103	López Luaces	Manuel	AGACAL. Xunta de Galicia	manuel.lopez.luaces@xunta.gal	Santiago de Compostela	Spain
104	Lúgaro Seco	Pablo	AGACAL. Xunta de Galicia	pablo.lugaro.seco@xunta.gal	SANTIAGO DE COMPOSTELA	Spain
105	Malumbres Montorio	Angel	INTIA. Navarra	amalumbres@intiasa.es	Villava	Spain
106	Martínez Barral	Juan Manuel	Consellería do Medio Rural	juan.manuel.martinez.barral@xunta.gal	Santiago de Compostela	Spain
107	Maurer	Waltraud	Landwirtschaftskammer Steiermark	waltraud.maurer@lk-stmk.at	graz	Austria
108	Mayer	Susanne	Regierungspräsidium Karlsruhe	Susanne_mayer24@yahoo.de	Vaihingen an der Enz	Germany
109	Meixide Fernández	Xosé Antonio	AGACAL. Xunta de Galicia	xose.antonio.meixide.fernandez@xunta.gal	Abegondo	Spain
110	Miriam	Ehret	Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft (BMEL)	miriam.ehret@bmel.bund.de	Bonn	Germany
111	Miron	Elena-Teodora	LKÖ	e.miron@lk-oe.at	Wien	Austria
112	Mirsch	Thomas	vlf Bayern	mirsch@vlf-bayern.de	Hohenthann	Germany
113	Montero Aparicio	Andrés	Spanish Presidency of the Government	andres.monteroaparcio@gmail.com	Madrid	Spain
114	Moser	Ruth	AGRIDEA	ruth.moser@agridea.ch	Lindau	Switzerland
115	Mosquera Losada	Mª Rosa	University of Santiago Compostela	mrosa.mosquera.losada@usc.es	Lugo	Spain
116	Muiños Lodeiro	Carmen	Pintas e Rubias Asesoramento e Xestión Integral SCG	carmenmuilode@hotmail.com	LUGO	Spain
117	Nanín Sáez	Ignacio Alfredo	Administración Local	ignacionanin.ou@gmail.com	Ourense	Spain
118	Naughton	Anita	Teagasc	anita.naughton@teagasc.ie	Athenry	Ireland
119	Neumann	Eva-Maria	Sächsischen Landesamt f. Umwelt, Landwirtschaft und Geologie	Eva-Maria.Neumann@smekul.sachsen.de	Dippoldiswalde	Germany
120	Neuwirth	Julia	Landes-Landwirtschaftskammer Niederösterreich	julia.neuwirth@lk-noe.at	St. Pölten	Austria
121	Nicolas Velado	María del Camino	AGACAL. Xunta de Galicia	camino.nicolas.velado@xunta.gal	BERGONDO	Spain
122	Nieto Pérez	Juan Carlos	CFEA SERGUDE	nietopez@edu.xunta.gal	BOQUEIXON	Spain
123	Nimo Silva	Abelardo	AGACAL. Xunta de Galicia	abelardo.nimo.silva@xunta.gal	San Tirso de Mabegondo	Spain
124	Oehme	Robby	Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie	robby.oehme1@smekul.sachsen.de	Dresden	Germany
125	Oliveira	João Pedro	Consulai	joliveira@consulai.com	Lisbon	Portugal
126	Oliveros Yanes	Antonio	Consellería do Medio Rural	oliverosyanes@yahoo.es	lugo	Spain
127	Orcaray Echeverría	Luis	INTIA. Navarra	lorcaray@intiasa.es	Villava	Spain
128	Otero Miguez	Mª Cruz	AIRA S.C.G	mcotero@aira.es	CHANTADA	Spain
129	Pais Dias	Pompeu	Consulai	pdias@consulai.com	Lisbon	Portugal
130	Paller	Franz	Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus (BMLRT)	franz.paller@bmlrt.gv.at	Wien	Austria

131	Paniagua Pravia	Isabel	ITA Paniagua	isabelpravia@hotmail.com	Avilés	Spain
132	Pardo López	Marina	ADSGESTION	marina@adsgestion.com	LUGO	Spain
133	Pardo Rodríguez	José Luis	GDR 3 Montes e Vales Orientais	poulinbou@gmail.com	Baleira	Spain
134	Paree	Peter	Southern Agricultural and Horticultural Organization (ZLTO)	peter.paree@zltto.nl	's-Hertogenbosch	The Netherlands
135	Parz	Friederike	Landwirtschaftskammer Kärnten	friederike.parz@lk-kaernten.at	St. Stefan	Austria
136	Peixoto Torres	Pablo	Xestega, enxeñería agroforestal	xestega@gmail.com	Paradela	Spain
137	Pemi Magar	Ruk Bahadur	KAMANA HEALTH NEPAL	kamanahealthnepal@gmail.com	KATHMANDU	Nepal
138	Perales Arroyo	Xiana	AGACAL. Xunta de Galicia	XIANA.PERALES.ARROYO@XUNTA.GAL	SANTIAGO DE COMPOSTELA	Spain
139	Pereira González	José Manuel	Universidade de Santiago de Compostela	j.pereira@usc.es	Lugo	Spain
140	Pérez Pacios	Mª Julia	Consellería do Medio Rural	julia.perez.pacios@xunta.gal	PONTEVEDRA	Spain
141	Pérez Rouco	Juan	AIRA S.C.G.	JPerez@AIRA.ES	TABOADA	Spain
142	Pérez Sánchez-Orozco	Juan	Asociación Agraria de Galicia	juanorozcofervenza@gmail.com	Lugo	Spain
143	Piñeiro Mariscal	Jorge	Consellería do Medio Rural. Xunta de Galicia	jorge.jose.pineiro.mariscal@xunta.gal	Santiago de Compostela	Spain
144	Piñeiro Sotelo	Mª Elena	Pintas e Rubias Asesoramento e Xestión Integral SCG	epsotelo@mundo-r.com	LUGO	Spain
145	Poudel	Sanjay	Centre for Drinking Water Agriculture Development and Environment Improvement (CDADEI)	cdadeingonepal@gmail.com	KATHMANDU	Nepal
146	Preining	Klaus	Landwirtschaftskammer Oberösterreich	klaus.preining@lk-ooe.at	Linz	Austria
147	Rego Martínez	Mª Carmen	Consellería do Medio Rural	c.rego@yahoo.es	VILALBA	Spain
148	Regueira Camaniel	Marta	AGACAL. Xunta de Galicia	marta.regueira.camaniel@xunta.gal	CURTIS	Spain
149	Reith	Elisabeth	Landwirtschaftskammer Steiermark	elisabeth.reith@lk-stmk.at	Graz	Austria
150	Rey Campos	María	AGACA	mmrey@agaca.coop	Lugo	Spain
151	Rigueiro Rodríguez	Antonio	Universidad de Santiago de Compostela	antonio.rigueiro@usc.es	Lugo	Spain
152	Ripoll Yanci	Ana	AGACAL. Xunta de Galicia	ana.ripoll.yanci@xunta.gal	BANDEIRA	Spain
153	Rocha Correa	Pedro Fiz	Campus Terra	pedrofiz.rocha@usc.es		Spain
154	Rocha Grande	José	CONSELLERIA DE MEDIO RURAL	jose.rocha.grande@xunta.es	LUGO	Spain
155	Rodrigo Solanas	Mercedes	Departamento de Desarrollo Rural y Medio Ambiente	merche.rodrigo.solanas@navarra.es	Pamplona	Spain
156	Rodríguez Aubo	Nuria	FEUGA	nrodriguez@feuga.es	Santiago de Compostela	Spain
157	Rodríguez Rodríguez	Carlos Alberto	DEPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO	cdrguez@gmail.com	Lugo	Spain
158	Rodríguez Vila	Sandra María	SERVIZO DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS DA CORUÑA	sandra.maria.rodriguez.vila@xunta.gal	A CORUÑA	Spain
159	Román Vilar	Mª Ángeles	AGACAL. Xunta de Galicia	marian353@hotmail.com	Bergondo	Spain
160	Sabio Fernández	Rafael	Asesaría Técnica Agraria	rafael@rafaelsabio.eu	VALDOVIÑO	Spain
161	Sande	Luis	Pagos de Brigante, S.L.	admin@pagosdebrigante.com	Paderne	Spain
162	Santamarta Benito	Amaia	Ovica	amaia.santamartabenito@protonmail.com	Lugo	Spain
163	Santé Riveira	Inés	AGADER. Xunta de Galicia	ines.sante.riveira@xunta.gal	Santiago de Compostela	Spain
164	Santoalla Lorenzo	Ana Belén	Consellería do Medio Rural	marcosantoalla@gmail.com	Vilalba	Spain
165	Sauter	Nora	Bundesamt für Landwirtschaft BLW	nora.sauter@blw.admin.ch	Bern	Switzerland
166	Schüßler	Sandra	Landwirtschaftsamt Bruchsal, Landratsamt Karlsruhe	Sandra.schuessler@landratsamt-karlsruhe.de	Bruchsal	Germany
167	Siegert	Roland	Gundermannschule	r.siegert@campus-natur.com	Meerbusch	Germany
168	Simón	Alba	AGACA	calidade4.agaca@gmail.com	SANTIAGO DE COMPOSTELA	Spain
169	Spaans	Annick	ZLTO	annick.spaans@zltto.nl	's-Hertogenbosch	The Netherlands
170	Stephen	Kerry	Espe	Kerry.stephen@usc.es	Lugo	USA
171	Stocker	Fritz	Landwirtschaftskammer Steiermark	fritz.stocker@lk-stmk.at	Graz	Austria
172	Stockinger	Barbara	LK Oberösterreich	barbara.stockinger@lk-ooe.at	Linz	Austria
173	Stöckli	Anton	Bundesamt für Landwirtschaft	anton.stoekli@blw.admin.ch	Bern	Switzerland
174	Sturel	Sylvain	Chambres d'Agriculture France	sylvain.sturel@apca.chambagri.fr	Paris	France
175	Swoboda	Jan	national support unit for EAFRD DVS / BLE	Jan.Swoboda@ble.de	Bonn	Germany
176	Tourneur	Léa	Association de coordination technique agricole - ACTA	lea.tourneur@acta.asso.fr	PARIS 12	France
177	Trastoy Polo	Susana	ALMOGA SCG	altamontanagalega@gmail.com	Vilalba	Spain
178	van Oost	Inge	European Commission. DG Agri	inge.van-oost@ec.europa.eu	Brussels	Belgium
179	Vázquez González	Ibán	Universidade de Santiago de Compostela	iban.vazquez.gonzalez@usc.es	Lugo	Spain
180	Vázquez González	Pablo	Deputación Provincial de Lugo	pablo.vazquez@deputacionlugo.org	LUGO	Spain
181	Vázquez Miramontes	Diego	AGACA	calidade3.agaca@gmail.com	SANTIAGO DE COMPOSTELA	Spain
182	Vázquez Queizán	Manuela	Entidad de Asesoramiento AGRÍÑA	vazquez.manuela@yahoo.es	Castroverde	Spain
183	Vázquez Rodríguez	Emilio Iván	Consellería do Medio Rural	emilio.ivan.vazquez.rodriguez@xunta.gal	Monforte de Lemos	Spain
184	Vér	András	Széchenyi István University	ver.andras@sze.hu	Győr	Hungary
185	Verk	Leho	Rural Development Foundation (MES)	leho.verk@mes.ee	Viljandi	Estonia
186	Villanueva Lopez	Javier	Agronovo Ecoloxia SL	JAVIER@AGRONOVO.ES	LUGO	Spain
187	Vona	Viktória Margit	Széchenyi István University	vona.viktoria.margit@sze.hu	Győr	Hungary
188	Vuilleumier	Marc	AGRIDEA	marc.vuilleumier@agridea.ch	Lindau	Switzerland
189	Weiß	Alfons	Berufsakademie	Grossfamilie.weiss@t-online.de	Glashütte	Germany
190	Wielinga	Eelke	ZLTO	eelke.wielinga@gmail.com	's Hertogenbosch	The Netherlands
191	Wiesend	Regine	Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	regine.wiesend@gmx.de	München	Germany
192	Williges	Ute	Landesbetrieb Landwirtschaft Hessen	ute.williges@lh.hessen.de	Marburg	Germany
193	Wohlgtschaft	Maximilian	Bay. Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	maximilian.wohlgtschaft@stmelf.bayern.de	München	Germany
194	Zauner	Martin	Landwirtschaftskammer Niederösterreich	martin.zauner@lk-noe.at	St. Pölten	Austria
195	Zurbruegg	Corinne	AGRIDEA	corinne.zurbruegg@agridea.ch	Lindau	Switzerland